C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Kilworth_Garry_Douglas-Kralove_moreplavci_02-Vznesena_kvetina.PDB

PDB Name: Kilworth-KM2-Vznesena kvetina
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 24.9.2007
Modification Date: 24.9.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Garry Kilworth se narodil v Yorku v roce 1941. Od té doby scestoval prakticky celý svět. Spisovatelskou dráhu začal na poli science fiction, jíž se věnuje dodnes, ale mezitím ho zlákalo psaní fantasy a příběhů o nadpřirozenu. Zejména ho uchvacuje folklór, mýty a legendy kultur kvetoucích mimo břehy jeho rodné země, v jejichž bohatých pověstech hledá univerzálnost. Králové mořeplavci se zrodili z jeho lásky k polynéským mýtům a legendám, jež pro sebe objevil, když cestoval se svou ženou Annette po Tichomoří.

KRÁLOVÉ MOŘEPLAVCI
Vznešená květina
GARRY KILWORTH
NÁVRAT®
THE PRINCELY FLOWER
Book 2 of The Navigátor Kings
© Copyright by Garry Kilworth - 1997
© Cover art by Mark Harrison / via Thomas Schlůck Agency - 2002
© Translation by Petr Kotrle - 2001
© for the Czech edition by Radomír Suchánek - 2002
ISBN 80-7174-464-6
Grace a Johnovi Chidlowovým

Oceánie
Poznámka autora
Tato kniha je fantasy vycházející z mýtů a pověstí poly-néských národů, nikoli pokus o věrné zachycení úžasných migračních plaveb těchto národů. Tím se zabývali a budou znovu zabývat jiní a udělají to mnohem přesněji, než bych to dokázal já. Příběhy zachycené na těchto stránkách do jisté míry pozměňují známou geografii světa, avšak zachovávají, alespoň v to doufám, vnitřní logiku vyprávění: omlouvám se Novému Zélandu, který si vyměnil místo s Británií (Nový Zéland a Maorové zapomenuti nejsou a objevují se ve druhé knize Králů mořeplavců). Bohové tichomořské oblasti jsou početní a rozmanití, někteří jsou společní pro mnoho skupin ostrovů, jiní jsou charakterističtí pro jedno souostroví nebo dokonce pro jediný ostrov. Jejich přesné úlohy jsou nejasné a matoucí, takže se zatím žádnému autorovi nepodařilo jednoznačně je roztřídit, i když kniha Jana Knap-perta je v tomto ohledu nejlepší. Tam, kde to bylo možné, jsem použil univerzální polynéská božstva, ale vzácně jsem sáhl pro boha z konkrétního ostrova nebo skupiny ostrovů, pokud to příběh vyžadoval. Jelikož způsob přepisu jmen po-lynéských bohů a polynéských označení pro funkce, jako je "kněz", se souostroví od souostroví liší, musel jsem se rozhodnout, který budu používat, například maorského Tan-garou jako boha moře a havajské slovo kahuna pro kněze. Zkrátka, v zájmu homogenity, jsem nakládal se jmény bohů a s jazykem volně.
Za fakta, na nichž příběh stojí, vděčím následujícím autorům a pracím: Peter Bellwood - Polynésaně (The Polynesi-ans, Thames and Hudson), Peter Crawford - Větrní nomádi (Nomads of the Wind, BBC Books), Richard Feinberg - Po-lynéské mořeplavectví a navigace (Polynesian Seafaring and Navigation, The Kent State University Press), P. Jourdain -Staré tahitské kánoe (Societě des Oceanistes Paris Dossier), Jan Knappert - Tichomořská mytologie (Pacific Mythology, HarperCollins), inspirativní Polynéské mořeplavectví od Edwarda Dodda (Polynesian Seafaring, Nautical Publishing Company Limited), Alexander Russel - Aristokraté jižních moří (Aristocrats of the South Seas, Robert Hale), skvělé Mýty a legendy Polynésanů od Johannese C. Andersena (Myths and Legends of the Polynesians, Harrap) a konečně dva články publikované před mnoha a mnoha lety, které podnítily mou představivost a příběh pro mne začaly, ještě než mi vyšel první román, Tichomořské ostrovy (The Isles of the Pacific) od Kennetha P. Emoryho a Vítr, vlna, hvězda a pták od Davida Lewise (Wind, Wave, Star and Bird, National Geographic, 146. roč., č. 6, prosinec 1974). Děkuji P. Jourdainovi za vzývání Taného.
Vzhledem k anonymní formě materiálů, ve kterých jsem je našel, nejsem schopen uvést zdroje jednoho nebo dvou mýtů. Omlouvám se a děkuji autorům, jejichž případný kontakt uvítám.
Velké díky výtvarnici Wendy Leigh-Jamesové za mapu Oceánie vyzdobenou polynéskými symboly a motivy.

Panteon bohů
Amai-te-rangi: bůh žijící na obloze, jenž loví smrtelníky žijící na zemi; vytahuje je v koších nahoru, kde je pojídá
Ao: bůh mraků
Apu Hau: bůh bouří, bůh prudké húlavy
Apu Matangi: bůh bouří, bůh skučícího deště
Ara Tiotio: bůh vzdušných vírů a tornád
Aremata-rorua a Aremata-popoa: "Dlouhá vlna" a "Krátká vlna", dva mořští démoni, kteří přinášejí zkázu moře-plavcům
Atua: duch předka uctívaný jako bůh
Dakuwanga: Žraloci bůh, který požírá ztracené duše
Dengei: Hadí bůh, soudce v zemi Mrtvých
Hau Maringi: bůh oparu a mlhy
Hine-nui-te-po: bohyně noci, tmy a smrti. Hine je ve skutečnosti univerzální bohyně s mnoha funkcemi. Je zpo-dobňována se dvěma hlavami, dnem a nocí. Jednou z jejích funkcí je být patronkou umění a řemesel. Zamilovala se do Tuny, rybího člověka, z jehož hlavy vyrostl první kokos.
Hine-te-ngaru-moana: Paní oceánských vln. Hine v rybí podobě.

Hine-tu-whenua: laskavá bohyně větru, která pohání lodě k cíli
Hua-hega: matka lstivého poloboha Mauiho
Hine-keha, Hine-uri: Měsíční bohyně, manželka Maramy, Měsíčního boha, jejíž podoby jsou Hine-keha (jasný měsíc) a Hine-uri (temný měsíc)
Io: nejvyšší bytost, "Stařec", nejstarší bůh, který žije na obloze nad oblohou, v nejvyšším z 12 horních světů
Kukailimoku: havajský bůh války
Kuku Lau: bohyně vzdušných přeludů
Lingadua: jednoruký bůh bubnů
Limu: Strážce mrtvých
Magantu: velký bílý žralok, obrovská ryba schopná spolknout celou kánoi pahi
Maomao: Velký bůh větru, otec mnoha bohů bouří, včetně "Skučícího deště" a "Prudké húlavy"
Marama: bůh Měsíce, manžel Hine-keha, Hine-uri
Marikoriko: první žena a božská praměti, manželka Tiki-ho. Stvořila ji bohyně vzdušných přeludů z poledních horkých vln
Maui: slavný oceánský hrdina-šprýmař a polobůh. Maui se narodil Taranze, která dítě zavinula do svých vlasů a dala je mořským vílám. Maui má na svědomí mnoho věcí včetně stvoření nesčetných ostrovů Oceánie, kokosu a délky dne, který byl kdysi příliš krátký, dokud Maui nezbil Raa holí a nedonutil ho, aby se po obloze putoval pomaleji
Milu: vládce podsvětí
Moko: Ještěrčí bůh
Nangananga: bohyně trestu, která čeká u vstupu do země Mrtvých na staré mládence
Nareau: Pavouci bůh
Nganga: bůh plískanice
Oro: buh války, velitel válečnických houfů ve světě duchů. V době míru je "Oro se skloněným oštěpem", ale ve válce je "zabiják lidí". Ochránce Arioi
Papá: Matka země, manželka Rangiho, první žena
Pele: bohyně ohně a sopky
Pere: bohyně vod, které obklopují ostrovy
Ra: Tama Nui-te-ra, Sluneční bůh
Rangi: bůh horní oblohy. Původně byl spojen se svou manželkou Papou, bohyní země, avšak jejich děti je oddělily, především Tane, bůh lesů, jehož stromy tlačí manželský pár od sebe a dělají místo mezi hnědou zemí a modrou oblohou, aby živí tvorové mohli chodit a létat
Rehua: Hvězdný bůh, syn Rangiho a Papy, předek polobo-ha Mauiho
Rongo: bůh zemědělství, ovoce a pěstovaných plodin. Spolu s Taném a Tuem představují tvůrčí spojení, Trojici, stejnou základem, ale s jasně rozdělenými atributy. Jsou odpovědní za stvoření Člověka k obrazu Taného z kousků země obstarané Rongem a vytvarované Tuem Stavitelem, jehož sliny byly použity jako malta. Když na něho dýchli, Člověk ožil
Rongo-ma-tane: bůh batátů, hlavní potravy Oceánců
Rongo-mai: bůh komet a velryb
Ro'o: bůh léčitel, jehož léčivé popěvky se lidé naučili, aby mohli lépe vyhánět zlé duchy, kteří způsobují nemoci
Ruau-moko: nenarozený bůh zemětřesení, uvězněný v lůně Papy
Samulajo: bůh smrti v bitvě
Tane: syn Rangiho, boha oblohy, sám bůh řemeslníků a stavitelů lodí. Je rovněž bohem světla (obzvlášť pro podvodní plavce, protože pro potápěče je světlo tam, kde je život), bůh umělecké krásy, bůh lesa a pán skřítků a vil. Jako Stvořitel v jedné ze svých méně významných podob je bohem naděje
Tangaroa: bůh oceánu, který dýchá jen dvakrát za 24 hodin, čímž vytváří příliv a odliv
Tawhaki: bůh hromu a blesku. Tawhaki tvoří Uiru (blesk) ze svého podpaží. Tawhaki je také bohem dobrého zdraví, řemeslnickým bohem obzvlášť zběhlým ve stavění domů a pletení ozdobných rohoží
Tawhiri-Matea: bůh bouře, jenž kácí lesy a bičuje vlny

Te Tuna: "Dlouhý úhoř", rybí bůh a bůh zeleniny. Tuna žil v přílivovém jezírku nedaleko pláže a jednoho dne Hine sestoupila k jezírku, aby se vykoupala. Tuna se s ní při tom pomiloval a nějaký čas spolu žili na dně oceánu
Tiki: božský praotec všech Oceánců, který dovedl flotilu se svými lidmi k prvním ostrovům Oceánie
Tikokura: bůh vln dosahující obrovské velikosti, který je pro svou nesmírnou sílu a prchlivost velmi obávaný
Tini Rau: bůh ryb
Tui Tofua: bůh všech žraloků
Ua: bůh deště, jehož početné synové a dcery, jako například "Dlouhé deště" a "Krátké deště", jsou odpovědni za poskytování vody zemi
Uira: blesk (viz Tawhaki)
Ulupoka: méně významný bůh zla, v bitvě mezi bohy připravený o hlavu, která se nyní kutálí po plážích a hledá oběti
Whatu: bůh krupobití
PRVNÍ ČÁST:
Místo,
odkud skáčou duše
1
Ruau-moko, bůh zemětřesení, se nečekaně obrátil v matčině lůně a probudil Tikokuru, který se zvedl z klidného oceánu a vytvořil nesmírnou, zlostnou tvář z vodní masy, jež se rozběhla po hladině k bezbrannému atolu.
Ústy Tikokurovy tváře byla obrovská tlama plná bílých, pěnou potřísněných zubů. Skryté oči nic neviděly, oslepené zuřivostí, schované pod těžkými víčky z vody. Jako vlasy vyrůstala z temene vlny zvířená vodní tříšť, na pohled děsivá, splývající z Tikokurova širokého čela.
Rybáři a sběrači mušlí na plážích atolu, tvořeného prstencem šesti ostrovů, blížící se obří vlnu zahlédli. Jelikož atol nevyčníval nad mořskou hladinu víc než šest stop, pochopili, že mnohé, ne-li všechny, čeká smrt utopením.
"Tikokura!" zavřískla jedna žena. "Zachraňte moje děti! Zachraňte moje děti!"
Jako na povel vzlétli ze stromů a pláží ptáci a na okamžik zaplnili oblohu černými tečkami.
"Jsem už starý, neuteču!" zoufale vykřikl bělovlasý muž. "Pomozte mi! Synové a dcery, pomozte mi!"
Nikdo však nepřišel na pomoc starému otci ani nešťastné matce, neboť se nedalo nic dělat, nebylo kam utéci.
Někteří ostrované se s myšlenkou smrti smířili okamžitě: těžký život na nízkém písečném atolu, kde práce vyplňovala prakticky každou hodinu dne a o neštěstí nebyla nouze, z nich udělal smutné společenství lidí, které bída, stálá dřina a strádání utloukly do stavu tupé odevzdanosti.
Našli se však i takoví, kteří se rozběhli k palmám a doufali, že se jim podaří vylézt dost vysoko, aby na ně Tikoku-ra nedosáhl. Zahazovali sítě, bez nichž je nejspíš stejně čekala smrt hladem, a prchali ke skupinkám nízkých palem, jež byly na ostrovech téměř jedinou vegetací. Neuhasitelná jiskra známá jako vůle žít připravila těchto několik nešťastníků o všechen zdravý rozum a dohnala je k potřeštěným pokusům, jak si udržet svou prázdnou, bezcennou existenci.
Jeden nebo dva, kteří měli to štěstí, že vlastnili kánoe, naskákali do loděk.
Nikdo se neptal: proč? Tikokura byl méně významný, ale nepředvídatelný bůh, který nepotřeboval žádný důvod, aby propadl ničivému běsnění. Jeho hruď byla plná hořkosti; nenávist byla jeho nejoblíbenějším citem; zabíjel proto, že to dělal rád.
Jeden mladík, který již v oceánské kánoi byl, bojovník plavící se po mořích, cizinec, jenž si chtěl na atolu udělat pouze krátkou zastávku, aby si doplnil zásoby vody, okamžitě otočil svou loďku a na rozdíl od ostrovanů se rozjel přímo do chřtánu vlny.
Ti, kteří si jeho počínání všimli, zůstali ohromeni. Chtěli na něho zavolat, varovat ho před strašlivými následky, jaké to pro něho bude mít, přimět ho ke změně směru. Mladík však stál u stěžně a v jeho modrých očích se zračilo odhodlání, připravenost utkat se s bohem nečekaných vln.
Byl to vysoký mladík se světlou pletí. Z částečně oholené hlavy mu trčely dva tmavě červené rohy ze

spletených viasů, jaké nosí Hivané. Rovněž tři silné proužky vytetované přes kořen nosu, které mu dodávaly jeden z nejdivočejších bojových výrazů v Oceánii, svědčily o tom, že jeho původ je zapotřebí hledat na ostrovech osídlených Hivany. Oštěpem s ozubcem, který svíral v pravé ruce, výhružně zamával blížícímu se bohovi před obličejem.
"Tikokuro!" zakřičel mladík. "Jsem Kumiki, velký bojovník z Nuku Hivy. Tihle nanicovatí lidé nemají žádné svatyně, jinak bych ti byl obětoval vepře nebo psa…"
Vlna se hnala dál, jako by na ni tato slova neměla žádný účinek.
"Dovol mně přejet přes tvé temeno, Tikokuro," poprosil Kumiki. "My dva přece spolu nemáme žádný spor. Nepatřím k těm ubožákům, kteří živoří z toho, co seberou z tvých zad. Jsem Hivan Kumiki, jenž se vypravil zabít vlastního otce. Musím se dožít chvíle, kdy mi otec bude ležet u nohou a krev tryskající z jeho hrdla bude barvit koraly jeho domovského ostrova. Smiluj se nade mnou, dokud ta chvíle nepřijde - a pak si můj život vezmi, jestli musíš."
Tikokura jeho slova uslyšel a ihned pochopil, kdo je Ku-mikiho otec. Byl mladíkovu poslání nakloněn, neboť neměl nijak v lásce ani vlastní lidi, natož přivandroválce odjinud. Nenávisti k lidstvu, již bůh vlny choval, lépe poslouží, když bude tento hivský bojovník ponechán naživu, aby mohl přinést nevýslovné neštěstí a pozdvižení do jisté vzdálené skupiny ostrovů. Ten chlapec byl zbraň, vymrštěný oštěp, a v zájmu hořkosti bylo lepší nesrazit jej stranou, ale nechat jej letět dál ke svému cíli.
Kumiki uviděl, jak se vlna před ním rozevírá a ponechává mu úzkou uličku klidné hladiny mezi zuřícími moři. Jakmile jeho kánoe proplula na druhou stranu a on byl v bezpečí, mezera se uzavřela a vlna nemilosrdně pokračovala v cestě ke smůlou pronásledovanému atolu. Když dorazila k vnějšímu útesu, dunivě udeřila do korálového dna a z dálky rozechvěla ostrov jako buben, čímž setřásla nešťastníky vylezlé do vršků palem, jako by to byl hmyz. S křikem padali vstříc smrti. Vzápětí zasypal jejich pokroucená, potlučená těla déšť kokosových ořechů a zarazil je do jemného korálového písku.
Tikokura se konečně přehnal přes pláže a přes ostrovy a odnesl s sebou muže, ženy a děti, strhl je silou své setrvačnosti stejně, jako povodeň sbírá větvičky. Chatrné chýše se rozpadly, ohně s krátkým zasyčením uhasly, drahocenné sítě zmizely. Vrcholky palem, z nichž na některých se dosud drželi smrtelníci, se ulomily jako smetákové metly a byly odneseny k neznámým břehům. Převrhnuté rybářské čluny vysypaly své posádky, vmžiku ztracené v bouřící, smrští strhávané pěně příbojových vln, jež se jedna přes druhou převalovaly přes ostrůvky a popadaly, drtily a ničily všechno, co vyrobila nebo zasadila lidská ruka.
Když se příval konečně přehnal a odvalil se k obzoru, voda, již za sebou zanechal, se z atolu odlila a vypustila skupinu ostrovů znovu nad hladinu.
Kumiki zahlédl, jak se lidé spouštějí z nejsilnějších a nejvyšších palem, několik těch, kteří přežili, slezlo na mokrý korálový písek, kde zůstali stát a bezútěšně se rozhlédli po spoušti, která jim ležela před očima. V několika okamžicích přišli o vše, co měli. Prostředky, jimiž si obstarávali živobytí - rybářské sítě, kánoe, to málo plodin, které pěstovali - vše bylo pryč. Jediné, co zůstalo, byly samotné ploché ostrovy.
Několik dalších měsíců, možná let, se budou hrabat v laguně a hledat lastury, které vlna neutrhla od skal a neodnesla pryč. Budou se živit přílipkami, škeblemi, mořskými řasami a kořeny, bojovat o vzácné kokosové ořechy, jediný zdroj pitné tekutiny, poněvadž studny neměli. Bude jich postupně ubývat, až jako lidé zmizí úplně. Pak začnou na plochém, nezajímavém atolu přistávat další utečenci z vysokých ostrovů a zalidňovat jej - než přijde další vlna.
Kumiki natočil svou kánoi podle větrné růžice do směru Arue roa.
Na svém rodném ostrově, Nuku Hivě, osmnáctiletý Kumiki nechal dívku, kterou chtěl jednou učinit svou ženou. Jmenovala se Miro a on ji velmi miloval. Již se spolu milovali v písku a příboji hivských pláží spolu s jinými vrstevníky, neboť Oceánci neshledávali na střídání partnerů a sexuální nevázanosti u svobodných nic špatného.
Po svatbě se však cizoložství trestalo smrtí, pak bude moci Miro milovat a hýčkat pouze on.
Nebylo by správné, aby si ji byl vzal před odjezdem, poněvadž se mohlo stát, že se na Nuku Hivu již nikdy nevrátí. Mohlo ho spolknout moře, mohli se ho zmocnit bohové nebo ho mohl zabít nějaký člověk a návrat mu tak znemožnit. Zároveň jí dal volnost, aby se milovala, s kým bude chtít a kdy bude chtít. Vyžádal si pouze slib, že si nevezme jiného, leda by se do pěti let nevrátil domů.

Když ji Kumiki požádal, aby mu to slíbila, Miro pravila: "Nikdy si nevezmu jiného - a jestli se nevrátíš, půjdu na místo, odkud skáčou duše, a skončím svůj život - vím totiž, že jestli se ke mně nevrátíš, určitě budeš mrtvý."
"Nezabíjej se," odpověděl jí, neboť věděl, že se chce vrhnout ze skály, kde končili svůj život odmítnutí a ztracení milenci. "Můžeš se naučit milovat znovu."
"Když se mnou na rohoži nebudeš ty, nejdražší Kumiki, nebudu chtít žít."
Kumikimu to způsobilo velké starosti. Nechtěl, aby něco tak krásného jako láska mezi ním a Miro bylo poskvrněno krví. Stačilo, že se milovali krátký čas, který jim byl zatím dopřán. Přesto chtěl udělat vše pro to, aby se k ní vrátil, a neměl ani náhodou v úmyslu nechat si Tikokurou vzít život, až svého otce zabije, navzdory slibu, který bohovi vlny ukvapeně dal.
Jakmile si tyto myšlenky znovu našly cestu do jeho hlavy, Kumiki se zahloubal nad představou otcovy smrti.
Smrti otce, který ho zplodil.
Stačil jenom docela krátký pohled na Kumikiho kůži, aby každý poznal, že není čistě hivského původu. Lidé, kteří ho neznali, si ho z dálky často pletli s albínem nebo s jedním z Nesouměřitelných, národa horských skřítků a vil, kteří měli světlou pleť a světlé vlasy. Potom, když přišli blíž a všimli si, jaké má vlasy, změnili názor a začali ho považovat za skřeta nebo démona. Teprve když byl tak blízko, že s ním mohli mluvit a rozeznali jeho tetování, poznali, že je to hiv-ský bojovník z náčelnické rodiny. Mladík urozeného původu.
Kumiki měl světlou kůži - dokonce světlejší než tonžská, samojská a tahitská knížata - a tmavé, narudlé vlasy. Přestože byl adoptován náčelníkem, někdo se mohl domnívat, že jeho pravým otcem je nějaká nadpřirozená bytost. Avšak podle toho, co mu bylo řečeno, byl Kumikiho otec obyčejný muž - muž nikoli z Oceánie, ale ze země objevené Raiatej-cem Kupem. Z místa zvaného země Mlh, kde všichni lidé měli bílou pleť a modré oči.
Nevlastní otec Kumikimu řekl, že jeho pravý otec napadl ostrov s tlupou bojovníků z Raiatey a při přepadu znásilnil nevinnou ženu, která později při porodu Kumikiho zemřela. Kumiki byl potomkem barbarského cizáka, divokého tvora, jenž zcela postrádal vytříbené instinkty Oceánce, pevné zásady cti a šlechetnost ducha.
Tento muž, známý jako Seumas, neměl žádnou z vlastností, které muži dovolovaly, aby byl na sebe hrdý. Poté, co na Nuku Hivu vtrhl, nezachoval důstojnost, nýbrž se v nepřehledné bitevní vřavě násilím zmocnil ženy. Tenhle Seumas nedokázal ovládnout své základní pudy ve chvíli, kdy měl oslavovat Ora, boha války, a ne uspokojovat svůj chtíč v prachu s vystrašenou ženou.
Kumiki se rozzuřil, když zjistil, co vychloubačný barbar Seumas jeho matce udělal, přestože v důsledku toho přišel na svět. V tom okamžiku a na tom místě se rozhodl, že toho zrůdného cizáka vypátrá a zabije; nejdřív mu objasní, proč zemře, a pak mu rozbije lebku palicí. Potom měl v úmyslu sníst Seumasovi hlavu, aby mu ukradl jeho manu, a rozkousat mu oči a srdce, aby jeho ponížení dovršil.
Kumiki si povzdechl, když mu vítr zkropil vodní tříští obličej, nyní obrácený směrem k Rarotonze.
"Už skoro cítím chuť jeho mozku," zašeptal mladík toužebně. "Skoro cítím, jaké to bude, až budu mít na jazyku jeho oči."
Ale zbývala mu ještě daleká cesta. Kumiki nebyl žádný velký mořeplavec, žádný Kupe nebo Hiro a dokonce ani Ka-rika. Byl to mladík, který se až do svých sedmnácti let plavil pouze ve vodách kolem rodného ostrova. Ale když na jeho ostrov zavítali mořeplavci, dlouze a neúnavně si s nimi povídal, aby se dozvěděl, jak to chodí na širém moři, zjistil jméno svého nepřítele a místo, kde se nachází, a pochopil, v čem spočívá tajemství plavby daleko od pevniny.
Načerpal vědomosti o západech a východech hvězd na střeše cest, zvaných fanakenga a kaveinga; o vlnách, jejich velikostech a tvarech; o vzdouvání oceánu, proudech a zče-řených místech, kde se proudy setkávají; o různých typech větru; o mořských řasách a ptácích; o důležitých tvarech mraků; o zvucích a vůních vzdálené pevniny; o barvě různých pohyblivých moří.
Zkušenosti však přesto neměl žádné, a tak musel počítat s tím, že se čas od času ztratí. Mělo to stačit, aby přežil, nakonec svou kořist vystopoval, chladnokrevně Seumase zavraždil a vysmál se těm, kteří by se ho pokusili zastavit.

O nic víc nemohl žádat svého Tikiho, prvního předka všech lidí, usazeného na přídi jeho oceánské kánoe. O nic víc nemohl prosit poloboha Mauiho, šprýmaře, jehož tělo držela Hine-nui-te-po, bohyně smrti, v poddanství, ale jehož duch se stále toulal světem. Nic víc nemohl chtít po Tawha-kim, velkém bohu hromu a blesku, o jehož přízeň usiloval.
"Jeho tělo zanechám koralovým rybám, aby je obraly do čistá," zavrčel hivský mladík s vlasy stočenými do rohů. Při pomyšlení na jeho oběť se tři plné, vytetované proužky zkroutily do divokého výrazu. "Jeho játra hodím fregatkám a budu se dívat, jak je trhají na kusy a perou se o ně."
Tyto mladické, nedospělé pokřiky, vyvolávané do zubů větru, bojovníkovi pomáhaly zachovat si odvahu tváří v tvář dlouhé, nebezpečné a svízelné plavbě. Nezkoušel nové cesty přes oceán, nýbrž řídil se zpaměti naučenou soustavou vzdouvání, mračen, ostrovů, podmořských útesů, srážejících se proudů a dalších navigačních znaků získaných od dobrodruhů, kteří absolvovali stejnou trasu před ním a vrátili se, aby mohli své poznatky předat dál. Vztek na pravého otce mu pomáhal překonat strach, že se ztratí, že narazí na nestvůry nebo že jej spolknou bohové.
"Nenávidím ho za to, že neměl rodinu!"
To byl hlavní důvod zášti, kterou Kumiki ke svému pravému otci cítil: to, že mu Seumas nezanechal žádný rodokmen, žádné předky, jichž by si mohl vážit. Komunita uctívala bohy, avšak jednotlivec uctíval duchy svých předků. Kumiki neměl žádné předky, k nimž by mohl vzhlížet, jež by mohl milovat a bát se jich, kterým by mohl děkovat v dobách hojnosti, které by mohl prosit o odpuštění a jídlo v časech nouze. Kumiki neměl žádný dlouhý rodokmen, kterým by se mohl pochlubit přísným a svéhlavým kněžím, žádné tisíce jmen, žádné vrstvy generací, na něž by byl pyšný. Jeho jméno končilo u otce, jenž ho zplodil, a ten žádné opravdové jméno neměl; jeho jméno neznamenalo "syn měsíce" nebo "silný jako oštěp", byla to jenom změť nicneříkajících hlásek, která se dohromady vyslovovala "Seumas". Z matčiny strany samozřejmě předky měl, ti však neměli zdaleka takovou moc.
"Jdu si pro tebe, Seumasi," vykřikl Kieto. Svaly mu hrály na napjaté hrudi, jeho nenávist si hledala cestu ven. "Jdu ti sníst hlavu, ty mlíčí ropušnice, ty zanícené psí střevo - jdu ti vytrhnout srdce zpod žeber!"
Jeho slova, hledající uši muže, jemuž kdysi říkali "skřet", odlétla pryč, přes širé plochy oceánu, a zanikla v tisícovkách mil vodního světa.
V dáli, tisíc mil odsud, vybuchla sopka a rozpoutala úžasné ohňostrojné divadlo, plivajíc do ovzduší svou roztavenou lávu, rozžhavenou do ruda až do bělá. Kumiki si tento úchvatný pohled vyložil jako znamení, že Pele, bohyně ohně a sopek, je na jeho straně. Pohled, jak se oblohou rozlézá rudá záře, mu dodal novou energii. Tento umělý západ slunce byl důkazem od Pele, že jeho výpravu schvaluje.

Rarotonga měla jen dvě roční období: zimní a chlebovní-kové.
Právě bylo chlebovníkové období, čas hojnosti.
Dva tisíce mil daleko od plavícího se mladíka, aniž tušil, že po světě chodí jeho syn, seděl Seumas na rohoži a přemýšlel o své minulosti. Bylo mu něco málo přes padesát, stejně jako jeho ženě Dorše. Byli bezdětní. Přesto se, vyjma této okolnosti, nedalo říct, že by byli nešťastní.
Líbilo se mu na Rarotonze, ostrovu, který pomohl objevit a vybojovat. Dva králové, kteří vládli společně, nalezli ve vnitrozemí kmen, pozůstatky starého lidského rodu známého jako Menehunové.
Menehunové byli znamenití kameníci a stavitelé. Jeden Menehuna, který měl světlejší pleť, postavil Toiovu cestu, která obtáčela celý ostrov, a postavil nádherný chrám zvaný Arai-te-tonga.
Jak šla léta, Pikt Seumas si nashromáždil silnou manu. Mladí Oceánci ho brali jako jednoho z nich, váženého občana a bojovníka zasluhujícího velkou úctu.
Byla také pravda, že vypadal skoro stejně jako kterýkoli jiný starší Rarotonžan. Většinu jeho trupu, paží a nohou pokrývalo tetování. Slunce a hvězdy daly jeho pleti sytou mahagonovou barvu. Jeho pýcha a radost, ohnivé vlasy, které mu Dorcha kdysi splétala do dlouhého rudého copu, změnily odstín. Stal se z něho dokonalý Oceánec vzhledem i chováním. Jeho skutečný původ prozrazovaly pouze jeho modré oči.
"Seumasi, nesed' na slunci moc dlouho," varovala ho Dorcha, jejíž černé vlasy již prokvétaly bíle, "zase tě bude bolet hlava."
"Dej mi pokoj, ženská," zavrčel. "Mně se tady ve dveřích líbí."
U nohou mu ležel pes jménem Dirk. Všichni jeho psi se tak jmenovali, od prvního věrného ohaře, který

mu patřil v zemi jménem Albann, po toto štěně, které k němu zvedlo hnědé oči, smutné z toho, že musí den prolenošit, místo aby se svým pánem běhalo po plážích.
Podvečerní stíny se rychle prodloužily, jak to v blízkosti rovníku bývá, a brzy padla tma. Oblohu potáhla hebká čerň vykládaná shluky zářivých hvězd. Na ostrov se začala usmívat Hine-keha, měsíční bohyně. Dorcha udržovala uprostřed domu oheň, jehož dým klikatě stoupal otvorem ve střeše. Seumas vešel dovnitř a posadil se k ohni.
Ve chvíli, kdy Seumas oběma podával pilonoše, kterého ulovil, Dorchou uvařeného v kokosové omáčce a obloženého chutnými mořskými řasami, někdo vstoupil oknem.
"Vítám tě, Kieto," usmála se Dorcha. "Všiml sis kouře z našeho ohně?"
Kietův příchod oknem, nikoli dveřmi, byl jemnou připomínkou, že zastává vyšší postavení než oba obyvatelé domu.
Kieto se zasmál. "Jelikož Seumas a já jsme beztak spolu-košovníci, tvoje výtka má jen málo jedu."
Z Kieta byl statný muž kolem pětatřiceti let, silný bojovník, Tangiiův adoptivní syn.
"Řekl jsem Kluk-holce, aby přišla taky," oznámil Kieto, když si sedl na rohožku a přijal nabídnutou porci ryby. "Musíme si promluvit o válce, Seumasi. Ta chvíle se blíží."
Krátce nato se ve dveřích objevila vysoká, pružná postava Kluk-holky.
"Alespoň někdo vchází otvorem, kterým se chodit má," poznamenala Dorcha a úkosem se podívala na Kieta.
Kluk-holka se na hostitelku usmála. Štíhlá a přívětivá Kluk-holka se narodila jako sedmý syn v rodině bez děvčat. Byla vychována jako žena a jako taková měla velkou manu. Podobně jako Dorcha byla prodchnutá okultismem.
"Pojď, Lei-o-mano," vyzvala kohoutka, jenž za ní chodil.
Kluk-holka to brala jako vtip, napodobit Seumase tím, že si vycvičí kohouta, jako by to byl pes, a naučí ho, aby za ní všude chodil. Dokonce i jméno mu dala po oceánské dýce, stejně jako Seumas pojmenovával své psy po piktské.
Kohoutek hned přicupital, proběhl Kluk-holce mezi nohama a začal sezobávat neviditelné kousky potravy kolem ohniště. Značně tím vyvedl z míry Dirka, který neustále zabíhal očima ke svému pánovi a zase zpět k ptákovi, jako by přemýšlel, kdy Seumas to drzé stvoření vyhodí ven do noci.
Kluk-holka se posadila mezi oba muže. Ozdoby z lastur, které měla na sobě, při tom zachřestily.
Seumas se na Kluk-holku podíval a zavrtěl hlavou. "Kdo by řekl, že jsi skoro stejně stará jako já - přitom to vypadá, jako by ti za celou dobu, co jsme na Rarotonze, nepřibyl ani rok."
Kluk-holka, potěšena jeho poklonou, se zasmála.
"A teď vážně," ozval se Kieto. "Slyšeli jste, že starý král Haari umírá?"
Z kdysi strastiplné, hrůzné cesty mezi Raiateou a Raro-tongou byla dnes čilá obchodní trasa. Díky tomu putovaly mezi oběma ostrovy také informace, které všechny udržovaly v obraze o aktuálním dění.
"Zaslechla jsem to," řekla Dorcha, která se už také posadila.
Kieto pokračoval: "A jeden z ostrovních princů využívá královu smrt jako záminku k vypravení expedice, jež by měla najít další ostrov. Nemá žádného staršího bratra, který by ho vyháněl, ale má pocit, že lidí na ostrově je už příliš."
"Myslíš Rua," přerušil ho Seumas.
Kieto přikývl. "Princ Ru přesvědčil své bratry a jejich manželky, aby s ním odjeli hledat ostrov, který mu ukázalo vidění. Zná hvězdu na střeše cest, pod níž ostrov leží, a tvrdí, že jakmile ji spatří, objeví svůj nový domov. Zvolil si do posádky dvacet dívek z královského rodu. Tyto panny byly vybrány na základě své ctnosti, síly a krásy -jak velký mořský bůh Tangaroa Ruovi ve vidění přikázal - a jejich čistota a síla zaručí mořeplavcům bezpečnou cestu."
"Dobře, ale co to má společného s námi?" otázala se Dor-cha.
"Znáš můj osud, Dorcho -je dán na nebesích - dobýt velký ostrov objevený Kupem - zemi Mlh - místo, odkud jsme tebe a Seumase před desítkami let odvezli. Samozřejmě vím, jak se na to díváte."
Seumas zavrtěl hlavou. "Ty břehy obývají divoké klany -jsou to hrdí lidé."
"V tom případě musí být podrobeni," prohlásil Kieto.
Seumas se smutně usmál. "Řekl jsem ti dva hlavní důvody, proč nemůžete takovou zemi ovládnout -

železo a koně. Nemáte jedno ani druhé."
"Nechápete povahu lidí, na něž se chystáte zaútočit," skočila mu do řeči Dorcha. "Válčí mezi sebou, ale když přijde společný nepřítel, klany se spojí pod jedním vůdcem. Jsem proti svému bratranci, ale spolu s bratrancem jsme proti ci-zákovi.'"
"Něco vymyslíme," odpověděl s jistotou Kieto. "Proto jsem tuto schůzku svolal. Abych si s vámi promluvil o Ruo-vě plavbě. Kluk-holka se poradila se svými předky. Jak víš, duchové našich předků mohou nahlédnout do budoucnosti. Kluk-holka se od nich dozvěděla, že Ru během své plavby přistane u břehů ostrova, po němž chodí obři. Na tom ostrově je brána do Jiného světa. A v tomto Jiném světě žije oceánský národ zvaný Maorové, národ skvělých bojovníků, kteří osídlili ostrov stejně velký jako země Mlh - zemi, které říkají Aotearoa nebo též země Dlouhého bílého oblaku.
Musíme se za těmito Maory vypravit a najít je, odhalit tajemství válečného úspěchu. Musíme poznat jejich metody, jejich strategii a taktiku, a tyto poznatky pak využít k dobytí země Mlh. Vím, že Albann je tvá země, Seumasi, i tvá, Dorcho, ale vím i něco jiného -jestli tyto kmeny s bílou pletí, které obývají vaši zemi, neporazíme teď, přijde doba, kdy přemohou ony nás. Musíme to udělat, jinak budou naši potomci litovat naší zbabělosti a proklejí nás, že jsme nesebrali odvahu a nezaútočili jako první."
Seumas to všechno chápal, přesto se velice trápil, jako každý člověk, který se musí rozhodnout, které ze stran zachová věrnost.
2
Od doby, kdy králové Tangiia a Karika založili svou ostrovní říši, připluli další lidé a rozhojnili počty jejich poddaných.
Tangiia se v souladu s tahitsko-raiatejskou tradicí rozhodl zdůraznit svůj božský původ. Stal se tak postavou, jež byla lidem velice vzdálena. Ven vycházel většinou v noci, neboť obyčejní lidé museli sedět se skloněnou hlavou, když procházel kolem.
Měli štěstí, že si místo krásné sestřenice, princezny Kuly, nevzal za ženu svou sestru, poněvadž pak by si museli lehat obličejem k zemi.
Tangiia se nechával skoro všude nosit svými sluhy. Měl tak obrovskou manu, že se každé místo, kam vkročil, stalo jeho majetkem. Proto, aby co nejméně narušoval denní život a zároveň ponechal půdu v držení obyčejných lidí, se Tangiia nechával nosit ven pouze v noci, kdy většina jeho poddaných spala.
Karika však zůstával do značné míry vládcem, který pobýval mezi lidmi. To byla samojská tradice. Samojští králové neodvozovali svůj původ od bohů, nebo to alespoň nedělali veřejně. Karika požíval značnou vážnost, dokázal být přísný a náročný, ale nepotrpěl si na okázalost.
Z pohledu obyčejných Rarotonžanů to mohlo vypadat, že mají jednoho krále, jímž mohou pohrdat, a druhého, kterého mohou milovat, ale každá forma kralování s sebou přinášela jisté výhody.
S božskou tradicí krále Tangiiy přicházely pestré slavnosti, hudba, tanec a silný pocit náboženského vytržení. Král a jeho kněží nosili pláště a přilby ze zářivě barevných per, přičemž samotný Tangiia oslňoval šarlatovou šerpou, kterou se hlásil ke svému právu na královské postavení. Jeho kánoe byla zářnou ukázkou královské výzdoby a řemeslné zručnosti, již při všech příležitostech ohlašovali trubači, bubeníci a flétnisté se znamenitým hudebním nadáním. Jeho dům, postavený na úbočí hory, byl architektonickým skvostem. Lidé byli na tak bohorovného aristokrata nesmírně pyšní.
Oproti tomu Karika do značné míry zůstával bojovníkem. Organizoval hry a sportovní klání, rád chodil na lov a chytal tuňáky bonito a albacore. Nevadilo mu svléknout si košili z tapového lýka a pomoci na polích. Karika zavedl lov s využitím dravých ptáků - rarotonžských koputu - kteří se chytali tak, že se člověk spustil z útesu, upřeně se podíval ptákovi do očí a pak ho vytrhl z hnízda. Pokud lovec z ptáka na okamžik spustil zrak nebo podlehl jeho dojímavému křiku, dravec se spustil dolů jako kámen a roztáhl křídla jen těsně předtím, než by hluboko pod hranou útesů dopadl na zem. Karika byl mistr v chytání koputu.
Lidé milovali i takového krále a měli pocit, že dostávají z obou světů to nejlepší.
Takový ostrov se dvěma skvělými králi a nepřekonatelně krásnou krajinou nutně musel lákat přistěhovalce z nejrůznějších končin Oceánie.
Ti připlouvali ze Samoy, z Tongy, z Tahitských ostrovů, z Hivských ostrovů a z mnoha dalších. Během prvního roku dorazilo tolik Tahiťanů, že se s pomocí kouzla přemístily také dvě nejstarší tahitské hory,

neboť se jim stýskalo po lidských přátelích, a staly se rarotonžskými štíty Ikurangi a Te Atu Kúra. Kotliny v místech, kde kdysi stály na Tahiti, zůstávají jako svědectví jejich odchodu.
V den, kdy se Kietova výprava chystala vyrazit na cestu, připlul k ostrovu na své, rozmary počasí poznamenané pahi slavný dobrodruh Hiro.
Dorcha a Seumas si pospíšili na pláž, aby viděli, jak hrdinný mořeplavec, který se svými cestami téměř vyrovnal Kupemu, proplouvá mezerou v útesu. Hiro procestoval odlehlé končiny oceánu, byl dokonce až na Havaji. Když začal vyprávět, dovedl všechny své posluchače zmrazit do morku kosti.
Hiro byl významný přítel a host, a tak král Tangiia porušil pravidla, jimiž se řídil, a objevil se na pláži v denním světle, nesený vysoko na nosítkách. Krátce před čtyřicátým rokem života byl stále pohledný muž, když měl na sobě svůj plášť a přilbu z peří, přestože nutně vypadal bledě a tvářil se vážně. Doprovázela ho jeho překrásná žena královna Kula, oslnivá sama o sobě.
Spolu s Tangiiou dorazila jeho družina: rádcové, kněží, masér, stráže, vypravěč, šašek, mudrc, pokladník a osobní sluha. Tangiia stál na nosítkách s rozpřaženými pažemi a vítal Hira na březích Rarotongy, zatímco vybraný bojovník -jeden z členů Karikovy osobní stráže - teatrálně sehrál, jak na návštěvníka útočí oštěpem: rozběhl se vpřed, bodal oštěpem do vzduchu, koulel očima, aby byla vidět bělma, vyplazoval jazyk, pleskal se do stehen a křivil svou tvář vzteklými grimasami a zlostnými úšklebky.
Když Hiro dosáhl úrovně přílivu, uvítal ho Karika. Potřel si s dobrodruhem nos o nos a popřál mu příjemný pobyt.
Pak začalo hodování a tanec. Psi, slepice a vepři putovali na rožeň, otevřely se jámy s chlebovníkovými plody. Na zemi byly rozprostřeny pandánové listy. Hudebníci si přinesli nástroje, spustili veselé melodie a rozezněli ostrovní vzduch písněmi. Ve vysoko položených zelených údolích ostrých hor houfně vzlétali a klesali ptáci, zvědaví, co ten hluk znamená.
Později v noci se Kietovi a Seumasovi podařilo získat Hi-ra u ohně jen pro sebe a probrat s ním své plány.
"Narazil jsi na ostrov, po němž se prý procházejí obři, viditelní široko daleko?" zeptal se Kieto.
Hiro, vysoký muž se širokou hrudí, ostře řezanými rysy a orlím nosem, s dlouhými černými splývavými vlasy a sytě hnědýma očima, se zatvářil zamyšleně.
"Na takovém místě jsem nikdy nebyl, ale na cestách jsem o něm slyšel vyprávět."
"Nepřesvědčili bychom tě, abys jel s námi a vedl naši výpravu?" zeptal se Seumas.
Hiro se usmál a zavrtěl hlavou. "Má cesta vede opačným směrem. Slyšel jsem, že ten ostrov, o kterém mluvíte, zvaný Rapanui, pupek světa, se vůči tomuto ostrovu nachází těsně nad směrem Fee Tietie na větrné růžici - ale daleko, tak daleko, že musí být v samotném koutě Oceánie. Já musím plout ve směru Nuihiti no Pare, abych proti sobě nepopudil bohy."
"Proč ti bohové řekli, abys tím směrem plul?" zeptal se Kieto. "Co je za Samoou?"
"Musím najít umění, kterému se říká písmo. Je to jako řeč, ale němá."
Seumasovi to připadalo jako žvásty.
"Jak to může být jako řeč a zároveň němé? To nedává smysl. Víš jistě, že tě bohové nevodí za nos? Které bohy vlastně myslíš? Jestli je to Maui, tak se raději ještě jednou zamysli, Hiro. Víš přece, jaký je to šprýmař - ten polobůh by tě dovedl do úst Hine-nui-te-po."
Hiro se usmál a řekl: "Nemohu prozradit, kteří bohové řídí mou cestu, ale žádný šprým to není. Ta věc zvaná písmo skutečně je, neboť jsem to slovo zaslechl ve větru, když velký bůh větru Maomao vál od Nuihiti. Musím toto tajemství vypátrat a přivézt je svým lidem."
Bylo jasné, že z Hira už víc nedostanou. Seumas se musel smířit s pocitem, že Hirova cesta bude marná, a že z toho písma se nakonec vyklubou nějaké hloupé obrázky, které vůbec nemluví.

Další den ráno vyplula pahi s Kietovou výpravou na širé moře. Tvořili ji Kieto, Seumas, Dorcha, Rinto, Pungarehu (ten, který zabil ptáka poukaie), Polahiki, Kluk-holka, Po'oi a jasnozřivá panna Kikamana. Kromě toho byla na palubě najatá posádka a majitel pahi.
Rinto byl synem slavného Manopy, Tangiiovy pravé ruky, když král bojoval proti tyranii svého nevlastního bratra Tutapua. Manopa kdysi Seumasovi zachránil život, přestože nebyli v žádném smyslu spolukošovníci a vládla mezi nimi otevřená nevraživost. Manopa zemřel, aniž by mu Seumas dluh splatil.

Seumas proto hledal příležitost, jak zachránit život Manopovu synovi, aby se závazku zprostil.
Kikamana byla již poměrně stará žena, přesto však patřila k nejmocnějším kněžkám v Oceánii. Nikdo neznal tajem-no tak dobře jako ona a její magické schopnosti byly výjimečné. Dorcha se od Kikamany mnohému z jejího umění naučila.
Polahiki byl jen z milosti trpěným členem výpravy. Tento starý hivský rybář, špinavý, zjizvený a zablešený ničema, páchnoucí tělesnými pachy a zkaženým dechem, vpadl mezi ostatní s ohleduplností bahenního kance. Pronásledoval Kie-ta ve dne v noci, dokud mladý mořeplavec nesvolil, že rybáře vezme s sebou.
Polahiki tvrdil, že se na Rarotonze nudí a že chce znovu na širé moře. Avšak sotva vypluli, začal si stěžovat, že má mořskou nemoc a stýská se mu po domově. Chtěl, aby loď otočili a zavezli ho zpátky. Zmlkl až ve chvíli, kdy mu rozčilený Seumas pohrozil, že ho hodí přes palubu.
Po'oi byl synem slepého Kaha, mořeplavce a znalce moře. Syn se svým mistrovstvím téměř vyrovnal otci a Kieto ho do výpravy začlenil proto, že dokázal poznat, ve které části oceánu se plavidlo nachází, jen podle toho, že rukou zkusil teplotu vody.
To byli lidé, které si Kieto vybral, aby s ním pátrali po národu legendárních Maorů, jejichž válečnické umění bylo bezpříkladné a jejichž domovina byla dosažitelná jen ohnivou bránou nacházející se na ostrově někde daleko pod střechou cest.
Kieto je vedl podle hvězdy kaveinga ke svému rodišti -ostrovu Raiatea. Čas od času se vyptával ostatních navigátorů na palubě - Po'oie a Dorchy. Dorcha vlastnila jedinou mapu, jakou Oceánci znali, zhotovenou z křížem položených pásků bambusu, do nichž zapíchala mušličky kauri. Mapa vznikla při první plavbě mezi Raiateou a Rarotongou a znázorňovala důležité navigační body - ostrovy, západy a východy hvězd, podmořské útesy a srážející se proudy -využité při původní plavbě.
V polovině cesty na Raiateu zahlédli úžasnou flotilu asi sto padesáti kánoí pahi s přibližně osmdesáti lidmi na palubě každé z nich, jak se k nim blíží z opačného směru. Seu-mas se lekl, že by to mohla být válečná flotila, která pluje dobýt Rarotongu. Nikdy tolik plavidel pohromadě neviděl.
"Jestli je to válečná flotila," ozval se Polahiki, "tak vám hned teď říkám, že jsem na jejich straně."
Po'oi mu posměšně odpověděl: "My víme, že bys s klidným srdcem zradil každého z nás, kdyby sis tím mohl zachránit kůži."
"Zradil bych i vlastní mámu," přisvědčil nepolepšitelný Polahiki. "Vlastně už jsem to udělal."
"Jestli je to válečná výprava, smetou nás raz dva," řekla Dorcha. "Nemáme šanci, že bychom nad nimi mohli zvítězit nebo jim ujet. Co znamenají ty barevné plamence, které mají vyvěšeny? A všechny lodě mají žluté plachty. Nepřipadá mi to jako válečné praporce - na to vypadají příliš vznešeně. Nejlepší by bylo spřátelit se s nimi."
Kieto s tímto plánem souhlasil, a když se majestátní flotila přiblížila, postavil se na příď pahi.
"Kdo jste?" zvolal Kieto. "Kam máte namířeno?"
Na vyvýšené plošině vedoucí pahi stál muž. Byl oblečený do žlutých a červených listů a na těle měl červené kresby.
Byl štíhlý, povznesený a měl velice hezkou tvář. Kapičky vody ze slané tříště se na jeho svalnatém těle ve slunečních paprscích blyštěly jako pestrobarevné drahokamy. Vlasy měl vytvarované jako dvě havraní křídla, zvedající se ze stran hlavy. Na krku mu visel věnec z ibiškových květů a uši mu zdobily květy fradžipánií.
Když zaslechl Kietovu otázku, roztáhl tvář do širokého úsměvu, jako kdyby nevěřil svým uším, a užasle zavrtěl hlavou. Místo odpovědi vystrčil před sebe jednu nohu. Byla téměř černá, doslova pokrytá černým tetováním. Na druhé noze žádné kresby neměl.
"No a co?" otázal se nechápavě Seumas. "Tak má pár tetování!"
"Jenom na jedné noze," hlesla Kluk-holka, která znenadání ožila. "Víte, kdo to je?" Z jejího hlasu zněla hluboká úcta, jako kdyby se právě setkala s bohem. "Víte, na koho směřujete své hloupé poznámky? Bohové jsou nám skutečně nakloněni. Tohle se nedá s ničím srovnat." Než domluvila, její hlas přešel až do vzrušeného, vysokého ječeni, které Seumasovi drásalo nervy.
"Tak jak se jmenuje?" zeptal se Pikt. Sám se divil, proč mu Kluk-holčina reakce tak vadí. "Pověz nám to."
"Nevím, jak se jmenuje."

Všichni se dívali směrem k bílé příďové vlně, která pahi se žlutou plachtou předbíhala.
"Ale vždyť jsi říkala, že ho znáš," namítla Dorcha.
Kluk-holka se viditelně třásla od hlavy k patě.
"Že ho znám? Jeho jméno neznám, ale vím, co dělá. Ten muž, kterého jste viděli, jak se na nás usmívá, je velebená Malovaná noha, jeden z posvátných. Malovaná noha. Je vůdce té skupiny. Víc než král - skoro polobůh. Víte, co to znamená? Znamená to, že ta flotila jsou Arioi, jejichž patronem je sám velký bůh Oro."
Seumas si uvědomil, koho Kluk-holka myslí, a pochopil důvody jejího silného rozrušení. Arioi byli jedinečným společenstvem tanečníků a zpěváků, hráčů a bavičů, kteří putovali po Oceánii a budovali obrovská pódia, na nichž pak předváděli různá čísla. Měli mezi sebou hudebníky a komedianty, ale také jiné účinkující. Vystupující se dělili na sedm tříd, z nichž nejvyšší byl Avai-parai, Malovaná noha, a nejnižší novicové, poo-faarearea, známí jako káčata.
Představení Arioi zahrnovala natolik různorodá vystoupení, jako byly teatrální proslovy, souboje oštěpem, satirické hry, jiskřivé dialogy, zpěvy o pradávné minulosti, pochvalné písně o hrdinech a hrdinkách a provokativní tance hurá. Arioi vznikli z tahitské kultury někdy v letech mezi Tangiio-vým odjezdem z Raiatey a současností.
Poněvadž Rarotonga byla poměrně nový a malý ostrov, Arioi ji dosud nikdy nenavštívili. Seumas o téhle herecké společnosti slyšel, ale nikdy ji neviděl. Zdálo se, že právě teď, kdy se svou ženou míří pryč z Rarotongy, si úžasná podívaná našla cestu do jejich domova.
"Do háje," řekl zklamaně. "Zrovna když jednou přijedou na Rarotongu, my tam nebudeme."
Jakmile si obrovská flotila kočovných umělců povšimla, že se v blízkosti nachází jiné plavidlo, Arioi začali temperamentně zpívat a tančit, čímž Kietově expedici poskytli na širém oceánu nečekané potěšení. Posádky šesti plavidel za vedoucí lodí v klidných vodách spojily své kánoe dohromady a pustily se do předvádění tance hurá. Zatímco několik pahi poklidně míjelo Kieta a jeho skupinu, arioiští bubeníci rozezněli své dřevěné bubny dunivým, rychlým rytmem. Ženy rozvlnily sukně z trav a muži začali skákat a naparovat se.
Tanečníci poskakovali a natřásali se kolem pohupujících se žen a rukama a boky dělali oplzlá gesta. Když se ostýchavé "panny" daly na ústup, muži je pronásledovali jako divoká zvířata v říji, čím dál více strháváni svými pohyby, kouleli očima, kmitali rukama a nohama. Hudba se valila jako horká krev vzrušenými těly a bičovala tanečníky do tempa, které Seumasovi a Dorše připadalo až nepříčetné. Kluk-holčin kohoutek pobíhal sem a tam a z plna hrdla kokrhal, zatímco Dirk rozčileně štěkal a honil temperamentního opeřence po palubě.
Když pahi připluly na jejich úroveň, mužští tanečníci přiskočili k ženám poškubávajícím těly a spojili se s nimi. Dorcha si s vytřeštěnýma očima všimla, že mnohým výstředně vyzdobeným mužům trčí z listových sukní ztopořené penisy.
"Páni," hlesla, najednou rozpálená a rozrušená. "Vidíte…"
Byla pravda, že Oceánci byli zpravidla poměrně prudérní, pokud šlo o odhalování genitálií, a dávali si záležet, aby svá ohanbí zakryli. Ale při posvátných příležitostech, k nimž tanec Arioi patřil, odhazovali veškeré zábrany a stávali se naprosto nevázanými.
Tanec před zraky výpravy skutečně skončil souloží jednoho páru povzbuzovaného ostatními tanečníky, kteří dvojici zasypávali korunními plátky květů.
"Chápu, jak to myslíš," zabručel upjatě Seumas, z kterého se ozval mravokárný Pikt z vysočiny. "Není to zrovna slušné, co?"
"Je to nádherné. Je to náboženský tanec, vy tupci," prohlásila Kluk-holka, která viditelně vychutnávala každý okamžik. "Má požehnání bohů."
"Však všichni víme, kteří to asi tak budou," odvětil Seumas. Jeho rty přitom byly stejně napjaté jako pletené plachty pahi. "A nemusíme s nimi souhlasit."
Další dvě pahi měly na palubě zápasníky. Byli pomazaní kokosovým olejem a zápasili spolu v propletenci těl.
"A kdo ví, co se asi děje pod tou hromadou," vykřikla Kluk-holka, rozpálená vzrušením. "Za pár okvětních lístků bych tam přeplavala a přidala se k nim."

Pak následovali přednášecí dávných dějin a mýtů s písní o slavném Ratovi, vnukovi Tawhakiho:

"…jednoho dne začal král a mořeplavec Rata stavět loď, s níž se chtěl vydat na dalekou cestu. Když procházel s tes-licí pralesem, doprovázen svými muži, všiml si hada, který zápasil s bílým ptákem.
‚Pomoz mi, Rato,' vykřikl bílý pták. ‚Jinak zahynu v objetí tohoto strašlivého hada.'
Rata však nerad zasahoval do přirozeného řádu pralesa, a tak předstíral, že ptáka neslyšel, a šel dál.
Když kolem toho místa procházel příště, had a pták do sebe byli stále zaklesnuti a pokračovali v lítém boji.
Když had spatřil mořeplavce a dobrodruha, řekl: ‚Toto je náš boj, Rato - měl bys nás nechat na pokoji.'
A Rata pochopil, že poznámka je oprávněná, neboť had měl na svou kořist nárok, stejně jako ptáci měli nárok na hmyz, který chytali.
Když odcházel, pták za ním zvolal: Jestliže mi pomůžeš, pomůžu ti dokončit loď!' Ale Rata šel dál.
Myslel si, že pták jenom ze zoufalství vymýšlí lži, aby se zachránil před svým osudem.
Jenomže když se svými muži došel na místo, kde předtím pokáceli několik stromů, zjistil, že stromy neleží na zemi, nýbrž všechny do jednoho znovu stojí a dál rostou.
Rata a jeho muži rozhněvaně pokáceli další stromy, ale když pak večer procházeli kolem hada a ptáka, kteří stále bojovali, Rata znenadání přeťal hada vedví, usekl mu hlavu, a ptákovi se podařilo z hadova objetí uniknout.
‚Díky,' řekl bílý pták, ‚nebudeš svého činu litovat, Rato, neboť já jsem Ruru, král ptáků, a spolu se svými druhy ti pomohu postavit kánoi. Stromy, jež jsi pokácel, jsou v začarovaném lese. Budeš potřebovat mou pomoc, abys nad místními čarami zvítězil.'
Té noci Ruru shromáždil všechny ptáky z celého lesa. Společně pak klovali a vrtali do pokácených kmenů, až do nich udělali otvory. Těmito otvory pak protáhli spletené provazy a sešili kmeny k sobě. Do rána stála na místě nádherná dvoutrupá kánoe a čekala, až ji Rata a jeho muži odtáhnou k moři. Jenže moře bylo daleko a loď těžká, a tak to nakonec byli ptáci, kdo pahi s obrovským úsilím zvedl, opatrně přenesl nad lesem a složil do laguny.
‚Udělejte cestu pro loď,' zpívali ptáci, když nesli pahi nad zemí. ‚Cestu z voňavých květů pro Ratovu loď!'
Rata poděkoval Ruruovi a ještě téhož večera vyplul, odmítl však s sebou vzít kouzelníka jménem Nganaoa.
Když loď byla na širém moři, jeden námořník si všiml, že vedle ní plave tykev, a vytáhl ji na palubu.
‚Kam máš namířeno, Rato, vnuku Tawhakiho, vládce hromu a blesku?' ozval se hlas z nitra uzavřené tykve.
‚Kam chceš jet tyl1 otázal se Rata.
‚Do země Měsíčného svitu, hledat své rodiče,' odvětila tykev.
‚Čím mi zaplatíš, když tě svezu?' zeptal se Rata.
‚Budu se ti starat o velkou plachtu,' nabídla tykev.
‚Na to mám námořníky,' namítl Rata.
‚Budu ti vybírat vodu z trupů.'
‚1 na tuto práci mám své lidi. A tykev je přece dutá, příteli. Proč nedopluješ do země Měsíčného svitu ve vlastní lodičce?'
‚Protože se bez tvé pomoci nedostanu ven,' odpověděl hlas.
‚Pak mi ale nejsi k ničemu,' prohlásil Rata. ‚Neboť tvor, který se může vecpat do tykve, by určitě měl být schopen dostat se bez pomoci ven.'
‚Neházej mě přes palubu!' vykřikl polekaně hlas. ‚Řeknu ti, co udělám - ochráním tě před strašlivými nestvůrami: Obří škeblí, Zuřivou chobotnicí a Velrybou polykající lodě.'
Rata o těchto strašlivých nestvůrách slyšel a úplně zapomněl, že by se před nimi měl chránit. Nařídil, aby tykev otevřeli. Vyskočil z ní kouzelník Nganaoa.
O několik dní později kánoe proplouvala mezi dvěma poměrně zvláštními, vroubkovanými bílými útesy, které se kolem lodi začaly znenadání uzavírat, neboť byly pod hladinou spojeny vazem.
‚Nestvůrná škeble!' vykřikl Rata.

Kouzelník Nganaoa okamžitě popadl kouzelný oštěp a se zaříkací formulí na rtech mrštil zbraň do vody. Zasáhla Obří škebli do měkkého, zranitelného místa, a tvor zmizel v hlubinách oceánu, aniž se kolem velké kánoe uzavřel.
O několik dní později se objevila fantastická chobotnice, jakou Rata dosud nespatřil. Chapadly bičovala mořskou hladinu, otevírala tlamu a chystala se nešťastné plavce sežrat.
Nganaoa po ní hodil palici kotiate, jež prolétla mezi chapadly, jimiž kolem sebe chobotnice tloukla, a zasadila jí smrtící ránu do baňatého spánku.
Pak se k nim přihnala nestvůrná velryba. Obrovskou tlamu rozevírala dokořán, připravená najednou spolknout pahi i s celou posádkou. Nganaoa se pohotově chopil dvou dlouhých oštěpů a zarazil je velrybě do tlamy, aby ji nemohla zavřít. Přitom jí do tváře zpíval kouzelnickou píseň. Velryba byla poražena.
‚Moc dobrá práce,' zvolal Rata. ‚Zasloužil sis, abychom tě svezli, Nganaoo.'
Ale kouzelník již nepotřeboval pokračovat v pátrání po rodičích, protože, když nahlédl velrybě do chřtánu, našel je v jejím břiše, kde byli pevně svázaní provazem a čekali, až je syn přijde zachránit.
Nganaoa strčil velrybě do krku zapálený kůl, aby ji donutil rodiče vyzvracet. Vrhli se synovi kolem krku a zasypali ho díky.
Rata, slavný kapitán, navigátor a král, postupně objevil mnoho nových ostrovů a po úspěšné plavbě se bezpečně a šťastně vrátil zpět do své domoviny…"
o o o
Kietova osamocená loď minula posledních několik ariois-kých pahi se žlutými plachtami a barevnými praporci a píseň odvál vánek. Zanedlouho obrovská flotila zmizela za obzorem. Klidný oceán, jehož chladné proudy plavidlo unášely, najednou působil naprosto tiše a opuštěně. Kieto s Ki-kamanou zmizeli v palubní chýši, aby se poradili se svými předky. Kluk-holka si sedla na příď dvoutrupé kánoe se dvěma plachtami a snila o tom, že by i ona patřila mezi vybrané Arioi.
Ostatní se vytratili do různých částí lodi, dost velké na to, aby při nějakých šesti pasažérech a ne více než dvanácti členech posádky poskytovala místo, kde mohl být člověk sám.
Než Dorcha vzala Seumase za ruku, uvázala Dirkovi na krk řemínek a nechala ho ležet u stěžně.
"Kam jdeme?" zašeptal Seumas, zmatený tím, že ho vede na záď lodi. "Co se děje? Potřebuješ mi něco říct?"
Skryta plachtou před ostatními pasažéry a posádkou, Dorcha chvíli zápasila s košilí, než se jí podařilo zbavit se jí. Potom nadzvedla Seumasovi oděv a přitiskla své horké tělo k němu, až úžasem vytřeštil oči.
"Co se děje?" zašeptal do jejího rozpáleného ucha.
"Jestli to ještě nevíš, nejsi takový chlap, za jakého jsem tě měla, Seumasi Černý," řekla chraptivě. Potom dodala: "Cha toigh leam neach ach thusa." Přešla do gaelštiny, jak to dělávala často, když byla v rozpacích z toho, že ho k milování musí vybízet ona. "No tak, chlape, neříkej, že je možné, abys po zhlédnutí takového tance byl tam dole měkký."
Jak se brzy ukázalo, nebyl "tam dole měkký", byl však ohromen zjištěním, že jeho dlouholetá manželka, padesátiletá žena, je vilná a má těžký dech. Překvapilo by ho to, i kdyby jí bylo teprve dvacet. Povalila ho na záda, vylezla si na něho a pak se spustila dolů.
"Má to tak být?" zasténal, udivený vlnou rozkoše, elektřinou ve slabinách. "Mne se zdá, že to správné není."
"Správné nesprávné, co na tom?" hekla. "Lež a užívej si - nebo neužívej - mně je to fuk, hlavně abys zůstal tvrdý."
A tak tedy "zůstal tvrdý" a užíval si. Dokonce to bylo jedno z nejvíce vzrušujících milování, jaká kdy zažil, přestože byl šedovlasý, na krku měl padesátku a myslel si, že doby radostí jsou pryč. A jeho žena, ta úžasná bytost, seděla na něm, záda rovná jako pravítko, a rychlými pohyby klouzala nahoru a dolů. Proti krvavě rudé obloze se rýsovala její tvář a rozcuchané vlasy. Když dospěla k vrcholu, zdálo se, jako by tiše zavyla na vycházející měsíc.
Na přídi nějaký námořník začal vítat večer bušením do tai-moany, Žalozpěvu oceánu, dlouhého bubnu, který oceánské kánoe vozily na palubě. Milující se pár téměř celou dobu držel tempo s údery, pouze v samotném závěru bubeníka předstihl. Pak zůstali oba ležet v objetí, lesklí potem.

"Při dobrých bozích, ženská," zašeptal jí potichu, když se jich zmocňoval spánek, "až budu bohatý, koupím ty pitomé Arioi, a budou nám muset tančit každou noc. Tak mi pomoz, abych to mohl udělat."
A ona se mu chraplavě zasmála do ucha.

3

Ao, bůh mraků, byl pro oceánské mořeplavce velice důležitý, neboť v tvarech a barvách mraků mohli nacházet jistá navigační znamení. Určité seskupení mraků mohlo ukazovat, že se pod nimi nachází zemé, jiné zase nebezpečný útes těsně pod hladinou. Rudé, šedé, bílé, černé mraky: všechny měly význam pro předpovídání toho, jak se bude chovat počasí. Odraz barvy moře z lagun a mělčin bylo možno na spodní straně oblaku zahlédnout ze vzdálenosti několika stovek mil.
Ao tedy věděl, jaké má mezi plavci postavení, ale nebyl nafoukaný ani domýšlivý. Nemohl si to dovolit, protože se musel řídit rozmary jiných bohů, zejména Maomaa, velkého boha větru, který Aovy děti rozfoukával po celé obloze.
Přesto Ao měl jistou moc, vyplývající z toho, že byl dobrým přítelem jednoho z nejmocnějších bohů na střeše cest.
Tawhaki, bůh hromu a blesku, jenž byl velice obávaný jak mezi bohy, tak mezi lidmi, používal Aovy mraky jako úkryt.
Jednoho dne Tawhaki Aa požádal, aby ho snesl nízko dolů, blízko k lodi plavící se přes oceán z Rarotongy na Raia-teu. Ao bez váhání udělal, o co byl požádán, a Tawhaki tak mohl vyslechnout Kietova slova, když mluvil o svém úmyslu zaútočit na národy obývající zemi Mlh a podrobit si je.
Tawhaki znal zemi, o níž Kieto hovořil, a neměl z toho radost. Tawhaki věděl, že na nebi, v zemi země Mlh a v mořích kolem ní, existují další bohové, jiní bohové. Kdyby Kieto šel do války, museli by se obdobně zachovat i oceánští bohové.
"Budeme muset ty cizí bohy z toho vzdáleného ostrova vyhnat," řekl Tawhaki Aovi, "neboť smrtelníci si nás berou všude, kam chodí, a jestli Kieto půjde do země Mlh, vezme si s sebou na přídi kánoí Nejstaršího předka Tikiho, a ty, já a všichni ostatní bohové půjdeme také. Bohové té vzdálené země na nás budou hledět jako na vetřelce a zaútočí na nás. Budeme s nimi muset válčit na jejich obloze, v hlubinách jejich moří, pod jejich krajem."
"Ale vždyť jsme tak mocní bohové, Tawhaki," odpověděl Ao. "Máme Pele, bohyni sopek, která ústy plive oheň a roztavenou skálu. Máme Milua, vládce podsvětí. Máme Ruau--moka, boha zemětřesení. Máme Maomaa, Tangarou, Papu, Rangiho a mnoho dalších. Nezapomeňme na la, Nejvyššího, který přebývá v nejvyšším z našich dvanácti horních světů, stokrát mocnějšího a stokrát nám vzdálenějšího, než jsou bohové od obyčejných lidí."
"Bohové národů té země jsou také mocní, a já tuším dlouhou a únavnou válku. Snad zvítězíme, jenomže také bychom mohli prohrát. Asi budu muset Kieta a jeho malou výpravu zničit."
"Ale co si myslí Io a ostatní bohové?" zeptal se bázlivý Ao, který měl strach, aby proti sobě nepopudil výše postavené bohy. "Mají na to stejný názor jako ty?"
Tawhaki zlostně zavrčel a jeho hlas se burácivě rozlehl střechou cest.
"Io tvrdí, že lidské záležitosti nejsou naše věc, pokud nám lidé prokazují úctu a přinášejí nám náležité oběti."
"Znamená to, že bychom neměli Nejvyššího poslouchat?"
"Ne, pokud by to znamenalo naši smrt. Vždyť co jiného by pak pro nás byl než další padlý bůh?"
Ao si až nyní uvědomil, že Tawhaki se vzbouřil proti nejvyššímu božskému řádu, a dostal trochu strach.
"A koho máš na své straně?" zeptal se. "Kdo kráčí po zemi, mořem a oblohou po boku velkého Tawhakiho, z jehož podpaží srší blesky, z jehož hrudi burácí hrom? Kdo souhlasí s Tawhakim, že Kietovy plány je třeba zmařit? Kdo z bohů je s tebou?"
"S námi" opravil ho Tawhaki. "Přece žádný, protože jsou všichni zbabělci, když se mají postavit Iovi. Dokone i Roro a Tane odmítají Otce bohů podvracet. A Oro jakbysmet."
"Ani atuy? Ani ty nejsou s námi? Tiki? A Marikoriko? Všichni duchové předků? A co polobůh Maui? Malý Maui přece musí být s námi, ne?"
"Maui by lidem pomohl válčit i se svou babičkou, kdyby si myslel, že to bude zábava," zavrčel Tawhaki. "A duchové mrtvých se boje na život a na smrt neobávají - naopak si v něm libují.

A než se zeptáš," dodal Tawhaki, "s Kietem jsou i zvířecí bohové - Žraloci bůh Dakuwanga, Hadí bůh Dengei a Ještěrčí bůh Moko - ti všichni mají rádi krveprolití a těší se, až se nacpou mrtvými dušemi, které boj přináší."
"Potom jsme úplně sami."
"Ano."
Popravdě řečeno, Tawhikimu sice vyhlídka na válku s bohy země Mlh dělala starostí, ale nebyl to důvod, proč chtěl zmařit Ruovu a Kietovu expedici. Ve skutečnosti žárlil a byl plný zloby. Ostrov, jejž Tangaroa dával princi Ruovi z Raiatey, byl právě tím ostrovem, který měl Tawhaki v úmyslu věnovat jednomu havajskému šlechtici. Bůh hromu a blesku měl vztek, že si to na něm Tangaroa vymohl. Jenomže Tan-garoa byl mnohem mocnější než Tawhaki, a nemělo by žádný smysl, kdyby se bůh hromu snažil přemoci velkého boha moře, vládce všech oceánů.
Ao by myšlenku na Ruovo zničení nepodpořil, a proto Tawhaki předstíral, že mu jde o Kieta.
"Společně můžeme toho rarotonžského povýšence rozdrtit," zabručel Tawhaki. "Můžeme ho rozmáčknout jako červa!"
Ao pochopil, do čeho se nechal zatáhnout, a začal si dělat velké obavy o své bezpečí.
"Ale potají," řekl. "Musíme to udělat chytře a záludně, nikoli otevřeně, silou."
"Souhlasím," zamumlal Tawhaki, "ale jestli se mi to nepodaří lstí, smetu jejich pahi z hladiny hromy a blesky."
"Propána," zašeptal Ao, mírný bůh mraků, který již litoval, že je tak dobrým přítelem nejunáhlenějšího a nejhlučnějšího ze všech oceánských bohů. "Doufám, že to nebudeš muset udělat, neboť Io by se o tom jistě doslechl."
"Nechám si to jako poslední možnost," slíbil Tawhaki. Vyšel z mraků a začal si to rázovat napříč širou, bezmračnou oblohou. "Jen jako poslední možnost."
Ao doufal, že to tak bude, jinak se mohli ocitnout na nebeské obdobě pozemského místa, odkud skákají duše.

Ragnu, kdysi velekněz krále Tutapua, též vládce Raiatey a Borabory, nyní velekněz umírajícího krále Haariho, čekal na temném nádvoří svého raiatejského chrámu, jenž stál vedle Tapu-tapu atey, obřadního kamene "Nejsvětějšího a nejobávanějšího". V tomto Ragnuově marae stál ahu, zčernalý krví nevinných, na němž velekněz, mocný kahuna, obětoval muže, aby mohl využít jejich kabu pro svá kouzla. I teď poroučel duším, držel jev područí a zneužíval je ke svým nevyzpytatelným plánům, většinou směřujícím ke zvětšení jeho moci nad ostrovy.
Ragnuova skrčená postava se pohybovala studeným šerem jeho chrámových prostor jako pavouk a šeptala na nešťastné uvězněné duše, shromážděné v koutech starého ma-rae. Jejich výrazy naprostého zoufalství přinášely veleknězi útěchu.
"Sloužíte mi, žalostní nešťastníci, ale přesto se dáte využít jen k plánům s malým dosahem. Jakmile opustíte můj ostrov, utečete dolů do Miluova podsvětí a schováte se přede mnou tam, kam moje magie nedosáhne. Takže ke zničení našich rarotonžských nepřátel vás použít nemůžeme, že ano, vy moje přízraky, vy moje mlžné věchýtky? Místo toho se musím spolehnout na jednoho takového, jako jsem já, a těm se nikdy nedá věřit úplně."
Mrtvé duše, v Ragnuově područí bezpečné jen před věčně hladovým Dakuwangou, spustily smutný nářek.
"Jistě, jistě," utrhl se na ně kahuna. "Já vím, že vaše kabu jsou plné vašeho neštěstí, ale co moje? Je to už bezmála dvacet let, co ze mě Tangiia a jeho lidé - včetně Kieta, Seuma-se, Dorchy - udělali pitomce. Zničili nejlepšího krále, jaký se kdy plavil po oceánu - mého Tutapua. Teď, když znovu vyrazili na cesty, jsou už určitě zralí na mou pomstu. Já se jí dočkám. Já se jí dočkám. Musejí vytrpět bolest a ponížení, takjako jsem trpěl já. Je třeba srazit je na kolena, pokořit je, zarazit je obličejem dolů do červené hlíny."
Dřevění chrámoví bohové zamyšleně hleděli ze studených stínů na blábolícího kněze, jenž přecházel po prošlapané podlaze sem a tam. Ze silných nosů, prázdných očí a úst s krutými rty kapala sražená vlhkost a visel mech. Viděli mnoho smrtí, byli svědky toho, jak se na ahu vršila vysoká hromada kostí, viděli, jak z oltáře crčí krev, dívali se, jak novicové toužící po moci pojídají syrové orgány. Temní bohové byli skrz

naskrz prosáklí smrtí. Držela se jich jako páchnoucí plyn močálu, prostupovala jejich porézní těla. Smrt ohladila jejich tvary, nahlodala jejich ducha, proměnila je v hrubé, otupělé bytosti. Byli přesycení, přecpaní smrtí. Byli zkažení a rozleptaní atmosférou smrti, která zachvátila jejich dřevo jako hniloba.
Zvenčí chrámového nádvoří se ozval nějaký zvuk a kdosi nakoukl clonou popínavých rostlin, jimiž byl ověšen východ do marae.
"Pane Ragnu?" zvolal hlas plný úzkosti. "Jsi tady, knězi?"
Starý, seschlý Ragnu s vrásčitou tváří a zářivýma očima čekal ve tmě. Vychutnával si návštěvníkův strach, liboval si v jeho hrůze. Muž tise zasténal. Vypadalo to, jako by mu nohy povolily pod vlastní tíhou. Bylo vidět, že by se nejraději otočil a utekl. Ragnu vyšel ze stínů a postavil se proti němu.
"Tak jsi přišel, Titopiko."
Muž oslovený jako Titopika sebou viditelně škubl, ale potom poznal kněze a vydechl úlevou.
"Můj pane - toto místo…"
"Znepokojuje tě?"
"Jsou tady duchové, drží se na stěnách jako pavučiny."
"Jsem tady, abych tě ochránil," prohlásil Ragnu.
Nezdálo se, že by tahle poznámka nějak zmírnila Titopi-kovy obavy. Oči mu v lebce těkaly sem a tam a ruce se mu třásly. Ragnu se rozhodl zapálit pochodeň, aby mladíka trochu uklidnil, neboť hrozilo, že se nebude schopen soustředit na to, co mu kněz chtěl říct. Řeřavé uhlíky byly v hliněné míse uprostřed marae. Ragnu vzal jednu pochodeň a zapálil ji od uhlíků, foukal na rudě žhnoucí místo, až vyšlehl plamen.
Jakmile byl chrám osvětlen, Titopika se skutečně uklidnil.
"Víš, proč jsem tě požádal, abys sem přišel?" zeptal se Ragnu.
Titopika se ještě jednou zachvěl a řekl: "Chceš, abych pro tebe udělal něco dalšího?"
"Přidal ses k výpravě prince Rua s rodinou?"
"Ano. Poslechl jsem rozkaz, který jsi mi vzkázal."
"Pojede s ním skupina šesti či sedmi Rarotonžanů. V tuto chvíli jsou na širém moři, na cestě sem. Ve své věštecké míse jsem zahlédl jejich plachty ve tvaru klepet. Je mezi nimi muž jménem Kieto. Z nějakého důvodu, který mi věštba neprozradila, chtějí Kieto a jeho přátelé doprovodit prince Rua při pátrání po novém ostrově."
"Jak je možné, že na to nedokážeš přijít?"
"Překáží mi jiná moc - zřejmě ta prokletá velekněžka Ki-kamana s pomocí skřetice Dorchy a té kreatury, která si nechává říkat Kluk-holka - a ta moc mi nedovolí odhalit důvody, proč s Ruem chtějí plout."
"Aha. A co mám udělat já?"
"Ty se musíš postarat o zkázu této skupiny. Neptej se, co mne k tomu vede. Tobě stačí, že si přeji, aby všichni našli smrt. Musíš celou výpravu zmařit, pokud to bude nutné, ale hlavně musíš zlikvidovat Rarotonžany."
"Jsem pro takovou práci ten pravý?" zachvěl se Titopika.
Ragnu si krásného mladíka prohlédl. Viděl velice pohlednou tvář a dobře tvarované tělo.
"Ano, jsi. Nedělej si starosti, mám plán, který pro tebe bude přijatelný. Pokud je mi známo, ženy se ti líbí, ne?"
"To snad každému muži, ne?"
"Ne v takové míře jako tobě. Jenže to teď není důležité. Když uděláš, co ti řeknu, dokážeš to."
"A jak toho mám dosáhnout?"
"Řeknu ti to před odjezdem," odvětil Ragnu. "Víš jistě, že Ru souhlasil, že tě s sebou vezme? Jakou máš na palubě pa-hi úlohu?"
"Mám být prvním stálým knězem ostrova, až Ru své rodině najde nový domov."
"Dobře. Dobře."
Mladík chvíli mlčel. Zvažoval to, co měl udělat, z morální stránky. Zničit skupinu Rarotonžanů Titopikovi nedělalo žádné velké starosti, ale zmařit plavbu prince, jemuž požehnal velký bůh moře Tangaroa, bylo něco úplně jiného.
Titopika však neměl Ruovu rodinu nijak v lásce. Odmítla dát souhlas k tomu, aby si Ruova dcera,

nesmírně krásná pu-hi, vzala Titopikova staršího bratra. Jelikož Titopikova rodina byli téměř prostí lidé, nebylo pravděpodobné, že by takový svazek mohl vzniknout, ale jejich láska byla opravdová a Titopikův bratr se v důsledku odmítnutí zabil na místě, odkud skáčou duše.
Takže Titopikovi nebylo proti mysli zlikvidovat Raroton-žany. K Ruově rodině choval zášť, které možná bude nutno jednoho dne učinit zadost.
Zároveň však měl celou řadu důvodů, aby se o sebe bál.
Vcelku právem se obával Tangaroova hněvu. A kdyby zničil expedici úplně, připravil by se tím o možnost stát se velekněžem v novém Dalekém ráji. Konečně, pokud by se nacházel na palubě téhož plavidla, jehož zkázu měl přivodit, rozumělo se samo sebou, že by šel ke dnu s ním.
"A co já?" zeptal se Titopika. "Jak se z toho dostanu já?"
"Díky zvláštní výjimce od našich předků," usmál se Ragnu. "Duchové mrtvých tě bezpečně vrátí na tento ostrov. Náhodou vím, že Ruova výprava se netěší přízni jistých bohů. Přejí si, aby byl zničen. Rovněž Kieto je v podezření. Je přirozené, že jako vykonavateli mého plánu na likvidaci těch dvou ti bohové požehnají a duchové našich praotců tě přenesou zpátky sem na Raiateu."
"Víš to jistě?" zašeptal radostí naplněný Titopika. "Nestane se mi nic?"
Ragnu se na svého zvěda a záškodníka usmál a přimhouřil oči.
"Máš můj slib."
DRUHÁ ČÁST:
r
"Údolí jsou plná lidí"
1
Kietova pahi dorazila na Raiateu právě v době, kdy zemřel král Haari.
Posel zvaný "pták" byl vyslán, aby oběhl ostrov a z každého kopce a v každém údolí vyhlásil: "Král Haari zemřel!" Blízcí příbuzní se ihned dostavili do domu zesnulého krále a přinesli dary v podobě plátna. Mladí ostrované se začali připravovat na událost zvanou "zabíjení duchů", kdy sváděli boj se zlými duchy, kteří by chtěli králově duši na cestě do nebe uškodit. Boj s duchy byl vážný tanec, při němž mladí bojovníci zápasili s neviditelnými silami a doufali, že zvítězí, že špatné duchy porazí dřív, než bude král odvanut bránou do místa, kde přebývají jeho předkové.
Ve chvíli, kdy rarotonžská kánoe vplula mezerou v útesu do laguny, již na pláži byli lidé, kteří naříkali, vytrhávali si vlasy a drásali se žraločími zuby. Truchlící, prostí i urození, se oblékli do špinavých podlahových rohoží a umazali si kůži popelem ze svých ohnišť, aby se ponížili. O upřímnosti jejich zármutku nemohlo být pochyb.
Jeden muž si naolejoval vlasy a v době, kdy rarotonžská pahi klouzala po klidné hladině laguny a plašila ryby v limetkově zelených mělčinách, si zapálil hlavu, aby dokázal opravdovost své lítosti. Přátelé plameny rychle uhasili mořskou vodou, ale teprve až když ubožák utrpěl strašlivé popáleniny na temeni hlavy, na obličeji a na šíji.
Ostatní dostávali záchvaty, svíjeli se v písku, vrhali se těly na kmeny stromů a na skály, aby se utloukli do bezvědomí. Další se zase bili palicemi, větvemi a provazovými biči. Byl to sice působivý, ale zároveň děsivý pohled, který Dor-chu i Seumase znepokojoval.
"Proč to dělají?" zeptal se Seumas Kieta, zděšený zraněními, jež lidé způsobovali vlastním tělům. "Copak nedokážou ostatním ukázat, že jejich zármutek je opravdový, bez takového mrzačení?"
"Dělají to, aby je a jejich rodiny nepostihly ještě strašnější věci."
"To mi musíš vysvětlit."
"Jak víš, král nebo náčelník má blízko k bohům - takže když král zemře, bohy to velmi rozruší. Velcí bohové a mocní duchové královských předků začnou klást otázky jako: „Je za tuto smrt někdo zodpovědný? Je to nutná smrt?' Lidé se proto bojí, že odpovědnost padne na ně. Nezanedbali svoje povinnosti vůči bohům? Nemohli něco udělal, aby král zůstal naživu? Modlili se dostatečně a nabídli dost štědré oběti, když byl nemocný, dělali dost, aby vyhnali démony, kteří se jeho života nakonec zmocnili? Lidi všechny tyto otázky znepokojují, a proto se snaží kněžím a bohům dokázat, že je králova smrt rozrušila tolik, že na ní v žádném případě nemohli mít jakoukoli vinu."
Seumas pomalu zavrtěl hlavou. "A co když se bohové přece jen rozhodnou, že někdo vinu má?"

"Mohla by přijít nějaká strašlivá katastrofa - výbuch sopky, obrovská vlna nebo zemětřesení."
Po'oi se přidal: "Nejde jim jenom o bohy, ale také o králova ducha. Bude se zlobit, že si ho tělo nedokázalo udržet. Může se stát, že králova sau zešílí a způsobí nepopsatelnou spoušť, pokud nebude nějak upokojena, pokud nebude uklidněna a usmířena vážností zármutku."
Seumas se v tomhle světě, který je s Dorchou přijal za vlastní, zase jednou cítil jako cizinec. Byly chvíle, kdy se považoval za Oceánce každým coulem; chvíle, kdy věřil, že je na ostrovech tak dlouho, že se stal jejich součástí; chvíle, kdy neviděl rozdíl mezi sebou a někým, jako byl Kieto nebo Po'oi. Tato k nim nepatřila. Teď si znovu připadal jako cizinec, jímž ve skutečnosti byl, cizinec, který je svědkem podivných a nepochopitelných rituálů, tak odlišný od lidí kolem sebe, jako se liší ryba a pes.
"Myslím, že rozumím," řekl Po'oiovi a Kietovi, aby se nedotkl jejich cítění.
"Rozumíš?" zavrčel páchnoucí Polahiki, který se postavil vedle Seumase a opřel se mu o rameno. "Nerozumíš ničemu. Ani já tomu nerozumím. Podívej na ty pitomce, co si dělají." Polahiki se během svého proslovu pošťáral v nose a otřel si hlen z prstu o špinavou bederní zástěru. "To si vážně myslíš, že nějaký bůh sešle blesk jenom proto, že jednomu starému bláznovi přestalo tlouct srdce?"
Seumas sebou škubl a Polahikiho od sebe odstrčil.
"Proč jsi tak jiný než oni?" otázal se špinavého rybáře. "Myslíš, že tě tvoje blechy ochrání?"
Polahiki se zašklebil a odhalil ústa plná zčernalých zubů.
"Já na tyhle věci nevěřím tolik jako většina lidí. Možná jsou bohové a možná nejsou - komu na tom záleží? Mně se nikdy neukázali. Nikdy jsem u nich nebyl. Krásně spolu vycházíme, když si já nevšímám jich a oni mě. Bohové neotravují Polahikiho a Polahiki kašle na bohy. Tak to má být."
"Co když si to nezasloužíš?"
Rybář si odplivl na palubu a znovu se vesele zazubil.
"Možné to je, ale podle mě je to tajemství jinde - nevěřím na ně, a tak pro mě neexistují. Před bytostmi, které neexistují, jsem v bezpečí. Žiju v bublině nevíry. Špinavé bublině, ale co je komu do toho, je to moje soukromá bublina." Znovu se zasmál.
Přestože se mu rybář hnusil, Seumas cítil, že v tom, co říká, je něco hlubokého. Nedokázal tomu oponovat. Co když to byla pravda?
"Mně to připadá moc snadné," prohlásil. "Takový trik by byl příliš jednoduchý."
Polahiki se ušklíbl a jeho obličej dostal smrtelně vážný výraz. "Myslíš? Zkus si to."
A Seumas pochopil, že Polahiki má pravdu. Nebylo snadné přestat věřit. Člověk si mohl říkat, že něco není pravda, že něco neexistuje, ale hluboko v nitru měl strach, že se mýlí, že existuje nadpřirozená síla, vševědoucí a všemocná, připravená člověka rozdrtit jako zralý plod chlebovníku. Jeho pochybnosti se musely projevit ve tváři, neboť Polahiki přikývl.
"Vidíš?" řekl rybář. "Není to ani trochu snadné."
Jelikož vplouvali na mělčinu, Seumas obrátil pozornost k ostrovu. Vzal Dorchu za ruku a zavolal na Dirka. Potom všichni tři seskočili z plošiny kánoe a společně se přebrodili ke břehu. Jakmile došli na pláž, zastavili se a rozhlédli se kolem sebe. Raiatea byla jejich domovem sedm let, poté co je Kupe a jeho posádka unesli, naložili u břehů Albannu a odvezli proti jejich vůli. Oba je to dotvořilo jako jednotlivce.
Písek na pláži hřál do bosých nohou. Větřík je lehce hladil po rameni. Bylo to příjemné. Nad nimi se klenuly kokosové palmy, obtížené ořechy v různých fázích zralosti. Ve vzduchu se vznášela vůně banánů a lilií ti, šelestivý zvuk polí třtinových listů jim doléhal k uším jako vlny.
Oranžové květy draly, které se svým tvarem snažily oklamat hladové papoušky, aby uvěřili, že jsou to také křiklavě zbarvení ptáci a ne nějaké květiny, visely s mnoha zobáky na klátících se stopkách. Černí chřástalové jim kroužili nad hlavami a nosili se na vzestupných proudech teplého vzduchu. Nedaleko od nich, podobny stříbrným šipkám, vyskakovaly z mělké vody malé rybky a jako déšť padaly zpět do laguny, pronásledovány nějakým větším dravcem, který zůstával pod hladinou. Hora se zeleným hřbetem, která se tyčila před nimi, nosila za svobodným uchem ibiškové křoví.
Seumas Dorchu objal. Nasál vůni šťávy z divokého záz-vorovníku, již si vetřela do kůže a hluboko do tmavých vlasů. Cítil, jak ho k sobě pevně přivinula, a políbil ji na tvář. Bylo to, jako by přijeli domů.
Najednou se vegetace rozhrnula a před párem stanuli dva muži. Vetřelci měli ve tváři výraz pobouření.

Dorcha je poznala dřív než Seumas.
"Rian? Ti-ti?" zeptala se opatrně. "Jak se oba máte?"
První promluvil Rian. Vždycky byl z obou dvojčat agresivnější. On byl ten, který měl prudkou povahu.
"Co dělá naše žena s rukou kolem jiného muže?" vykřikl Rian. "Ty poběhlice!"
Dorcha se zajíkla. Opustila ostrov již před dvaceti lety a prakticky zapomněla, že je ve skutečnosti stále provdána za tato dvojčata, z pohledu zvykového práva považovaná za jednoho. Jenže spala s jiným mužem. Náhle pochopila, že je to vážná věc. Cizoložství se trestalo smrtí, pokud poškozená strana na takovém rozsudku trvala.
"Riane," pravila. "Nevěřím, že tě pořád zajímám. Chceš říct, že jste si s Ti-tim nenašli jinou ženu? Vždyť je to skoro dvacet let."
"Nenašli jsme si žádnou novou nevěstu," skočil jí do řeči Ti-ti. "Čekali jsme, až se vrátí naše zákonná manželka."
Pikt se falešně zasmál. Do této chvíle se snažil nejitřit atmosféru, ale teď cítil, že situace začíná být směšná.
"No jistě," zvolal Seumas, "dvacet roků jste na stole měli oběd a čekali jste, že Dorcha každým okamžikem projde dveřmi."
Rianovi se v očích zableskl hněv. Postoupil o krok dopředu. "Chceš se nám vysmívat? I ty jsi cizoložník! Postarám se o to, aby ti soudce vybral velice bolestivou smrt, skřete!"
Tón jeho hlasu vyprovokoval Dirka k zavrčení. Pes o několik kroků postoupil. Rian zbledl a Ti-ti se dokonce otočil a utekl se schovat zpátky do pralesa.
"Drž si toho psa, ať ke mně nechodí," zašeptal Rian a vytáhl zpoza opasku palici opatřenou žraločím zubem. "Zabi-juho."
"To sotva, jestli dřív zabije on tebe," odpověděl ostře Seumas. "A pokud jde o tu druhou věc, o ten soud. Znám zákon stejně dobře jako ty, Riane. Můžeš s tím jít za soudcem -zvolím si řízení soubojem muže proti muži. Vezmu to z rukou lidí a svěřím to do rukou bohů. Vzpomínáš si, jak to dopadlo, když jsme se bili posledně? Tentokrát ti lebku roz-čísnu. Tvůj mozek nechám v korálovém prachu. Vyříznu ti játra a hodím je tady tomu psovi, takže prosím, jen do toho. Pak udělám totéž s tvým bratrem. Mysli na to, až se s fňukáním rozběhneš za kněžími."
Ti-ti, schovaný někde v pralese, při zaslechnutí těchto slov polekaně vykřikl.
"Riane," zavolal. "Nech ho být."
Ale Rian si Ti-tiho nevšímal. Místo toho Seumasovi řekl: "Bratr je zbabělec -já se tě nebojím, skřete."
V tu chvíli zasáhla Dorcha. "Riane," promluvila, "proč mi chceš ublížit?"
"Protože jsi odešla za mužem, kterého jsme všichni nenáviděli!"
"Jenže když ho necháš popravit, popraví i mě. Jsme cizoložníci společně, on i já. Chceš, abych zemřela rukama kněží?"
"Pokud to musí být…"
"Ne," vyjekl z křoví Ti-ti. "Ona ne. Slíbil jsi, že ona ne."
"Ten malý mě vždycky měl rád mnohem víc než ten velký," pošeptala Seumasovi Dorcha.
Potom se obrátila k Rianovi: "Dobře víš, že jestli mě necháš zabít, bratr ti to nikdy neodpustí."
Rian v tomto okamžiku zaváhal a ohlédl se do pralesa.
"Odpustí - časem mi odpustí."
"Neodpustím," zavřískl Ti-ti. "Sám tě zabiju, jestli jí ublížíš. Slíbil jsi, že to bude jenom on. Podříznu ti hrdlo, až budeš spát, bratře. Nasypu ti do pití jed. Vetřu ti do masa smrtelně jedovatou houbu."
Kluk-holka vyšla po pláži do míst, kde hádající se skupinka postávala mezi smetím označujícím úroveň přílivu, k nerovné čáře tvořené koprou, odumřelými listy a naplave-ným dřívím.
"Co se tady děje?" zeptala se. "Seumasi? Dorcho? Proč se ten osel ohání palicí?"
"Chce zabít dva cizoložníky," vysvětlil Seumas.
Kluk-holka povytáhla jedno obočí. "Vás dva?" podivila se.
"Ovšem," utrhl se Rian. "A nestrpím, aby ses mi do toho pletla, Kluk-holko."
Vysoká, elegantní Kluk-holka si odhrnula z čela několik kadeří, až její lasturové ozdoby zacinkaly. Velitelsky se podívala dolů na Riana. Potom si naslinila prst a pomalu jím přejela po Rianově cukající se

tváři. Rian však stál, hypnotizován jejíma tmavýma očima.
"Ale copak, Riane," řekla vlídně Kluk-holka. "Chceš tady lidem spílat do cizoložníků, když jsme ty a já… ale to už je dávno, že? Přesto už Dorcha tenkrát byla tvou ženou. Víš, zní to hrozne hloupě, obviňovat někoho z něčeho, co jsi sám udělal, nemyslíš? Všichni bychom mohli mít velké problémy."
Dorcha se ostře podívala na Riana a pak na Kluk-holku. Z míst, kde se Ti-ti stále schovával v pralese, se ozvalo zasténání.
"Já -já…" začal Rian, viditelně vyvedený z míry.
"Ano, ty, ty nemravo. Ty a já - vzpomínáš - za jámami na chlebovníkové plody? A co ten mladý panic, po kterém jsi tolik toužil, ten roztomilý chlapec, který jámy ušlapával? -ale ano - sám jsi mi to řekl - podařilo se ti připravit ho o počestnost?"
"Já jsem-nikdy…"
"Ale určitě ano, ty velký lháři."
Rian vypadal zlomeně. Upustil palici, omámeně se otočil a odvrávoral do pralesa. Vrtěl hlavou, když odcházel za bratrem, ale na očích mu bylo vidět, jak si je sám sebou nejistý. Téměř se zdálo, jako by uvnitř jeho lebky zuřila hádka.
Seumas úlevně vydechl. Dirk se začal uklidňovat. Dorcha stále visela pohledem na Kluk-holce, s hlavou na stranu. Nakonec na ni promluvila.
"Je to pravda, že - chci říct, že ty a Rian?"
"Co chceš říct?" usmála se Kluk-holka. Kohoutek se jí otíral o kotníky a hlavou dorážel na Dirka.
"Hm, mohla jsi ho zhypnotizovat," poznamenala Dorcha. "Já tvoje triky znám."
Kluk-holka se zvonivě rozesmála. Pak odcházela, ale ještě stačila prohodit přes rameno: "Nikdy to nebudeš vědět, že? I kdybych ti něco řekla, stejně budeš přemýšlet, jestli to nebylo jinak. Nenech si tím kazit spánek, Dorcho. Rian za to nestojí. Máš svého vyvoleného. O něho si dělej starosti. Mám ještě dost času, abych se svými neodbytnými prsty dostala k jeho oříškům - a já to udělám, jestli si nedáš pozor."
"Nikdy!" vyhrkl Seumas a maličko se zachvěl. "Mě nedostaneš, Kluk-holko. A tu pitomou slepici si vezmi s sebou. Znervózňuje mi psa."
"Mého ptáka z toho vynech," zavolala Kluk-holka tím dráždivým způsobem, který byl Seumasovi tak nepříjemný. "Pořád se k němu snažíš dostat."
"Proč už s tím nedáš pokoj?" zakřičel za ní zoufalý Pikt. "Byl bych rád, kdyby sis odpustila ty mlhavé řeči. Mně se takhle nelíbíš. Řekl jsem ti to už miliónkrát."
"Nepovídej," zasmála se Kluk-holka, která už byla v půli cesty k moři. "Vážně si myslíš, že by to záleželo na tobě? Ty jsi jenom lastura na hraní, květina, která čeká, až ji někdo utrhne. Tvůj názor nebere nikdo vážně. Až tě budu chtít, tak si tě jednoduše vezmu, Seumasi."
Seumas se znovu neudržel. "To říká od první chvíle, co mě potkala," zavrčel. "To nepřipustím. Samozřejmě k tomu mám co říct."
Dorcha se zasmála a znovu ho vzala za ruku. "Opravdu si to myslíš? Jsi pořád pevný a silný, Seumasi - bojovník každým coulem - ale na Kluk-holku jsi krátký. Snědla by tě zaživa. Vůbec si nezkoušej namlouvat, že bys proti tomu mohl něco udělat. Když přijde na sex, má ve srovnání s tebou zkušenosti za tisíce let."
"Já jí dám tisíce let!" zabručel podrážděný Seumas, otrávený tím, že se mu někdo vysmívá. "Tisíce let?"
"Přesně tak. A co nedokáže jinými způsoby, určitě svede hypnózou a kouzly. V jejích rukou bys byl jako ochmýřené kuřátko. Byl bys bezmocný. Je to dobře, že jsem tady, abych tě před tou starou zpustlicí ochránila, co říkáš? Jinak bys skončil jako její otrok."
"Nesmysly," utrousil Seumas, když odcházel s Dirkem v patách, bylo však možné pozorovat, že není ve své kůži. "Vy dvě plácáte samé nesmysly. Nebude to dlouho trvat a ten její prašivý kohout skončí v mém guláši - dám ho sežrat Dirkovi."
"Ona slibovala totéž tvému psovi," připomněla se smíchem Dorcha. "Na vašem místě bych si dávala pozor."

Nový král byl korunován v prostorách Tapu-tapu atey. Duchové předků přihlíželi a bohové se shovívavě

usmívali. Byli přítomni rovněž dávní hrdinové a polobozi - stáli ve stínech, aby byli svědky navléknutí červeného pásu. Posvátný červený pás maru-ura, k němuž za každého krále přibyl další kousek, vyprávěl o vládě Haariho a mnoha jiných před ním. Šarlatová pera byla vpletena do látky a vypovídala jak o rodokmenu, tak o historii králů: o jejich práci, jejich válečných úspěších, jejich nepřátelích a přátelích, manželkách, synech a dcerách, o jejich úspěších v čase míru.
Již časně ráno lidé opustili své domovy a obstoupili cestu k Tapu-tapu-ateji. Ve stejné době připluly svatým průlivem velké kánoe z ostatních ostrovů, první s bohem Ořem, velitelem bojovníků ze světa duchů. Podobně jako jiné lodě, také tato vezla novému králi dary v podobě ovoce, dobytka, medu a ryb.
Konaly se rovněž oběti.
Když ke konci barvitého obřadu nový král vstoupil do laguny, připluly zpoza vnějšího útesu dva šedé tvary a otřely se o něho, z každé strany jeden. Dokonce i oceánští žraloci byli oddáni Haariho nástupci, tak jako byli starému králi. Lidé to viděli, nebo si alespoň mysleli, že to viděli. Polahiki by řekl, že je to totéž. Potom se král znovu důstojně oblékl a převzal vějíř z peří fregatek, královský oštěp a žezlo svého úřadu, nádherně vyřezávanou hůl.
Později propukla hostina, a zrovna tehdy se Seumasovi a Kietovi podařilo promluvit si s princem Ruem. Ru nepatřil ke spolukošovníkům nového krále, a tak ho našli, jak sedí u jednoho malého ohně, stranou ostatních šlechticů. Pě-tatřicetiletý princ Kieta vyslechl. Pak vysvětlil, proč opouští Raiateu.
"Údolí jsou plná lidí," prohlásil, "a bohové mi ukázali hvězdu. Pod tou hvězdou leží ostrov, na němž najdeme nový život."
"Vezmeš nás s sebou?" zeptal se Kieto.
Ru se zatvářil nechápavě. "Ale hvězda, již hledám, domov mého ostrova, visí nad moři kolem Rarotongy. Můj nový ostrov je někde blízko ostrova, kde žijete. Proč jezdíte celou cestu až na Raiateu, jen abyste se vrátili na Rarotongu?"
Kieto zalétl pohledem k Seumasovi, než odpověděl. "Naši kněží se podívali na tvou plavbu mlhou času. Neurčitě zahlédli, jak tě události, nad nimiž nebudeš mít žádnou moc, svedou z kursu. Při svých toulkách, podobných těm, jaká zažili naši lidé pod velením prince Tangiiy, když jsme hledali nový Daleký ráj, přistanete u ostrova zvaného Rapanui. Ostrova obrů."
V záři ohně si všimli, jak Ru přimhouřil oči.
"Slyšel jsem o tomto místě od rybářů a dobrodruhů, kteří byli odváti z kursu. Nikdo, kdo na tom ostrově vystoupil, se nedočkal toho, aby o tom mohl vyprávět. Je to daleko, tisíce mil od mého cíle."
"Vezmeš nás? Co můžeš ztratit, jestli nepopluješ na Ra-panui, ale přímo na ostrov pod svou hvězdou? Bude to problém pro nás, ne pro tebe. Mohli bychom pomáhat tvé posádce."
Ru rázně zavrtěl hlavou. "Mou posádku, jak určitě víte, tvoří dvacet královských panen - puhi vybraných pro svou ctnost, sílu a krásu. Byl to příkaz bohů, samotného Tanga-roy, jestli má být moje výprava úspěšná. Panny budou mými námořníky. Moji bratři a jejich ženy již teď mají z dlouhé plavby po moři strach. Slíbil jsem jim, že samotný velký bůh moře se zaručil, že doplujeme k cíli, pokud se budeme řídit jeho pokyny."
"Co kdybychom vařili?" navrhl Kieto. "Můžeme šít. Můžeme se starat o oheň, splétat z vláken provazy, zhotovovat rohože. Na palubě je spousta prací, jež je třeba udělat, a přitom nesouvisejí s ovládáním velké kánoe."
"Jestli s sebou vaši skupinu vezmu, poplujete jako pasa-žéři, ale stejně si myslím, že když vás na palubu nepřijmu, třeba nás to k tomu ostrovu zvanému Rapanui vůbec neodvane."
"Domnívám se, že víš, že to, co viděl kahuna, se stane bez ohledu na to, kdo je na palubě tvé pahi."
Ru zamyšleně přikývl a pak rozhovor ukončil: "Ráno vám oznámím odpověď. Má kánoe se jmenuje Te Pau-ariki."
"Vznešená květina," řekl polohlasně Seumas, když s Kie-tem odcházeli od ohně. "Moc hezké jméno pro plavidlo, které má před sebou tak namáhavý a obtížný úkol."
"Však také určitě vzniklo jako pokyn od bohů," odvětil Kieto. "Bývají docela úzkostliví, když dobrodruhy informují o podrobnostech."
"Slyším náznak sarkasmu, nebo se mi to zdá?"

"Nechápu, proč by se měl Ru považovat za vyvoleného bohy, to je všechno."
Seumas se rozesmál. "To mě podrž - ty závidíš!"
Na Kietovi bylo vidět, že mu to není příjemné. "Nezávidím, ale myslím si, že naše výprava má mnohem větší význam. Proč jsem já nedostal pokyny od bohů? Proč musím využívat kněze, abych zjistil, kam jedu?"
"Zapomínáš. Byl jsi vybrán - abys dobyl zemi, kde jsem se narodil. Jestli přitom narazíš na pár nesnází, já bohům ne-rozumnost vyčítat nebudu."
Kieto odbyl jeho poznámku lehce nedůtklivým zavrčením.
V tu chvíli se na stezce vinoucí se po kraji lesa někdo objevil. Potmě šel směrem k velkému ohni.
"Z cesty," zavrčel muž. "Jsem tápu."
Neznámý byl okázale oděn do pláště z peří a krásné přilby. V ruce třímal hůl, která prozrazovala, že zastává velekněžské postavení. Jako velekněze samozřejmě bylo tabu se ho dotýkat, a možná na něho i pohlédnout. Seumas se v mihotavém světle ohňů podíval knězi do tváře. Vzápětí mu paměť prozradila že toho muže zná.
"To je přece Ragnu," prohlásil, "ten, kterého jsme před nějakými dvaceti lety zbičovali jako psa."
Ragnu pohlédl Seumasovi do tváře. Viditelně mu chvíli trvalo, než poznal, o koho jde. Pak starý kněz pokýval hlavou a mrzutě se usmál. "Skřet! Podívejme. Nebýt pár tetování, která máš na těle, spletl bych si tě s Oceáncem. A tohle nejspíš bude Kieto, že? Vyrostl nám, ale pořád vypadá jako nejmenší z krysího vrhu."
"Pořád urážíš lidi, Ragnu?" poznamenal nevzrušeně Kieto. "To nemáš nic lepšího na práci?"
"Ano, měl bych jít za králem, když budete tak laskaví a uhnete mi z cesty. Velice nerad bych svou manou někomu způsobil nemoc nebo dokonce smrt."
"Že by to byla pravda?" zamumlal silně jízlivým tónem Seumas.
Oba muži přesto poslechli a dívali se, jak kahuna odkráčel do noci mezi četné ohne. Seumas si všiml, že když míjel každý oheň, lidé sedící kolem na několik chvil zmlkli, dokud neodešel. Zdálo se, že je stále obávaný, pravděpodobně stále nenáviděný, a přesto zastával nejvyšší kněžský úřad v zemi.
"Často jsem přemýšlel, co ten člověk od života vlastně chce," svěřil se později Seumas Dorše. "Přestože byl poražen spolu s Tutapuem v bitvě na Rarotonze, je po králi ten nejvyšší. A přitom se pořád zdá, jako by po něčem prahl. Ví, že sám nemůže být král, nemá na to původ, tak o co jiného mu může jít?"
"O věčný život," odvětila okamžitě Dorcha. "To chce každý člověk, jakmile získá všechnu světskou moc, kterou může mít. Ragnu pravděpodobně směřuje veškerou svou energii, veškerou svou magii k tomu, aby se stal nesmrtelným."
"Aby toho dosáhl, musí zlikvidovat všechny své nepřátele," ozvala se Kluk-holka, která seděla na druhé straně ohně, "pomstít se těm, jimž přísahal zkázu. Je to dlouhý, obtížný úkol, plný rizik a nesnází. Možná bych mu popřála hodně štěstí - kdybych nepatřila k těm, které musí ztrestat, než takového cíle dosáhne."
"Musíme tady být opatrní," prohlásil Kieto. "Navrhuji, abychom spali na pahi a postavili hlídku."
"Ty se toho starocha bojíš?" ohrnul nos Seumas.
"Bojím se moci, kterou má," řekl Kieto. "A ty by ses taky bál, kdybys byl rozumný."
"Nikdy jsem nebyl rozumný," ohradil se Seumas. "Několikrát mi to zachránilo život."
"O tom pochybuji," zabručel Polahiki. "A vůbec, mně nic nehrozí - já jsem v té bitvě byl při Ragnuovi. Na druhou stranu jsem přešel, až když Tutapu začal prohrávat."
Dorcha se vesele ušklíbla. "A já taky."
"V tom případě si můžete vy dva vzít první hlídku," navrhl Kieto, "protože se nemáte čeho bát."
Polahikimu poklesla brada a Dorcha se rozesmála. "Netrap se, rybáři," obrátila se na něho. "Zvládnu to sama. Nechci si ráno vybírat z vlasů hnidy, protože jsem seděla vedle tebe. Můžeš spát na břehu."
Polahiki se zahleděl k hlavnímu ohni, kde Ragnu seděl vedle nového krále.
"Ne," odpověděl po krátkém váhání. "Myslím, že budu spát na lodi. Možná se Ragnuovi nelíbilo, že jsem přešel na druhou stranu uprostřed bitvy. Myslím, že zůstanu mezi přáteli."
"Přáteli?" zavrčel Seumas. "Ty si z nás musíš dělat legraci, rybáři. Tady tě nikdo nemá rád."

To, že znovu spatřil své nepřátele, Ragnua rozpálilo hněvem. Stále měl v úmyslu uskutečnit svůj hlavní

plán, zmařit plavbu Vznešené květiny, ale vzedmula se v něm touha postarat se o rychlou smrt toho skřeta Seumase. Teď, když se znovu setkali tváří v tvář, Ragnua naplnil odpor, že by tento tvor z končin mimo Oceánii měl žít mezi nimi, jako by i on byl řádný muž, stejný jako všichni ostatní z ostrovů.
"Samotná jeho přítomnost na půdě Dalekého ráje je urážkou bohů," zašeptal si Ragnu. "Musím bez váhání to mrzké stvoření z naší společnosti odstranit. Poděkují mi králové i obyčejní lidé. Přizivuje se na nás jako veš, znevažuje naše zvyky a má vlastní, cizí kodex cti. Udělám to dnes večer, dokud ho mám na dosah,"
Když oslava nástupu nového krále skončila, Ragnu se nevrátil do marae u Nejsvatějšího a nejobávanějšího. Ve stejné době, kdy se urození opíjeli kawou, ukradl z ohrady u domu jednoho z nich sele. Chytil je pevně pod paži, aby udusil jeho pištění. Pak se odebral do džungle ve vnitrozemí. Potmě, kdy mu cestu ukazovalo jen světlo hvězd, našel klikatou pěšinu stoupající zelenými roklemi k jeskyni na strmém úbočí.
Sám Ragnu uvalil na jeskyni před mnoha lety tápu. Nad vstup pověsil proutěné žraloky, aby náhodné kolemjdoucí, lovce nebo sběrače, varovali, že vstoupit do tohoto místa je zakázáno pod trestem strašlivé smrti.
V jeskyni pak Ragnu zapálil pomocí pazourků pochodeň a přichystal si magické byliny a lektvary. Nejdřív několik lektvarů vypil, aby se ochránil před světem duchů. Dal si také záležet, aby svou kůži označil jistými symboly, které znali jen vysoce postavení kněží.
Na stěnách jeskyně již viselo mnoho různých předmětů -hlavy lidí a zvířat, vlasy, srst, podivné sošky z hlíny a peří, žraloci zuby, velrybí kosti, usušené kůže barakud - sloužících k tomu, aby nějakého ducha, který tam zavítá, nepopadl amok. Duchové byli velice napjaté bytosti, jimž ke ztrátě zdravého rozumu nechybělo mnoho. Ten, kdo některého přivolal, riskoval bezhlavé běsnění.
Ve vesnicích hluboko dole dosud zněly posvátné bubny, třebaže nový král se již uložil k spánku. Nedostatek spánku nijak nezmírnil pochlebování lidí. Budou pět chválu svými lasturovými trubkami, dřevěnými flétnami a jinými nástroji ještě několik dalších dní. Ragnu využil rytmus bubnů, aby odříkal fangu, jíž vyvolával duchy ze studnice temnot, vyzýval je, aby mu přišli na pomoc.
Nejdřív vzal z bambusové trubice několik nehtových od-řezků, kousky usušené kůže a vlasy, které tam byly uschovány již mnoho let.
Kdysi patřily Seumasovi. Ragnu je ukradl z podlahy jeho chýše, když Seumas nebyl doma. Měl mnoho takových děsivých, potají shromážděných sbírek věcí, jež kdysi patřily všem důležitým lidem na Raiateji a Boraboře. Tyto zbytky mu pomáhaly při jeho vraždách a kouzlech. Ten, kdo má nějaký kousek nepřítelova těla, má jeho sympatie a antipatie, silné stránky a slabiny, které jsou v částech těla ukryty a čekají na odhalení.
"Tak, a teď zjistíme, co toho Pikta vyláká z bezpečí jeho pahi," zamumlal Ragnu.
Položil kousky těla na hliněnou pánvičku a za doprovodu magické formule je zahřál nad ohněm. Vytáhl z klece sovu, podřízl jí hrdlo a nechal její krev vystříknout na odřez-ky. Pak začal vhazovat na pánvičku a do ohně různé prášky. Uvolňoval tak různé pachy, které byly ve starých vlasech a nehtech uzavřeny, a probádával je. Pachy přicházely jeden po druhém, jak Ragnu odhaloval tajemství Seumasových napuštěných tkání. Nakonec našel aroma, o němž byl přesvědčen, že mu Pikt neodolá, a nachytal plyn do několika bam-busových trubic, dlouhých asi tak stopu.
Potom vzal sele a rituálně je porazil. Srdce pak usmažil v míse a nabídl oběť své atui, požádal duchy svých předků, aby mu pomohli vytvořit puatu. Nakonec pach krve a vůně bylin skutečně přilákaly k Ragnuovi mocného ducha, a tato bytost mu puatu slíbila. Duch odporně páchl hnijícím masem a nečistou hlínou, a proto se ho kněz chtěl co nejrychleji zbavit, jakmile se mu podařilo vymámit z něj slib.
Ragnu duchovi snad stokrát poděkoval, nevynechal jediný kompliment, protože mrtvé duše nejsou netečné vůči lichotkám a hltají je jako chlebovníkové plody. Nějakou dobu mu trvalo, než atuu přesvědčil k odchodu. Chtěla totiž zůstat a povídat si, když už se setkala se smrtelníkem. Nakonec duch odešel očním důlkem lidské lebky pověšené na stěně jeskyně a svůj puch si odnesl s sebou do svého osobního pekla.
"Moc máme, tak tu věc uděláme" zamumlal Ragnu.
Tou dobou se již třásl vyčerpáním a strachem. Ovšem, říkal si, bojím se. Měl strach, ale zároveň byl

velice vzrušený. Chystal se totiž stvořit z hlíny, větviček, listí a proutí živou nestvůru: nebezpečného tvora, který je velice silný, mohutný a těžký, ale zároveň velice hloupý.
Puata bude schopen mluvit a, přestože je to zvíře, chodit po zadních nohách, ale bude potřebovat zvláštní vedení, aby našel svůj cíl, jinak by mohl uprchnout do lesa a v dalších stoletích lovit Raiatejce.
Proto byl Ragnu tolik rozrušený tím, co se chystal udělat: představou i vlastním stvořením nadpřirozené bytosti.
Venku v lese se Ragnu obklopil ti'i. Tyhle dřevěné sošky měly dvojí účel: chránit kouzelníka a pomáhat mu čarovat.
Temnotou pod stromy se rozlehl zpěv karakie.
Ze tmy se přihnala větrná smršť a přinesla s sebou masu větviček a listí. Vytrhovala drny ze země, mech a kůru z kmenů, lámala rákosové stonky a pružné mladé stromky. Nejdřív vznikla proutěná klec spletená do tvaru, který se podobal medvědu stojícímu na zadních, ale byl mnohem větší než zvíře - byl to obří medvěd. Proutěná kostra se obalovala směsí hlíny, větviček a listí, až mohutná postava získala pevnost. Dvě zahnuté větve s oloupanou kůrou, bílé a hladké, posloužily kančímu muži jako kly. Na trupu seděla ne-stvůrná hlava s velkýma ušima a malýma očima. Jako dolní konce nohou posloužily kameny, jako hrubé chlupy zase uschlá tráva. Byl to kanec, avšak zároveň to byl výsměch skutečnému kanci, parodie stojící na dvou nohách, o víc než hlavu vyšší než kněz.
Socha z bláta a dřeva přesto působila hrozivě. Zarazila do knězova srdce strach, jako by to byl kůl.
Závěrečná fangu splynula z čarodějových rtů chraplavým šepotem.

"Rongo, vdechni život tomuto stvoření,
přijmi ji za vlastní, tu bytost noci,
z dávné paměti pralesa,
bytost zplozenou dřív, než přišli lidé,
netvora starší země -
Rongo, dej svůj dech této hlíně."

A Rongo, velký bůh rostlin, ho vyslyšel, udělal z rostlinné hmoty tělo a vdechl do plic z listí vzduch.
V první chvíli se nic nestalo a Ragnu už si málem začal myslet, že jeho čáry nepůsobily tak, jak měly.
Pak se stala neskutečná věc.
Vysoké, svalnaté monstrum v podobě kance udělalo po zadních nohách několik kroků směrem ke knězi, zpočátku trochu neohrabaných, ale s každým dalším jistějších. Nohy porostlé hustými chlupy byly každým okamžikem silnější a méně neobratné. Velké břicho visící přes maličké genitálie se při chůzi houpalo. Pouze kolem pupku a prsních bradavek nebyly žádné štětiny, zbytek pokrývaly tmavé, chundelaté chlupy. Kancovy líce visely v ochablých záhybech volné kůže.
Kněz viděl, jak se v drobných očkách zablesklo. Z velkého, zploštělého rypáku odkapával sliz na mechem porostlou zem. Tvor otevřel úzkou tlamu a odhalil mezi kořeny trčících klů dvě řady hrozivých zubů.
Ragnua udeřil do tváře páchnoucí horký dech.
"Ano," hlesl Ragnu. Srdce mu pod žebry bilo jako o závod. "Je to zň'á."
"Já-jsem - živý," promluvil bezvýrazný, tupý hlas.
Puata působil apaticky, nezdálo se, že by chtěl na kněze zaútočit, avšak Ragnu neriskoval a zůstal daleko mimo jeho dosah.
Potom Ragnu vydal tvorovi příkazy. Kanec se ve světle hvězd kolébal, čas od času zamrkal.
"Je ti to jasné?" zeptal se s nadějí Ragnu.
"Co?" zamručel kanec bez zájmu. "Co je jasné?"
"Ty pitomče," zamumlal netrpělivý Ragnu. Ještě jednou vysvětlil svůj plán, pomalu a pečlivě, doufaje, že neskutečně tupý tvor, jemuž úkol zadával, pochytí alespoň něco.
Když bylo konečně vše hotovo, netvor a člověk se stezkou vydali k pláži.

Rarotonžané spali na palubě pronajaté pahi. Podél vnějšího útesu se převalovaly vlny a s rytmickým

duněním dopadaly na koralový buben. Měsíční svit se třpytil na vzpínajících se vlnách, když rostly a vzápětí s hukotem padaly čelem dolů, blyštěl se v mléčné pěně, která se přes rýhovanou hranu útesu odlévala zpět do nekonečného oceánu.
Za ospalým ostrovem, jehož srdce dosud tepalo posvátnými zvuky, by širé vody Oceánie byly docela klidné, nebýt kroků neviditelných vil, jež po jejich hladině pobíhaly, nebýt toho, že milion těchto bytostí roztočilo kolem popůl-noční hlídky své hrátky. Tančící vlnky a světélka omámily ospalého Polahikiho. Lehl si na kormidelní veslo a za chvíli spal stejně tvrdě jako ti, které měl hlídat.
V dáli, kde se temné moře sbíhalo s temnou oblohou, se malí bohové smáli úkladům záludného muže. Seumas se nenadále probudil a zavětřil.
"Je to ono?" zamumlal. Posadil se a zavětřil znovu. "Dobří bohové, já myslím, že je!"
Seumas se zavrtěl. Dorcha držela první hlídku, než ji vystřídal zavšivený Polahiki. Vlezla si pak pod houni k manželovi. Když ji nyní Seumas setřásl, neúspěšně se pokusila otevřít oči.
"Co se děje?" zamumlala.
"Haggis!" řekl rozrušeně Seumas. "Cítím, jak někdo vaří haggis. Čichni si."
"Neblázni," zabručela ospale Dorcha. "Dej mi pokoj."
"Jak chceš," prohlásil. "Já si jdu na trochu haggisu - na tomhle ostrově totiž někdo umí vařit."
S těmito slovy přešel k boku pahi a vklouzl do teplých vod laguny. Byly jako vlažná koupel a odplavily jeho úlevu. Pomalými tempy plaval k pláži a zároveň se snažil určit, kterým směrem se nachází zdroj té nádherné vůně. Když dorazil na mělčinu, postavil se, počkal, až z něj přestane crčet voda, a pak se přebrodil k pláži.
"Odkud to přichází?" zamumlal sám pro sebe. "Sakra, žaludek by si trochu dal."
Zdálo se, že vůně se line od lesa, a tak se ve svitu hvězd vydal po stezce. V jednom okamžiku se zastavil a ohlédl se, protože měl pocit, že ho někdo sleduje. Když nikdo nešel, pustil se znovu do pátrání po ohni, na němž někdo vařil haggis.
Stromy se k němu natlačily a stezka mu pod nohama zmizela, ale Seumas strávil na ostrově sedm let, takže jej znal stejně dobře, jako znal sebe. Nežila tam žádná nebezpečná zvířata - v pralese nebyli hadi ani šelmy - tudíž se neměl čeho bát. Když se hlučně prodíral stezkou, rušil jen ptáky, kteří se jednoduše přestěhovali na hrad v chráněnější části stromu.
"Kdepak jsi, no kdepak jsi?" bručel Seumas.
Znovu za sebou zaslechl prasknutí větvičky - zastavil se a ohlédl se, avšak ani nyní se nikdo neukázal. Seumas měl za opaskem své lei-o-mano a cítil, že kdyby na něho někdo zkusil zaútočit, poradil by si. Šel dál.
Nakonec došel až na mýtinu, kde stála stará, neobydlená chatrč. Střecha z palmových listů se v jednom rohu propadla, stěny byly prolezlé švábY. Vypadalo to, jako by vůně vycházela zevnitř chatrče, do níž zvaly temné dveře.
"Tajná kuchyně," řekl si Pikt. Vůbec poprvé začal uvažovat racionálně a vytušil, že něco není v pořádku. "Proč by někdo chodil až sem vařit haggis? A hlavně, kde by vůbec haggis vzal? Nejspíš jsem se pomátl."
Litoval, že ho nenapadlo vzít si s sebou palici patu. Vytáhl své lei-o-mano a prošel dveřmi.
V chatrči, na podlaze ozářené svitem hvězd, pronikajícím pobořenou střechou, leželo několik bambusových trubic.
"Co to sakra…?" začal.
Právě v tom okamžiku se z temného kouta chatrče vyřítilo vysoké, obrovské zvíře, narazilo do něho a doslova ho smetlo, takže pozpátku proletěl dveřmi ven. Lei-o-mano mu vypadlo z ruky a přistálo někde v křoví. Zvíře, které do něho hrudí a rameny vrazilo, teď stálo nad ním, povaleným na záda, frkalo, řvalo a zlostně na něho hledělo ze své výšky očima, které vypadaly jako mokré oblázky.
"Do prdele," uklouzlo Seumasovi při pohledu na netvora.
Kly se ve svitu hvězd leskly, jak po jejich křivkách stékaly sliny. Seumas zahlédl, jak se tlama maličko rozevřela, a poznal, že přijde útok. Překulil se stranou právě ve chvíli, kdy kopyto dopadlo na místo, kde měl předtím hlavu.
Ze síly dupnutí, které vytrhlo velký drn a zarylo se do země, ho až zamrazilo. To nebylo obyčejné zvíře,

to nebyl kanec naučený chodit po zadních. Byl to výtvor magie, nadpřirozená bytost vytažená z nějakého pekelného místa, jež není vhodné pro oči smrtelníků, a vržená do opravdového světa. Seumas dostal strach. A z té hrůzy se vrátil ke gael-štině.
"Tha e cho laidir agus a bhitheas e!" vykřikl na protest proti síle zvířete.
Kanec při těchto slovech o krok couvl, jako by se jich polekal.
"Co ty člověk říkat?" zahřímal těžkopádně. "Jaká slova ty dělat?"
"Arrrgghhh!" zařval Seumas, když uslyšel, že netvor mluví. Překvapilo ho to víc než všechno ostatní. "Ty mluvíš, ty démone!"
"Já tě zabít," odříkal kanec. "Teď."
"Ann an comhairle nan aingidh," vykřikl Seumas. Zároveň se nohama snažil odsunout se pozpátku do lesa. "Běž si promluvit s nějakým jiným chudákem."
Když puata znovu uslyšel neznámou řeč, dal si kopyta na uši, jako by ho z těch slov bolela hlava.
"Neříkat," zaburácel. "Neříkat ošklivé věci."
Seumas se pokusil vstát. Zoufale se snažil vymyslet, co dalšího by mohl v gaelštině říct, poněvadž zvíře to viditelně mátlo. Jakmile se však začal zvedat, netvor se na něho vrhl. Hlavu měl skloněnou, mohutné kly mířily na Piktovu hruď. Seumas se pokusil odlézt stranou, ale jeden kel ho zasáhl do pravého ramene a probodl. Vzápětí jím setrvačnost netvorova útoku mrštila o strom.
"Já tě zabít," zaburácela puata.
Seumas zalapal po dechu. "To už jsi říkal. Teď to udělej, ty obludo z mlhy. De 'n cheo. Jsem zaklíněný mezi strom a kámen. Tha bi eadr a' chlach agus a' chraobb."
"Árrrghh!" zařvalo zvíře, skoro stejně jako Seumas, když je uslyšel promluvit. "Neříkat, neříkat."
Zaútočilo znovu, a bylo by Seumase ušlapalo, nebýt toho, že z temnoty se jako okřídlený démon vynořilo cosi černého, co se zahryzio puatovi do krku a zůstalo tam viset, přičemž to vrčelo a trhalo.
Seumas démona okamžitě poznal. Byl to Dirk III., jehož otcem byl Dirk I. a matkou Dirk II. Jeho pes skočil do laguny za ním a sledoval ho celou cestu od pláže, ale do této chvíle se nepřiblížil, neboť věděl, že tento výlet do nočního pralesa mu nikdo nepovolil. Avšak nyní, když se pán ocitl v nebezpečí, se přihnal a zaútočil.
"GÁÁA!" zařval kanec, když se jeho hrdlo roztrhlo a zevnitř se vysypaly větvičky a hlína.
Pokoušel se psa ze sebe setřást, bušil do něho předními prackami, jenže jakmile se Dirk do něčeho zakousl, zuby se zaklesly a zvíře nemělo šanci se útočníka zbavit jen tím, že s ním bude třást a tlouct do něho. Obluda si to uvědomila také, přestože byla hloupá, a rozběhla se ke stromu s úmyslem rozdrtit psa o kmen z tvrdého dřeva.
Seumas se prudce postavil, popadl silnou větev a zezadu puatu přetáhl přes zadní nohy. Tvor sebou těžce žuchnul na lesní půdu i s Dirkem, který se dál neohroženě snažil za-hryznout se mu do krku ještě lépe. Seumas netvora několikrát praštil palicí do lebky, až ji rozrazil.
Ven se vysypala další hlína.
Seumas vyskočil puatovi na břicho, otočil se a udeřil ho mezi nohy, čímž ho rozpáral až po pupek. Jakmile se obluda začala drolit, rozpadla se až překvapivě snadno, jako by malá prasklina ve fasádě stačila na to, aby slabost prostoupila celou konstrukci. Dirk si vzal na starost horní polovinu zvířete, svými zuby ji trhal a cupoval, mezitímco Seumas dál rozbíjel větví spodní polovinu. Když si Seumas udělal krátkou přestávku, aby se pustil do hlavy, zvíře naposledy otevřelo tlamu a z jeho roztrženého hrdla slabě vyšlo: "Nebít."
"Promiň, příteli," řekl Seumas. "Ale byl jsi zneužit."
Vší silou udeřil palicí z větve a rozmetal úlomky hlavy mezi stromy. A bylo to. Tady zůstal dřevěný kel, tam hrud-ní koš z listí, v prachu leželo něco, co mohlo být oko. Seumas do odumřelých listů a větviček chvíli kopal, aby je rozmetal ještě víc.
"Tady máš, mrcho," zamručel. "Odkud ses ksakru vzala?"
Jelikož od netvora se odpovědi nedočkal, usoudil, že není v jeho zájmu, aby se v lese nadále zdržoval. Pikt objal psa a pohladil ho, vysvětlil mu, jaký je hrdina.
"To by Kluk-holčina mizerná slípka nedokázala, co říkáš?"
Dirk zavrtěl ocasem na znamení, že si pochvaly váží. Potom se Seumas belhavě vydal lesní stezkou zpět.

Poraněné rameno mu působilo značnou bolest. Doprovázen věrným Dirkem, který cupital vedle něho, bezpečně se dostal zpátky na pláž.
Když vstoupil do vod laguny, sůl pálila, ale zároveň jeho zraněním prospěla. Nebyl vážně zraněný, ale jeho rány se dnes již nehojily tak dobře jako v dobách, kdy byl mladý. Dirk plaval vedle něho, hlavu vztyčenou, čenich z dosahu vln, oči rozzářené spokojeností, že svého pána zachránil před téměř jistou smrtí.
Na lodi byl Kieto vzhůru a držel hlídku.
"Kde jsi byl?" zeptal se.
"Bojovat s kanci z hlíny a smetí," zamumlal Seumas. "Potom ti to vysvětlím,"
"Nechceš na tu ránu obvaz?"
"Ráno," řekl Seumas.
Vlezl si pod přikrývku vedle Dorchy a objal ji kolem pasu. Skoro už spal, když zaslechl, jak mu ospale šeptá: "Kde jsi byl, miláčku?"
"Honil jsem haggis," odpověděl.
2
Když Kumiki zahlédl na obzoru Rarotongu, málem se rozplakal úlevou. Od chvíle, kdy odrazil od břehů Nuku Hivy s cílem vypátrat svého otce, démona zvaného Seumas, prožil mnohé. Z osamění na moři se málem zbláznil. Strašlivé sny ho pronásledovaly nejen v noci, ale i ve dne, když byl vzhůru. Odehrávaly se před ním, na plošině jeho dvoutrupé kánoe, a on se bál, že jsou to strašlivá znamení věcí, které přijdou. Včera se mu před očima zjevili samotní Maui a Ro a sehráli mu, jak to bylo, když si spolu vyměnili hlavy.
Bohové si Mauiho zavolali, aby s ním probrali nějakou lumpárnu, kterou měl na svědomí. Možná ho dokonce chtěli potrestat. Tuto část příběhu nikdo nezná, neboť se odehrál na nebesích. Smrtelníci vědí pouze to, že osobou, která mu doručila vzkaz, aby ji doprovodil do nebe, byla Ro, jež byla Mauiho ženou, dokud ji nepřemohlo rozčarování z jeho legrácek a neodešla do podsvětí.
"Půjdu s tebou," prohlásil Maui, "ale musím se cestou vyhnout jisté vesnici, neboť někteří její obyvatelé se chystají zaútočit na mě a ublížit mi."
Ro šla jako první, ale nevšímala si Mauiho proseb, aby se vyhnuli oblasti, kde žili muži, kteří mu chtěli ublížit, neboť věděla, že z takového útoku umí vyváznout, a byla zvědavá, jak to udělá.
Když došli k vesnicí, kterou tito muži obývali, Maui se otočil k Ro a řekl: "Dej mi svou hlavu."
"Nedám," odvětila Ro. "Jak bych bez hlavy našla místo, kde přebývají bohové?"
"Dám ti svou," nabídl Maui.
Dohadovali se ještě hodnou chvíli, ale nakonec Maui Ro přesvědčil, aby si s ním hlavu vyměnila.
Společně potom vstoupili do vesnice. Když z ní na druhém konci vycházeli, vrhla se na Ro tlupa mužů a odvlekla ji s sebou. Mauimu se podařilo uprchnout do pralesa, kde počkal na Ro. O něco později se skutečně objevila.
Oba si znovu vyměnili hlavy a Maui se zeptal: "Co se stalo?"
"Bylo to přesně tak, jak jsi řekl," odpověděla Ro. "Přivázali mě ke kůlu, aby mě upálili, a strhali ze mě oblečení. Když zjistili, že jsem žena, užasli a dostali strach.
Podivili se: ‚Že by se Maui proměnil v ženu? Co je to za kouzla? Muži z našeho kmene neubližují ženám!' A tak mě nechali jít."
Maui se znovu rozesmál. "Věděl jsem, že ženě neublíží. Teď zapomenou na šprýmy, které jsem jim provedl, a nechají mě na pokoji."

Tento výjev se odehrál předchozího rána na palubě kánoe a Kumikimu se ještě točila hlava z výjevů, které mu tančily před očima. Vypadalo to, jako by to bylo doopravdy - Maui, Ro, vesnice, přepadení, prales - a všichni tito lidé, toto všechno skutečně stálo na přídi Kumikiho plošiny.
Zároveň si však uvědomoval, že má horečku z nedostatku dobré pitné vody a že si s jeho představami zahrává samota.
Důvodem, proč musel přimíchat do své pitné vody příliš mnoho vody mořské, čímž ji nejenom připravil o chuť, ale zároveň ohrozil svůj zdravý rozum, byl poslední ostrov, na němž se zastavil.

Ostrov vypadal poměrně nevinně, ale ukázalo se, že ve skutečnosti je domovem strašlivých duchů. Když Kumiki sbíral kokosy plné šťávy, začal ho honit duch známý jako putupererekо, netvor s obrovskými varlaty, který požíral lidi, když se mu je podařilo chytit.
Kumiki však byl dobrý běžec, takže putupererekovi utekl, jenomže upustil během honičky všechny nasbírané kokosy. Když později usoudil, že je to bezpečné, a vrátil se pro ně, potkal nádhernou bytost, která se ho pokusila svést.
Kumiki si ale včas uvědomil, že se nachází na neznámém ostrově, jenž je domovem podivných duchů, a vzpomněl si, že existuje duch zvaný tarogolo, který svádí lidi opačného pohlaví, a jakmile je získá do své moci, zabíjeje tím, že jim vykrojí genitálie. Když s bytostí odmítl ulehnout, zasypala ho urážkami a zkřivila tvář.
S půlkou kokosové skořápky přitisknutou mezi nohy, aby drahocenné partie ochránil, Kumiki utekl zpět na břeh a naskočil do kánoe. Bylo mu jasné, že je to zakletý ostrov, opanovaný strašlivými tvory. Přestože měl na palubě pouze tři kokosy se šťávou, vyplul a opustil ty končiny největší rychlostí, jakou mu vítr mohl dát.
Proto byl donucen míchat pitnou vodu s velkým množstvím mořské vody, což mohlo přivodit halucinace. Aby se Kumiki těchto vidin zbavil, přivolal Ro'oa, boha léčitele, jehož léčivé popěvky se lidé učili, aby s jejich pomocí vyháněli zlé duchy způsobující nemoci a smrt. Ro'o mu pomohl tím, že ho přenesl k jeho cíli, Rarotonze.
Ještě než Kumiki vplul do laguny, připravil se k boji. Nasadil si pérovou přilbu, do jedné ruky vzal palici kotiate a do druhé oštěp. Neměl žádný plášť, jejž by si mohl obléci, ale narovnal se v ramenou a nasadil divoký výraz: vyplázl jazyk a občas zakoulel očima, aby byla vidět jen bělma. Věděl, že tři plné pruhy vytetované přes obličej mu dodávají divoké vzezření. Také věděl, že nepřátele zastrašuje svým hivským účesem, dvojicí rohů trčících z jinak holé lebky. V hrdle si připravil strašlivý bojový pokřik.
Jelikož věděl, že Oro, velký bůh války, nepřijde na pomoc mladíkovi, který se chystá na boj muže proti muži, protože Oro velel armádám, nikoli jednotlivcům, požádal své předky, aby zavolali Pele, bohyni sopek. Kumiki chtěl, aby mu dovolila plivat oheň. Nedomníval se, že by to byla tak moc troufalá žádost. Jednou nebo dvakrát se marně pokusil plameny vyplivnout, ale pak usoudil, že Pele možná vyčkává a chce mu až v žáru bitvy dát oheň, který bude moci vychrlit.
Když jeho kánoe obeplula cíp ostrova, Kumiki s úžasem spatřil, že v laguně kotví celá flotila lodí. Byla jich přinejmenším stovka, možná dokonce dvě. Lodě do sebe strkaly, jak jimi pohazovaly vlnky. Některé z nich měly plachty svinuté, a tak spolu stěžně mohly ve větru šermovat. Že by na návštěvu připlul nějaký král, napadlo Kumikiho, ze Samoy, Tonga, či dokonce z Tahiti? Snažil se nenechat se tím ovlivnit. On sem připlul zabít jednoho muže. Na to musel myslet především.
Když doplul k pláži, bylo na ní plno lidí. Někteří zpívali, někteří tančili, jiní vyprávěli vtipy, metali salta, dělali šašky. Kumiki se toho poněkud zalekl, ale byl odhodlán dotáhnout svůj plán do konce. Nadmul hruď, jak by to hrdina měl udělat, a zaujal na rozpáleném písku bojový postoj.
"Kde je démon, kterému říkají Seumas?" zvolal. "Zabiju ho v boji muže proti muži."
Byl nemile překvapen, když si jeho slov prakticky nikdo nevšiml. Všichni dál skákali, tancovali, klábosili a přehrávali stupnice. Jeden nebo dva k němu bez zájmu zalétli pohledem. Muž, který stál nejblíž, řekl: "Hm, velice dobré -nebylo to vůbec špatné - ale budeš muset přidat důraz."
"Přiveďte mi tu stvůru Seumase," zařval Kumiki z plna hrdla. "Ukažte mi toho zloducha, kterého jsem přišel zabít!"
"To je mnohem lepší," prohlásil neznámý. "Slyším v tom hivského bojovníka. Potřebuje to jen o trošku víc vzteku. Jen kapku vášně. Kdo vlastně jsi? Chceš se přidat ke stínovým tanečníkům?"
Zoufalý Kumiki dupl. "Jsem Kumiki, syn skřeta Seumase, kterého chci zabít -jestli si někdo dá tu práci a najde mi ho."
Muž si přejel rukou po bradě. "Seumas, Seumas - už vím, slyšel jsem o něm - ten Pikt. Jenže ten tady právě teď není. Budeš si muset vymyslet jiné číslo, jestli se chceš přidat k Arioi. Seumas odjel na dlouhou plavbu, hledat nějaký ostrov."
Kumiki se málem rozplakal. "Na dlouhou plavbu?"
"Alespoň tak jsem to vyrozuměl od místních. Připojil se k Ruovi, princi z Raiatey. Určitě už odjeli -

strašně dávno. Je možné, že se vůbec nikdy nevrátí. Víš, jak to s takovými dobrodruhy chodí. Klidně se postaví celému světu, ale jsou stejně zranitelní jako každý jiný. Vůbec by mě nepřekvapilo, kdyby se utopil anebo kdyby ho sežrala nějaká mořská obluda."
Kumiki si sedl na pláž a svěsil hlavu. Jeho nepřítel na ostrově nebyl. Všechen ten čas, všechna odvaha, to všechno bylo zbytečné. Kumiki se vydal na svou životní plavbu, sám překonal obrovské pláně nebezpečného oceánu, a nakonec to přišlo vniveč. Démon tady nebyl. Vyrazil někam na další ze svých vyjížděk, znásilňovat ženy, plenit nevinné ostrovy, strhávat modly a vysmívat se bohům. Seumas byl s princem Ruem na cestě nikam, mimo dosah Kumikiho palice a oštěpu.
"To není spravedlivé," vzlykl mladík. "Jel jsem takovou dálku - takovou dálku - a úplně zbytečně."
"Odkud jsi přijel?" zeptal se muž, který vypadal jako nějaký tanečník. "Řekni mi to, chlapče."
"Z Nuku Hivy," povzdechl si Kumiki.
"No né, tomu říkám výkon," odvětil muž a dřepl si k němu. "Podívej, já jsem nějaký Ramoro." Nezeptal se Kumikiho, jak se jmenuje on, protože to by bylo mimořádně nezdvořilé. Kumiki mohl být někdo slavný, a slavné lidi měl člověk poznat podle jejich aury. Počkal si, až mu to Kumiki řekne sám.
Kumiki pohlédl muži do tváře a podle tetování a uspořádání květin ve vlasech poznal, že se raději miluje s muži než se ženami.
"Já jsem Kumiki," řekl nakonec. "Vypravil jsem se zabít svého otce Seumase."
"No né!" vyhrkl muž nadšeně. "Tomu taky říkám něco. Nikdy jsem o ničem podobném neslyšel. Budeš ale zklamaný. Jak jsem řekl, Pikt Seumas tady není. Odjel se svou ženou a s Kietem, aby se připojil k Ruově plavbě."
"A nikdo neví, kam má Ru namířeno?"
"Přesně tak. Co teď uděláš?"
"Až se napiju vody?" řekl Kumiki, který si nenadále uvědomil, že má kolem úst bílý povlak. "Nevím. Počkám na Seumase tady? Pojedu domů? Vážně nevím."
"Tak pojď, chlapče, něco na pití se tady najde," prohodil Ramoro a vzal ho za ruku. "A nemusíš se bát, že bych tě chtěl svést. Já už jednoho milence mám."
"Já se nebojím," zalhal hivský mladík.
Kumiki vyprázdnil osvěžující kokosový ořech plný šťávy - usrkával opatrně, aby nedostal do žaludku křeče - a teprve pak se rozhlédl, co se na pláži vlastně děje. Vypadalo to jako nějaký řízený zmatek, při kterém lidé nacvičovali nejrůznější kousky. A byly to velice zajímavé kousky. Kumiki-mu se hlučnost a živost toho dění líbily. Vzrušovaly ho. Kdo byli ti lidé? Na Rarotongu určitě nepatřili, protože Ramoro se o ostrovanech vyjádřil jako o "místních". Pak si Kumiki vzpomněl, které slovo Ramoro použil.
"Arioi?" zeptal se. "Řekl jsi Arioi?"
"Ovšem," rozesmál se Ramoro. "Jsem jedním z tanečníků. Můj nejlepší přítel je zpěvák - má božský hlas. Je stejně krásný jako Kopu, Jitřenka, a já ho velice miluji. Přidali jsme se k Arioi spolu, před dvěma lety."
"Afioi," hlesl Kumiki. "Ještě nikdy jsem je neviděl. Když jsem byl kluk," drmolil, "hodně malý, chtěl jsem utéct a přidat se k nim. Všichni moji kamarádi o tom snili, plavit se s vámi po mořích."
Ramoro se znovu zasmál. "Každý mladý muž nebo žena o tom sní - alespoň každý, kdo má fantazii. A kdo by jim to mohl mít za zlé? Je to nádherný život, cestovat od ostrova k ostrovu, poslouchat chválu za naše představení, vychutnávat ze všeho to nejlepší, nemít žádné jiné závazky než ke společnosti. Zbožňuji to. Neměnil bych s nikým v Oceánii."
"Ani já ne, kdybych patřil k Arioi. Chtěl bych být Malovaná noha. To by se mi moc líbilo."
"A /oje vše?" zeptal se Ramoro, pobavený klukovským nadšením a úctou v Kumikiho hlase. "Jen Malovaná noha?"
Kumiki přikývl a zvážněl. "Vím, že je to velký cíl. Vím, že Malovaná noha je mezi vámi Arioi, jak to říct, ten nejvyšší. Ale někdo to dělat musí, ne? A já myslím, že mám velký talent. Určitě ho mám."

V dalších několika dnech Ramoro Kumikimu vysvětlil, co musí udělat, jestli se chce k Arioi přidat.
"Samozřejmě musíš mít talent. Co umíš? Zpívat? Tančit?"
"Ne, ani moc ne."

"Co třeba dělat šaška? Máme jednoho, který se vyšňoří jako mimino a pak se válí po zemi a vydává zvuky jako malé dítě. Co kdybys dělal něco takového?"
Kumiki znechuceně zkřivil tvář. "To mi připadá ponižující a zahanbující."
"Uznávám, nepatří to k našim nejoceňovanějším číslům -ale co třeba boj oštěpem nebo zápasení?"
Kumiki nadšeně přikývl. "Zápasení mi jde docela dobře. Mám velkou sílu."
"No dobře. Zkusíme zařídit, aby tě přijali jako zápasníka. Někdy v příštích dnech musíš udělat něco, čím na sebe strhneš hodně pozornosti, abys dokázal, že se nebojíš diváků. Normální je nastrojit se do žlutých a červených listů, pomalovat celé tělo barvami, naplácat na sebe listí a bláto a chovat se, jako by ses dočista pomátl. Když se na tebe lidé podívají, skoč před ně a chovej se jako nepříčetný."
"To opravdu musím?" zeptal se nešťastný Kumiki. "Nemohl bych jednoduše přijít a říct, že bych se chtěl přidat?"
"Vysmívali by se ti a utahovali si z tebe celou cestu zpátky na Nuku Hivu. Musíš všem ukázat, že je ti jedno, co si o tobě lidé myslí. Musíš dokázat, že uděláš cokoli, nezaváháš před ničím, aby ses stal členem Arioi."
Kumiki si povzdechl. "Hm, jestli to jinak nejde."
Udělal, co mu Ramoro poradil, pomaloval se, aby vypadal jako blázen, a ozdobil se listy a větvičkami. Listy mu trčely z nosu a z uší, další měl přilepené na hruď blátem a nacpané za opaskem. Do vlasů si vpletl větvičky. Ze sukně mu trčela zlomená větev jako ztopořený penis. Z provazu, který měl kolem pasu, visel svazek per. V podpaží měl přilepenou trávu, jako by to byly chlupy.
Vrhal se na lidi, skákal do hloučků bavících se starších, vydával zvuky jako skrčená slepice, koulel očima, brebentil, chrochtal jako vepř. Houkal a vřískal, tančil jako šílený, padal a drmolil nesmysly. Jednou v noci skočil do obrovské mísy s teplou polévkou a dělal, že plave. Pocákal překvapené přihlížející a způsobil zmatek.
Zkrátka, vypadal a choval se jako blázen.
Za týden ho požádali, aby se přidal k Arioi jako zápasník. Prodal svou kánoi, zapojil se do vystoupení, a když byla kočovná společnost připravena z Rarotongy odplout, Kumiki měl na kotnících vytetovány malé kroužky, které ukazovaly, že je Ohemara a patří do šesté třídy - o jednu výš než začátečník.
Byl pyšný jako Io.
TŘETÍ ČÁST:
Bůh všech žraloků
1
Vznešená květina vyplula z Raiatey ve směru Maraamu tairoto na větrné růžici.
Seumasovi se nepodařilo přesvědčivě zjistit, co nebo kdo stál za útokem puaty. Kdyby se neprobudil uprostřed noci, ale ucítil haggis v některou rozumnější denní hodinu, byl by mimořádně podezíravý. Ale uprostřed noci a s ospalou hlavou se člověk nechal ukolébat, aby o věcech nepřemýšlel.
Seumas měl na ostrově mnoho starých nepřátel, stejně jako přátel, a mohl to být kterýkoli z nich. Rian a Ti-ti mohli zaplatit nějakému knězi. Nebo to mohl udělat Ragnu. Neměl nejmenší pochyby o tom, že byl z pahi odlákán proto, aby puatovi přišel do rány, ale nemohl nic dokázat.
"Uděláš nejlíp, když to necháš plavat," poradila mu Dor-cha. "Stejně odsud odjíždíme. Už to není náš ostrov."
Oběma jim byla nepříjemná přítomnost Riana a Ti-tiho, a tak byli rádi, že jim zmizí z očí. Bratři už na ně víckrát otevřeně nezaútočili, jenže často stáli opodál a pohledy, v nichž doutnala žárlivost, sledovali Dorchu. Seumas měl chuť rozbít jim hlavy o sebe, a pravděpodobně by to udělal, kdyby mu v tom Dorcha nezabránila.
Skot si uvědomoval, že Dorcha a on formálně porušili zákon a bratři jim mohli způsobit velké potíže, kdyby na věc neměli rozdílné názory. Ti-ti byl z obou bratrů mírnější a nechtěl, aby se Dorše stalo něco zlého, přestože tatáž krotká duše by měla velkou radost, kdyby Seumasovi zaživa stáhli kůži z těla a pověsili ho v poledne na slunce, aby ho sežrali mravenci.
"Věřím, že ti dva zaplatili nějakému knězi, aby z hlíny a větviček uplácal tu stvůru," zavrčel Seumas, "a pak mě vůní vařeného haggisu vylákal z pahi."
Při vzpomínce na tu vůni si povzdechl a pomyslel si, jak by to bylo příjemné, kdyby ho to aroma dovedlo

k hrnci nad ohněm, u něhož by s připravenou lžící čekal nějaký přátelský Raiatejec.
Většina ostatních členů skupiny vystoupila na ostrov nebo odjela navštívit příbuzné na nedalekou Boraboru.
Jednou z výjimek byl Polahiki, jehož domov byl někde mezi Hivskými ostrovy, ale Kikamana našla sestru a Kluk--holka rodiče. Také Po'oi se vypravil navštívit bratry a sestry rozptýlené po celém ostrově. Pungarehu měl bratrance, kteří chtěli z jeho příjezdu udělat velkou událost. Byli to lidé, kteří žili v kopcích, takže k nim stačit tak akorát dojít, chvíli s nimi pobýt, a musel se vydat na dlouhou pouť zpátky na pobřeží.
Rinto, Manopův syn, z pronajaté pahi na Raiateu prakticky nevystoupil. Byl to otcův domov, nikoli jeho, a Rinto byl na ostrově vůbec poprvé. Neustále za ním chodili neidentifikovatelní bratranci, sestřenice, tety a různí další příbuzní, které nemohl znát, a říkali mu, že vypadá úplně stejně jako jeho otec. Byli to pro něho cizí lidé. Třeli si s ním nosem o nos, objímali ho, říkali mu, že je Manopův kluk, a přiváděli ho do mimořádně trapných situací. Rinto byl rád, že vypluli. Nebylo mu příjemné, když se lidé, které vůbec neznal, dotýkali jeho těla. Samými rozpaky by se nejraději neviděl.
Princ Ru byl výhradním velitelem plavidla, jediné pahi, na níž kromě skupiny z Rarotongy byli jen lidé z jeho širšího příbuzenstva a několik dalších pasažérů. Přestože po formální stránce měl Ru nárok nazývat se králem, jakmile vyplul, oznámil své posádce a cestujícím, že zůstane princem, dokud nenalezne ostrov, jejž hledá.
"S manou by na palubě byly problémy, a hlavně nebudu cítit, že jsem král, dokud nebudu mít ostrov pod nohama."
Ru byl vyhlášený mořeplavec, známý na Tahitských ostrovech jako jeden z nejlepších průkopníků v celé Oceánii. Při této plavbě, která měla jeho rodině najít nový domov, se zařídil podle rady bohů a vybavil svou loď posádkou dvaceti panen, jež ovládaly plachty a lana a vybíraly vodu z obou trupů. Byly to nádherné ženy, silné, ale zároveň mrštné a pohledné. S květy fradžipánií a ibisků za ušima si zpívaly, aby jim práce šla lépe od ruky, a kormidlovaly loď k neviditelnému bodu na obzoru, sledujíce dmutí moře pod plavidlem.
Seumas od nich zpočátku nedokázal odtrhnout oči.
"Jestli ten krk natáhneš ještě dál, upadne ti hlava," poznamenala upjatě Dorcha. "Dej na mě a buď opatrný, chlapče."
"A proč bych měl?" dělal jakoby nic. "Ty myslíš kvůli nimi Jenom mě zajímalo, jak jim to jde, nic víc. Moc šikovná děvčata, všechna. Moc šikovná. Vytáhnout plachtu, spustit plachtu…"
"Neříkej, že tě přitahuje to, jak jsou dobří plavci, ty starý chlípníku. Trochu se hlídej."
Zasmál se a zavrtěl hlavou. Věděl, že Dorše unikne máloco.
"Stejně jsou zakázané taro," prohodil Seumas. "Ořechy nono. Když pominu všechno ostatní, Ru by popravil každého, kdo by se některé z těch dívek dotkl, neboť by ho to přivedlo do přímého konfliktu s bohy." Seumas si povzdechl a dodal: "Je to jeden z důvodů, proč jsou tak přitažlivé - že jsou nedostupné."
"A chtěl bys, abych i já byla nedostupná?" řekla Dorcha a povytáhla obočí. "To se dá snadno zařídit."
Objal ji tetovanou paží kolem pasu a vesele se ušklíbl.
"Ty jsi žádoucí bez ohledu na to, jestli jsi dostupná nebo ne, děvče. Klidně bych tě mohl mít k snídani, obědu i večeři."
"Jen aby to tak zůstalo, chlapče" řekla.
Další pasažér, pohledný Raiatejec, toto škádlení sledoval s pobaveným výrazem na tváři. Dorcha věděla, že se jmenuje Titopika, ale neměla ponětí, z jakého důvodu se plavby účastní.
Řekl, že je novic tohunga, kněz specializující se na snímání tabu z lidí a míst - očišťovač od tápu - jenž jev kontaktu s duchy vzduchu, moře a země, neboť zná jejich jazyk. Tohunga je nepostradatelný pro každou novou oceánskou komunitu, protože je oprávněn vykonávat pohřební obřady. Dorcha předpokládala, že tento mladík jede na nový ostrov proto, aby si zbudoval vlastní chrám. Na novém místě mohl dosáhnout rychlejšího postupu. Raiatea měla několik desítek kněží. O nejvyšší místa zuřila neúprosná bitva a nepotismus byl hojně rozšířen.
"Čemu se směješ?" zeptala se Dorcha, která se již smířila s klaustrofobií, jíž plavba na takové lodi přináší.

"Copak si nemůžeme soukromě promluvit?"
"Omlouvám se," řekl muž, ale nenechal se jejím tónem vůbec vyvést z klidu. "Bylo to ode mne neslušné."
"Nevšímej si jí," řekl Seumas. "Když nemá před očima hory, je hned přecitlivělá."
"Budu si to pamatovat. Opravdu, promiňte mi to. Nechtěl jsem se vás dotknout."
Dorcha se nechala tímto přívalem hlubokých omluv obměkčit a řekla mu, že se nic nestalo.
Mladík se usmál a nechal je, ať si své soukromé záležitosti vyřídí.

Tawhaki se schoval do mraku, který mu Ao poslal. Chvíli poletoval po obloze, než konečně narazil na Tui Tofuu, boha všech žraloků. Tui Tofua nebyl příbuzný a dokonce ani přítel Dakuwangy, Žraločího boha hltajícího sau, duše ztracené cestou do země Mrtvých. Dakuwanga byl žraloci duch žijící v éteru, zatímco Tui Tofua měl lidskou podobu a vládl všem opravdovým žralokům v opravdovém oceánu. Tawhaki požádal Tui Tofuu, jenž lidské bytosti nenáviděl a viděl v nich jen potravu pro své žraloky, o laskavost. Požádal, aby mu žraloci Tui Tofuy prokázali službu. Tui Tofua se optal, o jakou službu jde, a když mu to Tawhaki řekl, bůh všech žraloků souhlasil, že bohu hromu a blesku pomůže.

Pod Vznešenou květinou se shromáždila spousta žraloků. Bez ohledu na to, jak se posádka opírala do kormidelního vesla nebo nastavovala plachty Maomaovu větru, loď tvrdošíjně držela jiný kurs než byl ten, který stanovil Ru. V situaci, kdy byli pod oběma trupy namačkáni žraloci, nebylo možné kurs pahi ovládat. Žraloci je odnesli ze zvolené trasy do neznámých vod.
Dorcha, Kikamana a Kluk-holka musely spojit své úsilí a zazpívat silné fangu, aby pahi žraloků zbavily. Jakmile za-říkací formule začaly fungovat, jedna ryba po druhé odplavala. Nakonec bylo plavidlo opět volné a královská panna u kormidelního vesla požádala Rua, aby jí dal směr.
o o o
Dokonce i Seumas, který nebyl žádný navigátor, poznal, že vlny mají úplně špatný tvar. Ocitli se v nějaké části oceánu, kde se vyskytovali podivní mořští ptáci a mraky postrádaly jakoukoli ostrost. Voda byla temně modrá, skoro až černá, což svědčilo o velkých hloubkách. Pod hladinou nebyla žádná te lapá, kterou by se mohli nechat vést. Dostali se do zajetí zvláštního bezvětří doprovázeného parnými dny a bezesnými nocemi.
Tui Tofuu určitě čekal trest za to, co se Vznešenou květinou provedl, až ho Tangaroa dostihne. Pahi však zatím vězela v horkých mořích a plavcům se do šíjí a zad opíralo žhavé slunce. Posádce nezbývalo prakticky nic jiného než čekat na vítr, za nějž Ru každodenně posílal modlitby k Ma-omaovým uším.
Jednou v noci se Seumas v tichosti zvedl, aby se šel napít z tykve, která ležela v chladicí nádrži na přídi. Jak našlapoval mezi spícími těly, která sebou v horkém nehybném vzduchu házela a zmítala, zaslechl směrem od jednoho trupu rychlý šelestivý pohyb. Seumas došel k rozpůlené tykvi s vodou a ponořil do ní dřevěnou naběračku, aby se napil. V dalším okamžiku se objevil muž, kterému říkali Titopika. Vypadalo to, že se vynořil z levého trupu.
Přišel skoro až k Seumasovi, viditelně vyplašený, a potom se kvapně pokusil najít ztracenou rozvahu. Seumas ho svou přítomností evidentně polekal, ale v takovou noc nebylo nijak překvapivé potkat u pitné vody víc než jednoho člověka. Bylo možné, že Titopika dřímal a Seumas ho zaskočil.
"Já - ehm - rád bych se napil, jestli už tu naběračku nepotřebuješ."
"Promiň," řekl Seumas. "Polekal jsem tě?"
"Ne," odpověděl Titopika nečekaně podrážděným tónem. "Jenom mě nenapadlo, že v takovou hodinu vůbec někoho potkám."
"Takže jsem tě přece jen překvapil."
Titopika se zatvářil nedůtklivě. "Když jinak nedáš. Mohl bych se konečně napít, nebo tu naběračku chceš držet celou noc?"
Seumas mu bez dalších řečí naběračku podal, ale v mladíkově vystupování bylo něco, co ho zaujalo. Vypadalo to, jako kdyby Titopika byl přistižen při nějaké špatnosti. Že by kradl příděly? Takto brzy od vyplutí sotva. Předešlého dne se jim podařilo chytit na návnadu z ryb 'ouma několik tuňáků albacore. Tuňáci byli obrovští, měli tolik masa, že celá loď měla dost jídla na několik dní, takže ani ten největší jedlík nemohl v tuto chvíli trpět hlady.

Že by Titopika propašoval na palubu kawu? Nebo měl někde skrýš s medem? Jedna možnost byla zajímavější než druhá.
Když mladík dopil a odebral se na lůžko, Seumas se zašel podívat do té části plavidla, z níž se Titopika vynořil, aby se přesvědčil, jestli se nezmýlil. Zdálo se, že to byl až úplný konec paluby, místo, kde se plošina sbíhala s levým trupem. Seumas zkusil prohmatat okolí, zalovil pod prkny. Hledal nějakou skrýš, ale nenašel nic. Nechtěl se však vzdát tak snadno, a proto se podíval ještě dál.
Přímo v trupu spala část posádky: královské panny zahalené do pareu se na dně choulily k sobě jako štěňata z čerstvého vrhu. Seumas se díval na tmavé siluety ležící na pan-dánových rohožích v mělké, přelévající se vodě na dně trupu a snažil se zachovat chladnou hlavu. Zdálo se, že tam není nic nepatřičného: žádné nápadné místo, kam by se dalo pokoutně ukrýt nějaké jídlo.
Najednou si všiml, že se na něho dívá pár hnědých očí. Hleděl do tváře jedné z žen, kterou patrně probudil. Vypadala vyplašeně. Zdálo se, že může každým okamžikem vykřiknout. Z obav mu naskočila husí kůže.
"To nic," zašeptal Seumas. "K ničemu se nechystám -jenom jsem se díval - něco jsem hledal," vysoukal ze sebe nepřesvědčivě, vědom si, jak hloupě to zní. "Nemáš se čeho bát."
Žena se na něho dál upřeně dívala, aniž mrkla. Seumas to nakonec nevydržel a odkradl se pryč. Celá událost mu zůstala v hlavě jako lehce znepokojivá, ale pocit, že Titopika podnikal něco nedovoleného, neměl čím podložit. Když další den mladíka potkal, neměl ho z čeho obvinit, ale bylo důležité, že Titopika se mu nechtěl podívat do očí a minul ho u plachty ze spletených pandánových listů bez povšimnutí.

Ruova pahi se lenivě přiblížila k ostrovu, který vypadal, jako by se pohyboval, jak se přes něj valila mlha a odhalovala tu horu, tu údolí a tu zase prales. Lidé na palubě ucítili pečící se sladké brambory a poznali, že ostrov je obydlený. Jako Oceánci zbožňovali sladké brambory, plodinu zasvěcenou Rongovi, a všechny, které vezli s sebou, už dávno snědli. Jako Oceánci byli ochotni postavit se na odpor jakémukoli podivnému ostrovu, aby mohli svoje vyčerpané zásoby doplnit.
"Buďte opatrní," varoval Rua Seumas. "Vzpomeňte si, co se mi stalo, když jsem šel za vůní vařeného haggisu."
"To bylo jiné," přerušil ho Kieto. "Ten tvůj haggis patří do tvé domoviny, země Mlh, zatímco sladké brambory se dají najít v celé Oceánii."
Přesto když se v časném podvečeru přiblížili k ostrovu úzkou mezerou v mrtvém korálovém útesu, šedém a tísnivém, Dorcha i Kluk-holka oznámily, že vidí, jak na vodě za pahi něco tančí. Vypadalo to, jako by slepě padli do pasti a jejich věznitelé oslavovali, že mají kořist v hrsti. Dorcha prohlásila, že by ji nepřekvapilo, kdyby se koralová klepeta za nimi uzavřela.
"Co jsi viděla?" otázal se jí Ru.
"Přesně nevím," odvětila Dorcha. "Možná taky vůbec nic. Možná přelud. Zahlédla jsem ten pohyb jen koutkem oka. Stříbřitě se to blýskalo jako ryby, ale nebyly to ryby, tím jsem si jista. Zdálo se mi, že to vypadá - jako postavy podobné lidským."
"Ponaturi," prohlásil přesvědčeně Ru. "Mořské víly. Ocitli jsme se na začarovaném místě."
Ru vysvětlil, že Ponaturi žijí v předělu mezi viditelným a neviditelným světem. Člověk je mohl zahlédnout v matně se třpytícím jitřním světle nebo v posledních slabých stopách mizejícího slunce. "Zdá se ti, že je vidíš, a možná je opravdu vidíš - ale nemůžeš to vědět jistě." Jasné stíny, které se jen tak mihly koutkem oka, jak poletovaly šerem soumraku, příliš nezřetelné, než aby se daly úplně rozeznat - ale dostatečně hmotné, aby na lidi mohly zaútočit.
"Ponaturi jsou jako Tipairu, Nesouměřitelní?" zeptal se Seumas.
"Ne - Tipairu jsou laskavá stvoření, která milují svůj tanec. Ponaturi jsou divoké mořské víly, které žijí v tlupách a raději bojují než tančí. Jakmile se nějakého plavidla chytí, nepustí je, dokud všechny plavce nezabijí. Přitom si zpívají:

Vůně, vůně, pach, pach, člověka sežeru krví to zapiju."

Polahiki tiše, ustrašeně zanaříkal.

"Hrdina Rato jich mnoho pobil," pokračoval Ru, "když kromě tělesné síly použil také smrtící zpěvy karakia. Musíme mít zbraně ve střehu - může se stát, že je budeme potřebovat. Kde je naše kněžka Kikamana? Skotka Dorcha? A ten mladý tohunga?"
Kikamana, Dorcha a Titopika předstoupili před Rua.
"Chci, abyste nás vy tři ochránili před Ponaturi, až odsud budeme muset odjet," řekl. "Dokážete to? Nejsme dostatečná síla, abychom Ponaturi přemohli jen fyzicky. Sesypou se na nás ze všech stran."
"Aby karakia byla účinná, potřebujeme tlouci o sebe lidskými kostmi, nejlépe z nějakého starého hrdinného bojovníka," poukázala Kikamana. "Jinak bude karakia působit pomalu. Takový náklad na lodi nemáme."
Kluk-holka popadla Polahikiho za pačesy a postrčila ho dopředu.
"Mohli bychom zabít tohle jinak bezcenné individuum a použít jako paličky jeho kosti."
"To je pravda," přidal se Seumas. "Polahiki zatím neudělal nic - takto by mohl být užitečný."
"Nechte mě na pokoji!" zavřískl vyděšený rybář. "Kdo vám chytá ryby?"
"Myslím, že to děláme my sami," odpověděla Kluk-holka. "Všechno, co chytíš ty, si taky sám sníš."
Kluk-holčin kohoutek přiběhl k Polahikimu a začal mu zobat kolem nohou. Rybář se tak rozčílil, že začal vypuzo-vat část vší a dalších drobných parazitů, jimiž bylo jeho tělo zamořeno. Padali na palubu, kde si na nich pochutnával Kluk-holčin barevný kokrháč.
"Obávám se, že situace je vážná," zasáhla jasnozřivá panna. "Skutečně ty kosti potřebujeme, pokud se máme bitvě s Ponaturi vyhnout. Ratovi tohungové použili kosti Wahie-roy."
"Mohli bychom prohledat ostrov, jestli nenajdeme nějaké hroby," navrhl Seumas. "Pokud je v sázce můj život, neští-tím se ani vykrádání hrobů. Pochybuji, že na místě, jako je tohle, najdeme hrdinu, ale jestli něco neuděláme, zůstaneme trčet v téhle laguně a ty mořské divoženky na nás budou čekat na druhé straně útesu. Co říkáš ty, Kieto?"
"Mně se vykrádání hrobů nelíbí. Naši předkové, a možná dokonce ani bohové, by s něčím takovým nesouhlasili. Ale když prohledáme jeskyně v té ošklivé hoře, možná nějaké kosti najdeme. Nevidím tady žádné stopy civilizace - je to primitivní místo. Na některých ostrovech mrtvé nepohřbíva-li, ale dávali kosti na hromadu do nějaké jeskyně."
"Není to totéž jako krást z hrobu?" otázala se Dorcha. "Nevidím v tom velký rozdíl."
"Rozdíl je, že takové kosti neprošly pohřebním obřadem," odpověděl jí Titopika. "Nebudou mít takovou moc, jejich mana určitě zeslábla, ale Kieto má pravdu - v jeskyni najdeme kosti spíš než kde jinde."
Byl vybrána trojčlenná skupina, jejímž úkolem bylo dojet na břeh a vydat se pátrat po kostech. Tvořili ji Seumas, Dorcha a Kikamana. Ru s sebou vzal Pungareha a Po'oie, aby se podívali po sladkých bramborech. Všichni ostatní měli zůstat na palubě pahi, která plavala v pěnou pokryté, mrtvolně klidné laguně, vystavena trvalému obtěžování ze strany much a jiného hmyzu. Shnilé pahýly palem trčely z vodní hladiny, pod níž se rozpadal odumřelý koral a vyplňoval tak lagunu šedivým mazlavým šlemem. Polahiki zkusil chytat ryby, ale jediné, co se mu podařilo ulovit v té stojaté, těžké vodě, byly murény se silnou, tlustou kůží.
"Bohyně Pere toto místo opustila," zanaříkal. "Nechala je napospas rozkladu."
Ti, kteří zůstali na palubě, se modlili k Tikimu, aby je ochránil před útokem vil Ponaturi, zatímco jejich kapitán a vůdce bude na ostrově. Ru je sice ubezpečil, že mořské víly nezaútočí, dokud loď bude kotvit v laguně, ale trocha víry v Tikiho nebyla na škodu. Prapředkova dřevěná tvář zůstala při přijímání modliteb netečná. Byl rád, že může svým četným potomkům dát alespoň nějakou útěchu.
Šestičlenná skupina dorazila k pláži a vydala se po pěšině vyznačené kokosovými skořápkami a slupkami plodů vzhůru k vesnici, která se skrývala těsně za hranicí, kde začínalo pralesní šero. Našli tam otupělý, apatický kmen, jehož příslušníci podle všeho žili ve stavu, v němž se střídal strach s nudou. Vylili návštěvníkům své neštěstí, postěžovali si téměř na všechno a na samý závěr Ruovi poradili, aby nikoho neposílal do středu ostrova, protože nikdo se odtamtud nevrátil živý.
"Je tam všechna nejlepší půda," naříkal náčelník. "Mohli bychom víc vypěstovat, kdyby na hoře nežila ta nestvůra. Sežere každého, kdo se odváží do vnitrozemí."
"Nestvůra?" podivil se Ru. "Jakého druhu?"
"Jakého druhuje tvůj strachl" položil náčelník řečnickou otázku. "Je to taniwha, která se jmenuje

Hotu-puku."
"Slyšel jsem o této škodlivé nestvůře. A co laguna - proč umírá?"
"Tipua," řekl náčelník. "Ponaturi jim dovolují, aby se chodili krmit korálem a řasami. Bez řas a korálů nejsou ryby."
Ru kývl hlavou. "Potřebujeme nějaké lidské kosti, abychom Ponaturi unikli - můžete nám nějaké dát?"
"Dali bychom, kdybychom sami nějaké měli. Většinu našich lidí sežere taniwha, ale také Tipua odnášejí mrtvé uprostřed noci, aby mohli hodovat na hnijícím mase. Nemáme hroby, mrtvoly ani kosti. Předkové nás každou noc pronásledují, nedovolují nám spát a straší nás, protože s jejich těly bylo po smrti naloženo tak špatně."
Ru se otočil k Dorše, Seumasovi a Kikamaně.
"Už předtím jsme neměli na vybranou," řekla jasnozřivá panna. "A teď máme ještě míň, pokud se chceme z tohoto ostrova dostat."
"Tak běžte - a hodně štěstí."
Trojice opustila vesnici po zarostlé stezce, která vedla do džungle při úpatí hory. Seumas byl rád, že s sebou mají Ki-kamanu, neboť, i když se považoval za dobrého válečníka a Dorcha byla také bojovník, velekněžka měla silnou manu - mnohem mocnější, než jakou měli oni - která by se hodila, pokud by na netvora narazili.
"Cože to má být za příšeru?" zeptal se Kikamany.
"Je to odraz tvého strachu," odvětila kahuna. "Jestli se bojíš švábů, připrav se na setkání s královnou všech švábů světa. V mém případě jsou to ještěrky."
Dorcha se zachvěla. "Hadi," přiznala. "Nesnáším hady."
"Ženské," prohlásil Seumas. "Mě děsí ženské."
Dorcha po něm střelila pohledem, avšak Kikamana, která nebyla zvyklá, že by si někdo ve vážné situaci dělal legraci, se na něho překvapeně podívala.
"Vážně - ty se bojíš žen?"
"Ve skutečnosti se bojí jenom jedné," odvětila Dorcha. "A jestli se nebude chovat tak, jak se chovat má, brzy uvidíš proč."
Kikamana ani teď nechápala, ale usoudila, že bude lepší pustit celou věc z hlavy, protože to stejně nikam nevedlo.
Postupovali do vnitrozemí, vzhůru čím dál svažitějším terénem, až došli k prudšímu srázu. Džungle tady řídla a přecházela nejdřív v deštný prales a potom v otevřenější krajinu, kde vysoké stromy střídaly spíš křoviny a bambusy. Po celou dobu pátrali po jeskyních. Když nějakou našli, opatrně do ní vstoupili. Většina jich byla prázdná, jen tu a tam narazili na kosti ptáků nebo na strop plný netopýrů, ale lidské kostry žádné.
Nakonec se před nimi objevila obrovská sluj, která se pod okrajem skalní stěny táhla jako ústa. Měla v sobě něco, co všechny tři varovalo, že se s největší pravděpodobností jedná o příbytek taniwhy Hotu-puku. Každopádně byli připraveni, že se nestvůra může každou chvíli vynořit. Seumas se žen zeptal, zda mají nějaký plán.
"Mohli bychom ji vylákat z jeskyně a pak nějakým kouzlem zapůsobit na její velikost," navrhla Kikamana. "S pomocí karakie by se snad dala zmenšit, bez ohledu na to, jak se nám bude jevit. Ale jak oba víte, nemáme žádné kosti, které by zaručily, že kouzlo bude působit."
Seumas se zachvěl. "Svěřit svůj osud bez posvátných kostí nějaké fangu? Ty ses zbláznila. To bych neudělal."
"Tak co tedy?" zeptala se Dorcha. "Navrhni něco jiného."
Seumas se rozhlédl po okolí. Stáli na kraji husté džungle. Před sebou měli volný travnatý svah, který stoupal k jeskyni a vysokým skalám. Po obou stranách terén spadal strmě dolů. Kdyby se nestvůra pohybovala po vlastních nohou, musela by seběhnout úzkým svahem a pronásledovat je do šerého houští pod neprostupnými korunami stromů, kde se liány a větve splétaly do těžkých závěsů.
Samozřejmě zde byla možnost, že bude umět létat, podle toho, jak ji kdo z nich spatří, avšak v takovém případě by v džungli, kde létat nemohla, byli v bezpečí.
"Navrhuji, abychom z lián udělali pevná oka," řekl ženám. "A pak, až jí hodíme smyčky na krk…"

"Nebo krky," podotkla Kikamana.
"…nebo krky," doplnil Seumas a zalétl ke Kikamaně mrzutým pohledem. "Až ji budeme mít pevně svázanou, zabijeme ji palicemi a oštěpy. Pravděpodobně budeme potřebovat, aby nám pomohli ostatní."
"Když tady bude víc lidí, všechno se jen zkomplikuje," řekla Kikamana. "Znamená to, že obluda bude mít víc podob. Ale není to špatný plán. Dorcha a já se ochráníme ka-rakiou. Co uděláš ty?"
"Dobrý bojovník nepotřebuje kouzelný popěvek," prohlásil Seumas. "Postavím se té stvůře bez něj."
"Dobrá. Pojďme se pustit do těch ok."
Dali se do práce. Natahali palmové listy a spletli z nich provazy, neboť liány se ukázaly být příliš tuhé, než aby se daly zavázat na uzel a použít jako oka. Nebyli beze zbraní. Kikamana měla vyřezávanou žebrovou kost z velryby, která byla opracována do podoby meče. Seumas měl krátký dřevěný sekáček. Dorcha si nesla palici s dlouhou rukojetí, na jedné straně opatřenou zoubkovanou hranou a na druhé žra-ločími zuby. Všichni tři měli po jednom oštěpu.
Provazy z vějířovitých listů pak rozvěsili mezi liány. Mezi stromy vypadaly k nerozeznání od ostatní vegetace. Oka ochable visela, připravena na svou kořist. Konce uvázali ke kmenům či ke kolíkům zatlučeným do země kameny. Uzly ověsili trávou a květinami, aby je zamaskovali, a podařilo se jim to tak dobře, že ptáci ihned začali nastražené smyčky používat jako houpačky, na nichž mohou sedět a zpívat.
Odpoledne načalo druhou půli, když byli na střet s ta-niwhou připraveni. Všichni zocelili nervy na nadcházející zkoušku.
"Nestvůru přivolám já," řekla Kikamana. "Jako kahuna na to mám právo."
"Jen si poslu," nabídl Seumas.
"Nápodobně," dodala Dorcha.
Vznešená kněžka Kikamana je zanechala na kraji džungle a vydala se vzhůru k tmavému otvoru v hoře, který rozpraskaným šklebem odtlačoval hlínu a skálu od sebe. Oba Albannachové sledovali její postup se srdcem bušícím podstatně rychleji než obvykle, maskováni přerušovaným slunečním světlem, které pronikalo klenbou vegetace. Čekal je nezáviděníhodný úkol, utáhnout smyčku netvorovi kolem krku (nebo krků), pokud k tomu nedojde samovolně.
Kikamana byla téměř v polovině stoupání, když se z jeskyně vyvalilo hejno netopýrů. Byly jich miliony, tolik, že vzduch na několik okamžiků zčernal. Potom se z ústí jeskyně syčivě vydral taniwhin zkažený dech. Kikamana ucítila v nose její čpavý puch a na tvářích vlhké teplo. A pak, kde se vzala, tu se vzala, taniwha Hotu-puku byla tam. Ohyzdná hlava vyplnila vstup do jejího doupěte, oči planoucí jako dvě slunce zpražily kněžku. Byla to skutečně hlava obrovské ještěrky, jak Kikamana očekávala; dlouhá léta meditací jí umožnila důkladně se prozkoumat a důvěrně se obeznámit se svými děsy. Roztřásla se zlou předtuchou.
"Moko!" zvolala. "Vládce ještěrek, ochraň mne před jedním ze svých zvrhlých dětí!"
Bůh ještěrek nedal nijak najevo svou odpověď a ona ve skutečnosti ani žádnou neočekávala, jelikož si nepřipravila cestu k jeho uším oběťmi a modlitbami.
Když Hotu-puku vyšla z jeskyně celá, Kikamanu pohled na šupinatého netvora před ní vyděsil k smrti. Dívala se na hřebínek podobný oštěpu a hrozivý les bodců, jimiž se ježily hlava a hřbet. Nestvůra trhaně pohybovala hlavou sem a tam, jak to plazi dělají, a ocasem bušila do hlíny v jeskyni za sebou. Ploché břicho se s dunivým zvukem sunulo po zemi a bralo s sebou kameny a rozlámané kmeny stromů. Šupiny, které se jí uvolnily na bocích, jak se protahovala ústím jeskyně, dopadaly jako želví krunýře na zem a rozbily se o kameny. Z hrůzně rozšklebené tlamy vyletoval dlouhý jazyk a hltal křoví kolem vyděšené kněžky, která v sobě ze všech sil hledala vůli pohnout se.
"Kikamano!" zavři skla za ní Dorcha. "Uteč tomu hadovi - rychle, rychle!"
Ty uhrančivé oči ji však dál držely na místě. Horký, zatuchle páchnoucí dech vanul přímo na ni a znesnadňoval jí dýchání i přemýšlení, zakaloval jí rozum nedostatkem čerstvého vzduchu. Hotu-puku rozevřela tlamu a odhalila krvavě rudé útroby, jež mizely v černém hrdle. Vzápětí se z těch míst vydral syčivý řev, z něhož kahuně zalehlo v uších.
"Pozor. Pozor, taniwha po tobě jde!" vykřikla Dorcha. "Uteč, Kikamano!"
Až když se ostnatá obluda rozběhla, drtíc svými paťáty mechem pokrytou zem, Kikamana našla ve starém, unaveném těle alespoň trochu mladické síly, otočila se a rozběhla se na roztřesených nohách

pryč.
Když přeskákala nastražená oka, jako by byla malá holka, a dostala se do bezpečí stromů, zjistila, že Seumas vzal do zaječích a obě ženy tam nechal, aby si s příšerou poradily samy.
A nestvůra na sebe nenechala dlouho čekat. Její hlava se v lesním šeru objevila v polovině výšky stromů, pak přední nohy postoupily a jedna se chytila do oka. Kikamana přesekla mečem z velrybí kosti kotevní provaz a uvolnila spoutaný mladý stromek, k němuž byla smyčka přivázána.
Hotu-puku se kolem krku utáhla dvojitá smyčka, která se ještě víc stáhla, když sebou obluda začala zmítat. Téměř ve stejném okamžiku zvedl vymrštěný stromek jednu chycenou přední nohu ze země, čímž netvora vyvedl z rovnováhy. Druhá přední noha se divoce ohnala po nedalekém kmenu a strhla z něj kůru v jednom neporušeném pruhu. Ostny ocasu, jenž bičoval svah za Hotu-puku, rozrývaly trávník na kusy a zasypávaly široké listy podrostu hlínou a kamením, což ještě umocňovalo hluk a zmatek.
"Zab ji, zab ji!" zavřískla Dorcha, která se na to dívala s vytřeštěnýma očima, viditelně téměř ochromená hrůzou.
Nezůstala však stát jako přimražená, vrhla se vpřed, ohnala se palicí se zubovým ostřím nestvůře po krku a v okamžiku, kdy taniwha škubla hlavou, jí rozsekla plandavou, volnou kůži. Ze zpěněné tlamy vychrstl na obě ženy, které se snažily tvora srazit na kolena, příval odporných tekutin. Postříkaly je, promočily je, přilepily jim vlasy k hlavě a oslepily je svou kyselostí.
"Nohy!" vykřikla Kikamana. "Sekej ji do kotníků."
"Jaké nohy?" vypískla Skotka. "Žádné nevidím. Hadi přece nemají nohy."
Kikamana proklála mečem z velrybí kosti svěšenou kůži pod bradou a připíchla zvířeti dolní čelist k patru.
Potom zvedla oštěp a zarazila jej Hotu-poku do břicha, z něhož se na půdu džungle vylily horké, husté, kouřící šťávy. Vzápětí neohrožená kněžka zaútočila na krk a horní část trupu. Bodala do nich dlouhým oštěpem, propichovala plíce a srdce. Pokaždé, když bodla, zvíře ze sebe vyrazilo rezavý nářek, který zněl zároveň tklivě i děsivě.
Dorcha, jíž úspěch dodal odvahy, zatím sekala taniwhu palicí do hlavy, ve snaze rozrazit jí lebku. Obludě, která sebou křečovitě škubala a sténala, tak vážně poranila oči.
Když se oprátka dvojité smyčky kolem krku ještě víc utáhla a úplně zastavila přísun kyslíku do těla, ohyzdná hlava postupně klesla k zemi. Oštěp se opakovaně nořil do břicha, palice roztloukala ledviny, játra a další životně důležité orgány, až se Hotu-puku s posledním zoufalým povzdechem odevzdala smrti, nechala se pružností stromku, k němuž byla připoutána přední nohou, převalit na bok a zůstala tam viset.
Ženy pustily z rukou zbraně a padly si do náruče. Obě byly zalité potem. Zplihlé vlasy a ochablé údy svědčily o těžké zkoušce, kterou prodělaly. Když nabraly sílu, pustily se a odebraly se k nedaleké tůni, aby ze sebe spláchly špínu, odpočaly si a smyly si netvorovy hleny a sliny z kůže a šatů. V místech, kde se v zápalu boje samy poškrábaly a pořezaly, byly jejich oděvy ušpiněny vlastní krví. Potom se vrátily, aby si svou kořist pořádně prohlédly.
"Co vidíš?" zeptala se Kikamana Skotky.
"Hada," odpověděla Dorcha a zachvěla se. "Co vidíš ty?"
"Obrovskou ještěrku, ježatou jedovatými ostny. Šupinatou nestvůru. Zajímalo by mě, co viděl Seumas, že ho to tak vyděsilo. Podle rychlosti, jakou zmizel, určitě běžel až do vesnice."
Dorcha zavrtěla hlavou. "Bude se strašně stydět. Chudáček Seumas. Nikdy si to neodpustí."
"Není to žádná hanba. Kterákoli z nás se mohla otočit a utéct taky. Já bych to na začátku udělala určitě, kdybych nebyla jako zkamenělá. Kdybychom měly dostatek rozumu, udělaly bychom přesně totéž. Takzvanou zbabělost a hrdinství od sebe dělí jen nepatrný okamžik. Zřejmě má silnější pud sebezáchovy, to je všechno. Měl by na to být pyšný."
"Jenže on se na to tak dívat nebude," povzdechla si Dorcha. "Bude se proklínat, že dostal strach, bude se nenávidět, že utekl a nechal na nás to, co měla být jeho práce, bude sebou pohrdat, že vzal do zaječích, když ženy zůstaly a bojovaly. Bude dlouho trvat, než se za to přestane nenávidět."
Kikamana vrátila hovor k praktičtějším věcem. "Myslím, že bychom tu obludu měly vykuchat, abychom měly jistotu, že je opravdu mrtvá. Určitě nechceme, aby se vzpamatovala, jen co odejdeme. Nadpřirozené nestvůry rády znovu ožívají a vracejí se pomstít svou smrt."

A tak se obě ženy znovu daly do práce. Začaly tím, že palicí se žraločími zuby rozřezaly břicho, vytáhly játra a plíč-ky a všechno to rozházely mezi pralesní kapradiny. Vyřízly srdce a spálily je v ohni, lebku rozrazily kameny, aby z ní vytekl mozek. Nakonec přistoupily k žaludku a pustily se do něj obsidiánovými noži a ostrými lasturami. Tak dlouho prořezávaly vrstvy tuku a záhyby svaloviny, až otevřely vlastní vak, který jim odkryl hrůzný a odporný pohled.
Ze žaludku se vyvalila celá těla mužů, žen a dětí, některá překousnutá vedví, jiná bez paží nebo nohou. Byly tam také hromady zbraní z dioritu, palic z tvrdého dřeva a nožů lei-o--mano. Na haldách se vršily nejrůznější ozdoby, od lasturových broží po dřevěné amulety a náhrdelníky z kostí a zubů. Byly tam snad všechny možné oděvy, na které si lze vzpomenout, včetně lněných válečných plášťů protkaných psími ocasy a ozdobených papouščím peřím, tak tlustých, že odolaly silným šťávám netvorova žaludku. Byly tam pláště z bílé psí kůže s jemným lemováním a jiné z vzácného peří papouška kula. Na zem se vysypaly hromady starých kostí, z nichž se kouřilo, jak byly natráveny enzymy.
Ženy to všechno navršily na velkou hromadu, aby to později odnesly, až se vrátí s dalšími lidmi.
Byl to poklad, jenže co bylo důležitější, mezi čerstvými oběťmi byly staré kosti vzdálených předků. Kikamana je nasbírala do pláště, aby je mohli použít proti Ponaturi. Byly tam nožní i pažní kosti, které mohly posloužit jako paličky k bubnování na staré lebky.
"To už stačí," řekla Kikamana. "Musíme se vrátit do vesnice."
Aby měly důkaz, že taniwha je mrtvá, vyřízly jí jazyk a vzaly ho s sebou.
Na zpáteční cestě do vesnice našly za balvanem skrčeného Seumase.
"Co se stalo?" vykřikl a přivinul si Dorchu na hruď, viditelně ohromený. "Myslel jsem, že jste obě po smrti."
Dorchu potěšilo i dojalo, že první, co ho napadlo, bylo vzít ji do náruče. Byla ráda, že je v bezpečí, a proto hned nezačala žehrat na jeho zbabělost.
"Zabily jsme tu stvůru," řekla. "Přesně podle tvého plánu. Měl by sis blahopřát ke skvělé lsti, která vyšla. Myslím, že jinak bychom byli mrtví všichni," dodala velkomyslně.
"Ne," řekl a svěsil hlavu, "veškeré zásluhy patří vám -vám dvěma. Já zbabělec jsem se otočil a utekl, ale nešlo to, nemohl jsem tam zůstat. To, co jsem viděl, se nedalo přemoci - to, čeho se bojím nejvíc na světě. Ani kdyby se to odehrálo znovu tady na tom trávníku, nedokázal bych se tomu postavit. Stydím se to říct, ale zase bych se otočil a utekl. Co naplat, stalo se a já musím se svou hanbou žít."
"Nemám nikomu za zlé, že je dost pohotový, aby se zachránil, když se ocitne tváří v tvář tomu, co ho nejvíc děsí," řekla Kikamana. "Určitě víš, že pro oceánského bojovníka není žádná hanba otočit se a v kterémkoli okamžiku bitvy utéct. Počítá se s tím, že dobrý bojovník má také rychlé nohy. Předpokládá se, že bude lítý, když stojí a bojuje, ale je odměněn potleskem, když prchne nepříteli, který ho honí. U nás to tak je."
"Avšak u Albannachů to tak není. Muž, který uteče z boje, je zbabělec a zaslouží si smrt. Udělal jsem hanbu svému jménu."
"Časem to překonáš," řekla mrzutě Dorcha. "Nechci, aby můj muž lpěl na své cti tak, že ho to přivede do hrobu. To je slaboch - ne ten, kdo uteče, ale ten, kdo se nedokáže postavit svým prohrám. Ano, podělal jsi to, rychlonohý Pikte, ale budeš se s tím muset naučit žít. Když to uděláš, budu si tě vážit víc. To je láska."
Seumas ji vzal pevně kolem krku. Stáli tam, vysoký muž a drobná žena, jeden silný tělem, druhý duchem - ale oba silní hlavou. Chtěl se s ní hádat, říct jí, že správně by měl jít a oběsit se na nejbližším stromě, protože opravdovému muži nic jiného nezbývá, ale věděl, že Dorcha má pravdu, že je těžší postavit se svým nedostatkům a bojovat s nimi.
"Tak dobře, ženská. Dokud na to nepřivedeš řeč, neudělám to ani já. Ale jestli to vytáhneš v nějaké budoucí hádce, přísahám, že jednoho z nás zabiju, to si pamatuj."
"Dohodnuto," řekla a usmála se. Byl to její muž, také silný duchem. Ne tolik jako ona, ale skoro. "Teď pojďme dolů do vesnice, ať jim můžeme říct, že jsme tu obludu zabili. Máme i kosti, které potřebujeme, abychom přemohli mořské víly. Byl to úspěšný den."
Cestou se ho ženy zeptaly, co viděl, když taniwha vyšla z jeskyně ven.
"To se ty nikdy nedozvíš," obrátil se ke Kikamaně, "ale Dorše to možná řeknu, až se budu cítit jistěji."

A to jim muselo stačit. Dívaly se na jeho svalnatá záda, jak šel před nimi. Bylo vidět, že chce být z tohoto místa, kde podlehl své slabosti, co nejrychleji pryč.

2

Mezitímco Vznešená květina zůstávala na klidné hladině za útesem, Tawhaki si promyslel další postup proti expedici a přivolal svého starého přítele Tawhiri-Mateu, boha bouřky, jehož zálibou je porážet stromy a bičovat vlny. Tawhiri--Matea smrtelníky pohrdal, a třebaže věděl, že Io se na něho rozzlobí, když Tawhakimu pomůže, bůh bouřky prahl po lidských životech.

"Musíš počkat, až kánoe opustí vody očarovaného ostrova," nabádal ho Tawhaki. "Potom udeř."

"Stane se, jak říkáš, bože hromu," odpověděl krutý bůh bouří. "Cítím na svých zubech chuť smrti."

Šestičlenná skupina byla stále na ostrově a někteří z těch, kteří zůstali na pahi, začínali ztrácet trpělivost. Titopika se svěřil Polahikimu s obavou, že se Ruovi, Kikamaně a Seu-masovi něco stalo, a navrhl, aby je šli hledat a zjistili, zda nepotřebují pomoc.

Polahiki si poškrábal boláky, porýpal se ve sirupech a odvětil: "A víš to jistě? Dostali jsme za úkol zůstat tady."

"To nebyl rozkaz, který by se měl brát doslovně. Ostatně, jestli se skupině na břehu skutečně něco stalo, nemůžeme jen tak odplout a nechat je tady, ne? Mohli by být stále naživu, uvězněni v nějaké jeskyni nebo zavřeni v klecích. Kdo může vědět, jaká nebezpečí se na tom ostrově skrývají? Navrhuji, abychom vzali několik mužů a vypravili se je hledat."

"Dobrá," uznal rybář a olízl si rty pokryté krystalky soli. "Doušek studené pitné vody by neuškodil. Pojďme si promluvit s Kletém."

Titopika zavrtěl hlavou. "Kieta z toho vynech - není tak přizpůsobivý jako my. Je dost úzkostlivý na to, aby dodržoval Ruovy příkazy do puntíku. Jednoduše si vezmeme kánoi a pojedeme je hledat sami. Co říkáš?"

Polahiki nebyl hloupý a brzy pochopil, že Titopika má vlastní důvody, proč chce tento podnik uskutečnit. Na druhé straně, rybář k nikomu na palubě pahi necítil zvláštní náklonnost, zoufale se toužil napít dobré čisté vody a od přírody měl výboj nou a vzpurnou povahu - to byl ostatně důvod, proč se Titopika rozhodl, že přesvědčí právě jeho.

"Dobrá," svolil, "ale já tak daleko v dlabaném člunu pádlovat nebudu. To je pro mě moc velká dřina. Když vezmeš ještě jednoho chlapa, pojedu s tebou."

Titopika odešel a vyhledal Ruova bratrance, dvacetiletého mladíka jménem Kiaru, který na věhlas svého staršího příbuzného žárlil. Kiaru chtěl, aby se jeho jméno těšilo stejné úctě jako jméno urozeného bratrance. Představa, že by se měl vzepřít Ruovým příkazům, ho děsila a zároveň vzrušovala. Titopika mladíka zlákal tím, že ho vykreslil jako zachránce expedice.

"Takže ty myslíš, že bychom měli něco podniknout?" zeptal se Kiaru. "Rozkazy jsou koneckonců od toho, aby se jimi moudří nechali vést a blázni je dodržovali do posledního písmene."

"Musíme zvážit okolnosti situace a podle toho se zachovat," potvrdil Titopika. "Zdá se mi, že Ru a ostatních pět jsou pryč už příliš dlouho. Pokud jim nehrozí nějaké nebezpečí - proč se nevracejí? Spatřili bychom na laguně jejich člun."

Mladý Kiaru se rozhlédl po prázdných, matně šedých vodách laguny.

"Pojďme hned," vybídl Titopika, "dokud Kieto odpočívá v palubní chýši."

Muži se vyzbrojili, dva proto, aby se chránili, pokud narazí na nepřátele, a třetí s temnějšími záměry. Titopika doufal, že se mu na ostrově podaří zastihnout prince Rua o samotě. Šestice bude shromažďovat zásoby -především sladké brambory a plody chlebovníku - a Titopika měl v úmyslu nepozorovaně se k Ruovi přikrást. Pokud to vyjde, chtěl prince zabít, tiše a rázně. Ragnu mu řekl, že na pahi během plavby, s tolika lidmi na tak malém prostoru, to možné nebude, avšak venku na ostrově měl takový plán velkou naději na úspěch. Podrost byl v deštném pralese často dost hustý, aby umožňoval zůstat neviděn, přestože druhý člověk byl jenom několik kroků daleko.

Ragnuův dlouhodobý plán na zmaření expedice pokračoval přesně podle knězových složitých a rafinovaných instrukcí, jenže to šlo pomalu. Tento způsob ukončení plavby byl mnohem rychlejší. Bez mořeplaveckého prince by se velení ujal některý z Ruových bratrů. Ruovi bratři neměli Ra-rotonžany v lásce a dali by se snadno přesvědčit, aby cizá-ky vysadili někde na pustém ostrově, kde by je čekaia

krutá smrt. Ragnu by měl radost, že jeho nepřátele potkal takový konec - a Titopikovi by zůstala pahi, která ho odveze na nový ostrov, kde se jednoho dne může stát stejně mocným ka-hunou, jako byl Ragnu.
Dlabaný člun sklouzl z pahi dřív, než na to někdo mohl upozornit, a byl již v polovině cesty přes lagunu, když k nim dolehl křik rozzuřeného Kieta.
"Vraťte se," vykřikl Kieto. "Na co si to hrajete?"
Ale trojice věděla, že Kieto za nimi nemůže, neboť na pahi byly jen dva dlabané čluny a s oběma někdo odplul.
Kiaru se za oceánskou kánoí nervózně ohlédl. "Neboj," pokusil se ho upokojit Titopika. "Ještě ti poděkuje, až bratrance zachráníš a přivedeš ho celého a zdravého zpět."
Polahiki popotáhl nosem a lehl si do kánoe, jako by byl na výletě za tetičkou.
"Osobně je mi úplně jedno, jestli se z toho Kieto pomine." Porýpal se v nose a odplivl si, aby tím svůj nezájem podtrhl. "Hlavně pádluj, chlapče. Z takových pitomců, jako je on, si nedělej těžkou hlavu."
Ale Kiaru stále měl trochu starosti. "Kieto má velkou manu. Se slavným Kupem se plavil do země Mlh, když mu bylo teprve sedm. Odporovat takovému člověku není snadné."
"To je pravda, jeho mana je silná, ale děláme správnou věc," řekl Titopika. V duchu už počítal s tím, že bude muset upejpavého mladíka obětovat, jakmile se podaří splnit hlavní cíl. Měl příliš úzkostlivou povahu. "Kieto je pořád jenom na moři. Nemá ponětí, jaká nebezpečí číhají na zemi."
Kiaru se musel s tímto vysvětlením spokojit a pádloval ještě usilovněji, aby byli co nejdřív na břehu. Zbylí dva se zatím bavili o tom, co udělají, až vystoupí na pláž.
Přistáli na špinavém písku a vydali se stezkou do pralesa. Zanedlouho došli k místu, kde se pěšina rozdělovala. Spor, kterou cestou se dát, vyhrál Titopika. Skupinka zahnula doleva, kde džungle nebyla tak hustá.
Přestože zvolili snazší cestu, vzduch byl pod klenbou vegetace vlhký a nepříjemný a pot na jejich kůži vábil drobné bodavé mušky. Na nos jim útočily zatuchlé pachy míst, kam nikdy nezasvítí slunce. V jednom okamžiku se ocitli v ohrožení tekoucím pískem, když se Kiaru zabořil až po stehna a zbylí dva ho museli vytáhnout.
"Kam vlastně jdeme?" zabručel Polahiki. "Nevypadá to, že by nás ta pěšina měla někam dovést."
"Poslouchej chvíli," vybídl ho Titopika. "Slyším tekoucí vodu!"
Pokračovali úzkou stezkou, až dorazili k nějakému potoku, přesně v místě, kde končila vegetace a začínala pláž.
"Došli jsme k nějaké zátočině," prohlásil Kiaru. "Zařezává se hluboko do ostrova. Potřebovali bychom kánoi, abychom se dostali na druhou stranu."
Titopika si začínal uvědomovat, že zvolil špatně, že se měli na rozcestí vydat pravou pěšinou.
"Napijeme se a pak se vrátíme," rozhodl. "Nešli jsme nesprávným směrem dlouho."
Všichni tři padli na kolena, aby uhasili žízeň křišťálově čirou vodou, která přitékala bystřinou z vnitrozemí ostrova. Když se občerstvili, zaslechli štěbetavé zvuky, jako když lidé napodobují ptáky. Zvuky přicházely z pláže ukryté za houštinou keřů a rostlin na kraji vody. Znělo to téměř jako hudba, zároveň však dráždivě. Titopika si lehl na břicho a proplížil se křovinami, aby zjistil, jaký tvor tak zvláštně štěbetá. Pohled, který se jeho očím naskytl, byl opravdu úchvatný, a Titopika úžasem zalapal po dechu.
Na pláž se z oblaků snášel asi tucet okřídlených žen, vil z nebeské říše. Všechny byly nahé a překrásné, s pletí v barvě perleti a stříbrnými vlasy. Postavou sahaly Titopikovi, který byl průměrného vzrůstu, sotva po prsa, a jejich údy byly tenké a půvabné. Dlouhé, rovné vlasy jim spadaly až po kotníky a zářily jako jezerní hladina, do níž se opírají jasné sluneční paprsky. Oči byly růžovofialové, kruté a hluboké jako oceánský příkop. Titopika, který se z úkrytu díval, jak se víly shromáždily kolem tůně vytvořené potokem v místě, kde ústil na pláž, nedokázal odtrhnout oči od jejich srdčitých tváří s drobnými, roztomilými ústy, dokonale tvarovanými nosy a malýma, lasturám podobnýma ušima.
Titopikovi stačilo na tato okouzlující stvoření pohlédnout, aby v nich vycítil krutost a poznal, že by se jistě nerozpako-vala připravit člověka o život. Jejich cizost nespočívala pouze ve vzhledu jejich těl, byla to cizost, mezi níž a smrtelníkem zela stejná propast jako mezi měsícem a zemí. Zachvěl se zlou předtuchou.
Zbylí dva muži se mezitím připlazili k místu, kde ležel, a s ústy dokořán civěli na víly, jejichž zjev nemělo

oko smrtelníka nikdy spatřit.
"Podívejte - podívejte, co dělají," hlesl očarovaný Kiaru.
Zatímco se muži dívali, víly si sundaly bělostná křídla a odložily je nad čárou nejvyššího přílivu, mezi úlomky rozbitých lastur vyvržené oceánem. Potom se radostně vrhly do tůně, aby se umyly a pohrály si ve studené vodě. Jejich hry byly erotické, ale zároveň nevinné, a všichni tři muži cítili, jak je mezi nohama pálí do ruda rozžhavené nože chtíče. Ty víly byly neuvěřitelně žádoucí, a Titopika by v tu chvíli ochotně vyměnil království za hodinu v jejich objetí na vyhřátém písku zátoky.
"Rychle," pošeptal ostatním. "To je naše šance, jak se zbavit Rua. Jestli se nám podaří ta křídla ukrást, víly udělají cokoli, aby je získaly zpět. Řeknu si jako cenu za jejich vrácení smrt prince Rua."
"Ne!" vyhrkl ostře Kiaru. "Já jsem nepřišel Ruovi ublížit - přišel jsem ho zachránit."
"Pitomče," sykl Titopika. "Chceš být po zbytek života králem, nebo princovým pucflekem? Nechápeš, jakou moc nám tyto víly mohou dát? Můžeme vstoupit do legend -jen na to pomysli! Taková šance se naskytne jednou za tisíc let. Můžeme být pány světa!"
Kiaru se v písku neklidně zavrtěl. Představa takové moci, že by se ho nikdo nemohl dotknout, byla fantastická. Bál se, co by mu Ru mohl udělat, kdyby se proti němu postavil, ale podle toho, co Titopika naznačoval, by všichni tři získali takovou sílu, že by se bratranec nevzmohl na nic. Kiaru by mohl rozdrtit všechny své nepřátele, postavit se nad své příbuzné a vládnout bambusovou holí.
Byla to velice svůdná představa, a proto se doplazil k místu, odkud na křídla dosáhl, jedno po druhém je opatrně stáhl do křoví a podal za sebe Titopikovi a Polahikimu.
Oba starší muži pracovali se zrychleným dechem. Dobře věděli, jak strašlivý osud by je potkal, kdyby byli přistiženi. Jejich život by neměl cenu špetky písku. Narovnali měkká bílá křídla do tří hromádek. Když získali do své moci všechna, popadli každý po hromádce a přeběhli do pralesa, aby je ukryli pod keři. Pro případ, že by neokřídlené víly chtěly les prohledat, zamaskovali křídla čerstvou trávou.
Když se vrátili k pláži, uslyšeli pronikavý, bodavý nářek, z něhož jim div nepraskly bubínky.
"Oj - oj - oj," vykřikl Polahiki, jehož statečnost se v řeza-vosti nářku rozplynula jako pára nad kotlem. "Jdou po nás!"
S těmito slovy se rybář otočil a rozběhl se zpátky pěšinou, kterou přišli, odhodlán uniknout hněvu nebeských vil, jejichž zlé oči slibovaly muka, jaká by nepřetrpěl žádný obyčejný muž, natož hivský zbabělec.
"Co si počneme?" zašeptal Kiaru, který zbledl a zšedl do stejného odstínu, jaký měl odumřelý koral.
"Ty se vrať a hlídej křídla," nařídil mu Titopika. "Já si s nimi půjdu promluvit."
Kiaru se nenechal dvakrát pobízet a odklusal zpět k úkrytu. Rád nechal tohungu, aby s křehkými, ale nebezpečnými ženami, na nichž spáchali strašný hřích, jednal on. Takové bytosti klidně utrhnou muži genitálie svými štíhlými, krásnými prstíky, vycucnou mu oči svými sladkými rty nebo mu dokonalými nosíky fouknou do úst, až se mu roztrhne hruď. Neznaly slovo slitování.
Když Titopika s rozbušeným srdcem vyšel na pláž, našel víly, jak se tahají za prsa a škubou si dlouhé vlasy. Některé pátraly po ztraceném majetku podél čáry přílivu a vřískaly zoufalstvím, jiné hrabaly rukama v písku a hloubily jámy, kde je napadlo, jako by věřily, že jim drahocenná křídla mohli zahrabat závistiví krabi. Všechna živá stvoření, která měla tu smůlu, že se jim připletla do cesty, rozmačkaly nebo zadupaly do země. Divokost jejich počínání zasela do Ti-topiky strach. Málem se otočil a utekl jako Polahiki, ale nakonec dokázal paniku zahnat do koutku a tam ji spoutat.
"Zadržte!" zavolal na víly. "Vím, kde jsou vaše křídla -dostanete je zpět."
Jedna bytost s drobnými, špičatými zuby k němu přiběhla a rozkřikla se: "Kde? Kde? Kde?"
"Odnesli je ptáci," lhal tohunga, "a schovali je do křoví. Budu - budu potřebovat, abyste mi za pomoc zaplatily -jistým způsobem zaplatily. Jestli se dohodneme, hned vás ke křídlům zavedu."
"Zaplatily? Ale jak zaplatily?" zeptaly se sborově ženy. "Chceš se potěšit s našimi těly? Chceš, abychom tě milova-ly?"
"Ne, ne - vlastně, to pomyšlení je stejně rozkošné jako každá z vás - ale je tu něco, co potřebuji víc. Někde na tomto ostrově je princ, šlechtic z Raiatey. Chci, abyste ho roztrhaly na kousky a hodily žralokům. Jestli to uděláte, řeknu vám, kde jsou ukryta vaše křídla…"
V tu chvíli nad Titopikou přelétl stín - stín velkého ptáka. Tohunga i víly zvedli hlavu. V dalším okamžiku

muž užasle hlesl, protože poznal Kiarua, který si připevnil pár bílých křídel na záda a teď se vznášel nad lagunou.
"Kiaru!" vykřikl Titopika.
Kiaru nejenže odlétal od ostrova, ale pod paží si nesl také ostatní páry křídel.
"Vrať se!" zařval Titopika. "Kam letíš?"
"Letím domů," přinesl vítr jeho odpověď. "Já budu slavný…"
Titopika se díval, jak mladík mává křídly nízko nad vlnami. Vypadalo to, že se nedokáže dostat výš. Potom dolétl k vnějšímu útesu. V okamžiku, kdy míjel široký korálový převis, oceánské vlny na něj narazily a vychrstly vzhůru pěnu a slanou vodní tříšť, která mladíka zkropila. Křídla jako by se mu znenadání odlepila od těla a snesla se dolů jako padající listí. Kiaru se zřítil s nimi a s mohutným cáknutím dopadl na hladinu. Ostatní páry křídel, které nedokázal udržet, od něho po hladině odpluly.
Jakmile víly uviděly, že Kiaru spadl, s pronikavými výkřiky se vrhly do laguny, aby si pro svá drahocenná křídla doplavaly.
U útesu to zatím vypadalo, jako by Kiaru sváděl boj s vlnami. Zmítal se a mával rukama kolem sebe. Titopika o něm věděl, že je dobrý plavec, a proto nechápal, proč mladík ve vodě tak zápasí. Že by dostal křeče? Útočil na něho žralok? Potom si Titopika všiml, že kolem mladého muže vyrůstají z vody silné bílé stonky, podobné květinám bez vrcholku. Co to bylo? To snad ne? Ale ano, byly to maličké ruce, které se natahovaly z vody a ovíjely Kiarua kolem pasu a hlavy. V dalším okamžiku vzdálený bratranec prince Rua zmizel pod hladinou, vydán nějakému strašlivému osudu, a již se nevynořil.
"Ponaturi!" vykřikl Titopika a roztřásl se. "Mořské víly se ho zmocnily!"
Nebeské víly mezitím doplavaly ke svým křídlům a začaly si je připevňovat na ramena.
Titopika rychle uprchl do lesa. Věděl, že Kiarua někde na mořském dně trhají na kousky.
Běžel celou cestu až k místu, kde se stezka rozvětvovala. Běžel tak, že se téměř srazil s Ruem.
"Co tady děláš?" uhodil na něho Ru. "Rozkázal jsem, aby všichni zůstali na pahi."
"Tvůj bratranec Kiaru," vyhrkl Titopika. "Zmocnily se ho víly." Nato si tohunga uvědomil, že by Ruovi raději neměl říkat celou pravdu. "Najednou přiletěly nějaké nebeské víly a odnesly ho do oblak. Další šly po Polahikim a po mně, ale rozdělili jsme se a utekli jsme jim. Alespoň myslím, že se rybáři podařilo utéct."
"Můj bratranec Kiaru?"
"Je pryč," vykřikl Titopika. "Snažil jsem se ho zachránit, ale vyškubly mi ho. Byly to divoké bytosti se strašlivými pařáty. Dělal jsem, co jsem mohl, ale nedokázal jsem je od něho zahnat. Bylo jich příliš mnoho. Zeptej se Polahikiho."
Výraz princovy tváře byl neústupný. "Porušil jsi moje nařízení, že máš zůstat na lodi. Tak to dopadá, když povolí kázeň. Potrestám tě."
Titopika se narovnal v zádech a nasadil tvrdší tón. "Nikdo mne nepotrestá - ani princ ne. To, co jsem udělal, bylo pro dobro všech. Nevraceli jste se příliš dlouho. Báli jsme se, že vás někdo přepadl a zajal - nebo že jste mrtví. To jsme měli čekat věčně? Myslím, že ne. Nejsme děti, které nemají vlastní iniciativu ani vůli."
Ru připustil, že skupina, která se vypravila na břeh, se zdržela déle, než se čekalo.
"Přesto jste se měli držet mých rozkazů. Předal jsem velení Kietovi. Proč vás nezorganizoval?"
"Kieto spal. Nebudil jsem ho, neboť to nebylo nutné. Dokážu zorganizovat záchrannou skupinu bez pomoci nějakého Rarotonžana."
"Přišel jsi o mého bratrance."
Titopika považoval za rozumné sklopit na chvíli hlavu. Potom se znovu podíval princi do očí.
"To je pravda. Kdybych to mohl nějak vrátit zpátky, udělal bych to, ale ocitli jsme se na nebezpečném ostrově. Člověk nemůže být připraven na všechno. Při plavbách, jako je ta naše, vždycky dojde k nějaké té nehodě. Několik lidí přijde o život. Budeme mít velké štěstí, jestli Kiaru bude poslední, kdo za naše velké dobrodružství zaplatí životem."
Ru zamyšleně přikývl. "Budu shovívavý," prohlásil. "Ale jestli ještě jednou porušíš mé rozkazy, nechám tě zbičovat a táhnout za pahi vodami plnými žraloků. Je možné zachránit něco z mého bratrance?"
"Ne - víly ho ve vzduchu roztrhaly na kousky a pozůstatky naházely do moře."

"V tom případě pojďme, ať jsme z tohoto ostrova pryč."
Titopika nechal prince Rua, obtíženého tapovým pytlem plným sladkých brambor, jít před sebou. Nebylo to poprvé, kdy litoval, že neovládá umění makutu neboli "zabíjení myšlenkou", jímž bylo v dlouhé, vznešené historii ostrovů obdařeno jen několik oceánských kněží.
Postupně kolem prošli ostatní členové skupiny, která se vydala na břeh, každý s ovocem, šťavnatými kokosy nebo chlebovníkovými plody. Jako poslední ho dohonil Seumas, který zástup uzavíral s dalším pytlem, tentokrát napěchovaným ostřejšími předměty.
"Kosti," zavrčel Pikt, když tohungu míjel. "Kosti starých bojovníků vybrané z žaludku nestvůry."
"Nestvůry?" zašeptal Titopika.
"Taniwhy, kterou zabily Dorcha a Kikamana."
"A ty?"
Seumas se zamračil a odsekl: "Já jsem s tím měl málo společného."
Za tím něco bude, usoudil Titopika. Nechal Seumase, aby ho předešel, a zůstal na konci husího pochodu. Co to říkal mocný princ Ru, druhý syn druhého syna? Že bude shovívavý? Jak šlechetná milosrdnost. Jak příkladný soucit. Rád bych mu dal druhá ústa, jimiž by mohl projevovat svou velkorysost nám nízkým patolízalům, kousek pod těmi, která už má. Rád bych mu podřízl hrdlo a díval se, jak z něj vznešené řeči probublávají přes bublinky krve. Jistě, jsem ukvapený, když předpokládám, že by ten okamžik mohl přijít tak brzy.
V tu chvíli na tohungu z dutiny trouchnivého stromu potměšile vykoukla tvář. Někdo tam byl. Mělo to dlouhé, sukovité ruce a nohy, jimiž to tlačilo na stěny dřevěného komína, aby se to udrželo v půlce zkrouceného kmene. Mělo to zelenou kůži, bylo to tuhé jako houba a neskutečně šeredné.
Mezi roztaženýma nohama se pohupoval obrovský falus a kývající se šourek. Z úst vyklouzl jazyk, dlouhý jako lidská paže, a zaprděl překvapenému tohungovi do obličeje. Vzápětí ho olízl a povrchem, který byl drsný jako pískovec, sedřel Titopikovi kousek kůže na obličeji. Vlhké oči se vítězoslavně dívaly, jak otřesený Titopika zakňučel a klopýtl.
"Lipsipsip," zaskřehotal Titopika, jenž nechápal, proč mu bohové dnes tak nepřejí.
"Cože?" zeptal se Seumas a ohlédl se po něm. "Říkal jsi něco?"
"Stromový trpaslík. Viděl jsem stromového trpaslíka."
"Hlavně to nevykřikuj moc nahlas, nebo si každý bude chtít jednoho odnést," zavtipkoval Pikt.
Titopika neměl na podobné žerty náladu. Možná by Seu-mase dokonce udeřil, nebýt toho, že lipsipsip v tu chvíli vypustil strašný prd, tentokrát opravdový, který se rozlehl dutým kmenem a znovu kněze polekal.
"Je to špatné místo," zamumlal Titopika. Z puchu se mu zvedl žaludek. "Nemůžu se dočkat, až budu pryč."
Když dorazili na pobřeží, našli jen jeden vydlabaný člun. Druhý si vzal Polahiki, aby se v něm vrátil na pahi. Přesto se jim podařilo namačkat se do této malé kánoe, neboť nikomu se nechtělo zůstat na ostrově a čekat na druhou jízdu. Po návratu na pahi tam našli Polahikiho.
"Že vám to ale trvalo," utrousil rybář. Stál u pandánové chýše a prsty si cpal do úst chlebovníkovou kaši z banánov-níkového listu. "Celou věčnost."
"Zdrhnul jsi," zavrčel Titopika.
"Ale kdo nás předtím zavedl do vílího doupěte? Udělal jsem jedině dobře," odfrkl rybář. "A dávej si pozor, jakým tónem se mnou mluvíš - na téhle kánoi je příliš mnoho tajemství, než aby ses mohl na někoho vyčítavě rozkřikovat."
"Jakých tajemství?" zeptal se podezíravě Ru.
"Já to vím a ty na to musíš přijít."
"Nedráždi mě," varoval ho princ. "Už dlouho jsem nikomu nepálil chodidla."
Viditelně zaskočený Polahiki se uchýlil na druhý konec pahi a lehl si pod slunečník z listu palmy lo lop.
Titopika usoudil, že bude lepší nechat celou věc plavat. Rybář měl pravdu. Kdyby se začal po Polahikim vozit, mohly vyjít najevo různé skutečnosti a tohunga by se ocitl v nepříjemné situaci. Bylo lepší nechat věci, jaké jsou, a pokračovat v dlouhodobém plánu, který jevil pokroky, byť trochu pomalu.
Ru se pustil do prověřování stavu zásob. Měli jen jednu fenku, která nedávno hárala a byla obskočena

Dirkem, kterému proto Dorcha gaelsky říkala "chlípník a zhýralec". Bylo rozumné ponechat si tuto samici, dokud nedoplují na cílový ostrov, aby měli její štěňata na chov. Kromě toho měli tři prasata, která budou použita jak při obětních obřadech, tak k jídlu. Výčet doplňovaly více než tři tucty slepic, které snášely vejce a obohacovaly masem společný koš.
Zeleninovou spíž naplnily pandánové plody, zelené banány, jamy, tarová kaše a sladké brambory. Vesničané dali Ruovi želví vejce a želví maso jako dar pro ty, kteří zabili taniwhu. Ze starých zásob měli ještě spoustu tvrdého poi, sušených chlebovníkových plodů, sušených banánů, cukrové třtiny, marantové mouky, oříšků nyali a kokosových ořechů v různých stadiích zralosti. Zbývalo také mnoho sušených pelamid a korálových ryb akule.
Obstarávání čerstvých ryb bylo starostí Polahikiho a jednoho či dvou dalších rybářů. Bohužel neměli s sebou žádné přivolávače žraloků, jako byl slavný Aputua, který se plavil s princem Tangiiou, ale počet lidí na palubě nebyl vysoký a kladivouny nebo šedé žraloky se dařilo lovit i bez přivolávačů. Želví šašliky mohly doplnit každý jídelníček, v němž chyběla ryba nebo maso, a samozřejmě bylo možné cestou sbírat do vlečných sítí medúzy, sépie a další mořské živočichy zdržující se při hladině.
"Musíme přinést oběť velkému bohu moře Tangaroovi, než se pustíme do boje s mořskými vílami," přikázal Ru.
Každý člověk na palubě pahi se zapojil do modliteb, neboť uctívání bohů byla skupinová záležitost. Poté se po jednom odebrali do různých koutů pahi, aby se pomodlili k duchům svých předků a poprosili je o vítězství a bezpečnou plavbu.
Několik se jich obrátilo na polobohy, jako byli Maui nebo jeho sestra Hine-uri (temná podoba měsíce), ne však na oba současně, neboť Mauiho sestra se na bratra zlobila od doby, kdy proměnil jejího manžela Irawaru ve psa za to, že snědl návnadu, kterou chtěl Maui navléct na svůj rybářský háček.
Ru nařídil své panenské posádce vytáhnout plachty, a to po jedné na každý stěžeň. Do pandánových plachet se opřel vítr. Potom si Ru oblékl svůj plášť z peří, nasadil si pérovou přilbu, do jedné ruky si vzal palici patu a do druhé oštěp.
Také ostatní se vyzbrojili, všichni s výjimkou kahuny Ki-kamany, tohungy Titopikiho a Dorchy nadané magickými schopnostmi. Tito tři se chopili kostí nalezených v břiše ta-niwhy, aby jimi za zpěvu karakie tloukli o sebe. Trojice kouzelníků se obklopila Ti'i, kteří je měli ochránit před mořskými vílami, až se kolem rozzuří bitva, a také jim pomoci při magických úkonech.
Seumas měl palici wahaika, již používal obouruč. Dirk mu měl krýt záda.
"Uvolnit kotvu!" zvolal Ru.
Jakmile byl jeho příkaz splněn, loď sebou prudce škubla a rozletěla se mastnými, šedými vodami očarované laguny na širé moře.
Jakmile pahi vyplula za útes, moře začalo vřít stříbroše-dými těly Ponaturi, které se na Vznešenou květinu houfně sesypaly.

ČTVRTÁ ČÁST:

Lidé tmy

1

Když flotila Arioi po návštěvě Fidži a Samoy dorazila na Tongu, Kumiki byl již hua, Arioi čtvrté třídy. Hrdě vystavoval vytetované postavy na ramenou, které jeho postavení dokládaly. Jeho přítel Ramoro byl rovněž hua, což znamenalo, že Kumiki ho dostihl. Měl však v úmyslu ho ještě překonat a stát se přinejmenším otiore, Arioi druhé třídy. Jelikož Ramoro nebyl ctižádostivý, neznamenala tato šílená jízda vzhůru překážku pro jejich přátelství.
"Dokázal jsi zázraky, příteli, a obzvlášť na to, že jsi Hi-van," prohlásil Ramoro. "Obzvlášť na někoho s tmavě rudými vlasy a bledou kůží." Nemluvila z něj zatrpklost, Ramoro svému příteli to štěstí upřímně přál.
Pravdou bylo, že Arioi byli většinou Tahiťané a devadesát pět procent účinkujících pocházelo z tahitské ostrovní skupiny. Muži a ženy z jiných souostroví se k nim mohli přidat, ale byli považováni za něco méně než Tahiťané, jejichž kultura oplývala barvami a světlem, úžasnými slavnostmi a nádherou a hojností bohatého království těšícího se přízni bohů.
Pouze na ostrovech, jako byly Tahiti či Havaj, kde lidé tolik milovali nádheru a chovali v úctě tanec,

herectví a hry, mohli Arioi vzniknout. Tonžané byli piráti a mořští lupiči, Samojci byli příliš škrobení a konzervativní a Fidžijci se zase příliš vyžívali v boji, než aby si našli Čas na vybudování tak úžasné herecké společnosti. Jiná souostroví byla příliš malá, příliš odlehlá nebo jejich obyvatelům stačilo žít obyčejným životem.
Pravda, v Kumikiho domově, na Hivských ostrovech, měli menší, volnější seskupení kočovných herců, než byli Arioi, zvané Hoki. Tvořilo je několik potulných hudebníků, básníků a tanečníků. Jenže na rozdíl od Arioi, kteří byli uctívanou polonáboženskou skupinou, o níž se říkalo, že je božského původu, Hoki pohrdali příslušníci vlastního bojovného národa, neboť je měli za slabochy a zženštilce.
Havajské ostrovy by bývaly mohly zrodit společnost jako Arioi, byly však odlehlé, a přestože mořeplavci k jejich břehům zajížděli, jediné, s čím se vraceli, byla vyprávění o nádherných dvorech, třpytivých slavnostech a mnohých divokých válkách. Havajci také milovali hazard. Byli to chytří, tvůrčí lidé. Jejich chrámy byly plné proutěných sošek, úžasně propletených s tisícem ptačích pírek, jejichž středná ústa měla tvar dvojité smyčky, osmičky položené na bok.
Nebylo tedy divu, že Kumikiho pýcha na to, jak rychle se mezi tahitskými herci vypracoval, byla patrná naprosto ve všem, co dělal. Nijak mu to neubližovalo, protože od umělců se očekávalo, že budou vychloubační, jiní než obyčejní lidé.
Flotila tří set lodí se přiblížila k Heketě na špičce Tonga-tapu. Arioi si dali pozor, aby bylo dobře vidět jejich žluté plachty, neboť nestáli o to, aby si je divocí Tonžané, vyhlášení kanibalové, spletli s flotilou nájezdníků. Blízkost země vlila do zpěvů a tanců, které nepřestaly na okamžik provázet ani tak dlouhou plavbu, nový zápal a energii.
"Nemohu odejít od bubnů," sdělil Kumiki Ramorovi. "Ty běž tancovat."
Kumiki si našel své místo. Poté, co vyzkoušel téměř všechno, od zápasení po poezii, v sobě objevil talent k bubnování. Stával se skvělým hráčem na bicí nástroje, jehož létající paličky chodili méně šikovní arioišti bubeníci s úžasem okukovat. Kumiki neměl ponětí, odkud se v něm toto nadání vzalo, ale jeho domácím bohem byl nyní Lingadua, bůh bubeníků, jenž se při vybubnovávání frenetických rytmů s jedinou rukou vyrovnal tisíci smrtelných končetin.
Kumiki věděl, že bubnovat neznamená pouze předvádět skvělé víření, udržovat vytrvalé, fantazií prostoupené rytmy a vymýšlet nové styly. Člověk musel být také bavič. A v tom Kumiki vynikal. Oblékal se do dramatické, černé tapové látky a používal atletické pohyby. Základem jeho představení byla tělesná kondice, poněvadž při přeskakování od bubnu k bubnu metal salta, skákal do výšky a dělal přemety za pomoci rukou. Měl teď pomocnici, ženu jménem Linloa, která mu házela paličky, v klíčových okamžicích vystoupení mu vyměňovala nástroje a samozřejmě navrhovala, jak by mohl své představení ještě vylepšit.
Samotná Linloa byla harotea, tanečnice třetí třídy, a byla do Kumikiho zamilovaná.
Na pláži již ve svém křesle čekal blížící se flotilu Tu'i Tonga, pán ostrovů. Měl velkou manu, poněvadž velel jedné z nejobávanějších flotil v celé Oceánii. Tonžané se považovali za nadřazený národ, bojovníky skrz naskrz, a přestože sami neměli velké stromy (jejich, území tvořily ostrovy ko-rálového útesu, které nebyly příliš zalesněné), podařilo se jim ukořistit potřebné dřevo na sousedním Fidži, aby mohli vybudovat nejkrutější loďstvo v celém oceánu. Byli to nájezdníci a někdy také žoldnéři, když samojští nebo fidžijští náčelníci potřebovali podporu. Hlídky na ostatních souostrovích s obavami vyhlížely tonžanské kánoe a doufaly, že je ve svých vodách nikdy nespatří.
Arioi přirazili k pláži. Tanečníci a flétnisté vyskákali na břeh, aby krále pobavili, zatímco ostatní zůstali a začali vykládat vybavení a zásoby.
"Ty vezmi velký buben," nařídil Kumiki Linloi,, já odnesu na břeh ty menší."
Linloa udělala, jak řekl, ale když s velkým bubnem seskočila do příboje, přispěchal k ní jeden Tonžan a pokusil se jí buben vzít.
"U nás ženy nesmí dělat těžkou práci," pokáral Kumiki-ho. "Ženy jsou křehké bytosti, které se mají hýčkat a chránit."
"Pusť ten buben," obořil se na něho Kumiki, "je to velice cenný nástroj. Já nejsem Tonžan, jsem Hivan. A tato žena není Tonžanka, je Tahiťanka. Proto nám snad dovolíš, abychom my posoudili, zda by měla buben nosit nebo ne."

Muž se na něho výhružně zamračil. "Možná nejste Ton-žané, Zrzoune, ale jste na naší půdě. Dokud jste zde, měli byste uznávat naše zvyky, pokud nechcete mít potíže."
"Já vaše zvyky uznávám," odpověděl Kumiki, seskočil do příboje a vykročil k pláži. "Nenapadlo by mě požádat některou z vašich žen, aby mi s bubny pomohla. Tato dáma je zkušená v odnášení bubnů. Je odbornice. To, co by pro muže byl těžký náklad, je pro ni lehké a snadné, protože má k nošení bubnů talent. Dalo by se dokonce říct, že je nejlepší nosič bubnů v celé Oceánii."
Muž přimhouřil oči. Byl vysoký a štíhlý, měl hbité pohyby. V ruce si nesl palici patu.
"Ty se mi vysmíváš, Hivane. Dej si pozor. Urážky nesu těžce."
"Ani se nedivím. Urážky se špatně nosí. Jsou mnohem těžší než bubny. Pořád Linloe říkám, aby mi nosila urážky. Jsou na mě moc těžké."
Muž vztekem vytřeštil oči, rozmáchl se palicí a chystal se Kumikiho udeřit. V dalším okamžiku se však zpoza jeho zad ozval výkřik a muž ruku zadržel. Zasáhl jeden z ostrovních Šlechticů.
"Tuloo, tito lidé jsou našimi hosty!" zvolal šlechtic.
Bojovník nechal zvednutou zbraň klesnout, ale nevraživě se na Kumikiho podíval. Ten pohled v sobě měl důrazný příslib budoucího setkání. Kumiki pokrčil rameny a pomalu zavrtěl hlavou. Tuloa odešel.
"Tihle lidé mají divné nápady," poznamenal Kumiki později polohlasně k Ramorovi a Linloe, když seděli u ohně, obklopeni tmou. "Kde vzali ty své zvláštní představy o ženách? Hivské ženy jsou silné skoro stejně jako muži."
"Je to jejich tradice," namítl Ramoro. "Kdo by se s nimi chtěl hádat? Jsou to zuřivci."
"To jsme my Hivané taky," řekl hrdě Kumiki. "Přesto naše ženy pracují na polích, nosí vodu z potoka a dělají nejrůznější těžké práce. A proč by neměly? Tihle Tonžané jsou nesnesitelně domýšliví. Setkali jste se někdy s tak nadutým pohrdáním?"
Linloa rozhrábla větvičkou oheň. K večeři si dala korálo-vou rybu a kokos, a bylo jí dobře. Později v noci se s ní Kumiki pomiluje. Neměla mu nijak za zlé, že s ní zachází jako se služkou, ale chápala i tonžanský pohled. Proč by nemohli odmítat, aby ženy dělaly těžké ruční práce? Tady byla každá žena princezna.
"Podle mě to nemyslí špatně," vložila se do hovoru. "Mají takový zvyk- a jsou to hrdí lidé. Řekla bych, že jejich ženy jsou moc hezké. Co myslíš ty, Kumiki? Nemají hrubé ruce od kopání a jejich pokožka je jemnější, protože nejspíš nejsou tolik na slunci."
"Nechme toho. Ale ten Tuloa ať mi raději nechodí do cesty, nebo mu ukážu, kdo je velký bojovník," slíbil Kumiki.
"To jste celí vy, Hivané," poznamenal udivený Ramoro. "Jste stejně umínění jako Tonžané."
Další den se celá herecká společnost věnovala budování obrovského pódia, dlouhého jako sedmdesát mužů položených za sebou tak, že se jeden dotýká konečky prstů na nohou hlavy druhého. Na tomto pódiu se odehrávala většina čísel jejich představení. Někteří Tonžané se stavbou pomáhali. Kumiki a Linloa nosili desky, uvazovali kůly a spojovali do sebe jednotlivé díly. Vypravěči je při práci bavili pověstmi o Pele, oheň plivající bohyni sopek, o Mauim a jeho šprýmech a o Tawhakim, Ratovi a dalších bozích a polobo-zích.
Kumiki a Linloa si poslechli pověst o Hutuovi, muži, kterému zemřela jeho milá, a tak se vypravil do podsvětí, aby ji přivedl zpět.

"Víte, co je to podsvětí," začal vypravěč, "protože je máte pod nohama. Určitě si vzpomenete, jak Maui vytáhl jeden z kůlů, na nichž stál jeho dům, a podíval se do díry. Užasle spatřil dole své předky, jak se věnují každodenním povinnostem života, jenž přijde po tomto.
Hutu, mladý šlechtic, ale nijak zvlášť urozeného původu, jednou házel šipky nedaleko příbytku puhi, urozené panny, jejíž tápu bylo tak silné, že se v celé zemi nenašel muž dostatečně vznešeného původu, aby se mohl stát jejím manželem. Ta puhi se jmenovala Pare a bydlela sama v krásném domě postaveném stranou jen pro ni a chráněném trojitou kůlovou hradbou.
Pare netoužila po žádných hmotných statcích. Na podlahách svého domu měla pletené lněné rohože, zbělené vyvarováním. Pokoje byly provoněny mechem kopuru, trávou karetu a esencí z kawakawy a taraty. Oblékala se do nádherných plášťů s Černým lemováním a s dlouhými černými střapci, z nichž

některé byly ze psích ocasů spletených do hustého, pevného lemu.
Byla však puhi. Zdálo se, že se nikdy ne vdá, a ona proto byla velmi nešťastná. Vídala pouze vysoce postavené sluhy, kteří jí nosili jídlo, a ptáky v zahradě. Ve dne se toulala zahradou a plakala pro neznámého milého, kterého nikdy nepotká.
Jedna z šipek vržených Hutuem, pohledným a chytrým mladíkem, prolétla branou domu k Pare. Hutu došel k plotu a zavolal do zahrady, jestli by mohl dostat šipku zpátky. Pare vykoukla škvírou v plotě, spatřila krásného mladíka a na první pohled se do něho zamilovala. Hodila mu šipku zpátky a zvolala: ‚Našla jsem v tobě zalíbení. Pojď do mého domu.'
Hutu se však bál, protože věděl, že tento dům patří puhi, a znal trest, jaký postihne toho, kdo by se chtěl družit s tak vysoce postavenou pannou.
‚Nemohu,' odvětil. ‚Jsem tady cizí a musím se řídit zvyky tvého lidu.'
Hutu odešel s neklidem v srdci i v mysli. Později si pro něho přišli kmenoví stařešinové, aby ho popravili, neboť Pare té noci zemřela žalem a stařešinové z její smrti vinili jeho.
Když ho dovedli k tělu, Hutua ohromila její nesmírná krása. A když si vzpomněl, jak zněl její hlas, zmocnil se ho smutek.
‚Nechte její tělo tady,' prohlásil. ‚Vypravím se do podsvětí a přivedu její duši zpět.'
Nato zazpíval karakiu, kterou ho naučil tohunga. Když potom vstal, odebral se do Te Reingy, země Mrtvých, kde sedí jako strážce Hine-nui-te-po. Když k ní Hutu došel, vylíčil jí, co ho potkalo, a bohyně se nad ním slitovala a ukázala mu pěšinu, kterou chodí do podsvětí duše psů. Hutu jí dal obyčejný diorit a bohyně, které šperk udělal radost, mu pak dovolila použít pěšinu pro duše lidí. Nachystala mu koš ngara, kdyby v podsvětí dostal hlad, ale Hutu dychtil jen po duši Pare a nejedl nic.
Když Hutu do země Mrtvých přišel a zeptal se, kde najde Pare, dovedli ho do vesnice. Pare se na Hutua stále zlobila, a přestože ji přišel vyvést z podsvětí, nechtěla se s ním setkat. Hutu proto uspořádal hry pro předky, jimž bylo líto, že své oblíbené sporty museli zanechat v opravdovém světě. Když pak Hutu házel šipkami, úmyslně nechal jednu zalétnout do dveří Pareina domu. Pare se rozesmála, když znovu uviděla jeho šipku zabodnutou do stěny, a vyšla ven za ním. Objali se, přivítali se třením nosu o nos a navzájem se vyznali z lásky.
Brzy nastal čas, aby se Hutu a Pare vrátili do opravdového světa, ale zpáteční cesta do života byla tak složitá a zamotaná, že se po ní nešlo vrátit. Hutu však dostal nápad. Poprosil své předky, aby ohnuli nejvyšší palmu u vesnice a připoutali ji provazy. Když to předkové udělali, Hutu si vysadil Pare na ramena, vylezl s ní do husté koruny kokosové palmy a přikázal, aby provazy přesekli. Palma vymrštila Hutua a Pare ke střeše podsvětí, kde se Hutu chytil trávy a kořínků tohoto světa a vytáhl sebe i svou nevěstu na světlo.
Když se Hutu s Pare vrátil, lidé řekli, že je slavný muž, který má velkou manu, a dovolili oběma, aby žili spolu jako manželé.
A to je konec příběhu o Hutuovi a Pare."
o o o
Jeviště bylo za jediný den hotovo a ještě téhož večera začala představení. Tonžané ze všech ostrovů připluli v kánoích, aby byli svědky tance, zápasení a akrobatických kousků a poslechli si básníky, hudebníky a pěvce. Kumiki opět ohromil posluchače svým fenomenálním bubenickým uměním: skákal od malého bubnu k velkému, od bubnu z vydlabaného kmene k bubnu z kůže, vybubnovával rytmy přirozené i umělé. Udělal dojem dokonce i na Tu'i Tongu, neboť král požádal, aby se s tímto mladíkem s bledou kůží a tmavě červenými vlasy mohl setkat. Kumiki si dával pozor, aby držel hlavu níž než král a zůstával v bezpečné vzdálenosti od jeho many.
"Jsi můj zvláštní host," uvítal ho Tu'i Tonga. "Můžeš mít všechno, po čem zatoužíš - jídlo, ženskou společnost, každý dárek, který si vybereš."
"Děkuji, můj pane," odpověděl Kumiki, téměř neschopen slova.
Takových "zvláštních hostů", kteří Tu'i Tongovi svým výkonem udělali radost, se samozřejmě našlo víc, ale žádný nebyl odměněn tak jako Kumiki. Noc strávil s místní dívkou, která se stále chichotala a nenechala ho usnout, zatímco smutná Linloa zůstala v noci sama.
Tonžan Tuloa, který zahořel ke Kumikimu záští, proklínal svou smůlu, neboť již nemohl Kumikiho s

tlupou přátel zabít, jak si naplánoval, aniž by tím upadl v nemilost u svého krále. Zvláštní host byl chráněn královským výnosem, a kdyby se Kumikimu během pobytu na Tonze něco stalo, viníci by se zodpovídali králově osobní stráži.
"Jestli ho ještě jednou potkám," zavrčel vzdorný Tuloa, "vyříznu mu játra, to přísahám."
Jeho předkové s ním hluboce cítili, jenomže co mohli dělat?

Mořské víly se stříbrnou pletí se na Vznešenou květinu sesypaly v hordách ze všech stran a snažily se ji svými zášti -plnými těly zavalit, ale posádce a pasažérům se zatím dařilo odrážet je palicemi a usekávat jim chňapající prsty ostrými lasturami. Kluk-holka, Kikamana, Dorcha a Titopika seděli každý v jednom rohu pahi, tloukli o sebe kostmi a zpívali karakiu.
Tři pasažéři Vznešené květiny byli v průběhu boje staženi přes palubu. Zemřeli s hlasitým křikem ve změti těl vil, které je roztrhaly ostatním smrtelníkům před očima. Jakmile Ponaturi někoho dostaly do svých mocných spárů, neznaly slitování. Uměly oddělit maso od kostí rychleji než bara-kudy a moře po jejich útoku zrudlo oblaky krve. Dokázaly vyškubnout ruce a nohy z kloubů, roztrhnout svými ostrými drápy břicho a sežrat orgány, aniž přitom přestaly bojovat o další těla, která by mohly roztrhat. Ve chvíli, kdy se jedna Ponaturi cpala kusem masa z tváře jednoho mrtvého muže, Seumas jí oddělil hlavu od těla palicí kotiate.
Když pak hlava víly odplouvala v kaluži ambry, její čelisti dál mechanicky, ze zvyku žvýkaly.
Kánoe s pomocí Maomaova větru rozrážela vodu a Ponaturi postupně začaly zaostávat. Paluba byla poseta pařáty, rozdrcené lebky se kolébaly ve vlnách. Oddělené končetiny a prsty se snažily znovu spojit se svými těly a svíjely se jako bělice.
Jedna nebo dvě víly se stále nechtěly lodi pustit. Skřípaly zuby a tloukly kolem sebe údy s pařáty, jenomže zcela marně; Vznešená květina zanedlouho uháněla po hladině oceánu vstříc vlídnějším vodám. Aby poslední Ponaturi odpadly, stačilo ještě několikrát přesně a silně seknout palicemi a tes-licemi.
"Dobrá práce, přátelé," zvolal Ru. "Jsme venku ze spárů těch strašlivých stvůr. Musíme znovu vyplout k rarotonž-ským vodám."
Ještě než jeho slova dozněla, vítr zesílil. Nebyl to však Maomaův vítr, byl to falešný vítr, který byl dílem Tawhiri--Matey. Bůh bouřek si s sebou přivedl dva bratry, Apu Hau-ho, boha prudké húlavy, a Apu Matangiho, boha skučícího deště. Začali pahi zuřivě bičovat a uvrhli ji do bílé tmy. Kolem kánoe, která se v běsnění rozpoutaném trojicí bohů najednou ztrácela, vyrostly vlny vysoké jako stromy v pralese. Dvacet panen, dost silných a zdatných, obsluhovalo lanoví a plachty. Seumas a ostatní pasažéři se tísnili v palubní chýši, aby vytíženým dívkám nepřekáželi. Ru stál u stěžně a vydával rozkazy posádce. Občas se sám chopil kormidel-ního vesla, jindy pomohl s ochablou nebo vzpurnou plachtou. Dívky, posilované svou čistotou, pracovaly, jako by neznaly únavu. Byl na ně úchvatný pohled.
Déšť bičoval kůži nahých dívek, které se zbavily oděvů, aby se jim nezaplétaly do lan a jiné výstroje, stékal jim ve stružkách po zádech a po ňadrech, crčel jim z čela, máčel dlouhé vlasy, které se lepily na krásně tvarované křivky těl. Kdyby situace nebyla tak vážná, Seumas by se při pohledu na tyto krásné nahé ženy, předvádějící své plachtařské umění, možná oddal erotickým představám. Takto se děsil prudkosti bouře a byl jednoduše rád, že jsou to mořeplavci, jejichž mistrovství dosud brání pahi, aby se ponořila do hlubin oceánu.
Oblohu prořízl blesk - Uira vyskočil z podpaží přihlížejícího Tawhakiho - a ozářil rozbouřenou tmu. Pružná těla se zaleskla v jeho jasu. Pak se rozburácel hrom, propíchl břicho oblohy a na okamžik okradl Rangiho o vítr. Barvy prozářily vyskakující vody, rozběhly se temnými kopci moře jako nějací živí tvorové. Oceán zatáhl břicho a otevřel před pahi hluboká údolí.
Ale ať se bouřkoví bratři snažili sebevíc, nedokázali pahi se zdatnou posádkou potopit a postupně se unavili. Nejdřív začal ochabovat Apu Hau, bůh prudké húlavy, který ze sebe vydal nejvíc energie v nejkratším čase, a odešel se vyspat. Poté přestal ječet Apu Matangi, bůh skučícího deště. Nakonec i Tawhiri-Matea, vyživající se v kácení lesů a bičování vln, zjistil, že již nemá sílu hýbat oceánem, a také vyhledal odpočinek. Tawhiki se musel spokojit s pomyšlením, že běsnění živlů zahnalo Vznešenou květinu ještě dál do neznámých vod, v nichž bude kapitán Ru dočista ztracen.
Ru ze všeho nejdřív poděkoval posádce za mořeplavecké umění, které prokázala. Potom se pomodlil k

Tikimu za to, že i on jim pomohl vyváznut z bouře. Nakonec se celá posádka pomodlila k Tangaroovi, který je nespolkl, přestože k tomu měl příležitost, a zůstal jejich ochráncem.
V noci se Ru usilovně snažil najít správné hvězdy, ale ka-veinga mu nic neříkaly. Marně pátral pod vlnami po nějaké místní te lapě. Nedokázal nic poznat ze tvaru vln ani směru dmutí. Dostali se daleko mimo Doršinu mapu z bambusu a lastur, takže jim byla k ničemu. Dokonce i pevné hvězdy fanakenga stály na zcela nezvyklých místech oblohy a nijak mu nepomohly, aby se zorientoval. Souhvězdí byla málo platná - Ru našel Ara Toru, Cestu tří, a Te Rua Tangatu, Dvojitého muže, ale byly na okraji oblohy a v neznámých pozicích.
Ráno bylo o něco úspěšnější. Po'oi, jenž po otci zdědil nadání znalce moře, zjistil, že voda je teplejší, než by se podle hloubky oceánu dalo očekávat. V dálce byl vidět mrak: takový, jaké se zpravidla drží horských vrcholů. V moři plavaly kusy dřeva a vzduchem poletovalo několik terejů s červenýma nohama. Nablízku byla země.
"Přestože se tento atol nachází ve špatné části oceánu," prohlásil Ru, když se přiblížili k prstenci nízkých ostrovů, "možná se zde usadíme, pokud bude odpovídat našim představám."
Kruh tvořilo osm podlouhlých ostrovů. Kolem celého atolu byl korálový prstenec, který vytvářel obrovskou lagunu, ale každý ostrov měl také vlastní útes a vlastní lagunu obrácenou k oceánu. Mezi ostrovy byla buď hluboká přílivová koryta, nebo korálové hřebeny těsně pod hladinou, které se daly použít pro přecházení.
Uprostřed laguny atolu byl větší ostrov, devátý v celém souostroví. Znamenalo to, že osm protáhlých ostrovů vybíhá z kruhového ostrova uprostřed. Ru nebo někdo jiný mohl již jen z tohoto uspořádání vytušit, o jaké místo se jedná.
"Vypadá to dobře," poznamenal Ru, když mu vítr přinesl vůni santálového dřeva. "Ostrovy jsou nízké, ale rostou na nich velké stromy."
Ještě ve chvíli kdy se nechali příbojovými vlnami přenést přes útes do vnější laguny největšího ostrova po obvodu, všechno vypadalo docela slibně. Když se však přiblížili k pláži, zahlédli něco, co v první chvíli považovali za miliony krabů. Jenže bližší pohled odhalil, že to nejsou korýši, nýbrž pavouci. Zdálo se, že čím blíž ke břehu připlouvají, tím vidí pavouků víc. Jako by zde žil každý myslitelný pavouci druh, od maličkých tvorečků s nepatrnými snovacími bradavkami po těžké macky, jejichž rozměrná těla nebyla článkovaná.
"Fuj," zachvěla se Dorcha. "Nesnáším je."
"Podívej se na ně," vyzvala Kluk-holka, která měla stejně nepříjemný pocit. "Všechny možné druhy. Jsou tam takoví velcí se žlutočernýma nohama - ty nenávidím. A červení, nafouklí. A další s dlouhými chlupy. Jsou jich miliony. Můj kohoutek Lei-o-mano bude mít hostinu. Kam jsme se to dostali?"
"Zřejmě jsme narazili na pozemský domov Nareaua, Pa-voučího boha," řekla Kikamana. "Podívejte, kmeny stromů jsou jimi obsypané, mají hnízda v palmových listech. Pohleďte na ty tisíce pavučin, rozvěšené mezi listy.
"Já na břeh nejdu," prohlásila odhodlaně Dorcha. "Odmítám vystoupit mezi ty - ty potvory."
Ru nařídil rozeznít tai-moanu, dlouhý lodní buben, který měl pavouky z pláže zahnat. A skutečně to působilo, neboť pavouci při bubnování utekli do vnitrozemí a nechali písek prázdný. Dorcha přesto odmítla kánoi opustit, ale Seumas se vydal s průzkumnou skupinou na břeh, doprovázen Dirkem, jenž zůstal uvázán, když loď kotvila u ostrova taniwhy. Pes byl už neklidný a potřeboval se pořádně proběhnout. Dirk se pavouků samozřejmě nebál. S chutí zahnal několik větších na stromy a pak na ně zezdola štěkal.
Seumas byl ve skrytu duše rád, že Kikamana a Dorcha se bojí vyjít na břeh mezi pavouky. Měl tak šanci zvednout si znovu sebevědomí, získat zpět trochu ztracené cti a důstojnosti, o které přišel na ostrově taniwhy. Neřekl oběma ženám nic, ale držel hlavu vysoko, tvářil se vážně a vystoupil na břeh bez zaváhání.
Zatímco pozemní skupina vyrazila na průzkum ostrova, obě ženy, Kluk-holka a ještě asi polovina cestujících a posádky obojího pohlaví se začali pomalu brodit mělkou lagunou a hledat jedlé měkkýše. Ve vodě se ženy nemusely pavouků bát. Zato tam byly nebezpečné jedovaté ropušnice, jejichž otrávené ostny mohly člověka zabít do dvou minut, zubaté murény silné jako stehno a tmaví rejnoci ukrývající se v

šedém korálovém prachu. Na ně si troufaly - avšak na pavouky ne. Sbíraly dary oceánu - helmovky, křídlatce, ho-molice, kotouče, harfovky, zavinutce, ostranky a jiné měkkýše - přičemž riskovaly život v neznámých mělčinách.
Ru zůstal na palubě kánoe, aby počkal, jakou zprávu mu přinese skupina, jež se vydala na břeh. Vůdcem průzkumné skupiny byl Pungarehu, muž, jenž během plavby s Tangiiou zabil ptáka poukaie. Byl to Seumasův starý přítel a držel se v jeho blízkosti. S obtížemi se probíjeli vpřed houštinami pavučin, které byly místy mezi stromy nataženy.
Jak se blížili ke středu ostrova, pavouci byli čím dál větší a šerednější, až dosáhli rozměrů malého prasete. Civěli čtyřmi páry složených očí a mechanicky přežvykovali několika čelistmi.
Někteří se nehnuli z místa, ale jiní plaše odcupitali na vytáhlých nohách do houští.
Průzkumníci zažehli s pomocí pazourku pochodně, částečně proto, že pod stromy byla tma, a částečně na odhánění pavouků.
Došli na velkou mýtinu, kde měkké zelené světlo dopadalo na hladinu nehybného jezírka.
"Pozor!" vykřikl Pungarehu na Seumase. "Zleva!"
Seumas se otočil a spatřil obrovského černého pavouka, který na něho útočil jako divoký kanec, hnal se na něho s děsivou rychlostí na svých osmi bambusovitých nohách. Seumas uviděl, jak čelisti pracují a slintají, a pochopil, že může přijít o ruku nebo o nohu, když nebude rychlý. Ostatní členové skupiny včetně Dirka se rozprchli ke stromům, třebaže nevěděli, zda v lese a mezi kameny nenarazí na stejně hrůzné pavouky.
Pikt uhnul stranou, rozmáchl se palicí a velkou silou udeřil pavouka do zad. Tvor se uprostřed promáčkl, jako by byl z kůry, a vypustil na mechem porostlou půdu své vnitřnosti. Z břicha se vyvalily tisíce maličkých bílých pavouků, kteří se na Seumase vrhli a zasypali ho mnoha kousanci, které si bolestivostí nezadaly s vosími žihadly. Zdálo se, že míří k uším a nosním dírkám, aby mu několika otvory pronikli do těla.
"Au, au!" řval Pikt a plácal po nich.
Pungarehu vyběhl z lesa s pochodní z uschlé trávy a rychle jí přejel Seumasovi po těle. Nikde se nezdržel tak dlouho, aby ho spálil, ale postaral se o to, že se pavouci buď upekli, nebo utekli. Těch, kteří se Piktovi zapletli do dlouhých vlasů, ho Pungarehu zbavil jako někdo, kdo příteli vybírá z hlavy vši. I jemu pokousali prsty, až řval. Dirk nevylezl z úkrytu, dokud všichni bílí pavouci nezmizeli.
"Tys mi tedy pomohl," spustil Seumas na psa. "Jen tak dál."
Dirk se přikrčil a svěsil hlavu. Věděl, že mu taková zbabělost nesluší.
Dohonili ostatní členy skupiny, kteří si mezitím zapálili další větve. Byl to nejúčinnější způsob, jak odstraňovat z cesty pavučiny a držet si pavouky od těla. Ze tmy stromů svítily složené oči. Byly jich miliony. Pavouci je pozorovali, ale udržovali si odstup. Dobře věděli, že tento ostrov je jejich domovem, svatyní Pavoučího boha Nareaua, který splétá lepkavé hedvábné provazy, na které pak věší smrtelníky jako závaží od kyvadla. Když Seumas vzhlédl nad sebe do korun stromů, uviděl tisíce dalších drobnějších pavouků, kteří používali vlákna jako draky, aby se nechali nést větrem. Vypadalo to, že míří k zakotvené pahi.
"Doufám, že ženské neovládnou loď a neujedou," pravil polohlasně Pungarehuovi. "Nerad bych byl nucen zůstat na tomto ostrově delší dobu."
Výprava konečně dorazila na ústřední mýtinu ostrova, kde překvapivě našla protáhlou chýši postavenou na kůlech, dlouhou jako stovka mužů položených za sebe a velice širokou. Byla postavena z kmenů, mezi nimiž byly mezery utěsněny blátem. Chýše neměla žádná okna ani viditelné dveře. Střecha byla pokryta došky důkladněji, než bylo obvyklé. Vypadalo to jako pevná stavba, do níž se nedalo nijak vcházet.
"Co myslíte, že to je?" zeptal se Seumas. "Nějaké skladiště?"
"Vypadá to tak," poznamenala jedna vysoká žena z posádky, ozbrojená oštěpem. "Ale ještě nikdy jsem tak obrovské skladiště neviděla. Buď tady žije hodně lidí, kteří jsou někde schovaní…"
"Nebo je to země obrů," zašeptal Pungarehu a nervózně se rozhlédl.
Když přišli blíž, aby si stavbu prohlédli, objevili na spodní straně těsná padací dvířka. Dvířka však neměla žádné držadlo na otevírání, jak by člověk čekal. Navíc našli stopy, které směřovaly od nich, jako by dvířka sloužila ke vcházení a vycházení, a nikoli jako otvor, kterým se sušené potraviny vysypávají do

pytlů nebo nějakých jiných přepravních obalů.
Dlouhé obydlí zdobily z venkovní strany řezby měsíce, hvězd, komet a meteorů. Na jednom konci chýše byla postava Hine-nui-te po, paní tmy, a na druhém konci Hine-uri, bohyně temné fáze měsíce. Celá stavba byla dokonce i vespod nabarvena černě. I prostor pod chýší zakrývaly tmavé, volně visící kusy látky připevněné k okrajům podlahy.
"Tomu říkám záhada," poznamenal Pungarehu.
Tma se začala šířit velice rychle, jak se stává v tropických oblastech, kde slunce zapadne za hradbu oceánu jako jestřáb, který se spustil za kořistí. Zanedlouho nepotřebovali pochodně jen k odhánění pavouků. Sotva světlo zmizelo, padací dvířka na spodní straně chýše se začala otevírat. Průzkumníci ustoupili mezi stromy, rychle uhasili pochodně, jimiž by se jistě prozradili, a počkali si, co nebo kdo se z této stavby uprostřed pavouci země vynoří.
Lidé, kteří z obydlí vyšli - pokud se vůbec dali nazvat opravdovými lidmi - byli nezdravě bledá, bezkrevná stvoření. Spíš pluli nad zemí než chodili, jako nějací večerní duchové. Nenosili si žádné lampy nebo pochodně, a přesto se zdálo, že ve svitu hvězd vidí na cestu bez nesnází. Jakmile se ocitli venku, jako by se právě probudili z dlouhého spánku. Protahovali se a zívali, dívali se na oblohu, jako by pozorovali příchod jitra, a přitom hasili žízeň z tykví, které visely na provazech ze stromů.
Pungarehu, Seumas a ostatní vše pozorovali z úkrytu mezi stromy, zvědaví, co jsou tito podivní lidé zač. Děti vylezly z dlouhého stavení a téměř okamžitě si začaly hrát, jak to děti dělají. Pravděpodobně se už nějakou dobu nemohly dočkat, až se dostanou ven. Hrály si na honěnou a na slepou bábu, roztáčely káču a věnovaly se dalším hrám, které jako by znaly děti všude na světě. Starší dívky zkušeně žonglovaly s ořechy kukui mezi ostatními, kteří stáli kolem a vyvolávali říkanky, dokud nějaký ořech nespadl na zem. Nerozběhly se však žádné tvrdé hry, jako jsou míčové hry oblíbené na Rarotonze a Raiateji, při nichž se stává, že si muži a ženy občas zlomí ruku nebo nohu ve strkanici, když se snaží dostat míč za brankovou čáru - obzvlášť proto, že počet hráčů není nijak omezen.
Zajímavé bylo, že bledí lidé nezapálili žádné ohně. Vypadalo to, že se raději udržují ve stínech chýše. Měsíc sice nesvítil, ale hvězdy ano, a zdálo se, že i jejich svit je pro ostrovany příliš jasný. Když přecházeli přes otevřené prostranství, clonili si oči, jako to lidé dělají v prudkém tropickém slunci. Některým členům průzkumné výpravy se začalo honit hlavou, jestli před sebou nemají nějaké bytosti ze světa duchů. Ale místní lidé vypadali spíš vybledle než nehmotně -jejich pohyby měly daleko k pohybům éterických bytostí.
Přestože nikde nehořely ohně, místní používali umu. Vůně pečeného vepřového, opékaných kuřat a jedlých krys se donesla až ke skupině ukryté mezi stromy a způsobila, že žaludky plavců začaly v očekávání hostiny kručet. Pungarehu usoudil, že by o sobě měli dát ostrovanům vědět dřív, než budou odhaleni náhodou. Skupina vyšla ze stromů.
"Ahoj!" zvolal Pungarehu. "Jsme tady jako hosté - můžeme se s vámi najíst?"
Výsledek tohoto zvolání byl elektrizující. Bledí lidé okamžitě strnuli. Kdyby někdo padl mrtev k zemi, reakce by pravděpodobně byla stejná. Pak vzaly do zaječích děti a rozběhly se k chýši. Také někteří dospělí se dali na útěk. Ti statečnější stáli na místě a čekali, až k nim Pungarehu a Seu-mas přijdou, beze zbytku výpravy, který zůstal mezi stromy.
Oba mořeplavci zamířili nejdřív ke starci, který roztřeseně stál vedle umu.
"Pane," promluvil zdvořile Pungarehu, "omlouváme se, že jsme mezi vás tak vpadli. Nejsme nepřátelé. Jsme mořeplavci, kteří se ztratili v širém oceánu a čirou náhodou narazili na váš ostrov. Můžeme se posadit a promluvit si?"
Jakmile stařec pochopil, že se mu nic nestane, zdálo se, že se trochu uklidnil. Zavolal na ostatní, mladší muže a ženy, kteří se nyní začali k oběma plavcům opatrně přibližovat. Přestože Pungarehu a Seumas byli ozbrojeni, u bledých lidí žádné zbraně neviděli, a Seumase napadlo, zda by tito lidé nemohli být úplně mírumilovní. Co když ani nelovili a získávali maso pouze ze zvířat, která chovali?
První otázka, kterou jim stařec položil, byla zvláštní.
"Jste denní lidé?" zeptal se.
"Denní lidé?" nechápal Pungarehu. "Co to má být?"
"Chodíte venku, když je světlo?"

"Samozřejmě," řekl Pungarehu. "To snad dělají všichni, ne?"
Stařec a několik dalších zavrtěli hlavami.
"My ne. My jsme lidé tmy. Naše těla by se na prudkém světle rozpustila."
Seumas pochyboval, že by poslední věta mohla být pravdivá, ale byl si poměrně jist, že stařec v její pravdivost věří. Pikt usoudil, že si třeba z nějakého důvodu zvykli nevycházet na slunce a teď věřili, že by jim světlo ublížilo. V Al-bannu, kde se narodil, byl poustevník, jenž se zabydlel v jeskyni v horách. Živil se červy, houbami a zbytky, které mu nosili lidé zvenčí. Po několika měsících dospěl k přesvědčení, že už z jeskyně nemůže vyjít ven, a návštěvníkům říkal, že jeho tělo by se venku na vzduchu rozpadlo na kusy. Toto byla určitě podobná situace. Možná se tito lidé uchýlili do chýší, aby se ochránili, a postupně začali být na tmě závislí. Znělo to věrohodněji než bizarní představa, že zmizí, pokud se jich dotknou sluneční paprsky.
"Chcete se s námi najíst?" zeptal se jeden z mladíků. "Vyprávějte nám o světě venku. To, jací jsme, nám brání cestovat jako vy denní lidé. Bude nám ctí, když se s vámi budeme moci podělit o své koše."
Pungarehu souhlasil za celou průzkumnou výpravu.
Ostrované je odvedli pod chýši na kůlech. Vyhrnuli splý-vavou látku, aby je pustili dovnitř. Když byli všichni pod chýší, opět černou plachtu spustili, takže se ocitli v naprosté tmě. Seumas najednou pojal podezření. Cítil, jak mu do hrdla stoupá panika. Všude kolem byla jen černá tma: neměl ponětí, kde je kdo. Tady, kde členové průzkumné výpravy nic neviděli, je mohli místní snadno pobít. Nebyl zde žádný manévrovací prostor. Zmocnila se ho klaustrofobie. Vytáhl dýku, zaujal bojový postoj a přemýšlel, ze kterého směru ve tmě by útok mohl přijít.
"Pungarehu! Jsi tady ještě? Haló! Co se děje? Přepadli nás? Ke mně, Pungarehu! Ke mně, brachu. Sem, sem. Haló?"
2
Seumas ucítil, jak mu na rameno klesla ruka. Nadskočil. "Co je?" vykřikl.
"Vseje v pořádku," odpověděl mu Pungarehuův hlas. "To jsem já. Až si tvoje oči zvyknou na tmu, zlepší se to. Myslím, že ti lidé nám nevěří. Nemají rádi světlo a žijí ve tmě tak dlouho, že v ní vidí docela dobře."
Seumase to v žádném případě neuspokojilo. "Ten pocit je oboustranný. Ani já jim nevěřím. A nemám rád, když jsem potmě v těsném prostoru a kolem sebe mám lidi, kterým nevěřím."
"Nemají žádné zbraně," připomněl mu Pungarehu. "Kdyby se o něco pokusili, nemusíme se nechat, můžeme i leccos oplatit. Sedni si a zkus si trochu odpočinout."
Velitelem průzkumné výpravy byl Pungarehu, a tak Seumas poslechl. Po chvíli si jeho oči skutečně na tmu trochu víc zvykly, takže začal vidět pohybující se siluety, jak roznášejí mísy s jídlem. Zůstal však ve střehu, připraven na to, že útok může přijít každým okamžikem. Svíral svou palici a byl odhodlán ji použít, když bude muset. Pungarehu si takové starosti nedělal a cpal se ovocem a zeleninou.
"Vezmi přece rozum do hrsti, člověče," pošeptal mu Seu-mas. Napadlo ho, jestli byl velitel průzkumné skupiny vybrán správně. "Teď není vhodná chvíle k odpočinku."
Jenomže Pungarehu visel očima na jedné z místních žen a Seumase odbyl netrpělivým mávnutím rukou.
"Neměj strach," prohlásil. "V jedné ruce držím klacek."
"A který klacek myslíš?" zavrčel Seumas. "Ten mezi nohama?"
Pungarehu dělal, že jeho poznámku neslyšel.
Seumas dostal mísu banánové kaše, ale potají ji seškrabal na zem, neboť se obával, že by mohla být otrávená. Po celou dobu cítil, že je pozorně sledován. Tito lidé sice neměli zbraně, ale klidně se na něho mohli sesypat ve větším počtu a utlouct ho pěstmi nebo ho ve tmě uškrtit. Seumas si situaci vyhodnotil jako velmi nevyzpytatelnou.
Když pak jedl, uvědomil si velice zvláštní věc a opatrně se zeptal jednoho z hostitelů: "Jak je možné, že tady nejsou pavouci? Jinak je jich ostrov plný."
"Nejspíš jsi neviděl řezby Nareua, které jsou rozmístěny kolem naší vesnice. Pavouci bůh do našeho domu své tvory nevpouští. Nebojíme se pavouků, ale potíž je v tom, že se dostanou do všeho - do polévky i na lepkavé ovoce - takže je lepší, když zůstanou mimo vesnici."
"Vcelku souhlasím. Škoda, že jsme neudělali totéž," řekl Seumas, ale muž ironii v jeho hlase nepostřehl.

Když přinesli maso, Seumas se chuti neubránil. "Je to vepř, nebo pes?" zeptal se. "Psí maso nejím."
"Vepř," dostal odpověď. "Čichni si."
Seumas si přičichl a rozhodl se věřit bohu Rongovi, že maso není otrávené.
Maso bylo skutečně šťavnaté, upečené rovnoměrně a do křupavá. Byly z něj silně cítit sežehlé štětiny. Stejně jako ve většině oceánských společenstev, ženy nejedly společně s muži, ale seděly pohromadě stranou. Vepřové ani psí maso nesměly, pouze ryby a měkkýše. Dorše nevadilo dodržovat toto tabu, protože si na maso nikdy příliš nepotrpěla. Čas od času záměrně usedla k jídlu s muži, aby jim ukázala, že nejsou nic zvláštního, a jelikož byla cizinec ze země Mlh, prošlo jí to. Když byla se Seumasem o samotě, jedla samozřejmě s ním.
Seumas shledal, že vepřové je prosáknuto horkým tukem z upečeného prasete. Bylo to lahodné. První chuť přinášela ještě dlouho rozkoš. Zjistil, že koleno je vyplněno divokými bylinami a planými banány. Vedle bylo zkvašené poi. Jako další chod pečené jamy. A na spláchnutí toho všeho čerstvá pramenitá voda. Jedl, až byl nacpaný k prasknutí. Potom se překulil a po vyčerpávajícím dni, vyplněném pochodem do vesnice nočních lidí, bohužel usnul.
Když se mnohem později probudil, zjistil, že nad ním někdo stojí a v ruce drží zbraň. Seumas rychle hmátl pro vlastní palici, ale ještě než stačil muže, který ho ohrožoval, udeřit mezi nohy, poznal v něm Pungarehua. Když si uvědomil, jak velice málo chybělo, aby přítele zmrzačil, rozmrzele vykřikl.
"Co se děje? Proč nade mnou tak stojíš? Málem jsem tě zabil, pitomče."
Z Pungarehuova hlasu byl slyšet neklid.
"Utekli zpátky do toho svého dlouhého domu. Myslím, že tam mají zbraně. Měli bychom se vrátit na loď."
Pungarehu prudce odhrnul spuštěnou látku. Sluneční světlo, které vtrhlo dovnitř, bodlo Seumase do očí.
"Je ráno," poznamenal Seumas. "Ve světle za námi přece nemohou, ne? Nerozumím tomu. Proč nás nepobili, když jsme spali, jestli to chtěli udělat?"
"My jsme zůstali vzhůru," ukázal Pungarehu na několik členů průzkumné skupiny. "Před úsvitem začali být nepříjemní, jenže vás, kteří jste jedli vepřové, se nám nepodařilo vzbudit. V té bylinkové nádivce muselo něco být. Raději jsme ji nejedli, protože kdyby chtěl někdo někam dát jed nebo něco na uspání, dal by to do toho, co má výraznou chuť, ve které se to ztratí."
Seumas si připadal provinile. "Co se stalo potom?"
"Postavili jsme se nad vás," promluvil jeden mladý Raia-tejec. "Stáli jsme kolem vás a hlídali vás se zbraněmi. Chvíli na nás křičeli a hrozili pěstmi. Pak začalo svítat a oni museli nahoru do té dlouhé chýše."
Seumas však stále nechápal. "Ale proč zčistajasna začali být nepříjemní? Mohli na nás přece zaútočit hned, když jsme přišli do tmy. Pořád tomu nerozumím."
Mladík se ohlédl přes rameno k nějakému místu na zemi. Bylo to místo, kde Pungarehu seděl vedle jedné místní ženy, když Seumas usnul. Vypadalo to, že v písku jsou dvě prohlubně, poměrně blízko u sebe.
Když se teď Seumas podíval na Pungarehua, pochopil, že velitel průzkumné výpravy udělal nerozvážnost - pomiloval se s jednou z žen nočních lidí.
"Co jsi to udělal, Pungarehu?" obořil se na něho.
Pungarehu se zatvářil zlostně. "Do toho ti nic není."
"Ovšemže mi do toho něco je. Ohrozil jsi celou naši průzkumnou skupinu. Věděl jsi, že nám ti lidé nevěří, že nás pozorují jako noční dravci, a přesto sis musel vzít jednu z jejich žen? To je šílené. Nyní nás povraždí. Nemohl jsi svůj chtíč alespoň na jednu noc zkrotit?" zavrčel zuřivě Seumas.
Ve tváři muže, jenž zabil ptáka poukaie, se objevil stud. "Prostě - prostě jsem se neudržel. Ona je tak krásná. Dotýkali jsme se rukama - její hebká, jemná kůže se otírala o mou - cítil jsem vůni jejích vlasů - pobláznilo mě to, Seumasi. Začali - začali jsme se potají navzájem zkoumat rukama - a nejenom to - a zanedlouho mi seděla na - na klíně, a pod bederní zástěrkou neměla nic…" Pungarehu zasténal.
"Už nechci nic slyšet," zavrčel Seumas.
Noční lidé se museli schovat do svého tmavého dlouhého domu, ale jakmile padne tma, určitě se na vetřelce vrhnou a pokusí se je pobít.
Průzkumná výprava se vydala na zpáteční cestu. Museli se znovu probíjet pavouky, ale nakonec dorazili k laguně. Seumasovi se ulevilo, když zjistil, že zbylí plavci nepropadli panice a neodpluli, nýbrž svědomitě

počkali, až se výprava vrátí a přinese zprávy.
Zatímco Pungarehu podával hlášení Ruovi, Seumas vyhledal Dorchu, která sbírala v laguně měkkýše a mořské sa-sanky. Zastihl ji, když zahnutým klackem zvedala ze dna kámen. Zpod kamene vystřelila muréna a klikatě proplavala mělčinami, aby se porozhlédla po novém úkrytu. Pod kamenem byla ještě obydlená ostranka, kterou Dorcha vzala a hodila do košíku.
"Copak, už jsi zpátky?" přivítala ho a letmo ho políbila na tvář. "A co dělal můj statečný piktský bojovník celou noc venku? Našli jste nějaké lidi? Byly tam nějaké ženy? Cítím z tvého dechu vepřový tuk. Tys měl prasečí hody. Doufám, že ses taky opil. Měli jste kawu?"
"Ne, neopil jsem se. Žádná pitka se nekonala. Lidé tam byli."
Upřeně se na něho podívala. "Krásné ženy?"
"Některým možná krásné připadaly, ale mně ne, zvlášť když se můžu dotýkat krásy v podobě nádherného skotského děvčete, vedle něhož vypadaly jako želvy."
"I ty mluvko!"
"Je to pravda. Nesahaly ti ani po kotníky, má lásko. Kromě toho měly takovou přízračnou barvu. Vůbec nebyly můj typ. Já mám rád hmatatelnější krásu."
"A co ostatní? Ani jim se ti lidé nelíbili?"
"Nemůžu mluvit za všechny. Vím, že Pungarehu s jednou spal. Proto odsud budeme muset co nejrychleji odplout."
"Pungarehu? To je trouba."
"Ano, člověk by čekal, že bude mít víc rozumu."
"Muži mají mozek mezi nohama," odfrkla pohrdavě Dor-cha. "Neřekla bych, že mě to překvapilo. Víš jistě, že ses taky s nějakou nevyspal? Tváříš se provinile."
"Tvářím se provinile, poněvadž jsem spal, když se tohle ^všechno stalo. Kdybych zůstal vzhůru, možná bych tomu zabránil."
Pohladila ho po tváři. "Věřím ti, Pikte. Máš víc rozumu než většina z nich. Dřív to tak nebývalo, ale, koneckonců, jsi už starší, moudřejší. A taky hezčí."
"Kdo že je tady mluvka?"
Dorcha se shýbla pro kauri. "Jak ty místní ženy vypadají?"
"Jsou zvláštní jako sníh v létě. I muži. Nesnášejí světlo. Asi věří, že by se na denním světle rozpustili. Před útokem nás zachránilo jedině blížící se svítání."
Seumas vysvětlil, co se jim přihodilo. Dorcha se zachvěla, když vyprávěl o obrovském pavoukovi, a uznala, že by tváří v tvář něčemu tak hroznému určitě utekla. Seumas však věděl svoje, neboť když na ni zaútočilo to, čeho se bála nejvíc - obrovský had - zůstala a pomohla jasnozřivé panně Kikamaně. Když jí Seumas vyprávěl o nočních lidech, viditelně ji to zaujalo.
"Chceš říct, že nikdy nevycházejí na světlo?"
"Vůbec nikdy," potvrdil Seumas. "Myslí si, že by se na slunci rozpustili."
"Hmmm, věřila bych spíš tomu, co jsi říkal předtím, že se před ním schovávají tak dlouho, až zapomněli proč. Pokud někdo z nich občas zmizí, když vyjde na světlo, bude to nejspíš tím, že oslepne a ztratí se v lese. Nejspíš ho sežerou pavouci. Fuj. Hlavně že jste se všichni vrátili živí a zdraví."
"Živí a zdraví," potvrdil Seumas. "Měla jsi pravdu i s těmi hody - nacpali jsme se jako králové. Řekl bych, že už dlouho žádné hosty neměli. Zpočátku byli velice pohostinní - dokud jsme jim nezkazili jednu z jejich panen."
Když se o podivných nočních lidech dozvěděl Ru, chtěl okamžitě vyplout. Pungarehu připustil, že zradil důvěru ostrovanů, ale požádal, aby se mohl do dlouhé chýše ještě jednou vrátit, tentokrát sám. Většina lidí na pahi již v té době věděla, že Pungarehu se u podivných obyvatel ostrova zamiloval. Nijak se tím netajil.
Ru prohlásil, že počká pouze do půlnoci, potom vypluje, přestože Pungarehu nebude na palubě.
V podvečer si spolukošovníci Seumas, Kieto a Kluk-hol-ka sedli, aby si o tom promluvili. Vzhledem k pavoukům zůstávali na pahi. Byla pravda, že zvyknout se dá na všechno, protože Kluk-holka se již nebála na břeh. Ale pavouci lezli do všeho, včetně lidských otvorů, a bylo nepříjemné sedět někde, kde vám po celém těle lezou osminohé ohavnosti.

Občas se ještě museli bránit větším pavoukům, jejichž kousnutí bylo určitě dost jedovaté, poněvadž všichni pavouci jsou od přírody jedovatí. Někteří menší pavoučci přilétali vzduchem na vláknech, ale takové stačilo jednou plácnout a bylo po nich.
Trojice přátel proto zůstala na palubě pahi a posadila se k ohníčku. Zbraně měli v rukou, stejně jako ostatní lidé na palubě, neboť očekávali, že na ně podivní noční lidé mohou zaútočit. Seumas měl napjatý luk a po ruce toulec šípů.
Pungarehu odešel unést svou bledou krásku. Seumas se moudře rozhodl, že ho nedoprovodí, ale měl z toho provinilý pocit. Pungarehu tvrdil, že bude nejlepší, když půjde sám. Nechal své milé tajný vzkaz, aby za ním přišla do lesa, jakmile se setmí. Pungarehu na ni bude čekat a společně vyrazí na útěk k čekající pahi.
Seumas si nebyl jist, zda bylo od Rua moudré, aby tento únos povolil, ale mezi čtyřma očima Dorše přiznal, že tyto Oceánce, které dnes považuje za přátele, stále nechápe.
"Kam až to zajde?" zeptala se hrdelním hlasem Kluk-hol-ka. "Jestli chce jenom sex, nic proti tomu, ale co když se do té bytosti opravdu zamiloval?"
Seumas nebyl nikdy ve své kůži, když se měl bavit o věcech sexu s Kluk-hoíkou, která se netajila tím, že po ničem jiném na světě netouží tolik jako po Piktově těle.
"Ano, chápu, jak to myslíš," ozval se Kieto.
"Podle mě ji měl jednoduše přeříznout a poté jí dát sbohem," ohrnula nos Kluk-holka. Omotávala si přitom jednu ze svých pentlí kolem ukazováčku. "Co si o tom myslíš ty, Seumasi?"
Seumasovi otázka nebyla příjemná.
"Já? Ani nevím. Zeptej se někoho jiného."
"Ale no tak - myslíš si, že ji měl jednoduše -"
"Podívej, Kluk-holko," spustil vznětlivě Seumas, "ty dobře víš, jak se na tyhle věci dívám. Nevěřím na sex bez lásky. Myslím, že to musí mít i duševní rozměr. Musíš toho druhého milovat, aby to bylo takové, jaké to má být."
"Ale když jsi k nám přišel, měl jsi jiný názor." Kluk-holka znovu ohrnula nos. "Vystřídal jsi bez uzardění asi dvacet raiatejských dívek! Byla jsem dočista ohromená tvou potencí a schopností střídat partnerky. Nevěděl jsi, co je to stud. Když říkám dvacet, myslím dvacet za stejný počet dní. Hádám, že jsi vytvořil rekord. Přestože my Oceánci jsme ve věcech sexu pokroková, připadalo nám to jako trochu přehnané. Chceš říct, že jsi je všechny miloval?"
"To bylo jiné," odsekl zakaboněný Seumas. "Byl jsem -byl jsem tenkrát hodně mladý, nezodpovědný. A chtěl jsem potrestat Dorchu. Koneckonců, první, co udělala, když přijela na Raiateu, bylo to, že si vzala ta pitomá dvojčata."
Teď, když Kluk-holka Seumase načala, se k popichování přidal i Kieto. "Neříkej. Takže tobě se to s těmi ženami ve skutečnosti nelíbilo? Dělal jsi to jen proto, abys naštval Dorchu. Muselo to být pro tebe kruté, milovat se, když jsi nechtěl. Neměl jsi problémy s potencí?"
Teď bylo v sázce Seumasovo mužství. "Neříkám, že jsem nechtěl. Říkám jenom to, že je mnohem příjemnější dělat to s někým, koho člověk miluje."
Kluk-holka už měla pusu od ucha k uchu. Urovnala si sukni, která zakrývala její dlouhé, štíhlé nohy.
"Raději už ho nech na pokoji, Kieto, nebo nás do rána vyzve na souboj. Víš, jaké to s ním je, když dojde na sex. Je strašně ostýchavý."
"Nejsem!" vykřikl Seumas.
Avšak po vzájemné dohodě téma opustili a začali mluvit o své výpravě, jejímž cílem bylo najít Maory v Jiném světě za rapanuiskou jeskyní.
"Určitě se blížíme k ostrovu obrů," prohlásil Kieto. "Ru netušil, že tudy popluje, avšak jak nám bylo předpovězeno, žraloci, bouře a nejrůznější podivné větry a proudy si s námi pohrávaly a pohazovaly po hladině oceánu, až jsme se skutečně ocitli v neznámých vodách. Už brzy vstoupíme na břeh Rapanuy a začneme hledat jeskyni. Jste oba připraveni?"
"Já jsem připraven," odvětil Seumas.
"Já taky," přidala se Kluk-holka.
Přátelé si stiskli ruce.

Seumas občas přemýšlel o^om, jestli by neměl cítit, že začíná být na takové dobrodružství příliš starý. Jeho vlasy již začaly dostávat stříbřitě bílou barvu. Natíral si je olejem, aby ztmavly, a před Dorchou se vymlouval, že jí chce hezky vonět. Většinu kůže na ramenou měl již potetovanou rozmáchlými modročernými čárami, vedle nichž šeď jeho vlasů vynikala ještě víc. Rovněž hruď mu zdobily klikaté čáry podobné vzorům na rohožích a bradavky byly středem velkých spirál, jež pokrývaly jeho pevné prsní svaly. Další čáry mu zabíhaly na stehna, kde řádné tetování začínalo znovu a pokrývalo většinu svalnatých nohou. Jemné bílé chloupky ostře kontrastovaly s práškem z voskovníkového ořechu, zaneseným do kůže.
Jenomže když se nad tím dobře zamyslel, uvědomil si, že slavný Kupe byl sedmdesátiletý stařec, když zanechal dlouhých plaveb po moři. Otec krále Tangiiy, kdysi vládce Raia-tey a Borabory, byl už starý, muž, když se přestal vystavovat zkouškám na oceánu. Dokud ještě byl vzduch čistý, moře teplé a obloha zářivě modrá, proč nevyhledávat dobrodružství? Nebylo to, jako by se Seumas snažil být znovu mladý. Nevadilo mu být starý. Ale vadilo by mu, kdyby ho nechali stát na trávě jako vysloužilého osla.
Někdy kolem půlnoci zazněl z pláže křik. Seumas a všichni ostatní okamžitě vyskočili se zbraněmi v rukou. Zanedlouho se objevil Pungarehu. Pádloval k nim v dlabané kánoi jako o život a v loďce vedle sebe měl křehkou bledou bytost. Pronásledovalo je asi tak sto přízračných bojovníků s praky v rukou. Noční lidé nejdříve stříleli z pláže a zasypávali vodu kolem dlabané kánoe kameny. Pak se rozběhli pro kánoe ukryté v houští u břehu, aby mohli Pungarehua po vodě pronásledovat.
Ru již nařídil pannám, aby vytáhly plachty. Pahi napínala kotevní provazy, připravena vystřelit jako létající ryba pronásledovaná žralokem.
Vzduch byl plný křiku a hrozeb. Ale to již Pungarehu konečně dopádloval k pahi a téměř hodil svou unesenou nevěstu na palubu, kde ji zachytil Ru. Vymrštěný kámen bolestivě zasáhl Seumase do ramene. Všiml si, že vylétl od přízraku s prakem, který stál na přídi pronásledující kánoe. Nasadil šíp na tětivu svého luku a vystřelil. Šíp zasáhl muže do nohy a Seumas se s uspokojením díval, jak spadl dozadu mezi ty, kteří pádlovali, čímž je vyvedl z tempa.
"Zmizme odsud!" vykřikl Ru. "Uvolněte kotvy!"
Rozkaz byl vyplněn a pahi se rozlétla po hladině, přes útes a pryč od ostrova pavouků. Za sebou nechali pokřikující, vřískající bojovníky, kteří toužili po krvi.
Ostrované byli zklamáni.
Jakmile se dostali na moře, přebudovali jednu z chýší na palubě. Tato chýše neměla okna. Počítalo se s tím, že přes den v ní bude přebývat Pungarehuova nová žena Wiama, ukrytá pod hustou vrstvou pandánových listů v jejích stěnách.
V prvních několika dnech se kolem chýše ochomýtal stru-povitý Polahiki a doufal, že ho s Wiamou zavřou, nikoli proto, že by ji chtěl sexuálně, nebo proto, že by byl zvědavý, co dělá, když tam je celý den zavřená. Chtěl, aby ho k ní zavřeli, protože by přes den nikdo nemohl dveře otevřít a on by nemusel dělat žádné práce. Pungarehu ho odháněl s varováním, že jestli ho u chýše ještě jednou nachytá, osobně ho hodí přes palubu, kde rybář bude moci najít kýžený odpočinek a klid - na celou věčnost.
V noci Wiama vycházela ven, ztracená bytost, jejíž pleť téměř světélkovala. Seumas přes ni viděl její kosti. Za úplňku zůstávala ve stínu. Tvrdila, že tvář Hine-kehy je pro ni příliš jasná a oslňuje ji. Wiama přinesla na oltář své lásky druhou nejvyšší oběť. Každodenně riskovala smrt jen proto, aby mohla být se svým novým manželem Pungarehuem. Ostatní lidé na palubě jí byli okouzleni. Přes její ruku bylo vidět světlo. Oči měla tak bledé, že byly téměř bílé. Její kůže byla síť modrých žil a tepen, které se jako trhlinky rozbíhaly porcelánovou pletí. Všichni se na ni dívali jako na křehkou duši, která se jim jednoho dne rozbije před očima jako ptačí vejce.
PÁTÁ ČÁST:
Ostrov obrů
1
Když odpočívali u pavoucích ostrovů, Ru našel a ohobloval nový stěžeň jako náhradu za ten, který zničila bouře. Měli za sebou dobrý vítr v podobě bohyně Hine-tu-whenua, jejíž laskavost byla nevyčerpatelná. Loď mířila směrem Fee tietie na větrné růžici, ale jelikož Ru nevěděl, ve které části obrovského oceánu se nacházejí, nedalo se říct, zda doplují k nějakému cíli. Polahiki byl jako vždy

malomyslný a odmítavý a každému tvrdil, že plují do záhuby.
"Ryby jsou v těchhle vodách divné. Myslím, že budeme věčně plout a nikdy nenajdeme zemi."
A skutečně to tak vypadalo. Zdálo se, že se ocitli v obzvlášť prázdných končinách širého oceánu. Každý den pátrali na obloze po oblačných útvarech, které by naznačily, že pod nimi je země, a nenacházeli nic než bílé obláčky a nekonečnou modř. V noci si střecha cest svá tajemství dobře hlídala. Postupně vyjídali zásoby, takže měli až nebezpečně málo potravy. Rovněž s vodou začínaly být problémy, přestože v noci několikrát zapršelo.
Ru stál celé dny u stěžně a vyhlížel ke vzdálenému obzoru. Kuku Lau se ho čas od času pokusila ošálit falešnou vidinou, ostrovem tetelícím se ve vlnách teplého vzduchu, ale Ru byl velmi zkušený mořeplavec a nedovolil zbožným přáním ovládnout jeho smysly. Několikrát v nich také vzbudil naději bílý příboj v dálce, ale našli pouze zčeřenou hladinu na soutoku proudů nebo hejna mořských ptáků.
Jednou večer Ru svolal schůzku s Kietem, Seumasem, Dorchou, Kikamanou a Kluk-holkou. Požádal je o jejich názor na situaci.
"V Tikiho tváři jsou znamení, že na palubě není vše v pořádku," promluvila Kikamana. "A nemohu se ve snech spojit s Tangaroou. Velký bůh moře nás opustil."
"Neudělal by to, kdyby s námi nebyl z nějakého důvodu nespokojen," odpověděl Ru. "Myslíš, že za to může Wiama? Třeba ji Pungarehu z toho ostrova neměl odvážet. Možná se Tangaroa zlobí proto, že je na palubě ona."
Kikamana odmítavě zavrtěla hlavou. "Ne, začalo se to kazit ještě dřív, než na palubu přišla. Je to něco, co má hlubší kořeny, aleje to méně nápadné. Porušili jsme nějaký příkaz."
"Mne tedy nenapadá, co by to mohlo být," řekl podrážděně Ru."
Seumas navrhl, aby drželi hlídku. Souhlasili, ale jelikož nikdo z nich nevěděl, na co má dávat pozor, byla to velice nevděčná činnost.
A bylo ještě hůř. Vítr ustal: Hine-tu-whenua je opustila. Jednou ráno zmizel jeden z Ruových příbuzných, kterého si do mraků vytáhl Amai-te-rangi, rybář lidí. Ua po mnoho dní neseslal žádný déšť, takže se žízeň stala velice vážným problémem. Měli jistou bylinu, kterou mohli dát do mořské vody, aby chutnala přijatelně, ale člověk mohl vypít slané vody pouze určité množství, pak se pozvracel. Někteří zahlédli Dakuwangu, jak plave oparem mezi zemí a oblohou a čeká, až bude moc sežrat každou sau, která se mu připlete do cesty. Kabu muže, jehož ulovil Amai-te-rangi, viděli jedné noci poletovat po střeše cest jako balepu. Všechny z toho mrazilo v zádech.
"Určitě brzy zemřeme," prohlásil Polahiki. "Ještě nikdy jsem se neúčastnil plavby, na které by mě bohové tolik nenáviděli."
Jednou v noci se Ruovi zdálo, že navštívil Limua, strážce mrtvých, v jeho rozlehlém dřevěném paláci pod oceánem. Ru prošel zemí Mrtvých bez zvláštních událostí, jak to ve snu bývá, nezahlédl ani strašlivou Nanganangu, ani Milua, vládce podsvětí. Když došel do paláce z vyřezávaného a leštěného dřeva, zjistil, že dům je obklíčen strážnými ještěrkami, které chytají mouchy, což mu připadalo zvláštní, neboť byli pod vodní hladinou, kde se mouchy a podobný hmyz nevyskytují. Ještěrky mu dovolily vstoupit do obrovských palácových síní. Ru šel přímo do srdce paláce, kde na něj údajně čekal Limu, aby ho přijal. Palác byl uvnitř nádherný. Vysokou střechu podpíraly obrovské dřevěné sloupy, nádherné podlahy a stropy byly pokryty řezbami lidí, ryb, ptáků a jiných tvorů z přirozeného světa.
Řady balkonů šplhaly až do výšin čtyřbokých věží, zcela ztracených v mlze, a na všech se tísnili duchové mrtvých, čekající na přijetí u Limua. Duchové tu shlíželi na vetřelce s neskrývanou záští, poněvadž měli pocit, že Ru je předbíhá a narušuje pořádek. Žádný však na něho nepromluvil, ani se mu nepokusil zabránit v průchodu širokými dřevěnými oblouky, neboť ještěrky jejich chování sledovaly a nelítostně vyhazovaly každou duši, která vyvolávala rozruch.
Nakonec Ru došel do zšeřelé místnosti, v níž stál dřevěný trůn desetkrát vyšší než člověk. Zdobily ho lebky, kosti, masky ještěrek a lidí s dlouhými jazyky a další vyobrazení mrtvých. V tomto křesle seděl strážce mrtvých, jenž Ruovi řekl, že ho první předek Tiki a jeho manželka Marikoriko, první žena, požádali, aby Rua náležitě varoval před důsledky jeho situace.
"Pokud své problémy rychle nevyřešíš," prohlásil Limu, "skončíš tady."
"Jiná možnost není?" otázal se Ru. "Myslím, že příčinu našeho problému neobjevíme. Zkoušeli jsme to,

ale nepřišli jsme na nic. Moc nerad bych si myslel, že jsem své lidi dovedl do záhuby."
"Mohl bych zařídit, abyste přistáli na ostrově Věčných duší," navrhl Limu. "Na Lotofágu se zpívá a tančí, vládne tam věčné štěstí."
"Nezdá se, že by se to příliš lišilo od smrti," namítl Ru.
"Je to svým způsobem smrt," přisvědčil Limu. "Zbývá ti jediná možnost - učinit objev na své lodi."
Po těchto slovech Ru opustil palác a vydal se vzhůru ke hvězdám, kde seděl oceánský bůh hvězd Rehua v desátém nebi, v místě, které se nazývá Te Putahi Nui O Rehua, Velké Rehuovy křižovatky. Právě odsud jednoho večera spadl Kaitangata, milovaný Rehuův syn. Krev z jeho pádu se rozlila po obloze a nyní vytváří barevné východy a západy slunce.
Ru nebyl vpuštěn do desátého nebe, kde by ho pouze jedno nebe dělilo od Ia, nejvyšší bytosti sídlící v dvanáctém a nejvyšším nebi. Tak blízko nejvyššímu božstvu se žádný smrtelník nedostal, a ani Ru neměl být výjimkou. Musel na Rehuu zakřičet zdola, když ho chtěl požádat o pomoc.
"Mohu ti říct pouze jedno," odpověděl Rehua. "Slib, který jsi dal Tangaroovi, porušuješ v nočních hodinách."
"Já že porušuji svůj slib? Jak je to možné?"
"Víc ti nemohu říct," oznámil Rehua, jenž se třpytil tisícem hvězd a oslepoval Rua jasem světel sršících v jeho auře chladného ohně. "Na zbytek už musíš přijít sám."
Zatímco Rehua mluvil, Rua míjeli Mareikura, nebeští andělé a služebníci Ia, otírali se o něho svými éterickými těly. Tato stvoření byla zvláštními posly nejvyšší bytosti, doručujícími vzkazy mezi nejvyšším božstvem a ostatními bohy Oceánie. Na místech, kde se dotkli Ruovy kůže, po nich zůstala šmouha vzácného, třpytivého hvězdného prachu.
Ru opustil Křižovatky ke hvězdám a vrátil se do vlastního těla, spícího na palubě Vznešené květiny. Byl přesvědčen, že jejich problémem je Wiama, neboť podle Rehuy docházelo k projevům neposlušnosti v nočních hodinách, což byla jediná doba, kdy byla Wiama na palubě. Ru počkal do noci a pak požádal, aby ji k němu přivedli.
"Ty musíš být zdroj našich nesnází," prohlásil Ru, "neboť ty jediná v noci nespíš a můžeš si dělat, co se ti zlíbí, když ostatní nejsou tak ostražití."
"To není tak docela pravda," pošeptala mu do ucha na svou obranu Wiama. "Nejsem jediná, kdo nespí."
"Kdo je to?" zeptal se tiše Ru. "Řekni mi, jak se jménu-jí."
"Raději bych ti to ukázala," nabídla potichu Wiama.
Vstala a došla přes palubu k chýši na pravoboku, té, v níž se ukrývala přes den. Tam uchopila velký kus tapové látky a před Ruovými zraky jej prudce odtáhla. Pod látkou byla dvě nahá těla, svíjející se v záchvěvech lásky. Jedno patřilo Titopikovi, tohungovi, a druhé patřilo jedné z dvaceti panen posádky, která evidentně již pannou nebyla.
Ru hlasitě vykřikl. Nebylo divu, že Tangaroa přestal být jeho plavbě nakloněn. Velký bůh moře si za svou pomoc stanovil jen jednu podmínku: že jedinými námořníky, kteří budou plavidlo ovládat, budou panny. Teď se ukázalo, že jednu z členek posádky připravil o panenství kněz, který měl být sám počestný. Bylo to do očí bijící porušení jeho rozkazů a rozkazů velkého boha moře Tangaroy, jehož pouhý dech platil na oceáně za zákon.
Ru se rozběhl ke svému lůžku na palubě a chopil se zbraně, palice zhotovené ze dřeva nokonoko. Vzápětí se přihnal zpět ke smilníkům, odhodlán rozbít jim hlavu na kousky. Ostatní, kteří mezitím vstali z lůžek, se nahrnuli kolem provinilého páru a dívali se, jak ze sebe milenci vyklouzli a pokusili se zakrýt svou nahotu. Ve chvíli, kdy Ru zvedl palici nad ženinu hlavu, Seumas vymrštil ruku, uchopil palici a zadržel ji.
"Ty se odvažuješ dotknout prince?" vykřikl ohromený Ru, jehož mana pramenila z jeho urozeného původu.
"Nesahám ti na hlavu," odpověděl Seumas, "a dokonce ani na ruku -jen na palici. Nemohu ti dovolit, abys tu ženu zavraždil. Ona za to nemůže. Je to jeho vina. On ji svedl. Vzpomněl jsem si, že jsem ho přistihl, jak se v noci plížil po palubě. Myslel jsem, že se šel napít vody, ale určitě byl za touto ženou. Použil svou magii, aby si ji zotročil."
Ru dokázal zkrotit svého trýzněného ducha na dost dlouho, aby si mohl promluvit se Seumasem a

narychlo vytvořenou radou. Titopika a žena se zatím oblékli.
Ru přednesl radě: "Seumas řekl, že žena byla svedena, ne však proti své vůli, neboť jinak by Titopikovo konání ohlásila."
"Je mladá, nezkušená v těchto věcech," přidal se Kieto. "Ano, udělala špatnou věc, když se zprotivila tvým příkazům, ale její pochybení není nic ve srovnání s jeho. Spáchal to Titopika, možná dokonce s úmyslem poškodit výpravu. Nepochybuji, že to udělal schválně."
"Ty myslíš, že to byl úmysl?" zvolal rozzuřený Ru. "Proč by se mladý kněz něčeho takového dopustil?"
To již byl Titopika předveden před něho a mohl promluvit na svou obranu.
"Jsem kněžský novic. Jsem Ragnuův zvěd. Řekl mi, co mám udělat. Bál jsme se ho."
"Čeho ses bál po vyplutí?" zeptala se Kikamana. "Ragnu nemá tak dlouhou paži."
"To si myslíš ty," odfrkl Titopika. "Já si myslím něco jiného. Viděl jsem, jaké tresty umí přichystat těm, kteří ho neuposlechnou. Viděl jsem zmučené duse lidí, na jejichž tělech nebylo nic znát, a přesto se křikem dovolávali slitování. Ragnu je velice mocný kněz, kahuna, jehož magie může překonat tisíc mil -"
"Když je tak mocný," ozval se posměšně Seumas, "proč se zatěžuje s kreaturami, jako jsi ty - proč nás svou magií rovnou nepotopí?"
"Já nemám velkou manu jako Ru a nejsem pod ochranou bohů."
Byla to pravda. Kahuna - bez ohledu na to, jak mocný -by nemohl otevřeně způsobit sabotáž výpravy vedené člověkem, jako byl Ru, jehož činy vedli bohové. Takovou zkázu by bylo nutno přivodit nenápadně, mimo zrak jakéhokoliv božstva, aby to mohlo vypadat jako nehoda nebo lidská slabost. Bohové neměli o pevnosti vůle smrtelníků valné mínění a nijak zblízka by nepátrali po příčinách neúspěchu, který podle všeho vzešel z lidských nedostatků.
"Zmiz mi z očí," obořil se Ru na Titopiku. "Později zvážím, jak s tebou naložit."
Když se Titopika odebral do jiné části kánoe, kde ho budou střežit někteří Ruovi příbuzní, Ru se zamyslel nad tím, jak jejich situaci napravit.
"Musíme přinést oběť Tangaroovi," prohlásil. "Chtěl bych, aby to byl Titopika, jenomže jeho duše je poskvrněna hanbou, a takový člověk není hoden obětování. Bude to muset být buď někdo jiný z lidí na palubě, nebo alespoň zvíře, které si to zaslouží. Nechceme, aby se komukoli z této výpravy stalo něco zlého, a žádná domácí zvířata nám už nezbyla."
Seumas si náhle uvědomil, že všechny oči se dívají na něho a na Dorchu. Pochopil, kam Ruovy narážky míří, a prudce se postavil.
"Ne," řekl. "To rozhodně zakazuji."
"Víme, jak ti je, Seumasi," promluvil Kieto, "ale když nic neuděláme, stejně všichni zemřeme."
"Vymyslete něco jiného," vykřikl Seumas a objal svého psa Dirka kolem krku. "Dorcho, pomoz mi."
"Posečkej do svítání, Ru. Pokud nás nenapadne nic jiného, budeš to muset udělat. Alespoň dej manželovi čas do východu slunce."
"Tak dobře, do rána," souhlasil Ru. "Pokud Seumas nepřijde s jiným řešením, obětujeme jeho psa. Teď musím nahradit jednoho člena posádky, jinak budeme nadále porušovat Tangaroův příkaz."
"Ty ji nenecháš popravit?"
"Ne - ožením ji s Titopikou. Zaslouží si jeden druhého. Co je však mnohem důležitější, máme na palubě nějaké další silné, zdravé dívky? Potřebuji do posádky zdatnou pannu, jinak v téhle tišině uvázneme navždy. Máme mezi sebou takovou ženu, která by mohla nahradit svévolnou pannu, a není ještě dítě?"
Mezi shromážděnými rádci na chvíli zavládlo mlčení. Potom se ozval jeden hlas.
"Ano, máme."
Byla to Kikamana, kněžka, osobní kahuna krále Tangiiy z Rarotongy.
"Tebe?" zeptal se tiše princ. "No ovšem."
Nezeptal se, jestli jí může věřit. Jestli Kikamana řekla, že je stále panna, tak to byla pravda. Ptát se kahuny na její stav, to se nedělá. Přestože byla v letech, kdy jí sil ubývalo, její duše byla stejně čistá a neposkvrněná jako duše novorozence. Kikamana byla stará věkem, ale mladá svou ctností: čistá jako vysoká hora na jaře. Jako žena, jejíž tělo nebylo zne-ctěno, jejíž duše a bezúhonnost byly bez kazu, byla dokonalou náhradou padlé panny.
"Budiž," prohlásil princ Ru.

Další den byli Titopika a mladá žena oddáni. Dívka se k němu maj etnicky tiskla, zatímco Titopika dával okázale najevo, jak se nudí. Seumas měl sto chutí rozmáchnout se a rozbít jim hlavy o sebe. Podle něho byli oba stejní hlupáci.
Po tomto odhalení byl Titopika bedlivě sledován. Ru zvěda varoval, že jestli se ještě jednou pokusí výpravu překazit, bude ho to stát život. Většina lidí považovala za zázrak, že mu již Ru nepodřízl hrdlo a nehodil ho přes palubu.
Seumas v průběhu noci dostal nápad, který považoval za řešení svého problému. Dirk byl jeho pes, pes, kterého vychoval a vycvičil. Nehodlal dopustit, aby ho zabili. Žádná rituální oběť nebude.
Když řekl Dorše, co se chystá udělat, jeho žena vytřeštila oči úžasem.
"Jsi buď blázen, nebo úplný pitomec. Přece nemůžeš mít nějakého psa tak rád. Vzdej se ho."
"Ne," odvětil odhodlaně Seumas. "Nevzdám. Nemá to nic společného s láskou ke zvířeti," dodal mrzutě.
"Mám za Dírka odpovědnost. Když na sebe vezmeš zodpovědnost za něčí život, uděláš pro záchranu toho života cokoli. To nemá vůbec nic společného se sentimentem. Nic takového k tomu psovi necítím - je to dobrý lovec, rychlý a poslušný, a dal by za mne život - ale ty hloupé city, o kterých mluvíš, v sobě nechovám."
Dorcha povytáhla obočí. "Opravdu? Já tě znám, Seumasi, jsi můj muž. Když jsi do mě byl zamilovaný a nemohl jsi mě mít, byl jsi sentimentální od hlavy k patě. Vídala jsem tě, jak chodíš po pláži jako náměsíčný a díváš se k mé chýši. Šlo mi to hrozně na nervy."
"Pes není ženská," řekl na rovinu Seumas. "A vůbec, není pravda, že jsem kolem tebe chodil jako náměsíčný. Muselo se ti něco zdát - to bude ta tvoje ješitnost, holčičko. Nic takového jsem nedělal. Prostě jsem -"
"Cítil odpovědnost za mé blaho?" skočila mu do řeči.
"Svým způsobem ano. Kvůli mně tě odvezli z Albannu, takže jsem samozřejmě cítil, že tě musím chránit."
"Ty jsi mluvka," řekla. "Jen se nad tím zamysli, člověče, přece nemůžeš riskovat život pro nějakého otrhaného cw," schválně použila gaelské slovo pro psa, aby ji začal vnímat. "Vzpamatuj se."
"Už jsem se rozhodl," odpověděl. "Nenechám si to rozmluvit nějakou ženskou."
"No jistě, proč bys měl dát na nějakou ženskou. Ale na prašivém čoklovi ti záleží. Ochraňuj nás bůh!"
Nebe bylo toho dne čisté jako modrá mísa přiklopená na zakřivující se oceán. Moře se dmulo, ale vlny byly malé -Dorcha jim říkala "lízavé". Čerstvý vítr, jenž měl stejný směr jako dmutí, napínal plachty z pandánových rohoží a hnal velkou pahi tak, že letěla po hladině jako malá rybářská kánoe váa. Drobní rybáci z nějakého nedalekého ostrova, po němž Ru marně pátral, poletovali ve vzduchu nad nimi.
V hliněné misce na plošině hořel malý oheň a vařilo se. Matka s dcerkou, Ruovy příbuzné, si pekly taro. Z trupů bylo slyšet nepolevující vybírání vody, která stále prosakovala sešitými deskami utěsněnými rostlinným a žraločím olejem.
Navzdory klidnému počasí měly ženy plné ruce práce. Snažily se co nejlépe chytit vítr do plachet, co nejúčelněji využívat kormidelního vesla. Slaná vodní tříšť se jim leskla na kůži v barvě týkového dřeva, která od začátku dlouhé plavby ztmavla. Když přijde na svět oceánské dítě, má světlou kůži jako dítě, které by se narodilo Seumasovi a Dorše. Teprve stálým působením slunce a živlů dostane Oceánnco-va pleť, od přírody bledá, tmavší odstín. Mnoho urozených žen nikdy nevyjde na slunce, a tak si udrží slonovinovou pleť po celý život.
Panny, k nimž teď patřila i Kikamana, dostávaly hnědou barvu a začínaly být ošlehané počasím, na přitažlivosti jim to však neubíralo. Jsou to všechno krásní lidé, říkal si Seu-mas, muži i ženy, se svalnatými, ohebnými těly a dlouhými černými vlasy, s pohlednými tvářemi a tmavýma očima. Velice hezcí. Není divu, že jsou tak ješitní.
"Tak co?" zeptal se Ru. "Rozhodl ses?"
Kluk-holka a Kieto se na svého spolukošovníka Seumase dívali zpoza Ruových zad a také čekali, jak odpoví.
"Navrhuji," řekl vyrovnaným hlasem Seumas, "abychom místo zabití mého psa, do něhož jsem vložil mnoho let trpělivého výcviku, obětovali velkého bílého žraloka."
Ru se zamračil a zavrtěl hlavou, jako by byl plavat a voda mu zůstala v uších.

"Velkého bílého žraloka?"
"Ano."
"Ale," začal Ru, "my nemáme velkého bílého žraloka, máme jenom psa."
"Pak musíme nějakého ulovit," odpověděl Seumas. "Musíme táhnout za pahi nějakou návnadu a ulovit velkého bílého žraloka."
V tom okamžiku se do věci vložila Kluk-holka, vyvedená z míry stejně jako Ru.
"Ale nemáme žádné maso, které bychom použili jako návnadu - to přece víš, Seumasi. Ryba nebude stačit. Musí to být kus krvavého masa."
"Maso se prochází po palubě," poukázal Seumas.
Polahiki zavrtěl hlavou a řekl: "Jestli mluvíš o krysách, poslední jsme snědli před dvěma dny. Žádné další krysy na palubě nemáme. Podíval jsem se do každého dutého bam-busu a mezi zeleninu - všude, kam se schovávají. Uznávám, že jsou to záludná stvoření, která se dokážou vmáčknout do těsných míst, ale určitě jsme snědli poslední. Sám jsem měl kousek."
"Sám jsi měl celou" zabručela jedna pasažérka. "Viděla jsem, jak jsi ji snědl polosyrovou."
"Já myslím dvounohou krysu," řekl klidně Seumas.
Kieto se prudce nadechl. Ostatní přestali dělat to, čím se zabývali, a poslouchali. Ru se znovu zamračil.
"Myslím, že ti rozumím Seumasi. Titopika! Máme použít novomanžela jako návnadu?"
Titopika to zaslechl a rázným krokem zamířil přes palubu knim.
"Ty skřete! Vždycky jsi mě nenáviděl, přiznej to. To je tvoje pomsta, že? Protože jsem Ragnuův člověk? Měj slitování s někým, kdo byl zneužit."
"Nechtěl jsem použít tebe."
Po této Seumasově poznámce se všechny oči přirozeně obrátily k místu, kde seděl špinavý rybář Polahiki, sloupával si strupy a škrábal si kousance od vší.
"Mne?" vykřikl Polahiki a vyskočil. "No jasně, nejjednodušší je zasednout si na bezbranného rybáře, který dělá, co může. To je typické. Jen proto, že jsem Hivan, jsem první na řadě, když se hledá někdo, koho by bylo možné týrat a trápit, jen aby si nějaký kruťas udělal -"
"Zavři už hubu, prosím tě," přerušil ho unaveně Seumas. "Myslel jsem sebe - ta návnada budu já. Pořežete mě na nohách, abych krvácel, přivážete mě na provaz, a až se objeví velký bílý žralok, dáte si záležet, abyste ho harpunovali dřív, než mi ukousne nohy. To je všechno."
Než pasažéři a členové posádky tento neslýchaný návrh strávili, zavládlo kolem Albannacha ohromené ticho. Jeden nebo dva lidé zalétli pohledem k Dorše, aby viděli její reakci, ale pochopili, že již věděla, co Seumas řekne. Kluk--holka se na Seumase podívala s žalostným výrazem.
"To rae," hlesla. "Pro psa ne. Co kdybychom nakonec přece jen použili Titopiku? Je to, koneckonců, on, kdo může za všechny naše strasti. Použijme jako návnadu jeho."
Titopika neřekl nic, pouze sevřel rty, ale jeho novopečená nevěsta se k němu přitiskla a rozbrečela se.
Seumas k sobě Titopiku zavolal. Nepravý kněz hrubě odstrčil svou rozrušenou nevěstu a přistoupil před Seumase.
"Jsi opravdu řádný tohunga?" zeptal se Seumas.
"Nejsem. Doufal jsem, že se jím stanu - ale Ragnu mi to všechno zmařil."
"Ale víš, jak vyvolat pomalé krvácení, ne?"
Titopika a několik dalších kolem něho se zatvářili nechápavě.
"Ano."
Seumas mu podal lasturový nůž s ostrou čepelí.
"V tom případě mi můžeš pořezat kotníky, aby mi krev tekla, ale netryskala. Dokážeš to?"
Titopika se usmál, přikývl a chopil se nože.
"Ne!" vykřikla Kluk-holka. "On tě zmrzačí!"
Titopika se na nešťastnou Kluk-holku pohrdavě podíval.
"Udělám to, oč jsem byl požádán, a nic víc. Myslíš, že jsem pitomec? Když ho říznu víc, než je nutné, můžete mě předhodit jako žrádlo velkému bílému žralokovi a skoncovat se mnou."
Kluk-holka se obrátila na Dorchu, která řekla: "Já mu věřím - přinejmenším v tomto. Když už je můj manžel takový blázen, aby se do toho pustil, potřebuje mít jistotu, že nevykrvácí předčasně. Pořež ho,

Titopiko."
Jakmile Ru pochopil, že Seumas myslí svá slova vážně, nechal posádku zhotovit postroj z pletených provazů a připevnit jej na vlečné lano. Pak svázali k sobě několik bam-busových kůlů, aby vytvořili malý vor, na němž bude Seumas ležet, až potáhne nohy vodou za sebou. Dirk se na to díval, naprosto zmatený veškerou tou aktivitou kolem svého pána, a přemýšlel, zda má nebo nemá zaútočit na toho člověka s nožem, který jeho pána zlehka řezal na kotnících. Pak spustili Seumase ze zádi pahi na malý vor, který plul po hladině jako jedno z prken, které používají pro jízdu dunícím příbojem na Havaji.
Kikamana tloukla o sebe kostmi, s jejichž pomocí zahnala Ponaturi, a zpívala karakiu. Kluk-holka vhodila do moře několik magických kamínků na přivábení kořisti.

"Ó, velký mořský žraloku,
Velký bílý lovce menších lovců.
Tady máš svou návnadu.
Krvácí jako západ slunce, když mizí z oblohy,
zakaluje vodu, přivádí tvé smysly k šílenství.
Pojď si pro ni - jestli můžeš."

Když Kikamana dozpívala karakiu, chopila se silné bam-busové harpuny s ozubcem z velrybí kosti na jednom konci a postavila se k ostatním, aby čekala, až si velký bílý žralok přijde pro návnadu.
"Doufejme jen, že krev neučiti Magantu, netvor schopný spolknout i celou pahi," zašeptal Po'oi, syn starého Kalia. "Kdyby přišel Magantu, budeme všichni návnada - a rychle spolknutá."
"Přestaň se nás snažit povzbudit," zanaříkal Rinto. "Už tak jsme štěstím bez sebe."
Seumas klouzal po vlnách za kánoí. Ve vodě za ním zůstávala tenká červená stopa. Chvílemi prskal a frkal, když se mu některá vlna přelila přes hlavu. Bylo těžké poznat, co cítí, podle tváře, na níž záměrně udržoval strnulý výraz trpícího Pikta.
Seumasovy šedivějící vlasy za ním splývaly jako chalu-hové kadeře ženy, která žila v obrovských mořích hluboko pod ostrovy, v kalném, mlžném, temném oceánu - zmrzlém moři pia s horami jako vlny - kde po dlouhá léta přebývala se zrádným tvorem zvaným rypouš sloní, který se potápěl do velkých hlubin a schovával se před lovci v její dlouhé hřívě.
Po nějaké době, když se žádný velký bílý žralok neobjevil, si Dorcha nechala od Titopiky pořezat vlastní kotníky, pak vzala několik hub, napustila je svou krví a hodila je přes palubu. Ostatní začali dělat totéž.
Seumas již nedokázal udržet strnulý výraz a začínal vypadat prochladle a zbědované. Do moře dopadly další houby nasáklé krví. Hrozilo nebezpečí, že si pro návnadu připlují tygří žraloci místo velkého bílého, ale nikdo o tom nemluvil, poněvadž tygří žraloci nebyli dostatečnou obětí pro velkého boha moře. Tento účel mohl splnit pouze velký bílý žralok.
Den se vlekl. Zdálo se, že pobyt ve vodě a ztráta krve zbavují Seumase sil.
Náhle Po'oi, který si vylezl na stěžeň, aby měl dobrý výhled, vzrušeně vykřikl: "Už je tady! Velký bílý žralok!"
Také ostatní zahlédli tmavou ploutev, která prořezávala vodu a blížila se kolmo k Seumasovi.
"Vytáhněte ho!" zavřískla Dorcha a popadla napjatý provaz.
Kluk-holka jí provaz zlehka vyprostila. "Ještě ne," zamumlala. "Jestli ho vytáhneš moc brzo, rybu ztratíme - chce to ještě chviličku."
Žralokův ocas se mihl nad hladinou a Dorcha zahlédla roztřepený černý okraj. Ohromilo ji, jak je zvíře dlouhé. Bylo to monstrum. Jistě by dokázalo spolknout najednou Seumase i s příbojovým vorem.
Velký bílý žralok začal kroužit kolem pahi, každým kruhem o něco blíž. Hřbetní ploutev krájela vlny s udivující rychlostí. Zanedlouho proplouvala jenom dvě délky těla od Seumase, na jehož tváři se opět usadil nezúčastněný výraz.
"Přitáhněte ho," zavelel Ru, "ale postupně."
"Ne, ne, rychle" vyhrkla Dorcha se srdcem v hrdle.
Ti, kteří drželi lano, si jí nevšímali, ale udělali, co jim Ru řekl, a pomaličku přitáhli vor i Seumase. Velký bílý žralok neustále zmenšoval své kruhy, čím dál blíž k čekajícím harpunám a smyčkám.

"Provaz se třepí," vykřikla Dorcha. "Přetrhne se!"
"Pomalu, pomalu," nabádal tiše Ru, jako by Dorchu neslyšel. "Jen klid, jen klid."
Dorše to připadalo, že trvalo roky, než uslyšela lehký náraz voru o záď pahi. Seumas zůstal, kde byl, a čekal na okamžik, až se velký bílý žralok ve vodě otočí, jak se otočit musel, aby svou kořist dostal, neboť má ústa na spodní straně své obrovské hlavy. V tom okamžiku žralok odkryl měkkou spodní část břicha. Seumase doslova vyškubli ze srpkovité tlamy, jejíž čelisti měly zuby jako pila. Vzápětí vylétly harpuny a sedm jich zarylo ozubcem opatřené hroty do žralokova břicha.
Harpunáři, mezi nimiž byl i samotný Ru, spustili pokřik a povyk.
"Držte ho, držte ho!"
"Pozor - má kůži jako pískovec!"
"Tlama, tlama - držte se od jeho tlamy."
Obrovská ryba se ještě jednou vrhla na bok kánoe, a čtyři harpuny se ihned zlomily nebo vytrhly. Držitelé dalších tří neochvějně vytrvávali a čekali, až ocas znovu udeří. Když se ocas objevil, zkušený Polahiki, který zabil víc žraloků než kdokoli jiný na palubě, přes něj pohotově přehodil smyčku. Jakmile se jedna smyčka utáhla, následovala ji další a další. Teď, když ho měli, mohli pustit harpunové provazy. Velkého bílého žraloka, dlouhého jako polovina lodi samotné, teď pahi táhla za sebou. Pro plachty to byla pořádná zátěž.
"Ty můj mládenče!" vyhrkla Dorcha, Oči jí hořely a v jejím výrazu se mísil hněv s úlevou. "Jsi ten nejtvrdohlavější Pikt, jakého jsem měla smůlu - si vzít."
Seumas se na rozčilenou manželku zaraženě usmál. Dirk vrtěl ocasem a tulil se mu čenichem ke krku, jako by věděl, že mu jeho pán zachránil život tím, že riskoval svůj.
Dorcha Seumase otřela, osušila mu celé tělo a pak mu začala do ran vtírat mast. On dělal totéž s jejími ranami a čas od časuji líbal na chodidla a slízával jí sůl mezi prsty na nohou, poněvadž věděl, že ji to dohání k šílenství. Vědomí, jak prudce ho miluje, ho naplňovalo dokonalým štěstím.
Zatímco se takto ošetřovali, špital jí Seumas chvílemi něco do ucha - věci, které musejí být mezi manželi středního věku tajemstvím - až se jí na tváři postupně objevil úsměv. Občas, když začaly být jeho návrhy příliš odvážné, jí dovolil, aby ho štípla do ruky. Seumasovi stálo za to riskovat život, aby jí mohl být zase tak blízko, jako když byli mladí a čerstvě zamilovaní.
2
Tangaroa věděl, že nějaký bůh nebo bohové dělají vše, co je v jejich silách, aby Vznešená květina nedosáhla svého cíle, buď na zlost jemu, nebo lidem na palubě pahi. Zatím se mu nepodařilo této hádance přijít na kloub, neboť pachatel se skrýval. A dobře věděl proč, neboť samotný Io prohlásil, že výprava je chvályhodná.
Velký bůh moře po tomto záškodnickém bohovi nijak usilovně nepátral, neboť poslední dobou sám posílal kánoi nesprávným směrem. Z Tangaroovy strany to nebyla zlá vůle, ale trest pro ty na palubě, kteří porušili jeho přísná nařízení. Nyní bylo opět všechno v pořádku a Tangaroa byl uchlácholen.
Tangaroa se díval, jak velkého bílého žraloka vytáhli na palubu pahi, až se táhl přes polovinu délky oceánské kánoe. Potom žraloka obřadně zabili a přinesli oběti velkému bohu moře. Tangarou to uspokojilo a usmířilo. Teď, když byla situace na pahi uvedena v soulad s jeho pokyny, neviděl důvod, proč by měl pahi déle zdržovat. Loď však ze všeho nejdřív potřebovala zastávku na ostrově, aby doplnila zásoby.
Nejbližší pevninou byl ostrov zvaný Rapanui.
o o o
Po obětování velkého žraloka a následné hostině upadla většina lidí na palubě do hlubokého spánku.
Wiama si myslela, že už nastal soumrak, a málem vyšla z chýše ven, ale její milý Pungarehu ji včas varoval, aby dveře neotvírala. Pungarehu zaslechl, jak se za stěnami chýše pohnula, a přestože se nemohl dočkat, až ji znovu uvidí, zároveň se bál, že vyjde z chýše příliš brzy a vážně si ublíží.
Když potom tma skutečně přišla, zatoulaná dívka opustila chýši a padla svému milému do náruče. Potom se oba odebrali na příď kánoe, kde se posadili a dívali se, jak se přes ně ze směru Apa toa na větrné růžici valí tma.
"Stýskalo se mi po tobě, lásko," řekl Pungarehu. "Den je bez tebe dlouhý, přestože spím, aby mi čas

rychleji ubíhal."
"Musíš spát ve dne," odvětila, "jinak by sis neodpočinul. Musíš seřídit své hodiny podle mých, protože ty se ve tmě nerozpustíš jako já na slunci."
Pungarehu chápal, že to má logiku, ale nutnost být ve dne odloučeni ho čím dál víc zneklidňovala.
"Mohl bych zůstat v chýši s tebou."
Usmála se a pohladila ho po tváři rukou, která byla stejně průsvitná jako dutenka plovoucí na vlnách oceánu. "Pak by se vůbec nevyspal ani jeden z nás."
"Prosím, dovolíš mi, abych s tebou zítra zůstal v chýši?"
Wiama si povzdechla a zvážila jeho žádost. Po pravdě řečeno byla velice ráda, že Pungarehu je venku z chýše, aby ji mohl chránit před nešťastnými náhodami nebo snad dokonce úmyslnými pokusy ublížit jí. Dokud byl venku, mohl zastavit každého, kdo se k chýši přiblížil. Někdo mohl zapomenout, že uvnitř je Wiama, a z roztržitosti dveře otevřít, až bude hledat zásoby. Někdo mohl na Pungarehua z nějakého důvodu žárlit a chtít mu ublížit tím, že ji zničí. Bylo nejlepší, když zůstával venku, dokud byla uvnitř, aby měl pod kontrolou přístup.
"Je lepší…"
"Prosím?" šeptl jí do ucha, jemného jako loděnka, s touhou tak hlubokou, že mu nedokázala říci ne.
"Tak dobře," svolila. "Ale jen jeden den."
"Zítra?" zvolal.
"Zítra."

Na Raiateji, v chrámu na Tapu-tapu atei, mezitím Ragnu vztekle přecházel sem a tam. Využil prostředky, které mu umožňovaly vidět na velkou dálku, a tak věděl, že jeho člověk na palubě Vznešené květiny zklamal. V první chvíli chtěl mladíka zabít, ale pak se uklidnil a jeho zuřivost přestala být namířena na Titopiku, jehož snaha o zničení pahi podle Rag-nuova mínění neodpovídala tomu, co by se na velekněžova zvěda slušelo.
Ragnuovi neunikla ani ironie celé situace. Ve skutečnosti svými intrikami přispěl k úspěšnému výsledku Kietovy expedice. Rarotonžané přistanou na Rapanui, kde jistě objeví vstup do jiného světa, který hledají. Částečně to bylo způsobeno tím, že Titopika svedl jednu z panen v posádce a Tan-garoa následně poslal Vznešenou květinu špatným směrem.
Vypustil proto bělobřichého mořského orla s tykvovitou nádobou v drápech, aby loď vyhledal a doručil pouzdro Ti-topikovi. Do tykve byly vyryty symboly, z nichž Titopika pozná, že je psala Ragnuova ruka. Mladík také na základě těchto symbolů uvěří, že v tykvi je jed, který má nepřátelům raiatejského kahuny podat.
V pouzdru bylo něco mnohem smrtelnějšího, zato však méně spolehlivého.
Ragnuův problém byl v počtu jeho nepřátel. Bylo nepravděpodobné, že by se Titopikovi mohlo podařit otrávit všechny na palubě pahi. Ani jed se zpožděným účinkem by nemuseli požít všichni pasažéři a celá posádka. Další problém představoval samotný Titopika. Ragnu měl zájem, aby plavbu nepřežil nikdo - ani jeho zvěd, který by měl kahunu do konce života v hrsti. Nový král by určitě neměl radost, kdyby se dozvěděl, že jeho bratrance Rua zavraždil jeho vlastní ochránce a ten, kdo měl podle předpokladů ochraňovat urozené rodiny.
Bylo samozřejmě možné, že pták nedoletí, že dravce cestou potká nehoda nebo se stane něco jiného. Mohl pouze čekat na výsledek a doufat, že jeho nastražená past zabila všechny na palubě Vznešené květiny.
Ragnu se mezitím připravil na novou oběť duchům svých předků, kteří čekali, až budou usmířeni smrtí Seumase, Kie-ta a ostatních původních členů Tangiiovy plavby na Raro-tongu.
"Myslím, že by to měl být mladý chlapec," zamumlal kněz. "Praotcové určitě ocení kousek pečeného dlouhého prasete."
Další den měl vést ostatní kněze ostrova při shromáždění na počest Velkého boha stvořitele Ronga, boha všeho, co roste. Tahle shromáždění byla jedinou příležitostí, kdy se Ragnu mohl setkat s jinými obyčejnými lidmi, protože jeho mana byla již tak silná, že se téměř vyrovnala maně krále. Pokud by jeho stín padl na prostého člověka, nešťastník by mohl zemřít. Jeho moc měla svou stinnou stránku v tom, že

byl osamělý stařec, příliš vznešený pro masy a příliš hrozivý pro urozené. Všichni věděli, jakým je mistrem ve věcech magie, a všichni se ho báli, prostí i urození bez rozdílu.
Byl to stařec bez přátel, zatrpklý a chladný, kterého mohlo potěšit jediné - smrt jeho nepřátel.
o o o
Když přišlo ráno, na moři ležela hustá mlha. Hau Marin-gi, bůh oparu a mlhy, usoudil, že nastal den, kdy by měl přes oceán přehodit svůj plášť. Vznešená květina vplula po klidném moři do této hradby mořské mlhy a pokračovala do jejího nitra. Vítr nefoukal, a tak posádka pádlovala, aby plavidlo z mlžné bariéry vyvezla. Ru se postavil ke stěžni.
"Poslouchejte!" vykřikl po chvíli. "Přestaňte pádlovat."
Ženy u pádel poslechly. Seumas napnul sluch. Odměnou mu byl tichý šum vln vrhajících se na skály. Nablízku byla země, ale mlha tajila, kterým směrem.
"Kudy?" zeptal se Rua.
Ru, jehož mořeplavecké uši měly pro takové zvuky větší cit než uši nějakého bojovníka z Albannu, ukázal.
"Tudy," prohlásil. "Plujte směrem, jenž ukazuje můj prst," uložil pádlujícím ženám.
Ženy udělaly, co si přál. Seumas, Dorcha a zbývající pa-sažéři z Rarotongy - Po'oi, Rinto, Kluk-holka, Kikamana, Kieto a Polahiki - se nahrnuli na příď plavidla. Pungarehu byl ve druhé palubní chýši se svou novomanželkou Wiamou a užíval si líbánky. On i Wiama slyšeli strkanici venku a zavolali, co se děje.
"Ostrov," vykřikl vzrušeně Polahiki. "Blížíme se k nějakému ostrovu."
Náhle se mlha protrhla a objevil se původce příboje: vysoký sopečný ostrov. Scenerie působila dramaticky. Terén zarostlý hustým lesem se zvedal od malé písečné zátoky přímo před nimi k okraji obrovského kráteru. Na několika místech vyčnívaly nad stromy hlavy obrů. Jejich těla byla buď červená, nebo bílá, ale všichni měli na hlavě červený chochol z vlasů. Tyto postavy s charakteristickými rysy, dlouhými hlavami a dlouhými nosy - vévodily krajině. Červení obři měli dlouhé uši, zatímco bílí měli uši krátké. Několik těchto tvorů bylo v pohybu, jako by přecházeli po nějakých lesních pěšinách.
"Vidíte to?" hles Seumas. "Země obrů."
"Rapanui!" potvrdila Dorcha. "Večer ji doplním na svou lasturovou mapu, ve vztahu ke hvězdám na střeše cest. Našli jsme místo, které hledáme."
Když to zaslechl Ru, hněvivě jí skočil do řeči. "Ale to není náš cíl. Říkali jste, že se sem dostaneme, jenomže já jsem doufal, že se mýlíte. Opravdu jste nepoužili žádnou magii, abyste nás odchýlili z kursu a dopluli k tomuto bědnému místu?"
Odpověděla Kikamana, která byla jediná, jejíž magie by připadala v úvahu: "Kdybychom sem mohli dovést nějakou kánoi s pomocí kouzel, nepotřebovali bychom tebe, princi Ru. Sami bychom sem připluli přímo z Rarotongy. Jsme zde, protože bylo předpovězeno, že Vznešená květina k těmto břehům připluje. Patří to k našemu osudu, patří to k vašemu osudu, a není před tím vyhnutí."
Zdálo se, že Rua tato odpověď uspokojila. Když kánoe vplula do zátoky a pomalu se blížila k písčité zátočině, vyběhl z okraje lesa muž. Byl vysoký a hubený, měl orlí nos a dlouhé uši, takže spíš než Oceáncům byl podobný obrům. Běžel, jako by ho někdo pronásledoval. Každou chvíli se krátce, vyděšeně ohlédl přes rameno a několikrát přitom zakopl. Vypadalo to, jako by čekal, že ti, kteří ho honí, se každým okamžikem vynoří z lesa.
"Myslíte, že ho honí obr?" zašeptal Polahiki. "Vypadá, jako by měl za patami démony."
V dalším okamžiku se skutečně z lesa vyřítila skupinka bojovníků, hustě tetovaných symboly pařátů a pruhy. Na sobě měli sukně z uschlé trávy a dlouhé trávové kamaše a nesli si oštěpy s obrovskými obsidiánovými hroty. Vypadali krutě a hrozivě. Vzrušené vystupování, rozcuchané vlasy, oděv z trávy a zlověstné symboly na těle, to vše jim mělo v očích nezasvěcených dodat démonické vzezření. Z opasků, které vypadaly, jako by byly z lidských vlasů, visely lebky. Hrdla zdobily náhrdelníky z uschlých částí těla. Z kadeří jim visely kosti.
Seumas ani na chvíli nepochyboval, že se jedná o nějaký barbarský kult smrti. Již se s podobnými setkal, jak v Oceánii, tak ve své domovině. Znal jejich způsoby: temné, divoké obřady odehrávající se uprostřed noci, oběti hrůzou neschopné slova, strach ovládající společenstva, ve kterých takové kulty působily.
Jeden z bojovníků ukázal na prchajícího a vzápětí trojice začala muže pronásledovat kamenitým terénem

k pláži.
Uprchlík vzhlédl a najednou si všiml pahi. Začal zběsile mávat a rozběhl se směrem ke kánoi. Lovci se s pokřikem a vříkáním hnali za ním. Zdálo se, že jsou odhodlání nenechat ho uniknout. Ru si uvědomil, že jeho loď se dostává do složité situace, a nařídil posádce a pasažérům, aby se ozbrojili, což všichni pohotově učinili.
Muž s dlouhýma ušima se brzy ocitl dostatečně blízko, aby ho bylo slyšet, a vykřikl s čirou hrůzou v hlase: "Ptačí lidé!"
"Ptačí lidé?" zeptal se Seumas. "Co tím myslí?"
Když se muž začal brodit mělčinami jen kousek od pahi, pronásledující bojovníci se kořisti přiblížili. Bojovníci vyslali své oštěpy, zbraně s krátkými násadami, na záda svého cíle. První čtyři minuly, ale pátý zasáhl zoufalého muže přímo do zad. Velká hlavice pravděpodobně prorazila páteř a hrot mu vyjel z břicha.
Šestý oštěp jako by strhl neobvyklý závan větru. Odnesl jej přes hlavy těch, kteří stáli na palubě Vznešené květiny, a zarazil jeho hrot do stěny druhé palubní chýše.
Uprchlík se pokusil vrávoravě ujít ještě několik kroků, ale z rány vytryskla krev a muž se svezl do vody. Vlny se mu převalily přes hlavu a voda kolem znachověla a zakalila se. Trávou odění bojovníci na pláži, ‚Ptačí lidé', jak je nazvala umírající oběť, triumfálně zavřískli jako dravci, kteří ulovili kořist. Vzápětí zmizeli, utekli zpátky do lesů, cestou však stačili přes rameno pokřikovat urážky na adresu těch na palubě oceánsé kánoe.
"Co si o tom myslíte?" zeptal se s bázní v hlase Po'oi. "Hned v prvních okamžicích jsme se stali svědky lovu na člověka. To není přátelský ostrov. Ten muž věděl, že s ním nebudou mít slitování. Kdybychom mu poskytli útočiště, určitě by zaútočili i na nás. Vypadali, že jsou z velice výboj-ného klanu."
"Myslím, že máš pravdu," přidal se Seumas. "Vypadali jako nájezdníci. Když řekl ‚Ptačí lidé', určitě myslel dravé ptáky. Všimli jste si těch vytetovaných pařátů? To nebyly obyčejné symboly - tak se označují piráti."
Polahiki se otočil k ostrovu zády a prohlásil: "Co kdybychom odsud hned odpluli?"
Když se otočil, všiml si oštěpu, který trčel ze stěny druhé palubní chýše. Užasl nad velikostí hlavice, která vypadala spíš jako dlouhý nůž. Přiskočil k ní a popadl násadu. Z chýše se ozval výkřik, příkaz, aby oštěp nevytahoval, jenomže Polahiki již začal. Následoval výkřik, při němž ztuhla krev v žilách každému na palubě. Potom se ozval pláč a bušení pěstmi do plošiny.
Pak, k úžasu a zděšení všech na palubě, se dveře chýše otevřely a vyšel z nich Pungarehu. Ruce držel u sebe a měl je plné zlatého prášku, podobného jemnému plážovému písku, který ostrý větřík foukající od ostrova rychle rozvál. Po tváři mu stékaly slzy. Dostal ze sebe jediné slovo, které řeklo vše.
"Wiama!"
Polahiki od Pungarehuovy zohyzděné tváře rychle couvl, stále s cizáckým oštěpem v ruce.
"Má vina to není!" vykřikl rybář. "Nepřibližuj se ke mně - nebo tě zabiju. Nevěděl jsem to. Vykřikl jsi moc pozdě. Nedívej se na mě tak. Zadržte ho někdo!"
Dorcha vešla do chýše a rozhlédla se po stěnách. Po vytaženém oštěpu zůstala díra. Otvorem prosvítal tenký, avšak pronikavý paprsek slunečního světla. Skotka předpokládala, že paprsek musel Wiamu zasáhnout do prsou, když ležela se svým milencem na palubě, poněvadž ve slámě byly dvě prohlubně. Jeden z těchto dvou otisků se leskl zlatým prachem. Paprsek světla ozařoval místečko asi ve třetině tohoto důlku. Oštěp slunečního světla, který byl pro její křehké tělo stejně hmotný jako hrot opravdového oštěpu, zatoulanou ženu smrtelně zranil.
Venku se zatím snažili utěšit zoufalého Pungarehua, jenž Polahikiho proklínal s každým štkavým nadechnutím. Nakonec musel zasáhnout Seumas.
"Přestaň klít, copak to nechápeš? To vítr odnesl ten oštěp až do stěny chýše. A nebyl to obyčejný vítr, poněvadž toto jsou těžké zbraně, které se nehodí pro házení, ale pro bodáni zblízka. Kdyby ten oštěp nevytáhl Polahiki, určitě by ho uvolnil vítr."
"Vítr?" nechápal Polahiki, stále bojující se slzami. "Co s tím má společného vítr?"
"Je přece bůh větru, nebo ne?" vysvětlil Seumas. "Nejmenuje se Maomao? Myslím, že si vzpomínám, jak ti jeden kněz pověděl, že Maomao se na tebe zlobí a slíbil, že budeš litovat. Nebylo to tak? Vida, už si

vzpomínáš. Jsi ten, kdo zabil ptáka poukaie, obrovského ptáka pod Maomaovou ochranou - byl jsem přece s tebou, pomáhal jsem ti ho zabít. Toto je trest velkého boha větru za zabití poukaie. Zabil jsi tenkrát toho obrovského ptáka kamennou sekerou - nejdřív jsi mu přerazil křídla a potom jsi mu rozbil čelisti a lebku. Vzpomínáš?"
Pungarehu se podíval příteli do obličeje a poznal, že to je pravda. Jeho žena, krásná a křehká Wiama, se stala nevinnou obětí dávného sporu mezi bohem a člověkem. Nyní byl dluh splacen, dotyčnému muži již nehrozilo nebezpečí - ale cena byla nesnesitelně vysoká.
3
Rarotonžané a Raiatejci se sešli ke společnému jednání. Dohodli se, že Kieto a jeho Rarotonžané se vypraví na břeh pátrat po vstupu do říše maorských kmenů. Ru a Raiatejci zůstanou na kánoi, doplní zásoby a budou bránit své postavení před útokem jak Ptačích lidí, tak bojovníků z jiného ostrovního kmene, obry nevyjímaje.
"Jakmile dostaneme zásoby na palubu, možná zakotvíme daleko od břehu," řekl Ru. "Musíme být na takovém místě, abychom byli schopni ujet z dosahu jakékoli válečné flotily. Ale neodplujeme úplně. Vraťte se na tuto pláž a zapalte pět malých ohňů v přímce, vzdálených od sebe rozpětí paží. Jestli budeme na oceánu, vrátíme se pro vás."
"Jak dlouho počkáte?" zeptal se Kieto.
"Nejdéle měsíc. Pokud se do té doby nevrátíte, budeme předpokládat, že jste všichni mrtví."
"To je rozumné," uznal Kieto.
"Kéž jsou vaši předkové nakloněni vaší výpravě," popřál Ru Rarotonžanům.
Rarotonžané vážně pokývali hlavou a všichni se pomodlili k Tikimu, nejstaršímu předkovi, dokonce i Dorcha a Seumas. Kromě obou Albannachů a Kieta se výpravy měli zúčastnit Kikamana, Polahiki, Kluk-holka a Manopův syn Rin-to. Po'oi a Pungarehu měli zůstat na pahi. První proto, že ho postihly nějaké zažívací potíže, a druhý proto, že stále oplakával ztrátu své nevěsty a momentálně nebyl schopen myslet s chladnou hlavou.
Silně vyzbrojená skupinka se vydala do vnitrozemí ostrova. Doufali, že se jim podaří najít člověka nebo kmen, který bude dostatečně přátelský, aby jim poradil, kde kouzelnou jeskyni najdou.
Když došli k lesu a vstoupili do něj, cítili se o něco jistě-ji. Stromy přinejmenším maskovaly jejich pohyb. Venku na otevřeném prostranství je mohli snadnou napadnout Ptačí lidé, kteří se určitě vrátí s posilou - alespoň Seumas a Kieto tomu věřili. Ru však nebyl blázen a neměl v úmyslu ohrozit Vznešenou květinu nějakým pošetilým gestem cti. Princ zváží okolnosti a zařídí se podle nich. Byl to pravý hrdina do takové situace: nebyl ukvapený, hloupý ani prchlivý. Přinejmenším loď byla v bezpečí.
Polahiki jako obvykle vlekl nohy s velkou námahou a neustále si stěžoval, kolik toho musí ujít, ale Kieto nehodlal čekat na opozdilce, takže rybář musel se zbytkem skupiny držet krok.
Netrvalo dlouho a narazili na jednoho z obrů. Tento se očividně nehýbal, poněvadž ležel natažený na zádech a postrádal obrovský chochol. Pozorně si prohlédli jeho zvláštní dlouhé uši a tajemný výraz. Obr byl nabarven na červeno a jeho oči tvořil bílý koral s červenými zornicemi.
Kieto postoupil a dotkl se tvora, který vypadal, že je mrtvý nebo hluboce spí. Rychle rukou ucukl a pak se nehybného těla opatrně dotkl ještě jednou.
"Co je to?" zeptal se Seumas.
"Kámen," odvětil Kieto. "Je to z kamene."
Udeřil obra do tváře palicí.
"Ano, pevný kámen."
"Myslíš, že zkameněl, když zemřel?" zeptal se Rinto.
"Podívej se, jak je obrovský," řekl tiše Kieto. Pouhá hlava byla třikrát větší než on. "Doufám, že nepotkáme některého z těch živých."
"Třeba těmi, které jsme viděli, pohybovali lidé," nadhodil Polahiki. "Jestli si vzpomínáte, přes stromy jim nebyly vidět nohy.
"Viděl jsem jednoho, jak se otočil, pohlédl za sebe a pak se pro něco shýbl - mohli by s ním něco takového dokázat lidé?"
"Ne, to asi ne," uznal zkroušený Polahiki.

Skupinka se dál ubírala stezkou, až dorazila do vesnice tvořené jednotlivými domy. Kieto řekl svým lidem, aby zůstali v úkrytu a nejdřív místní obyvatele chvíli pozorovali. Počkali a zanedlouho byli za svou trpělivost odměněni pohledem na pohybující se vesničany. Nevypadali jako oběť Ptačího muže, nýbrž oceánsky, nebyli však oblečeni do boje, ani jejich tetování nepůsobilo tak nepřátelským dojmem jako tetování vyznavačů ptačího kultu.
Kieto nakonec usoudil, že může ze stínu lesa zavolat na jednu z obyvatelek vesnice, mladou dívku, která šla pro vodu do jezírka. Byla to smutně vypadající, vytáhlá bytost, jež si pro sebe tiše broukala. Nádoba na vodu sahala do třetiny její výšky.
"Holčičko!" zavolal na ni Kieto. "Pojď sem."
Dívenka zvedla hlavu, vyjekla překvapením a s křikem: "Dlouhouší! Dlouhouší!" se rozběhla zpátky do vesnice.
Téměř vzápětí se z domů vyřítili bojovníci. Mávali oštěpy a palicemi a pokřikovali, div si nevyrvali hlasivky.
"Klid," vyzval Kieto. "Nebojujte, pokud nebudeme muset."
Když byli křičící bojovníci několik sáhů od nich, jejich vůdce se znenadání zastavil a vytřeštil oči. Ostatní postupně zastavili za ním. Jeden mladík, který pro strach z boje nevnímal nic kolem sebe kromě touhy zabíjet, pokračoval v hlasitém útoku, ale jeden ze zkušenějších vesničanů mu podrazil nohy a poslal ho jak širokého, tak dlouhého do prachu.
"Co to povídala ta holka?" zeptal se muž v popředí. "Tihle mají krátké uši jako my - ale nejspíš budou na ostrově noví, co?"
Otázka byla namířena na Kieta, jenž v odpověď přikývl.
"Přistáli jsme, abychom doplnili zásoby, avšak jediné, co jsme zatím viděli, byla strašlivá vražda."
Vůdce skupiny zarazil oštěp hlavicí do země a ostatní vesničané ho napodobili.
"Přišli jste k nám ve špatný čas," pravil muž. "Zuří válka mezi Dlouhouchými a Krátkouchými. Obyčejně jsou hosté vítáni a nikdo jim nebrání naplnit si tykve vodou a nasbírat šťavnaté kokosy, ovoce a zeleninu na další plavbu, i když je pravda, že na Pupku světa vídáme takové mořeplavce zřídka.
Nyní se však ve dne v noci nese vzduchem pach krve. Kolem je mnoho špatných lidí, kteří zabijí každého, ať je to kdokoli."
"Válka s lidmi dělá takové věci," uznal Kieto.
"Ti špatní lidé," ozval se Seumas, "neříká se jim náhodou Ptačí UdéT
Vůdce vesnice přikývl. "Viděli jste krátkouché bojovníky z tohoto klanu? Jsou stejně nebezpeční jako Dlouhouší…"
"A co obři?" zeptala se Kikamana. "Ti živí jsou také z kamene?"
"Živí? Mrtví?" řekl muž. "Žijeme ve zvláštní době. Někteří se hýbou, ale jsou živí? Někteří se nehýbají, ale jsou mrtví? To může rozsoudit jedině čaroděj."
"Proč jsou namalovaní různými barvami?" otázala se Ki-kamana.
"Obři z červeného kamene jsou na straně Dlouhouchých a bílí s krátkýma ušima jsou s námi. Čarodějové obou stran se snaží obry ovládnout. Jedni jim dávají schopnost pohybu a jiní hledají nové kouzelné formule, aby je znovu proměnili v pevný kámen. Obři spolu bojují, snaží se pobořit nepřátelské vesnice, působí velké škody. Zdá se, že kromě Hine-nui-te-po nevítězí nikdo."
"Taje vítězem každé války," přisvědčil Kieto.
"Pojďte s námi do vesnice," vyzval vůdce, "a občerstvěte se. Jestli je to v našich silách, pomůžeme vám. Snad se nám podaří dokázat vám, že nám pohostinnost úplně nechybí, přestože ostrov je v těchto temných časech rozpolcen."
Místní odvedli sedmičlennou skupinu do vesnice, kde stála svatyně s marae. Kolem bylo rovněž několik ahu, některé potřísněné krví, jiné čisté. Když se Kieto zeptal, proč mají tolik oltářů, bylo mu řečeno, že některé jsou podstavce, na nichž stojí obři, když jsou kamenní.
Stejně jako ostatní, i Seumas pevně svíral své zbraně pro případ, že by byli vlákáni do postavení, z něhož by se museli probojovat. Nebylo by to poprvé, kdy bojovníci předstírali, že jsou přátelé, aby pak mohli své hosty povraždit.
"Nedávno jsme zabili jednoho Dlouhouchého," oznámil vůdce bojovníků, zřejmě nějaký ariki. "Ještě nám

trochu masa zůstalo - hlavně játra a stehno."
"Vepřové nemáte?" zeptal se Kieto "My nejsme zvyklí jíst lidské maso."
"Vepřové?" podivil se náčelník. "Co to je?"
Rarotonžané se rozhlédli kolem sebe a uvědomili si, že skutečně nikde nevidí žádná prasata, pouze slepice. Zdálo se, že tito lidé vepře ani psy nemají.
Seumas byl rád, že nechal Dirka na pahi, jinak by ho místní mohli zabít ze strachu, že je to démon. Pokud chtěli Červené maso, znamenalo to, že budou muset jíst lidi. Piktovi se z té představy zvedl žaludek.
"Mně bude stačit jen ovoce," pravil rychle Seumas, který se ještě nevyrovnal s první zkušeností s dlouhým prasetem z hivského ostrova. "Slíbil jsem Rongovi, že zůstanu tři měsíce jeho věrným sluhou, protože mi kokos spadl na rameno a ne na hlavu."
Narychlo vymyšlená výmluva, aby nemusel jíst lidská játra, se setkala s několika povytaženými obočími.
"Mohl mě zabít, kdyby mě trefil do hlavy," dodal kvapně Seumas. "Proto děkuji Rongovi za život. Očividně kokos odchýlil, aby rána nebyla smrtelná."
Kieto smutně zavrtěl hlavou.
Dorcha neprotestovala, neboť věděla, že jako ženě jí maso nabídnuto nebude. Ona i Kikamana budou sedět stranou mužů, jak žádala tradice. Bude zajímavé se dívat, jak si domorodci poradí s Kluk-holkou, která vypadala jako žena, ale stále měla mužské genitálie.
Kluk-holka se jednou podívala na polosyrové maso upečeného člověka, které nesli na dřevěných podnosech k roho-žím, a rychle si sedla k ženám.
"Na těch dvou," řekl náčelník a ukázal nejdřív na Dorchu a pak na Seumase,, je něco zvláštního. Mají neobvyklé oči. A jiné vlasy. Mají divné tváře."
"Nejsou to rození Oceánci," odvětil Kieto, "ale teď jsou našimi spolukošovniky."
"Aha," konstatoval náčelník.
Posadil se na rohož a gestem vyzval Rarotonžany, aby udělali totéž. Ženy přinesly jídlo a položily je před muže. Následně ženy dostaly koš ovoce. Polahiki se bez okolků pustil do jídla a začal rozžvýkávat kousky jater a masa ze stehna. Seumas zůstal u chlebovníkové kaše, tara a sušených ryb. Ostatní Rarotonžané, jimž byla kanibalská tradice cizí, se v mase trochu ponimrali a pak klidně přešli na ostatní pokrmy. Vesničanům nevadilo, že většina hostů jejich masem pohrdla, neboť to znamenalo, že víc masa zůstane jim.
"Takže," promluvil náčelník, "jste z nějakého dalekého ostrova?"
"Z Rarotongy."
"A kdo je tam náčelníkem?"
"Máme dva krále, kteří vládnou společně a v míru - krále Kariku, jenž přišel ze Samoy, a našeho krále Tangiiu, který přišel z Raiatey. Osídlili jsme ostrov teprve v posledních několika letech. Rarotonga je daleko od tohoto ostrova, který, jestli se nemýlíme, se nazývá Rapanui."
"Je to tak," uznal náčelník, zatímco mu po bradě stékal lidský tuk. "Náš ostrov se jmenuje Rapanui a král, který jej objevil, se jmenoval Hotu Matua. To on nás naučil stavět tyto krásné domy. Hotu Matua je náš nejuctívanější předek. Jednou nás zbaví Dlouhouchých."
"Kdy přišli Dlouhouší?"
Náčelník pokrčil rameny. "Možná tady byli, už když Hotu Matua přistál."
Zdálo se, že o té věci nechce dál mluvit. Kieto se zachoval moudře a nenaléhal na něho.
Náčelník však pokračoval: "Ano, nazýváme svůj domov Rapanui, ale v současnosti by se měl jmenovat spíš Krvavý ostrov. Mrtvých bylo již příliš mnoho - celé vyvražděné vesnice - a my nevíme, kam to povede. Uděláte dobře, když rychle odjedete. Tady vše sklouzlo do temného víru chaosu. Muži ztratili zdravý rozum."
"Děkujeme ti za radu, hledáme však jistou jeskyni, bránu do Jiného světa. Slyšel jsem, že se dá najít na tomto ostrově. Víš o takovém místě?"
Náčelník se nervózně rozhlédl kolem sebe a zavrtěl hlavou.
"Na tomto ostrově je mnoho jeskyní."
Odpověď Kieta zklamala a náčelníkovi neušlo, že jednoho ze svých hostů zarmoutil.
"Myslím, že znám člověka, který by ti mohl odpovědět," prohlásil náčelník, jako by chtěl svá předchozí

slova odčinit. "Je to velký náčelník - ale je Dlouhouchý."
"Jak se jmenuje?" zeptal se Kieto.
"Jmenuje se Tápu Tao."
"A kde žije?"
"V horách."
V tu chvíli se ze stezky džunglí ozval praskot. Kieto a lidé z jeho skupiny zvedli hlavu a spatřili, jak koruny stromů rozhrnuje hlava a ramena obra z červeného kamene.
"Pozor!" vykřikl Kieto a vyskočil.
Obr pokračoval v postupu k vesnici a země se rozechvěla dusotem jeho kroků. Jeho chochol, který byl z červeného pískovce a nepotřeboval barvení, mu na hlavě trůnil jako nějaký podivuhodný klobouk. Tím, že jeho výraz byl prázdný a mrtvolný, působil ještě zrůdněji, než kdyby z něho čišela zuřivost nebo chtíč. Korálové oči s červenými zřítelnicemi byly pronikavé. Těžké paže se obrovi houpaly na ramenou jako kyvadla. Hlava vydávala při otáčení zvuky, jako když se jedna skála drtí o druhou.
Kieto a ostatní nevěděli, co mají dělat, a tak se rozhlíželi po vesničanech, jestli jim alespoň něco naznačí. Měli utéct? Měli se zkusit schovat? Domorodci však nevypadali, že by se nějak zvlášť báli, zato se zdálo, že mají naléhavé úkoly. Byli neustále ve střehu a byli na něco takového připraveni. Rozdělili se na dvě skupiny, které se vydaly každá na jiný konec vesnice. Přitom na nich byla vidět spíš zlost než strach.
Obr postupoval dál do vesnice, chůzí sice těžkopádnou, zato odhodlanou. Pravá noha nadělala padesáti tunami kamene z jednoho domu třísky. Levá noha rozdrtila slepičí výběh, část chovaných zvířat zabila a zbytek poletujícího, kdá-kajícího hejna rozehnala. Vtom se obr zarazil, na okamžik se zastavil a otočil obrovskou hlavu s chocholem balancujícím na temeni. Skřípavý, drtivý zvuk donutil Rarotonžany zakrýt si uši. Byl to hrozný rámus, z něhož trnuly zuby. Mohutný kamenný muž se pak dal znovu do pohybu směrem ke středu vesnice.
Vtom se do vzduchu, křížem krážem přes celou vesnici, znenadání vymrštily provazy natažené mezi vrcholky vysokých stromů se silnými žebrovými kořeny. Provazy zachytily kolosův chochol a napjaly se, jak obr pokračoval v chůzi. Zdálo se, že monstrum o síti provazů neví nebo jí nevěnuje pozornost, neboť šlo dál, zatímco provazy se dál napínaly. Několik hustě upletených lan prasklo, jako by to byly šňůrky, a mocným švihem očesalo koruny stromů po obou stranách vesnice. Postupně však červený chochol začal klouzat dozadu, držený lany, která vydržela. Vrcholky dvou mohutných stromů, k nimž byly provazy upevněny, se pod tou námahou ohnuly jako luk.
Když pak obrovský kamenný muž udělal další krok vpřed, několikatunový chochol se z hlavy konečně smekl a zřítil se na zem. Dopad způsobil, že se spečená země zachvěla tak prudce, až se lidé neudrželi na nohou.
Ztráta chocholu byla zřejmě magickou spouští, která obra připravila o schopnost pohybu. Obrovy nohy se srazily k sobě jako nějaké kamenné brány a splynuly v jediný kamenný sloup. Hlava se otočila dopředu a zůstala tak. Ruce s třeskem připažily k bokům. Úlomky kamene létaly všemi směry. Z podpažních jamek se vyvalil prach. Hrdě vztyčené prsní bradavky se zachvěly.
Obrova nenadále zadržená setrvačnost způsobila, že monolitický tvor padl před sebe jako nějaký obrovský pokácený strom.
"Pozor! "vykřikla Kikamana.
Skupinka se dala na úprk od směru pádu a zmizela ve stromech. Místní lidé padli k zemi v místě, kde stáli. Věděli, jak to chodí, když se kácejí obři. Nově příchozí tak znalí nebyli.
Dopad byl strašlivý.
Hosty, z nichž někteří stále prchali, to katapultovalo do vzduchu.
Strašlivý náraz vytrhl stromy z kořenů. Domy, přístavky a chlévy nadskočily a jejich dřevěné spoje zapraskaly. Celý les kolem vesnice pozoruhodně ztichl, ani pták nezazpíval. Kamenný obr byl poražen znalostí jeho slabých míst, která pocházela už z dřívější doby. Ležel obličejem dolů v prachu vedle svého chocholu, očividně neschopen pohybu.
Vesničané vyskočili a rozběhli se k padlé soše. Spustili radostný křik a začali do nehybné sochy bušit kamennými sekerami, kladivy a jinými nástroji, jako by mohla jejich rány cítit. Plivali a močili jí na hlavu. Děti běhaly obrovi po zádech a stařeny mu zaútočily na nohy, naházely mu na chodidla bláto, které se

tam přilepilo. Kohoutům nikdo nebránil vylézt si na chochol a kokrhat tam.
Byl to blázinec.
Kieto pokynul své skupině, že půjdou dál, protože snaha dostat z vesničanů něco rozumného nevedla k úspěchu.
Skupina se znovu vnořila do lesa. Mířila do vnitrozemí, směrem k horám.
Kieto dospěl k závěru, že by se dalším vesnicím měli vyhýbat, neboť i pohostinnost by je zpomalovala. Všude, kam přišli, se setkávali s příznaky války. Nacházeli vypálené kraviny a opuštěné domy. Každou chvíli narazili na stržené ploty a ohrady, které sloužily k chovu domácích zvířat. Čas od času klopýtli o mrtvé tělo, hromádku čerstvých kostí nebo navršených lebek. Lesní mýtiny byly plné mrtvých zvířat a ptáků.
"Válka je hrozné plýtvání," prohlásil Seumas. "A my tady chystáme další."
Myslel tím válku, kterou chtěl Kieto přivézt do Albannu. Kieto trval na tom, že je to nevyhnutelné.
"Té válce se nedá zabránit - a vůbec, raději tomu říkám dobývání. Je nám předurčeno podmanit si celou zemi Mlh. Říkám ti to znovu a znovu, ale ty mi pořád nevěříš, Seuma-si. Proč byla Vznešená květina dohnána ke břehům tohoto zbědovaného ostrova, když princ Ru chtěl prohledávat moře v okolí Rarotongy? To je osud, příteli."
Seumas se podíval na Dorchu, která na znamení souhlasu s jeho postojem pokývala hlavou. Ale nemohli s tím nic dělat. Skutečně se zdálo, že je to nevyhnutelný vývoj. Nyní, když Oceánci Albann objevili, jej museli také dobýt.
V jednom okamžiku se ocitli na samém okraji kráteru vyhaslé sopky a dole pod sebou spatřili pás svěže zeleného rákosí rostoucího v nahromaděné vodě. Minuli nedokončeného kamenného obra, zčásti vytesaného ze skály, vysokého jako dvanáct mužů, kteří by si stáli na ramenou. Nedaleko od něho našli skálu pokrytou zvláštními symboly, kresbami, jaké ještě nikdy neviděli. Působily jako znamení, která mají něco sdělit.
Kluk-holka se zachvěla. "Je to podivné místo. Probouzí zvědavost v mých ženských instinktech, ale mužská intuice mi zároveň říká, abych utekla zpátky na pahi a zmizela odsud nejrychleji, jak to jde."
V podvečer došli k úpatí hor a utábořili se v nízkém údolí. Za nimi se až k pobřeží táhl deštný prales. Před sebou měli fantastické štíty zelených hor, podobné úlomkům pazourku či zmrzlým mořským vlnám, vyvržené sopečnou činností do tajemných tvarů. Osvěžili se dešťovou vodou, jež zůstala zachycena v přirozených skalních miskách. Když nastala noc a duchové krajiny povstali, Rarotonžané se přizpůsobili naučenému strachu z nadpřirozena a tam, kde byla jejich znalost ostrova omezená, si vymýšleli, dopřávali své představivosti tvůrčí volnost. Nebylo těžké najít něco, čeho by se člověk mohl bát, na ostrově plném temných válek a mystiky.
Kromě toho jim byla zima po těle, neboť tento ostrov ležel blíž zamrzlým mořím než jejich - podnebí bylo téměř subtropické podnebí a flóra jiná než na Rarotonze. Jakmile Ra schoval svou zlatou tvář za obzor, teplota poklesla. Z ostrých štítů nad nimi začaly vanout chladné větry.
"Měli jsme si s sebou vzít houně," postěžovala si roztřesená Dorcha. "Proč nemůžeme rozdělat oheň?"
"Protože je to nebezpečné," odvětil Kieto. "Oheň je vidět na vzdálenost mnoha mil. Přestože jsme v údolí, mohl by se odrážet od vysokých skal nad námi."
A tak Dorcha, která vyrostla v ženu v zemi, kde půda zamrzala přinejmenším na čtyři měsíce v roce, musela s těžkým srdcem přetrpět chladnější podnebí, než bylo to, jaké měla Rarotonga.
Seumas jí to připomněl.
"V Albannu jsem měla ve dne na zahřátí šátek z kočičí kůže a na noc houni z vlka. A vůbec, žiju pod horkým sluncem většinu života - proto mám řidší krev. Ten jiný život jako by byl tisíc let zpátky."
"Taky mně to připadá dávno - tak daleko v minulosti, že je to jen vybledlá vzpomínka."
"No, jestli Kieto prosadí svou, už brzy pojedeme zpátky. Ale nevím, jestli o to stojím."

Další den ráno se probudili prochladlí, nedočkaví znovu vyrazit, aby se zahřáli chůzí. Zanedlouho však zjistili, že mají svaly dosud ztuhlé z námahy předchozího dne. Potíž byla v tom, že nebyli zvyklí chodit na dlouhé vzdálenosti -byli to mořeplavci, a ne suchozemští cestovatelé. I doma na Rarotonze je téměř nic nenutilo chodit daleko. Tak se stalo, že chůze začala působit i na jejich náladu. Byli podráždění a začali

se jeden na druhého utrhovat a nadávat si.
Kolem poledne narazili na postaršího muže, jenž nesl na zádech ranec dříví, který byl asi dvakrát vyšší než on. Stařík s nákladem se ubíral horskou stezkou stejným směrem jako oni, vzhůru, postupoval však mnohem pomaleji než Kieto a jeho skupina. Všimli si, že i když se hrbí, ve skutečnosti je docela vysoký a hubený. Poté, co starce dostihli, zastavili ho a Kieto ho zasypal otázkami.
"Kam jdeš?"
Stařec ho zpražil pohledem, ve kterém nebyl ani náznak zmatku.
"Do své vesnice, nosatý mozku. Mohl bys mi uhnout? Ta hromada je těžká."
"Nevidíš, že máme krátké uši?" zeptal se Kieto. "Nebojíš se, že tě zabijeme?"
"Jestli to chcete udělat, udělejte to teď, protože jsem starý a unavený a nechci se s tímhle nákladem vláčet ani o krok dál, jestli mi zbývá jenom kousek života. Nasbíral jsem to dříví koneckonců proto, abych si udělal oheň a uvařil si jídlo, které mě udrží naživu. Jestli mám velice brzy zemřít, pak má dřina stejně přijde vniveč, to můžu klidně odpočívat až do konce."
Kieto se usmál, když tu řeč slyšel.
"My tě nezabijeme."
"V tom případě mi uhni z cesty, ty kančí bobku, abych si mohl jít po svých."
"Podívej," přerušil ho zoufalý Polahiki, "jsme tady na ostrově noví, přijeli jsme teprve včera, a potřebujeme najít člověka, který se jmenuje Tápu Tao. Slyšeli jsme, že je Dlou-houchý. Kde bychom ho mohli najít?"
"Nevím."
"Ty ho neznáš?"
"To jsem neřekl, ty zablešený osle. Řekl jsem, že nevím, kde byste ho mohli najít. Tápu Taa zná každý, ale nikdo neví, kde ho hledat. Je to poustevník. Žije v horách."
"Mysleli jsme, že jsme v horách, nebo ne?" ozval se Seu-mas.
"Ne - výš v horách. Támhle!"
Starcův kostnatý prst teatrálně ukázal na vrcholky ostrých, úzkých štítů, kde kroužili sokoli a ptáci, kteří se zdržují ve výškách. Nahoru, kde se ve vlhkých, mlhou zahalených výšinách vysokohorské květiny bázlivě tiskly ke strmým římsám a převislým skaliskům. Do míst, kde by Oceánec jenom stěží našel dost širokou pěšinu. Polahiki zanaříkal. Seumase obestřel strach. Zdálo se to nemožné. Cesty byly příliš strmé, srázy příliš příkré. Samotný Pikt by to možná dokázal, jenže Kieto by to nedovolil, aby se mu něco nestalo.
Výprava se začínala měnit ve zlý sen.
"To je šílenství," promluvila Kluk-holka. "Tam nahoru nevylezu - byla by to moje smrt."
"To platí pro každého z nás," zamumlala Dorcha, "snad kromě mého manžela, který chodíval na taková místa sbírat vajíčka buřňáků pro olej, jenže to bylo v dobách, kdy byl mladý."
"Tu jeskyni nikdy nenajdeme," zanaříkal Rinto.
"Jakou jeskyni?" otázal se stařec, kterého viditelně bavilo, jaké zděšení mezi tyto Krátkouché zasel.
Muž shodil obrovskou otep ze zad a s lehkým úsměvem se začal rozhlížet po tvářích kolem sebe.
"Hledáme jeskyni do Jiného světa, kde žijí Maorové," prohlásila Kikamana.
"Tak tu jeskyni," odpověděl stařec a znovu se sklonil pro otep.
Seumas hromadu popadl, aby mu ji pomohl naložit na záda, a zjistil, že je neobyčejně těžká. Dokonce ji sám ani neuzvedl. Rinto mu pomohl.
Když byl náklad znovu na místě a ležel starci na hřbetě jako dům, Seumas se zeptal: "Když jsi řekl tu jeskyni, vypadalo to, jako bys ji znal."
"Znám," odpověděl stařec a vydal se mučivě pomalými kroky na další pochod. "Všichni naši starší vědí, kde je."
"Mohl bys nám to říct?" optala se Kluk-holka. "Nebo bychom museli být Dlouhouší starší?"
"Ano a ne."
"Jak ano a ne?"
"Ano, mohl bych vám to říct, a ne, nemusíte patřit k našim starším."
Kluk-holka se významně podívala na Kieta.

Čekali, ale muž nic dalšího neřekl.
Nakonec se ozval Kieto. "Tak řekneš nám to?"
Stařec se zastavil.
"Možná ano, ale musím dostat tuhle otep na horní konec téhle stezky. Je těžká."
"Pořádně těžká," zabručel Seumas.
"A co kdybychom ti ji tam odnesli," navrhla Kikamana, "a ty bys nám cestou vysvětlil, kde tu jeskyni najdeme."
Otep dříví s žuchnutím dopadla na zem, jak stařec pustil z ruky popruhy.
"To je výborný nápad."
Rozdělili tedy otep na čtyři díly, které si naložili Seumas, Polahiki, Rinto a Kieto. Ženy pak šly vedle starce. Zdálo se, že je mu jejich společnost příjemnější než společnost mužů, kteří zůstali pozadu, neboť otepi byly dost těžké i přesto, že byly čtvrtinové ve srovnání s tou, kterou smýkal na hřbetě stařec. Kluk-holka šla napřed jako trhan v čele procesí a rozháněla mračna hmyzu, jímž se traviny na kamenitém svahu hemžily.
Ženy si se starcem tiše a zaujatě povídaly. Viditelně mu bylo velice příjemné, jak se čas od času dotkly jeho paže, a příležitostně i on některou na oplátku poplácal po rameni. Když došli na horní konec klikaté stezky, kde našli jeskyni, v níž se nějaká stařena hrbila nad ohýnkem ze sušeného ptačího trusu, věděli už všechno, co vědět potřebovali. Stařena chtěla slyšet, co se to při Ara Tiotiovi děje, a zasypala jejich informátora přívalem nadávek za to, že byl pro dřevo tak dlouho.
Rarotonžané znovu sestoupili z hory. Hřálo je pomyšlení, že již vědí, kde vstup do Jiného světa hledat. Podle starce byl jediný přístup do jeskyně z moře, a tak museli sestoupit na pobřeží. "Kolem jsou vysoké útesy," pověděl jim stařec, "takže shora se k ní nedostanete, ale voda je docela mělká - až příliš mělká pro vaši oceánskou kánoi. Budete si muset sehnat nějaké kánoe bez vahadel a do jeskyně dopádlovat."
Vstup do jeskyně se ve skutečnosti nacházel na druhé straně ostrova, než kotvila pahi. Kieto rozhodl, že si půjčí nějaké kánoe od místních obyvatel a později je snad vrátí. Bylo jich celkem sedm, takže potřebovali přinejmenším dvě kánoe.
Když scházeli z hory, všimli si, že ostrov pod nimi je poset kamennými obry, bílými i červenými. Někteří stáli na ahu, jiní dusavým krokem procházeli krajem. Ti, kteří se pohybovali, měli na hlavách chocholy, zatímco těm nepohyblivým chocholy chyběly. Místy stoupal k nebi kouř z hořících vesnic. Velké kusy lesa byly vykáceny. Opuštěné vesnice - některé v troskách - vypadaly v krajině jako nehezké skvrny. Byl to zlověstný pohled. Rapanui, země kameníků, procházela těžkým obdobím své historie.
ŠESTÁ ČÁST:
Armády mrtvých
1
Hledači putovali přes kopce a údolí, skrývajíce se ve stromech a vysokých rostlinách, dokud se nedostali na travnatou mýtinu, kterou museli přejít, aby se dostali k pásu lesa, který lemoval pobřeží. Právě ve chvíli, kdy se vydali přes tento otevřený terén, vynořil se ze stromů nalevo od nich dlou-houchý obr. Viditelně si jich všiml a začal rázovat směrem knim.
"Pozor!" vykřikl Polahiki. "Kieto, máme stát, nebo utíkat? Kterým směrem?"
Řešení, jež se nabízelo, bylo uprchnout - lidé těžko mohou přemoci kamenného obra titěrnými palicemi a oštěpy -ale Kieto zůstal chvíli nerozhodný.
"Rychle, člověče," vyhrkl Seumas. "Rozhodni se!"
Přestože se kamenný obr pohyboval dost těžkopádně, jeho kroky byly tak dlouhé, že skupinu skoro již dohonil. Pak se najednou zastavil a skřípavě otočil hlavu k lesu. Zdálo se, že něco poslouchá.
"Co je s ním?" zeptala se Dorcha.
Jako odpověď na její otázku se stromy znovu rozhrnuly a vyšel z nich další obr, tentokrát bílý s krátkýma ušima.
Oba monolity stály a uhrančivýma očima si měřily jeden druhého. Jejich nohy, které vypadaly jako rozštípnutý kůl, nebyly dole zakončeny chodidly, takže obři chodili jakoby na chůdách. I když se snažili stát na jednom místě, ve skutečnosti se museli kymácet sem a tam, aby udrželi rovnováhu. Z úst s velkými rty, jež zůstávaly u sebe, nevyšel žádný zvuk. Pouze v tom, jak otáčeli hlavami, cítili

Rarotonžané, ve srovnání s obry mrňaví, výraz vzájemné zášti.
Pak, jakoby na znamení, se kolosy pohnuly směrem k sobě, zřejmě připravené se utkat. Lidé se měli stát svědky souboje dvou mohutných kamenných obrů, což byla podívaná, jakou chtěli pozorovat z bezpečného místa. Na mýtině si připadali nekrytí a zranitelní.
"Rychle!" zvolal Kieto, konečně rozhodný. "Támhle k tomu skalnímu převisu - ať se jim nepřipleteme do cesty."
Smrtelníci se rozběhli přes travnaté prostranství k mělké jeskyni, na kterou Kieto ukázal, a namačkali se pod převis. Červený obr otočil hlavu na ramenou, opět s tím hrůzným skřípavým zvukem, a pozoroval jejich postup. V tu chvíli mu bílý obr zasadil strašlivou ránu do ramene.
Část límce červeného obra se rozbila a vzduchem zahvízdaly úlomky kamene. Také od pěsti bílého obra svištivě odlétly kamínky. Letící úlomky zasypaly skálu kolem převisu salvou kamenných odštěpků. Kdyby skupinka lidí nebyla v úkrytu, smršť úlomků by je rozsekala na kusy. Takto se nahrnuli za svůj skalní štít a doufali, že se obři navzájem zničí.
Červený obr se teď otočil k protivníkovi a zaútočil na něho poškozeným ramenem. Střetli se, jako když se srazí dvě hory. Náraz byl tak silný, že se zem zachvěla. Bílému obrovi se udělala prasklina na levém boku a k lidem dolétl zvuk pukajícího kamene, z něhož praskaly ušní bubínky. Bylo to jako smrtelný výkřik.
Síla úderu nepoškodila pouze bílého obra, ale také jeho protivníka. Prasklý bílý monolit se v tu chvíli rozmachoval volnou pěstí po chocholu svého soupeře, ale střetl se pouze s paží červeného obra, která jeho ránu odrazila. Místo aby zasáhl chochol, udeřil červeného obra do zápěstí a urazil narudlé soše ruku. Roztočená ruka odlétla do lesa, kde s praskotem pokácela několik stromů.
Chocholy obou obrů nějakým zázrakem zůstaly na místě, jako by je tam drželo něco víc než jen tíže.
"Ten červený vítězí," zaúpěl Polahiki. "Podívejte na tu puklinu v bílém obrovi - úplně se rozpadá."
"Ale červený obr přišel o ruku," namítl s nadějí v hlase Seumas. "Třeba se otočí a uteče."
Ale nezdálo se, že by se některá z obludných kamenných soch chtěla vzdát, spíš to vypadalo, že oba obři jsou pevně odhodláni bojovat, dokud se nerozpadnou na prach. Podle toho, jak se jeden druhému oháněli po chocholech, možná byli stvořeni spíš z nenávisti než z kamene. Byl to velice zvláštní souboj, bez bojových pokřiků, ale ohlušující srážením a praskáním kamene o kámen.
Červený nos prosvištěl kolem skalního převisu a s bzu-čivým zvukem se odrazil od balvanu. Zdálo se, že ztráta čichového orgánu vyprovokovala červeného obra k drastičtějšímu kroku, poněvadž znenadání nabral svého protivníka hlavou těsně pod ucho, čímž sice ohrozil bezpečnost svého chocholu, ale podařilo se mu vyvést bílého obra z rovnováhy. Ušní boltec bílého obra spadl na zem a zaryl se do mechu. Vzápětí následoval tuto část těla dost velký kus červe-nohnědé brady, jak loket bílého obra udeřil pod červenou čelist.
"Viděli jste někdy něco takového?" zašeptal Rinto, nejmladší člen skupiny.
"Ne," hlesla Dorcha, "a víckrát už to vidět nechci. Byla bych ráda, kdyby bílý obr toho rudého ďábla dorazil, abychom mohli jít dál…"
Ukázalo se, že její slova byla pro bílého obra umíráčkem, protože ve stejném okamžiku jeho rovná noha náhodou zapadla do díry v trávě. Obr spadl dozadu a přistál na zadnici. Snažil se vstát, ale jeho beznosý protivník zvedl pravou rukou a pahýlem levého zápěstí ze země obrovský balvan, velký jako dům. Vší silou pak tento kus morény mrštil bílému obrovi do obličeje. Síla úderu mu zalomcovala hlavou. Chochol konečně spadl na zem a odkutálel se po svahu pryč. Bílý obr okamžitě znehybněl a ztuhl jako věž.
"A máme to," zanaříkal pesimista Polahiki. "Teď se ten červený blboun pustí do nás. Za chviličku z nás nadělá kaši."
Ale zdálo se, že nachový obr chce nejdřív nadělat z vybledlého soupeře štěrk, než obrátí svůj zájem k něčemu jinému. Začal do hlavy a trupu bílého obra pomalu, téměř rytmicky bušit zlomenou paží. Jeho kamenná oběť se začala drolit a rozpadat. Kusy teď odpadaly snadno, když nehybný kolos nemohl před ranami uhýbat. Červenému obru však nestačilo ani to. Zdálo se, že se rozhodl udělat ze svého poraženého protivníka jen prášek. Na nešťastného, bezmocného Krátkouchého pršela rána za ranou.
Lidem se mezitím podařilo proplížit se kolem paty útesu do dlouhé trávy na druhé straně mýtiny.
Když se Seumas, který šel poslední, ohlédl za sebe, uviděl, že červený obr drží v dobré ruce odlomenou

hlavu bílého obra a chystá se odhodit ji na dlouhý svah, který vedl do bažiny. Pak to udělal a hlava se odkutálela z kopce jako nějaký obrovský, bledý sýr. Okrová tvář červeného obra zůstala stejně bezvýrazná jako předtím, ale Pikt nabyl dojmu, že vítěz souboje prožívá okamžik triumfu, když se dívá, jak nepřítelova hlava pomalu mizí v močálu.
"Páni," zamumlal Seumas, "tyhle potvory možná nemají srdce, ale určitě mají chuť vítězit."
Pikt měl pravdu. Ve stejném okamžiku, kdy se Seumas otočil, aby se vydal za Rintem, předposledním v zástupu, ho obr spatřil. Narudlá ruka se shýbla pro munici. Dřív než se kolem Seumase zavřely trávy, prosvištěl mu kolem ucha kamenný nos. Zaryl se hluboko do Rintova týla. Rinto se bez hlesu sesul k zemi, mrtvý dřív, než dopadl. Seumase nejdříve ohromila rychlost, jakou se to všechno seběhlo, a vzápětí jím do morku kostí otřásla tragédie, kterou to znamenalo.
Rychle přítele prohlédl, ale bylo jasné, že je bez života. Seumas pro něho nemohl nic udělat. Překročil tělo Manopo-va syna a dohonil ostatní, poněvadž věděl, že kdyby čekali, stali by se dalšími oběťmi nemilosrdné zášti červeného obra. Když se skupina od místa dostatečně vzdálila, Seumas na Kieta tiše zavolal.
"Ztratili jsme jednoho muže."
Kieto, jenž šel v čele zástupu, se otočil a pohlédl za sebe.
"Rinta?" zeptal se. "Počkám, až nás dohoní."
"Ne, vy mi nerozumíte," řekl tiše Seumas, když si všiml, že všichni se dívají na pěšinu za něho. "Je mrtvý. Zabil ho kámen. Červený obr po něm hodil vlastní nos. Zasáhl Rinta do týla. Zůstal tam ležet."
"Musíme se vrátit pro jeho tělo," prohlásila Kikamana. "Musíme mu vystrojit pohřební obřad."
Kieto se podíval na Seumase a do jeho očí se postupně vkradlo pochopení. Pak zavrtěl hlavou.
"Ne, Seumas má pravdu. Je tam ten obr, a stejně nemůžeme Rinta odnést do Jiného světa a pak zase domů. Ztratili jsme ho. Musíme se bez něho obejít."
"To nemůžete," utrhla se Kikamana. "Jeho otec byl hrdina. Rinto si zaslouží spojit se s rodinou. Bez obřadu bude jeho sau vydána na milost a nemilost Dakuwangovi."
"Ty myslíš, že se dostane přes Nanganangu?" odvětil Ki-eto. "To raději ať jeho duši sežere Žraloci bůh, než aby hnila v lůně té odporné bohyně."
"Jaký je v tom rozdíl?" ohrnul nos Polahiki. "Tak či onak je to konec."
Byla to pravda. Rinto byl svobodný mládenec a nebyl chráněn tak jako kněží a panicové. Neměl žádnou výmluvu, proč není ženatý. Kikamana mu mohla dát falešnou manželku, loutku, aby si ji odnesl nachovou cestou do Miluovy země s sebou, jenže zrůdná bohyně, která čekala za vstupem do podsvětí, se málokdy nechala takovými předměty ošálit. Nangananga si Rinta nacpe spolu se všemi ostatními mládenci do svého lůna, pekla v pekle, kde zůstanou po zbytek věčnosti.
Za nimi se ozval praskot, jak obr chodil po lese a hledal jejich stopu. Kikamana smutně zavrtěla hlavou a pochopila, že zemřou další, pokud se vypraví hledat Rinta. Byla pravda, že by pro ně byl břemenem, které by se jim obtížně neslo a ohrozilo by celou výpravu. Museli pokračovat a nechat Rintovu sau, aby se o sebe postarala sama.
"Jdeme," poručil Kieto.
Skupina začala opět sestupovat k pobřeží. Tam se vydali podél břehu, dokud nedošli k vesnici podobné té, na kterou narazili předtím. Zde však právě řádili nájezdníci, drancovali a zapalovali domy. Byli to vysocí muži, kteří si nějakým způsobem natáhli ušní lalůčky, takže jim plandaly dolů.
Na pláži zatím několik útočníků, kteří očividně připluli ve vlastních úzkých kánoích, proráželo otvory do dna nepřátelských lodí. Jejich vlastní plavidla byla pohromadě vytažena na písek nedaleko vesnice. Kieto a jeho lidé využili příležitosti, zmocnili se dvou kánoí Dlouhouchých a vypluli s nimi na moře. Byli zpozorováni, když jeden z ničitelů zvedl hlavu a vykřikl.
Čtyři kánoe se pustily za nimi. První kánoe byla rychlá a kvapně zkracovala vzdálenost. Ostatní tři následovaly tuto rychlou posádku v řadě za sebou.
"Jdeme na to!" zabručel Seumas, uchopil svou palici z velrybí kosti a položil si ji na klín. "Jestli nás dohoní, ty pádluj dál, Dorcho."
"Kdo jsi, že mi rozkazuješ, mládenče?" zamumlala. "Udělám to, co budu považovat za nejlepší."
Seumas" si povzdechl. Věděl, že jeho statečná žena udělá přesně to, co bude pokládat za nezbytné, aniž

by myslela na svou bezpečnost. Sám by udělal totéž, jenže on byl muž a ona žena. Ale od chvíle, kdy opustili Albann, nebrala rozdíl mezi nimi prakticky na vědomí. Ve skutečnosti se jejich pohlaví projevovalo pouze u jídla nebo v posteli, ale i tam měl Seumas občas v hlavě zmatek.
V kánoi Seumase a Dorchy byl ještě Polahiki. Zbývající tři - Kikamana, Kluk-holka a Kieto - byli v kánoi, která jela první. Trojice před nimi měla zbraně po ruce a vypadala, že je odhodlána se kdykoli začít bránit.
Polahiki, kterému stačila sebemenší výmluva, aby přestal pádlovat, poněvadž to byla těžká práce, upustil pádlo a zašmátral rukou na dně kánoe. Našel, co hledal, a triumfálně vykřikl. Byl to rozbíječ kánoí, jaký se vozí na každém oceánském válečném plavidle: kus vulkanické horniny, přivázaný na konec provazu. Polahiki byl rybář, který uměl na-hazovat těžké sítě, a musel být dost přesný, aby zasáhl hejna ryb, když se míhala kolem lodi. Začal točit rozbíječem kánoí nad hlavou ve zvětšujících se kruzích.
První kánoe Dlouhouchých byla čím dál blíž. Do vody kolem Seumase začaly šplouchavě dopadat oštěpy. Kameny z praků mu hvízdaly kolem hlavy. Nemohl se otočit a oplatit jim to, neboť házet oštěpem z kánoe, jež jede vpředu, bylo neohrabané: mohl ji snadno převrhnout. Navíc mu překážel Polahiki, který stále točil rozbíječem kánoí nad hlavou.
"Dělej!" utrhl se na něho podrážděně. "Na co čekáš, člověče?"
"Trpělivost, trpělivost," zamručel Polahiki, jehož špinavé ruce roztáčely provaz ve zvětšujících se, pravidelných kruzích. "Potřebuju mít jistotu…"
Do okraje kánoe narazil oštěp.
"Pro lásku boží," zaúpěl Seumas. "Pusť už ten krám."
V tom okamžiku Polahiki pustil provaz z ruky. Provaz plachtil vzduchem, jak jej vyvřelý kámen táhl za sebou. Kámen narazil do vedoucí kánoe Dlouhouchých těsně pod čarou ponoru: dokonalý zásah. Poškozenou kánoi okamžitě zaplavila mořská voda, tryskající širokým otvorem na přídi. Bojovníci začali rozrušeně křičet a skákat přes palubu. Jeden z nich, dobrý plavec, se pokusil útočníky pronásledovat. Polahiki na něho vystrčil špinavou zadnici, neboť věděl, že muž je nemůže nikdy dohonit.
Druhá válečná kánoe se nezastavila, aby posbírala muže ve vodě, jak Rarotonžané předpokládali. Tento úkol přenechala třetí a čtvrté lodi v pořadí. Jelikož druhá kánoe byla poměrně blízko své kořisti, mohla záchranné snažení přenechat opozdilcům.
Hivský rybář s takovou taktikou nepočítal. Rychle si sedl a začal pádlovat jako o život.
"Jedou dál!" vykřikl.
Druhá kánoe Dlouhouchých začala Seumase a jeho skupinu rovněž dohánět, neboť u jejích pádel sedělo pět mužů. Kieto se ohlédl, zjistil, co se děje, a učinil brilantní námořnické rozhodnutí. Jeho loď a Seumasovu od sebe dělila pouze jedna délka kánoe. Avšak vzdálenost mezi vedoucí kánoí Dlouhouchých a dvěma, které ji doprovázely, se zvětšovala.
Kieto nařídil Kikamaně a Kluk-holce otočit kánoi. Vzápětí se rozjeli zpět proti blížícím se Dlouhouchým. Seumase to v první chvíli vyvedlo z míry, ale pak si uvědomil, co se děje. Situace teď byla dvě kánoe proti jedné. Seumas vykřikl povely na Polahikiho a Dorchu, a také jejich kánoe se otočila zpátky proti Dlouhouchým. Dlouhouší se ohlédli za sebe a začali chápat, v jak obtížné situaci se ocitli. Nikdo je nekryl ze zálohy.
"Nechceme s vámi bojovat," zvolal Kieto, když se obě ra-rotonžské posádky přiblížily k nepřátelské kánoi. "Obraťte se a my vás necháme být."
Vůdce kánoe Dlouhouchých jen udělal vzteklou grimasu a skočil z přídě svého plavidla na nejbližšího z nepřátel - na Pikta.
Seumas byl i přes svůj věk rychlý jako blesk. Upustil pádlo, popadl palici wahaika z velrybí kosti, která mu ležela na kolenou, a skákajícího muže udeřil, to vše jedním plynulým pohybem. Tělo dopadlo na bok loďky, nebezpečně ji rozhoupalo a pak sklouzlo do vody.
Následovalo krátké období nečinnosti. Všichni se snažili vyhodnotit situaci a rozhodnout se, co udělat dál. Muž ve vodě krvácel, nebyl však v bezvědomí. S jedním ramenem zraněným se snažil doplavat zpět ke své kánoi.
Potom jeden z Dlouhouchých vstal a vykřikl. Zvedl ruku a ukázal na moře. Ke krvácejícímu plavci mířili kladivouni. Byli neuvěřitelně rychlí, jejich šedobílá těla se míhala vodou. Vmžiku byli u své kořisti.

Dlouhouší se snažili vytáhnout svého muže z vody ven, ale jeden kladivoun ho chytil za nohy a začal jím cloumat, jako když pes třese krysou. Z nešťastníkova hrdla nevyšel ani hlásek, ale jeho oči byly vytřeštěné bolestí a strachem. Seumas pochopil, že je ochromen hrůzou, která mu pulsuje mozkem. Kladivouni přetahovanou vyhráli. Nikdo nemohl nic dělat. Kladivouni jsou nechvalně známí svou vytrvalostí a urputností. Žraloci oběť stáhli pod kánoi, kde se k ní druhové nemohli dostat, a okolní voda se proměnila ve zběsilou vřavu míhajících se rybích těl s hlavami jako klády, jež chlem-taly krev a kusy plovoucího masa.
Seumas dal znamení Kietovi, načež se obě kánoe s Raro-tonžany vzdálily směrem k velkým vlnám a nechaly Dlou-houché, aby ze svého druha zachránily, co se jim zachránit podaří. Slunce zacházelo za obzor. Ra pro ten den skončil svou práci a světla rychle ubývalo. Ve večerním šeru tančilo na vlnách fosforeskující světlo. Muži a ženy u pádel se vraceli k událostem uplynulého dne, před očima jim vyvstávaly obrazy červených a bílých obrů, předčasné smrti druha a kladivounů trhajících lidské maso.

Hine-keha naštěstí ukazovala nejjasnější tvář. Obě kánoe vklouzly pod útesy vyrůstající z moře, kde míjely jednu jeskyni za druhou, dokud nenašly tu, kterou hledaly -jeskyni s rýhami kolem ústí. Seumas měl u sebe dřívko na rozdělávání ohně, Polahiki špalík a Kikamana s Dorchou připravené větve. Zanedlouho drželi v rukou pochodně a vpluli do jeskyně. Pádlovali pomalu a opatrně a jejich mihotavé stíny oživovaly stěny tunelu do Jiného světa odlišnými životy.
Než se ale dostali k místu, kde mohli kánoe vytáhnout na břeh, zdálo se, že voda v jeskyni se směrem do nitra ostrova prohlubuje. Tunel se zde rozšiřoval v prostornou jeskyni. Vytáhli obe loďky na šedý písek a vydali se dál pěšky, obklopeni stalaktity a stalagmity. Nad sebou měli černý strop, pohyblivý díky milionům spících netopýrů, které rušili. Pro Oceánce to byla děsivá, tísnivá cesta, ale oba Albannachové se kupodivu cítili jako doma, neboť ze země, kde se narodili, taková místa znali.
Jeskyně se rozšiřovala víc a víc, až se zdálo, jako by šli otevřenou krajinou, avšak nebe a obzory stále tvořila skála, z níž vyzařovalo měkké šedozelené světlo. Ve vzduchu a na zemi byly tisíce a tisíce můr. Bylo záhadou, proč se zde tito tvorové vyskytují v takovém množství, ale vypadalo to, že jejich čím dál víc.
Kieto ukázal na zvláštní světlo kolem. "Už nepotřebujeme pochodně," řekl. "Bude lepší je zhasnout." Zhasli pochodně a uložili je tak, aby je na zpáteční cestě našli. Měli teď jiný problém, se kterým nepočítali. S každým krokem, jejž udělali, si mlhavě uvědomovali sílící hlad, který nedokázali nasytit. V jezírkách voda byla, ale jídlo neměli žádné a výprava začala pociťovat palčivou touhu po jídle. Kromě toho museli často zastavovat, aby se vyspali, ale když se probudili, už po nějakých sto krocích začali být znovu unavení. Bylo to matoucí a znepokojivé.
"Co se to děje?" optal se Kieto Kikamany. "Není to přece tak dávno, co jsme naposledy jedli. Proč mám takový hlad? Proč se musíme po několika krocích zastavit a napít se? Proč potřebujeme tolik odpočívat? Nerozumím tomu."
Kikamana se rozhlédla po zvlněné, kamenité krajině kolem sebe a zavrtěla hlavou. "Myslím - myslím, že se tady něco děje s časem. Plyne mnohem rychleji. Je to, jako by s každými dvěma či třemi stovkami kroků, které uděláme, uběhl den. Jestli budeme pokračovat, zemřeme hlady. Podívej se na Polahikiho. Zhubl, co jsme vešli do jeskyně. A já taky. Všichni jsme zhubli."
"Když se otočíme a půjdeme zpátky, obrátíme to, co se s námi děje?" zeptal se Polahiki.
"My zpátky nejdeme, Polahiki," zavrčel Seumas. "To pusť z hlavy. Zašli jsme už daleko, a třeba já jsem zvědavý, co je na konci naší cesty."
"Já taky," ozvala se Dorcha. "Chci se setkat s Maory."
"Co když se vrátím sám?" zeptal se útočně naladěný rybář. "Co potom?"
"Tak si běž," vybídl ho Kieto a mávl rukou. "Ale jestli si vezmeš kánoi, sami tě uštveme a zabijeme. Ale nenech se od nás zastavit."
Polahiki se na vůdce skupiny kysele podíval, ale už se k tomu nijak nevyjádřil.
Skupina šla ještě chvíli dál, ale podvýživa je oslabovala víc a víc, až najednou začal Polahiki nabírat plnými hrstmi můry, shrabovat je z podlahy a cpát si je do úst. Vyhladovělí ostatní následovali jeho příklad. Všech šest nyní sbíralo můry ze země, chytalo je ze vzduchu a plnilo si jimi ústa. Nepadlo jediné

slovo, jednoduše věděli, že se musejí něčeho najíst. Občas si s hrstí můr ze země nabrali i červenou hlínu, ale snědli ji spolu s motýlovitými hmyzími tvory, neboť pomáhala zaplnit obrovskou dutinu v jejich břiše. Seumas musel zaprášené, suché tvory, z nichž někteří sebou na sestupu jeho jícnem ještě cukali, zapíjet mocnými doušky vody. Křídla se mu lepila na zuby a na patro, tykadla ho šimrala v krku. Uvědomoval si, že to, co dělá, je odporné, jenže měl takový hlad, že nemohl jinak. Jediná další možnost byla sníst se navzájem.

Po chvíli se všichni posadili, trochu bledí kolem koutků úst, a Kieto k nim promluvil.

"Doufejme, že brzy dorazíme na konec této cesty - myslím, že podruhé to nedokážu."

"Ale dokážeš," řekla Kikamana. "Když budeš muset."

Když si odpočinuli, neboť byli mimořádně unavení, vydali se na další pochod.

Došli k mělké řece tekoucí kamenitým korytem. Seumas měl pocit, že kamenné stěny jeskyně ustoupily. Byla to pravděpodobně největší část celého jeskynního systému, střed jejich cesty. Nacházeli se v srdci gigantické jeskyně plné ozvěn, můr, netopýrů a vápencových bodců. Reka však vypadala jako nějaká hranice, poněvadž když se přes ni začali brodit na druhou stranu, začali mít vidiny a slyšet zvuky, které musely pocházet z nadpřirozeného světa.

"Vidíš je?" zašeptal Seumas Dorše.

Dorcha přikývla. "Kikamano, kdo to je?"

Asi stopu nad hladinou řeky pochodovali průhlední muži a ženy, všichni velice vysocí a rovní. Nezadržitelně postupovali v řadách a zástupech, čítajících padesát na šířku a tisíc na délku, k šestici Rarotonžanů. Tito lidé si pobrukovali nějakou pochodovou píseň a v rukou nesli pochodně. Plameny však neozařovaly jeskyni, ale hořely zvláštním světlem, jehož paprsky nedosáhly dál než na tvář toho, kdo je nesl. V jejich čele šel vůdce, který dutým, cituprostým hlasem nepřetržitě sténal: "Zabte je, zabte je, zabte je."

"Armády mrtvých," odpověděla tiše Kikamana. "Rychle, svlékněte se. Lehněte si do vody."

Nikoho nenapadlo dohadovat se s kněžkou, která kulturu mrtvých znala. Strhli si suknice a lehli si na oblázky a kamení do vody. Nechali ji, aby jim tekla po zádech, drželi nad hladinou pouze nosy a s obavami čekali, až přízraky přejdou.

Armády mrtvých pochodovaly přes jejich těla. Mezera mezi nohama duchů a jejich hlavami nebyla velká. Seuma-sovi to připadalo hrůzné. Chvěl se jednak strachem, jednak chladem z vody v řece. Hrůzu a děs nahánějící muži a ženy s tmavýma, zapadlýma očima, sinalou kůží a prázdnými hlasy přes něho přecházeli a budili v něm nevolnost a hrůzu. Obrovské šiky přízraků působily dojmem, že nemají konce. Seumas toužil jenom po tom, aby poslední řada přešla a zmizela.

Znenadání Polahiki vstal, začal ječet z plna hrdla a zkusil se rozběhnout.

"Já to nevydržím. Já to nevydržím."

Podařilo se mu doběhnout ke kamenitému břehu, ale tam jako by padl a nemohl vstát, držen nějakou neviditelnou silou. Šiky si nyní přestaly pobrukovat děsivou, monotónní melodii a přidaly se k vůdcovu vyvolávání: "Zabte ho, zab-te ho, zabte ho…"

Linie pochodujících se stočila k místu, kde ležel nešťastný Polahiki a třásl se hrůzou. Tu duchové k němu napřáhli hrůzné ruce, jimiž končily jejich hrůzné paže, jako by ho vítali do svých řad. Sešpulili ústa, jako by ho chtěli políbit na tváře, ale zároveň vyfukovali z hrůzných nozder páchnoucí plyny. Jejich zapadlé oči zářily hladovým světlem. Polahiki byl jejich. Vypadalo to, že ho chtějí zvednout jako osiřelé dítě a odnést ho, vzít ho s sebou do svého útočiště. Polahiki hrůzou něco drmolil, vydával strašlivé kňouravé zvuky, jaké dělával ve spánku Dirk.

Potom náhle jeden z pochodujících vykřikl hlasitěji a přehlušil monotónní vyvolávání. "Nechte ho. Je můj. Nedotýkejte se ho. Je můj." Opakoval to ještě tucetkrát.

Jakmile armády mrtvých tohleto volání uslyšely, znovu se vyrovnaly do přímky, plynule se vrátily na hladinu řeky a nechaly vzlykajícího, zajíkajícího se Polahikiho na břehu. Seumas nechápal, jak k tomu došlo, ale hivský rybář se ocitl mimo nebezpečí. Přitom vše nasvědčovalo, že je s ním konec, dokud zpěv nepřekřičel ten jediný hlas: "Nechte ho. Je můj…"

Konečně kolem prošel poslední šik armády mrtvých a Ra-rotožané mohli vstát a obléknout se.

Když se k nim Polahiki vrátil, byl viditelně otřesen, avšak ostatní na tom zřejmě nebyli lépe. Všem chvíli

trvalo, než se vzpamatovali z prožitku, který se jim zakousl studenými zuby do duší a myslí. Vydali se na další pouť, s Kietem a Seu-masem v čele. Dorcha záměrně zůstala vzadu, aby si mohla promluvit s kněžkou.
"Proč ho ušetřili?" zeptala se Dorcha Kikamany.
"Polahikiho? To ti nejspíš řekne od sám."
Rybář přikývl. "Můj otec," dostal ze sebe. "V řadách mrtvých byl můj otec. To on jim řekl, aby mne nechali na pokoji." Vypadalo to, jako kdyby se Polahikiho oči trochu zastřely. "Když jsem opustil rodný ostrov, otec ještě žil. Musel zemřít někdy později."
"To je mi moc líto," řekla Dorcha, ale nedokázala se přinutit, aby se dotkla rybáře, který ji odpuzoval svým nemytým tělem a sprostými zvyky. "Určitější z toho smutný."
"To ne," odpověděl Polahiki. "Nikdy jsem ho neměl moc rád. Bil mě, když jsem byl malý. Vlastně jsem ho nenáviděl. Jsem rád, že je mrtvý. Doufám, že to hodně bolelo. Doufám, že šlápl na ropušnici a zemřel v mukách. Kdyby zemřel jen tak klidně ve spánku, bylo by to příliš."
Dorchu tato řeč ohromila.
"Tak proč tě zachránil?"
"Já jsem jemu nikdy nic neudělal. Je možné že si myslí, že jsem měl krásné dětství. Možná si myslí, že obdivuju, jak do mě vtloukl, co věděl. Možná si myslí, že byl dobrý učitel, tvrdý a přísný. Ve skutečnosti byl krutá zrůda. Vzpomínám si, jak mě švihal bambusem po zádech a přes nohy, aby do mě vtloukl nějaké nesmysly. Vůbec ho nenapadlo, že stejně zapomenu, co mi říká, a budu si pamatovat jenom bolest. Myslel si, že jedině tak se dá něco naučit, protože stejnou metodu používal jeho otec."
"Tvůj dědeček."
"Jo - to byl taky starej mizera. Toho jsem taky nenáviděl."
Dorcha usoudila, že k tomu sotva má co dodat, a vrátila se dopředu za Seumasem. Blížili se právě k úzkému místu, kde světlo podstupovalo další změnu. Kamenné stěny jeskyně zde byly mnohem blíž u sebe a v jejich dolní části se držely tmavé stíny.
"Co je to?" zeptal se Seumas Kikamany. "Nestvůry?"
"Démoni," odpověděla pevně kněžka. "Budeme potřebovat karakiu." Vytáhla několik kostí, které měla za pasem, a začala jimi tlouct o sebe. Zároveň při chůzi zpívala fangu. Ostatní šli za ní a snažili se držet co nejvíc ve středu jeskyně.
Najednou Rarotonžany ze stínů zasypaly spršky menších a větších kamenů.
Kikamana na okamžik přerušila zpěv a vykřikla: "Neutíkejte. Běžte."
Ostatní ji uposlechli, ale kameny jim působily mimořádnou bolest. Zároveň po nich schovaní démoni začali pokřikovat a posmívat se jim, vyzývat je, aby se s nimi utkali, spí-lat jim do zbabělců, tvrdit, že jsou žalostnými zástupci lidí. Seumas pevně stiskl svou palici, ale Dorcha ho chytila za zápěstí.
"Ne," řekla, nedbajíc kamení, které na ně pršelo. "Jdi za Kikamanou."
Jako by nestačilo, že běží touto uličkou, ocitli se v ještě užší chodbě, kde se stěny v nepravidelných intervalech srážely. Znamenalo to, že budou muset krátký úsek proběhnout s rizikem, že budou rozmačkáni na kaši. Taková děsivá vyhlídka opět povolila stavidlo Polahikiho stížností, rozjitře-ných tím, jak ho kameny zasahovaly do hlavy a do zad a otevíraly mu podebrané rány, které k němu tak patřily.
"A teď ještě tohle?" zvolal Seumas, spíš rozhněvaný, než že by se bál. "Proběhneme to, nebo co?"
Ukázalo se, že pro přežití opět potřebují vědomosti kahu-ny Kikamany.
SEDMÁ ČÁST:
Země Dlouhého bílého oblaku
1
Kikamana nařídila, aby si všichni členové skupiny našli velké kameny, největší, jaké unesou. Zdálo se, že démonům ve stínech zatím munice došla, takže pouze pozorovali lidi zářivýma očima. Pokřikování ustalo, zůstala jen zvědavost. Démoni chtěli vidět, co se stane, když smrtelník zůstane mezi srážejícími se stěnami.
"Udělá to střik," prohodil jeden.
"Udělá to čvacht a střik," zamumlal druhý. "Uvidíte."
"Taky to křupne," zabručel třetí. "Udělá to čvacht, střik a křup -jako zralý plod s jádrem."

Polahiki zalétl k těmto tvorům záštiplným pohledem, ale neřekl nic.
"Berte tvrdé kameny, jestli můžete," poradila Kikamana, "žádný pískovec nebo vápenec, nic, co by bylo moc měkké."
To také udělali. V obrovské jeskyni nebylo nic tak tvrdého a křehkého jako pazourek, zato se tam povalovaly kusy ruly. Začali tyto balvany nosit ke vstupu mezi srážející se skály. Když nasbírali všechny, které se daly najít, Kikamana jim řekla, co je třeba udělat dál.
"Až se skály vzdálí, musíme naházet co nejvíc těchto kamenů dovnitř a doufat, že až se srazí příště, zaseknou se o kameny a zůstanou dost daleko od sebe, aby vznikl průchod."
Počkali tedy, až skály udeří o sebe, a pak, když se vzdálily, začali do mezery rychle házet a kutálet balvany. Podařilo se jim přemístit do prostoru asi tři čtvrtiny nahromaděného množství, když se skály srazily znovu. Některé kameny se rozdrtily, ty menší na okrajích, ale v podstatě vznikla mezera. Jakmile se skály opět vzdálily, skupina mezi ně po jednom rychle vběhla.
Kluk-holka, Polahiki, Kieto a Dorcha to stihli dřív, než se stěny jeskyně znovu divoce vrhly do náruče. Seumase a Ki-kamanu to zastihlo ke konci průchodu. Skalám se tentokrát podařilo rozdrtit víc kamenů a značně tak mezeru zúžit. Kdyby Seumas rozpřáhl ruce na obě strany, dotkl by se stěn. Bylo však zřejmé, že před dalším nárazem se opozdilci určitě dostanou na konec.
Právě ve chvíli, kdy se Seumas chystal skočit do bezpečí, se stěny nečekaně srazily znovu. Tentokrát skutečně utržil škrábance na jedné straně těla a na druhé mu nezůstalo víc místa než šířka prstu. Kikamana byla kousek za ním. Stěny se vzdálily a Seumas vyskočil ven.
I tentokrát se hned po odtáhnutí skály znovu vrhly proti sobě, jako by se rozhodly dostat alespoň jednu oběť. Kikamana byla stále uvnitř, když se stěny srazily s hromovým rachotem, který rozechvěl podlahu jeskyně. Kluk-holka vykřikla. Všichni členové skupiny čekali, že po kněžce zůstane na skalách kaše z krve a kostí.
Stěny se opět vzdálily a stal se zázrak - Kikamana vyklo-pýtala na svobodu.
"Ty žiješ?" vykřikla Kluk-holka. "Musíš být největší ka-huna, jaká kdy chodila po světě!"
"Ano i ne," řekla Kikamana, když znovu popadla dech. "Ve skalních stěnách jsou prohlubně. Náhodou jsem proti jedné byla. Měla jsem velké štěstí."
"Žádné štěstí," odporoval Kieto. "Jsi vyvolenec bohů, Ki-kamano. Kdyby tam byl někdo z nás, určitě by ho to rozmačkalo."
Zdálo se, že srážející se skály byly poslední překážkou ve velké sluji, jež se nyní začala znovu zužovat na velikost normální jeskyně. Zvedl se vítr. Někde vepředu byl otvor, východ do Jiného světa. Každý člen výpravy sebral duševní síly, aby se připravil na to, co přijde nyní. Každý měl vlastní představu o tom, jak bude nový svět vypadat.
Šli za slunečním světlem, které jim svítilo do očí.

Seumas vyšel do jiného světajako třetí. Světlo ho na chvíli oslnilo, ale když se mohl znovu rozhlédnout kolem sebe, spatřil zvlněný travnatý terén táhnoucí se do dáli za oblastí bublajících horkých pramenů a vysokých syčivých gejzírů. Nevypadalo to jako místo uprostřed malého ostrova, ale spíš jako krajina o velikosti jeho domoviny Albannu a sousedního Engalandu. Toto byla velká země, nad níž se klenula širá modrá obloha s protáhlými mraky, které se loudaly po nebi jako lenivé obří ovce.
Seumas vedle sebe uslyšel nějaký zvuk. Otočil se a uviděl ohromeného Kieta.
"Aotearoa," hlesl užasle Kieto. "Země Dlouhého bílého oblaku."
"Země Maorů," doplnil Seumas.
"Ano, země slavného válečnického národa Maorů, jehož věhlas pronikl prostřednictvím snů a vidění kahunů do našeho světa. Musíme tady být opatrní, neboť jsme v neznámých končinách, kde může být všechno jinak - zvyky, způsoby, možná i bohové. Kdo ví, třeba jsme z našich lidí první, kdo sem přišel."
Kikamana se s bázní rozhlížela kolem sebe. "Často jsem o této zemi snila v transu a horečkách, když se má mysl dokázala vymanit z hranic našeho světa. Je větší a též krásnější, než jsem si představovala. Vidíte, modravé hřebeny hor v dálce. A tady, pod kopcem, tryskající horké prameny, které vyrážejí k obloze jako nějaké rychle rostoucí stromy. Je to země kontrastů, velkého horka a velkého chladu."
"Chladu?" zeptal se Polahiki.

"V jejích výšinách jsem viděla chlad, jakému se ani nechce věřit - bývá tam taková zima, že déšť padá v podobě bílého prášku a voda tvrdne na kámen."
"To přece nemůže být pravda," namítl Polahiki. "Tvrdá voda? A déšť jako prach?"
"Ano, je to pravda," potvrdila Dorcha. "Říká se tomu sníh a led. V naší zemi, kde se narodil Seumas a já, je máme taky. Sníh a led, z deště a ze stojaté vody. Sníh zasype krajinu a dá všemu čistě bílou barvu, obalí to studeným prachovým příkrovem. Jezera a rybníky zamrznou a ztvrdnou jako kámen. Přispívají ke zlým zimám, kdy všechno zmrzne a tělo i mysl otupí."
Ostatní členové výpravy vrtěli hlavami, jako by toho na ně bylo příliš. Rozhlíželi se kolem sebe po úžasné zvlněné krajině, která se táhla, jak řekla Kikamana, ke vzdáleným hřebenům hor. Na travnatém kopci, kde stáli, viděli horké prameny obklopené bublajícími jezírky lávy. Ze syčících děr se žlutými okraji vycházel štiplavý plyn, z něhož je pálily oči a nos. Nad krajinou pluly stoupající závoje pár a v očích Rarotonžanů dodávaly krajině nádech tajemná.
Navzdory hrozbě chladného počasí udělala tato země na Polahikiho velký dojem. Strávil celý život na lodích nebo na malých ostrovech a nyní stál v zemi - možná na ostrově, možná ne - která se táhla, kam až oko dohlédlo. Byl to oceán trávy a stromů. Bylo to místo, kde se člověk určitě mohl spokojeně usadit a chytat ryby v klidném jezeře místo širého moře, kde bylo tolik země, že si mohl postavit dům a už nikdy nemusel spatřit nikoho jiného.
Polahiki v sobě měl něco z poustevníka.
Kolem horkých pramenů rostly kapradiny vysoké asi jako mnohé kokosové palmy, zdobené motýly a ptáky. V dálce byly deštné pralesy, tmavě zelené a zádumčivé. Byla tam krátká, sevřená údolí plná tlející vegetace a liánových houštin, posetá padlými a nakloněnými stromy. Byla to pestrá země plná života, s chladnějším podnebím, než na jaké byli zvyklí, ale s rostlinstvem ve více odstínech zelené. Cestovatelé nepochybovali, že země, v níž se ocitli, je nesmírně bohatá; bylo to vidět na každém kroku.
Kieto propátral očima obzor a nakonec našel, co hledal.
"Kouř," ukázal. "To je směr, kterým půjdeme."
Skupina se pod Kietovým vedením dala na pochod.
Polahiki se obrátil na Kluk-holku: "Jak poznáme, že ti lidé, ti Maorové, nebudou nepřátelští?"
"Já myslím, že budou," odvětila vesele Kluk-holka. "Jestli ne, Kieto bude zklamaný. Proto jsme sem přišli, ne? Abychom se setkali s válečnickým národem."
Odpověď Polahikiho obavy nezmírnila, naopak.
Hledat cestu v širé krajině se podobalo navigaci na moři, s tím rozdílem, že tady bylo víc orientačních bodů. Kieto sestoupil do údolí a dal se podél klikaté řeky, která ho ohromila svou šíří. Všechno zde, v zemi Dlouhého bílého oblaku, bylo mnohem větší. Řeka ho vedla přibližně stejným směrem, jakým byl dým, který zahlédl, a Kieto tušil, že původci onoho kouře nebudou příliš daleko od zdroje pitné vody. Když se na široký kraj začal snášet soumrak, přiblížili se k místu, odkud viděli stoupat dým. Již rozeznali světla ohňů. Kieto se rozhodl pro smělý příchod, protože neměli mnoho času a museli se s Maory spojit co nejdřív. Ru bude čekat u břehů Rapanui jen jeden měsíc.
Byla pravda, že s průzkumnou výpravou odešla také Ki-kamana, která byla členkou Ruovy posádky, ale Ru by si jistě neváhal najít jinou pannu místo ní mezi Krátkouchými, pokud by to bylo nutné.
Kieto se skupinou došel k ohybu mohutné řeky. V tu chvíli zazněl výkřik maorské hlídky. Stovka bojovníků vyskočila a v sevřené formaci, která vypadala jako jednolitý útvar, se rozběhla ze svahu.
"Nesahejte na zbraně," upozornil Kieto. "Stůjte na místě."
Seumas byl v pokušení vytáhnout palici, ale poslechl rozkaz a doufal, že nedojde na nejhorší.
Když Maorové zjistili, že vetřelců je jenom šest, z toho tři ženy, porušili svou formaci. První řady Maorů krok za krokem pochodovaly vpřed, s vyplazenými jazyky, pokřivenými ústy a očima v sloup, aby byla vidět bělma. Zároveň tito bojovníci zpívali rezavou píseň, z které návštěvníkům běhal mráz po zádech. Byla to děsivá podívaná. Proto nebylo divu, že se Polahiki otočil, aby utekl - a byl by to udělal, kdyby ho Kluk-holka nechytila za ruku a neudržela ho na místě.
V posledních paprscích světla si návštěvníci všimli, že Maorové mají tetování ve tvářích, což byl zvyk, který připadal Kietovým lidem odporný. Byla pravda, že Hivané měli ve starém světě tetování ve tvářích, lidé z Tahitského souostroví však ne. Hivské tetování mělo zpravidla podobu rovných proužků a čar,

zatímco na maorských obličejích byly fantastické kresby, které sledovaly křivky tváří a úst, obtáčely oči a klikatily se na čele. Na bradě měli kudrlinky a spirály, na nose pak hřbet ryby s vybíhajícími kostmi a kroužky uvnitř dalších kroužků, labyrint, který po obou stranách přecházel v další labyrint.
Jeden muž vystoupil před ostatní a hrozivě zamával svým oštěpem, s obličejem pokrouceným do démonického výrazu. Stál s nohama široce rozkročenýma, dupal do země a vyvolával nadávky. Oštěpem soustavně bodal do vzduchu před sebou.
"Stateční maorští bojovníci," vykřikl Kieto, "přišli jsme v míru. Jsme z daleké země. Přijměte nás pohostinně."
Jeho slova zapůsobila. Bojovník, jenž stál vepředu, zaujal méně útočný postoj. Upřeně si skupinku prohlížel. Nakonec se pleskl do stehna a zvolal: "Ztroskotali jste tady s lodí?"
"Jsme Rarotonžané," prohlásil Kieto. "Přišli jsme hledat maorské kmeny!"
"My jsme Maorové," odvětil bojovník. "Pojďte s námi."
Bojovníci je obklíčili a odvedli k ohňům. Když přišli blíž, Seumas si uvědomil, že bojovníků je mnohem víc, než původně odhadovali. Kolem ohňů bylo několik set mužů. Nebyla to vesnice, ale tábor vojska na pochodu.
Když je ti, kteří je zajali, prováděli táborem, skupinka se stala předmětem zvědavého zájmu. Nakonec je dovedli před stojícího muže, který měl po stranách dva vyřezávané dřevěné kůly zaražené do země. Rezby byly tak dokonalé, že se Seumas musel držet, aby si na ně nesáhl. Věděl, že jsou to totemoví bohové, pravděpodobně bohové z řad předků. Nebylo by moudré špinit je rukou cizince. Mistrovství umělce, který byl nepochybně geniální, však na něj silně zapůsobilo.
"Jsem náčelník Tuwhakapau," pravil vysoký, majestátní muž mezi kůly. "Kam jdete?"
Seumas okamžitě pochopil, proč se náčelník nezeptal, kdo jsou či odkud pocházejí. Mohlo se stát, že jsou to slavní Oce-ánci, a tudíž by náčelník prozradil svou nevědomost, kdyby se zeptal, kdo jsou. Pokud to byli významní lidé, čekalo se od něho, že napohled pozná, kdo jsou. Proto dobré způsoby vyžadovaly, aby se jich nezeptal na jméno ani na jejich vlast, ale pouze na jejich cíl, neboť nikdo nemohl očekávat, že jej bude znát předem.
"Jsme Rarotonžané," pravil Kieto, "avšak z jiného světa, za jeskyní u horkých pramenů." Postupně představil všechny členy výpravy. "Králi, přišli jsme se učit bojovému umění od mistrů války, slavného národa Maorů."
Náčelník se na různorodou skupinku zadíval a znenadání roztáhl tvář do širokého úsměvu. Když jeho bojovníci uviděli, že se usmívá, také se rozesmáli. Kieto a jeho druhové se k veselí připojili. Potom muž znovu promluvil.
"Nesmíš mi říkat král, poněvadž Maorové krále nemají, my máme pouze náčelníky. Nejsme nafouklí Tahiťané, abychom měli tolik many, že bychom nemohli mezi vlastní lidi. My jsme bojovníci -"
"Proto jsme za vámi přišli," skočil mu do řeči Seumas.
Hlavy se otočily za novým hlasem. Maorský náčelník postoupil dopředu, podíval se Seumasovi do očí a prohlédl si jeho vlasy, načež znovu couvl. Pokýval hlavou.
"Kapitán Cooker," řekl náčelník. "Přijel jsi od krále Jiřího?"
Seumas nevěděl, co na to má odpovědět, protože mu to nic neříkalo.
"Kapitán Cooker?" zeptal se nakonec, když ticho začalo být nesnesitelné. "Co to je?"
"Jsi muž z vysokých lodí," pravil Maor. "Přišel jsi s puškami?"
Seumas se bezradně podíval na Kikamanu. Ona jediná tuhle zemi znala. Ona měla vědět, co jsou to pušky a vysoké lodě.
"Já jsem kněžka," představila se Kikamana. "Určitě víš, že jsme z Jiného světa. Tam nemáme nic, jako je král Jiří nebo kapitán Cooker. Musíš nám prominout naši nevědomost. Tento muž pochází ze země Mlh a jeho žena rovněž. Jejich země nezná slunce."
"Úplně stejně," přikývl Maor. "Úplně stejně jako kapitán Cook."
"Neznám žádného kapitána Cooka," odvětil klidně Seumas, "a nemám žádného krále Jiřího. Můj král se jmenuje Tangiia."
Král se zatvářil překvapeně.
"Ty znáš hrdinné předky?"

"Tam, odkud přicházíme, Tangiia není předek. Je živý a zdravý."
"Takže v tom případě," podivil se viditelně užaslý náčelník, "jste z Hawaiki, ze Staré vlasti, odkud všichni pocházíme!"
"O čem to mluví?" zeptal se Seumas tiše Kieta.
"O Hawaiki, kolébce našeho lidu. Někteří říkají, že Raia-tea byla kdysi Hawaiki, ale ve skutečnosti to nikdo neví. Je to počátek a konec. Posvátná země, z níž vzešli naši nejstarší otcové a matky."
"Hawaiki," zamumlal náčelník, tentokrát o trochu pode-zíravěji. "Jestli jste z Hawaiki, pak musíte být buď bohové, nebo předkové."
"Ani jedno, ani druhé," namítl Kieto. "Jsme z jiného Hawaiki. Tak jako palma naklánějící se nad jezero má ve vodě obraz, svůj odraz, tak i my pocházíme ze světa, který je obrazem tohoto světa. Ale jezero čeří vítr, a tak obě palmy, ta na břehu a ta ve vodě, nejsou přesně stejné, ale v něčem se liší. Stejné je to se dvěma světy, které jsou od sebe daleko, ale vypadají podobně. Bez jednoho by však ten druhý nebyl, a každý má ve své době svůj význam."
"To, co povídá můj velitel, je pravda," potvrdil Seumas. "Můžeme mluvit o odrazech, o stínech nebo o velkém oceánu a střeše cest. Takových příkladů je mnoho."
Náčelník zamyšleně přikývl.
V tom okamžiku Seumas vycítil, že by se neměl víc drát do popředí, vymluvil se, couvl dozadu a nechal Kieta s Ki-kamanou, aby s náčelníkem jednali oni. Později, když seděli u táborového ohně, nedaleko Maorů a pod dozorem, si promluvili mezi sebou.
"Tito lidé nám zatím nevěří," vysvětlil Kieto, "proto nás hlídají. Ale myslím, že nám dovolí zúčastnit se bitvy. Jedině tak můžeme plně pochopit jejich strategii a taktiku. Prozatím musíme sledovat, co jak dělají, a snažit se jim porozumět."
Jako další se ozvala Dorcha. "Ze všeho nejdřív bych ráda pochopila, co je toto místo zač a co pro nás znamená. Seumas a já jsme úplně vedle z těch řečí o králi Jiřím a kapitánu Cookovi. Ty snad víš, kdo to je, Kikamano?"
Kněžka zavrtěla hlavou. "Ne, nikdy jsem o nich neslyšela. Musíte však pochopit, že tento svět je přibližným odrazem světa našeho. Je pravděpodobné, že někde v tomto světě je Kikamana a možná i Dorcha a Seumas. Nebo byli. Nebo budou. Není to pouze jiné místo, ale také jiný čas. Co když jsou v tomto světě Piktové civilizovaným národem -co když vládnou Oceánii? Co když je Jiří král Piktů a kapitán Cook je piktský hrdina? Kdo ví?"
"Jiří nezní jako piktské jméno," zabručel Seumas. "Vůbec to nezní jako jméno."
"O to mi nejde," řekla Kikamana. "Jde mi o to, že můžeš vzít tytéž základní prvky, z nichž se skládá opravdový svět, dát je do hrnce, zamíchat, pak je vylít a najít tento svět. Chápeš, jak to myslím?"
"Ne," přiznal Seumas, "a točí se mi z toho hlava. Nemohli bychom to nechat být?"
Čekala je chladná noc, kdy se každý třásl pod tenkou přikrývkou. Další den ráno jim náčelník Tuwhakapau přidělil jako doprovod jednoho starého bojovníka. Jmenoval se Tan-gata. Byl vysoký a velice hubený, jeho svalový tonus již začínal ochabovat, ale měl upřímnou tvář. Vysvětlil jim, co se děje.
"Možná že vás zabijeme a možná taky ne." Tangata vykouzlil úsměv mezi rozbitými a chybějícími zuby.
"Náčelník Tuwhakapau se zatím nerozhodl, jestli by bylo nebo nebylo dobré zabít kapitána Cookera. Zabít kapitána Cookera by mohlo být tápu. Požádal o radu dva kmenové tohungy, a jeden říká zabít vás, druhý říká nezabít. Často se hádají. Já radím, abyste si zatím získali náklonnost našeho náčelníka, takže i kdyby nebylo tápu vás všechny zabít, nechá vás naživu, protože jste milí lidé."
Tangata se znovu usmál. V jeho staré, kožnaté tváři pokryté modročerným tetováním, jehož přesné linie zmizely ve vráskách vyrytých věkem a počasím, byla jakási vřelá grotesknost. S řídkými šedými vlasy, chomáčovitými bílými vousy a téměř černýma očima mohl být pradědečkem. Mluvil stejně věcným, vážným způsobem jako náčelník a možná všichni Maorové, a nenechal člověka na pochybách, jak si stojí. Starý, uznávaný válečník, který by se k vám choval dobře, pokud budete upřímní, avšak okamžitě by vás zabil, kdyby se ukázalo, že máte zrádné úmysly.
"Co se bude dít dnes?" zeptal se Kieto. "Zrušíme tábor?"
"Ano, půjdeme do vesnice našich nepřátel, kde s nimi svedeme válku."
"Proč válčíte?" zeptala se Kluk-holka.

Starý Maor pomalu zavrtěl hlavou. "Válka je náš osud. Jenom ve válce může muž najít slávu a čest. Ty jako cizinec to možná nechápeš, ale pro nás je uznání jiných bojovníků nejdůležitější ze všeho. A když zemřeme, velký bojovník odejde do zářivého ráje, kde uslyší, jak na něho ti, které nechal oplakávat svůj odchod, pějí chválu."
"Jinými slovy," pronesla Kluk-holka stranou ke Kikama-ne, "žádný důvod nepotřebují."
Maorové zrušili tábor a bojovníci se vydali na pochod. Šestice Rarotonžanů a jejich průvodce kráčeli poslední. Byl to pro ně výkon, přesouvat se po souši téměř poklusem. Byla to únavná cesta. Šli keři, travinami i deštným pralesem, vzhůru pěšinami v kopcích a podél roklí, až konečně v půli odpoledne Tangata ukázal na jejich cíl, opevněnou vesnici na kopci.
"Nepřátelské pa," prohlásil Tangata. "Všimli si, že přicházíme, a rozezněli bubny."
Jak pro rozené Oceánce, tak pro Albannachy byl pohled na pa něčím úžasným. Byl to technický výtvor, s jakým se dosud žádný z nich nesetkal.
Celý kopec byl na vrcholku zarovnán a na všech stranách klesal v terasách. Vnější opevnění obepínal kruhový příkop s ochranným valem a palisádou těsně za okrajem zářezu. Podél vnější palisády ze zašpičatělých kůlů byly bitevní plošiny, k nimž stoupaly žebříky. Za vnějším opevněním, výš na svahu, byl druhý val s palisádou, za nimiž stály budovy se střechami z rákosí, obytné domy a skladiště. V rozstupech podél vnější i vnitřní palisády stály kůly, do kterých byly vyřezány postavy - božští předkové -jejichž účelem bylo spolu s kmenovými bojovníky pomoci ochránit vesnici před útočníky.
Obránci na bojových plošinách shlíželi na blížící se útočníky z výšky a působili dojmem, že mají obrovskou převahu. Seumasovi, Kietovi a ostatním připadalo jejich postavení naprosto nezdolatelné. Návštěvníci měli takový pocit, že před útočníky stojí neproveditelný úkol: na přemožení nepřítele v tak silném postavení by byla třeba tisícihlavá armáda.
"To se jim nemůže podařit," prohlásil Seumas. "Tentokrát jsme si zvolili špatnou stranu."
Útočníci se seřadili na planině pod opevněnou vesnicí na kopci a zahájili háku.
Bojovníci v sevřených řadách, v nichž nechyběl ani Tan-gata, začali jednotně skákat hned na jednu, hned na druhou stranu a zároveň vydávat hluboký, zvučný pokřik, při němž tuhla krev v žilách. Jejich oštěpy a palice svým stoupáním a klesáním dokonale napodobovaly vlnu valící se po pláži, takže vypadali ne jako jednotlivci, ale jako jediný tvor s jedinou myslí. Bylo to, jako by se na teplé, sluncem zalité pláni předváděl nějaký netvor: tmavý volán s bílými třásněmi se vlnil po jeho čelní straně a ve vlnách probíhal jeho širokým, plochým tělem dozadu.
Vzápětí ze sebe netvor vyrazil strašlivý řev, když útočící bojovníci vyměnili hluboké basové tóny za pronikavé skřeky, z nichž stydla krev. Pěna zuřivosti stoupala z každého póru, jak se burcovali do vášnivé bojechtivosti. Touha zabíjet čišela z každého mávnutí zbraní, z každého atletického skoku, z koulení očima a škubání hlavami.
"Co když nakonec nebudou potřebovat tisíce bojovníků?" zapochyboval polohlasně Kieto, na něhož představení udělalo velký dojem. "Co když se tihle bojovníci jednoduše převalí přes hradby jako nějaká obrovská chobotnice a vysají život z toho, co zůstane dole?"
Na ochranných valech vesnice se hned shromáždili obránci. Mnozí byli na bojových plošinách a chystali se zasypat útočící vojsko kameny a oštěpy. Další stáli na vnitřní straně palisád nebo za branou pa, nad jehož překladem se tyčil te-koteko, umělecky vytesaná socha démona s magickými obrannými schopnostmi obrovské síly.
Jakmile haka skončila, Tangata přiběhl zpět ke svým šesti svěřencům, aby na ně dohlédl. Pokud se chystala nějaká zrada, došlo by k ní teď, kdy měli útočníci nekrytá záda před útokem z planiny. Na Tangatovi nebylo vidět zklamání, že se nemůže bitvy zúčastnit. Řekl jim, že viděl již mnoho válek, mnoho podobných útoků, a když už se dožil do zralého věku, mel v úmyslu být ve zbytku svých let při boji opatrnější.
"Co bude teď?" zeptal se Kieto. "Podniknou čelní útok?"
Tangata o tom pochyboval. "Snažili jsme se je zahanbit, aby vyšli ven a utkali se s námi na planině, ale jestli nemají úžeh, neudělají to. Vesnice je příliš vysoko, než abychom mohli na stěny jejich domů házet rozpálené kameny, takže nemůžeme udělat ani to. Myslím, že se mladí muži pokusí získat čest několika útoky na palisádu a potom zahájíme příjemné dlouhé obléhání."

Stařec ta slova ještě ani nedořekl, když se skupina mladých bojovníků dychtících po uznání a slávě rozběhla k pa-lisádě a mrštila oštěpy na nepřítele. Tento čin spustil prudkou spršku oštěpů zpoza ochranného valu opevněné vesnice. Většina jich minula cíl, ale jeden nebo dva zasáhly. Jeden válečník na bojové plošině padl mrtev k zemi. Mezi útočníky byli tři mladí muži buď zraněni, nebo zabiti.
Jeden z mladých útočících odvážlivců se pokusil přeběhnout k palisádě a vylézt na ni s palicí v zubech, ale dosáhl jen toho. že jej obránci, kteří měli radost, že mají pro svou munici jasný a dostupný cíl, zasypali sprškou kamení.
Po tomto ztřeštěném výstupu se útočníci na nějaký čas posadili nedaleko pa. Jen jeden z nich chodil sem a tam jako páv a vyzýval nepřátele, aby poslali ven bojovníka, jenž se s ním utká v souboji muže proti muži. Urážlivě pokřikoval, vychvaloval vlastní bojovnické umění a statečnost a volal na muže za dřevěnými kůly, že jsou "malé děti" a "písklata".
Jeden obyvatel vesnice na jeho pokřik pohotově zareagoval a mezi oběma muži se rozpoutal boj. Útočící vojsko si připsalo první vítězství a propuklo v mocný jásot. Rovněž další muž z vesnice byl sprovozen ze světa, byť ne tak snadno. Nakonec však ve třetím souboji přeborník útočníků padl k zemi, zasažen prudkým úderem, a jeho druhové spustili nářek. Z pevnosti se poprvé ozval jásot a vítěz byl propuštěn, aby se vrátil ke svým druhům za palisádou a přijal jejich gratulace.
To všechno byla zábava na ukrácení času.
Potom začalo obléhání. Útočníci se utábořili kolem vesnice a trávili čas tím, že jedli, pili a dráždili její obyvatele. Doufali, že se jim podaří dohnat bojovníky z vesnice k tomu, aby vyšli ven a utkali se s čekajícími obléhateli, ale zatím se ukazovalo, že vesničtí muži mají rozum a neberou si tyto útoky na svou mužnost nijak k srdci. Ostatně, jak poukázal Kieto, jaký by mělo smysl věnovat tolik času a úsilí budování opevnění kolem vesnice, kdyby je pak člověk opustil pro několik urážek?
Na Kieta udělalo pa mimořádný dojem. Viděl v něm velké možnosti.
"Dalo by se použít jako pevnost, jako ležení, až se vydáme dobýt zemi Mlh," řekl Seumasovi. "Viděl jsi někdy něco takového?"
"Slyšel jsem o takových věcech mezi Angly."
"Pak si tedy osvojíme i toto opevnění a využijeme je podle svého."
Myšlenka obléhání, při které je nepřítel donucen vzdát se hladem a žízní, byla pro Rarotonžany naprosto nová. Raro-tonžané sváděli bitvy jen na otevřeném prostranství a jejich účastníci byli oblečeni do nádherných, barevných válečných oděvů.
Samozřejmě, i Rarotonžané znali určité formy organizovaného boje. Používali metodu fatatia, kdy se armády utká-valy otevřeně. Nebo lstivější aro nee, kdy se postavili nepříteli pouze na úzké frontě, zatímco větší křídla zůstala skryta za stromy a kameny, připravena udeřit. Pak bylo ještě aro ro, kdy vojsko postupovalo v řadách a po porážce či rozprášení první řady postoupila na její místo druhá.
Mužnější taktikou byla paitoa, kdy vojsko dostalo rozkaz stát pevně jako kamenná zeď a odrážet nepřítele, který se na ně vrhá. Při uura tama faarere nesměl nikdo opustit bojiště živý, dokud nebyli nepřátelé poraženi.
Metodou, která mohla obrátit nepřátelské vojsko na útěk - pokud mělo slabé velitele - byla ropa tahi. Při ní dalo celé útočící vojsko najevo, že se soustředí především na zabití náčelníků a vysoce postavených bojovníků. Tato taktika dokázala odradit i nejudatnějšího válečnického krále, když se ocitl proti hordě fanatických horkokrevných mladíků, kteří si vytkli za cíl zabít pouze jeho, bez ohledu na to, kdo se jim připlete do cesty.
Nakonec se Kieto obrátil na Tangatu.
"Když jsme se přiblížili k vašemu táboru, vaši bojovníci vyšli v sevřené formaci -jak jí říkáte?"
"Ta se jmenuje želva," odvětil stařec a roztáhl tvář do širokého úsměvu. "Použijeme ji znovu - proti nim."
Ukázal na oddíly uvnitř pa, které čítaly kolem devíti set mužů. Útočící vojsko mělo kolem patnácti set bojovníků. Bylo to téměř dva na jednoho, pokud by došlo k přímému boji.
Tangata byl rád, že může sedět a mluvit o maorských vá-lečnických metodách. Viděl za svůj život mnoho a měl tak bohaté znalosti, pokud se jednalo o válčení. Kieto se snažil zjistit co nejvíc, hodně se ptal a nechával si vysvětlovat strategii a taktiku slavných bitev. Tangata byl studnicí bojových zkušeností a rád se o ně se svým tazatelem dělil, neboť se tak stával středem pozornosti.

"A co námořní bitvy?" zeptal se Kieto. "Jsou Maorové dobří v boji na vodě?"
"Ne tolik jako na souši," připustil Tangata s předstíranou upřímností. "Slyšel jsem, že obyvatelé Havaje jsou mnohem lepší. Od posádky lodi, která se tady nedávno zastavila, jsme se dozvěděli o velké námořní bitvě, jež se tam odehrála mezi dvěma králi."
"Vyprávěj nám o tom."
Zprávy hovořily o válce mezi dvěma bratranci na Havajských ostrovech, a to Kamehamehovi a Kiwalaovi, jejichž rozhodující námořní bitva u pláže známé jako Mokuohai skončila vítězstvím Kamehamehy. Havajský bůh války Ku-kailimoku - hrůzostrašný bůh se zářivýma očima a krvavě rudou hlavou - srazil Kiwalaa kamenem vystřeleným z praku a jeden z Kamehamehových bojovníků náčelníka sprovodil ze světa tím, že mu podřízl hrdlo lei-o-manem. Havajské ostrovy Kauai, Oahu, Molokai, Lanai, Maui a Havaj se tak dostaly pod vládu jediného muže.
Když Seumas tento příběh poslouchal, znovu musel obdivovat paměť, jakou Oceánci mají. Tangata vylíčil bitvu do nejmenších detailů a Seumas nepochyboval o tom, že jeho popis je naprosto věrný. Byla to válka, kterou Tangata osobně neviděl, nýbrž k ní došlo tisíce kilometrů daleko, v nejvzdálenější oblasti Oceánu. Přesto si stařec uložil do paměti všechno, co se dozvěděl od plavců z oné země, na jejichž paměť bylo stejné spolehnutí jako na to, že po noci přijde den. A teď zase Kieto si všechny tyto podrobnosti odnášel ve své paměti.
Schopnost Oceánců zapamatovat si podrobnosti byla fenomenální. Učinila z nich jedny z nejslavnějších mořeplav-ců všech dob a jedny z nejlepších vypravěčů, jaké kdy svět poznal, jimž se v líčení osobní a rodové minulosti nemohl žádný jiný národ rovnat.
2
Ragnu pomocí svých okultních schopností zjistil, že syn Pikta Seumase nyní putuje s Arioi a stal se jedním z nich. Toto zjištění bylo pro kněze objevem, který mu otevřel nové možnosti, jak se Rarotonžanům pomstít. Zabití Seumaso-va syna by znamenalo, že skřetův rod jeho smrtí vyhyne. Co víc by si mohl nenávistný člověk přát než úplné zničení rodiny?
"Teď tě mám," zamumlal kněz. "Mám tebe a mám tvou duši."
Myšlenka na zabití jednoho z Arioi, člena, který se mezi nimi vypracoval do poměrně vysokého postavení, přestože byl Hivan, zapadala do knězových širších plánů. Již delší dobu žárlil na rostoucí moc Arioi. Jejich Malované nohy se dnes těšily postavení, které se téměř vyrovnalo králům. Jedním z jejich Malovaných noh dokonce byl král, který hodil své povinnosti a závazky za hlavu, aby se mohl přidat k tomu, co Ragnu považoval za chátru.
Ragnu probral své plány s jinými kněžími, podřízenými, kteří by svého pána následovali do hlubin oceánu, kdyby je o to požádal.
"Abych mohl zabít to stvoření, hivského mladíka jménem Kumiki, musím nejdřív proniknout mezi Arioi."
"Jak to uděláš, pane?" zeptal se jeden z jeho kněží. "Arioi sice jsou společnost kočovných pěvců a básníků, ale jsou mezi nimi i bojovníci - zápasníci, kopiníci a další - schopní bránit své druhy. Sto padesát lodí - to může být v případě nutnosti slušná bojová síla."
"To je pravda," uznal Ragnu. "Sto padesát lodí. V každém jiném hávu by to byla útočná flotila, ne? Ale my máme námořní sílu, která se jí vyrovná. Poslední král se obával nájezdu Hivanů, a tak vybudoval flotilu lodí, která by v takovém případě zasáhla. Co kdybych byl pověřen velením nad raiatejskými válečnými loďmi a poslán zaútočit na Arioi?"
Mladí kněží se na svého kahunu podívali s nechápavými výrazy ve tvářích.
"Ale kdo by takový rozkaz vydal?" ozval se nakonec jeden. "Arioi jsou všude vítáni. Jsou mírumilovná společnost. Proto mají žluté plachty, aby na ně nezaútočil žádný ostrovní národ, který by je považoval za nájezdníky. Kdo by takový útok nařídil?"
"Samotný náš král," řekl Ragnu. Bylo mu příjemné odhalovat svým stoupencům svůj plán. "Pokud uvěří, že Arioi jsou něco jiného - útočníci z Hivských ostrovů."
Ostatní kněží začali přikyvovat. Za ta léta se naučili nepodceňovat chytrost a čáry svého pána. V magii se mu nikdo nevyrovnal. O jeho znalostech tajemných praktik mezi nimi kolovaly legendy. Dokázal tvořit noční šelmy, dělat z lidí žáby, měnit počasí, ničit nezničitelné.
"Určitě jsi vymyslel plán," ozval se jeden z jeho studentů, "jak do královy mysli zasít jed proti Arioi."

"Žádný jed," vysvětlil Ragnu a v očích se mu zalesklo, "ale omyl. Král bude cítit hrozbu a já vystoupím s nabídkou, že tu hrozbu odstraním. Až se zjistí, že se stala chyba, zděsím se, ale kdo by mi mohl dávat vinu, když mi vlastní král nařídil zaútočit?"
Jeden kněz otevřel ústa, aby něco řekl, ale Ragnu pokračoval: "Vím, na co se chcete zeptat -jak krále donutím cítit hrozbu tam, kde žádná není? - ale to musí prozatím zůstat mým tajemstvím. Kdybych vám to prozradil, byli byste stejně chytří jako já, a to nemůže být."
Ostatní kněží se rozesmáli. Usmál se dokonce i ten, který se chtěl předtím na něco zeptat.
Avšak jeden mladík, který byl mezi nimi nový, měl poslední otázku.
"A to tě uspokojí pouhé zabití Seumasova syna? Považoval bych mučení…"
"Ovšem, ovšem," utrhl se nedůtklivě Ragnu. "Ovšemže bys považoval mučení za vhodnější. Zabít někoho rychle neukojí touhu po pomstě, že? Ale když člověk umírá pomalu a ve velkých mukách, je to stejně příjemné jako mít ho pro sebe a zabít ho po bolestivých krocích."
Ragnu došel k polici na stěně chrámu a vzal z ní předmět zabalený do látky. Když jej pak položil na podlahu a opatrně rozbalil, odhalil jim strašlivou zbraň zvanou airo fai. Byl to předmět, který vynalezli rafinovaní velekněži na Tahiti. Zpravidla byl ukrýván až do rozhodujícího okamžiku bitvy a teprve potom použit k zastrašení nepřítele. Když se přiost-řená kost s ohebnými, zpět obrácenými, zahnutými trny použila jako dýka, dovnitř se dostala snadno a hladce. Teprve při vytahování, kdy se páteřní ozubce rozevřely jako článkované ostny, napáchal nástroj strašlivou škodu.
Mnozí z přítomných mladých kněží při pohledu na tuto ohavnou zbraň zalapali po dechu a jeden nebo dva zbledli, když si představili její použití.
Ragnu se nad jejich choulostivostí usmál a řekl: "Pilovitá páteř rejnoka trnuchy, takto vytvarovaná do dlouhé dýky, způsobí člověku tak strašlivá zranění - vytržené vnitřnosti, rozervané maso - že zemře za těch nejstrašlivějších okolností. Bude trpět takovou bolestí, že by i bůh skučel. Bude se plazit od nepřítele k příteli a prosit o ránu palicí, která ho zbaví utrpení."
Kněží si zbraň bázlivě prohlíželi. Věděli, že Ragnu říká pravdu.
Ragnu vzal dýku do ruky a začal chodit mezi svými muži, jako by dumal o něčem zajímavém.
"Taková zbraň se samozřejmě nedá použít bez vyzkoušení toho, co umí. Shodou okolností se ke mně doneslo, že máme mezi sebou zrádce - někoho, koho poslal král Tangiia z Rarotongy s úkolem podávat zprávy o tom, co dělám. To bude vhodný kandidát pro vyzkoušení mého tahitského daru, co říkáte? Nesouhlasíte snad? Slyším souhlasné mručení, nebo se mi to zdá?"
Neslyšel nic, neboť celý hlouček ovládlo mrtvolné ticho. Několik kněží se roztřáslo, což však nebyl žádný důkaz viny, neboť každému, kdo se jen trochu cítil ohrožen, se dalo odpustit, že se v takové situaci chvěje.
Z tváří vyprchala barva. Dokonce také ti, kteří byli pevně přesvědčeni o své nevině, si uvědomili, že budou muset být svědky krvavé popravy, a nijak se na to netěšili.
Pokřivený Ragnu, nejvyšší z velekněží, přecházel kolem nich sem a tam a v ruce svíral zbraň, jíž Tahiťané říkají airo fai. Kněžím stékal pot po čele. Upírali zrak přímo před sebe, jak se báli pohlédnout svému pánovi do očí. Napětí v místnosti s každou vteřinou rostlo, až každé ucho slyšelo jeho němý křik, až byla jeho našponovanost patrná v každém nadechnutí čekajících mužů.
Nakonec to jeden z mladých kněží nevydržel, s výkřikem vyskočil a pokusil se z místnosti uprchnout.
Ragnu se po podlaze mihl jako pavouk. Dostihl mladíka, prudkým pohybem ruky ho otočil a zarazil mu airo fai do břicha. Mladík strašlivě vykřikl. Ragnu zbraň v ráně pootočil a potom ji vytrhl ven, přičemž zároveň s ní vytrhl na mnoha háčcích kosti kus kněžova žaludku a střev. Šedé, krvavé vnitřnosti visely jako zakrvavená pupeční šňůra z otvoru, který nebyl větší než oční důlek. Oběť padla na kolena a s křikem, jenž neustal ani na okamžik, se snažila nacpat si vnitřnosti zpět.
Ragnu přinutil své kněze, aby zůstali sedět na svých místech a sledovali pomalé umírání svíjející se, křičící oběti, jež konečně zemřela teprve tehdy, když vyhasl velký oheň uprostřed chrámu prostoupeného pachem krve a lidských výkalů.
Když popel v ohni vychladl a mladý zrádce konečně vydechl naposledy, Ragnu dovolil ostatním odejít. Věděl, že to, co viděli, na ně zapůsobí víc než všechna slova, která mohl říct. Mladík samozřejmě nebyl zrádce - mezi Ragnuovými kněžími nikdo takový nebyl - ale nebylo na škodu čas od času jednoho z nich

pro výstrahu příkladně potrestat.
3
Dráždění ze strany útočníků nakonec vylákalo mladé muže z řad obránců ven z hradeb pa. Rarotonžané, stále ještě střežení, se z nedalekého kopce dívali, jak se obě armády zuřivě střetly. Kieto by nejraději byl dole v bitevní vřavě, ale maorský náčelník to zakázal. Rarotonžané se dosud nezbavili podezření.
Boj se svou kvalitou nedal srovnat s ničím, co Kieto do té doby viděl. Bylo mu jasné, že výsledkem výcviku a filozofie mladých Maorů je válečník s těmi nejlepšími vlastnostmi, jaké má pro boj mít. Dokonce i Dorcha, která měla nej-odtažitější vztah k násilí, musela uznat, že nikdy neviděla tak zdatné bojovníky, jako byli Maorové.
Podobně jako při většině střetů mezi Oceánci, jež se odehrávaly v otevřené krajině, se bitva navzdory početní nerovnosti vyvíjela s proměnlivými úspěchy hned pro tu, pak zas pro druhou stranu. Když se na obloze objevilo zlé znamení - mrak ve tvaru ještěrky - útočníci vzali nohy na ramena a rozběhli se ke vzdálenému domovu, přestože měli obrovskou početní převahu. Útěk nebyl zbabělostí, byla to řádná forma boje. Vzápětí prchající vojsko usoudilo, že není důvod obávat se bohů, protože žádná další zlá znamení se neobjevila, a obrátilo se proti pronásledovatelům, jejichž udatnost vzala rychle za své. Z lovců se najednou stali štvanci, kteří běželi opačným směrem!
Když zmíral den, zemřelo spolu s ním mnoho obránců a zbytek ustoupil do pa. Další den ráno začalo vyjednávání, při němž poslové přeletovali mezi pa a ležením útočníků jako ptáci, a nakonec dospěl náčelník Tuwhakapau s náčelníkem pa k nějaké dohodě. Seumas, Dorcha a ostatní se nikdy nedozvěděli, v čem spočíval původní spor, ale zdálo se, že byl v souladu s Tangatovým vysvětlením: válka pro válku, aby muži mohli navzájem získat uznání, čest a slávu.
Vyšlo najevo, že obránce v nedávné době zdecimovala nějaká epidemie (kterou jim podle Tangaty přivezl kapitán Cooker) a předchozí válka s kmenem ze sousedního údolí. Pa bylo tudíž bráněno mnohem slaběji, než se na první pohled zdálo, a rodiny uvnitř měly strach, že je pobijí krvežízniví bojovníci, kteří by mohli v nadšení okamžiku vypalovat, plenit, zabíjet a mrzačit, třebaže by později možná své prudkosti litovali.
Mladíci vyšli ven bojovat s útočníky proto, aby uhájili čest a zchladili vášně nájezdníků, kteří vybičovali svou bojechti-vost na maximum. Jakmile se podařilo tyto dva cíle splnit, náčelník pa mohl učinit neobvyklý krok a raději se vzdát nepříteli, než by čelil dlouhému obléhání nebo hrozbě ohně.
Teď, když už válka skončila, se na obou stranách konaly obřady k očištění válečníků. Na začátku války kněží bojovníky vysvětili, a nyní z nich museli tápu sejmout, než bude možno vyjednat podmínky smíru. Uvnitř i za hradbami pa se rozezněly mírové bubny.
Jakmile tyto formální obřady skončily, poražený náčelník vyšel ven s otepí klacíků a listí. Bylo to dříví na oheň, který si pod ním měl náčelník útočníků rozdělat, pokud by považoval za nutné ho zabít a upéct. Byl to starý samojský zvyk, který maorský náčelník nejspíš pochytil od nějakého moře-plavce, aby otupil ostří situace. Dříví na oheň bylo symbolické, bylo to jen gesto, které se nedalo brát vážně.
Vítězný náčelník Tuwhakapau se však zachoval šlechetně a uzavřel s poraženým dohodu o přátelství.
"Jako vojevůdce sis vedl skvěle," prohlásil náčelník pa. "Zasloužil sis zvítězit."
"Ne, moje strategie byla jen málo důležitá," řekl skromně vítěz. "Počasí nám přálo, vítr foukal správným směrem, aby pomáhal našim oštěpům, a nejspíš jsme vás překvapili ne-nadálostí svého útoku."
Slušelo se, aby vítěz omluvil neúspěchy poraženého vojska a vrátil mu tak alespoň trochu cti. Chvástat se před bitvou patřilo k věci, ale od vítězů se pak očekávala skromnost. Koneckonců, zvítězili a neměli již co dokazovat.
Jakmile skončilo jednání o podmínkách, náčelník pa se vrátil do vesnice, aby se připravil na příchod vítězného náčelníka, jeho šlechticů a kněží. Místo aby mu otevřel bránu, nechal pobořit část palisády, protože náčelník Tuwhakapau byl teď zvláštní host, kterému bylo třeba prokázat patřičnou zdvořilost. Náčelník pa musel ukázat, že je ochoten pro přijetí hosta něco obětovat.
Kieto se na starého Tangatu obrátil s otázkou, zda by bylo možné, aby doprovodili urozené a prohlédli si vnitřek pa.
"Zeptám se náčelníka Tuwhakapaua," slíbil Tangata. "Určitě má za to, že jste mu přinesli štěstí, neboť v bitvě zvítězil a vy jste se neprojevili jako zrádci. Kdyby prohrál, možná byste se už otáčeli na rožni, ale

jelikož zvítězil…"
Náčelník řekl, že bude rád, když se hosté z posvátného Hawaiki přidají k jeho družině.
Šestičlenná skupina zjistila, že se těší u obyvatel pa značnému zájmu. Byla to velice zvláštní doba, neboť oplakávání padlých bojovníků na obou stranách ještě neskončilo, ale ve vzduchu přesto byla slavnostní nálada, neboť válka skončila a cti bylo učiněno zadost. Kieto a jeho skupina si museli dávat pozor na to, co říkají a s kým mluví, aby neporušili žádné tabu.
Dorchu ohromilo mistrovství řezeb na maorských obydlích.
"Podívej se například na to zdobení stěn," řekla Seuma-sovi, když si prohlédla sloupky domu, "a ty vzory na stropě!"
Vnitřek domu, kde se obyvatelé vesnice shromažďovali, byl skutečně velice krásný, o nic méně než vnějšek. Když se Dorcha a Seumas prošli po vesnici, našli i další domy, které sice nebyly provedeny tak umělecky jako shromažďova-cí dům, ale také jejich řezby a vzory měly mistrovskou úroveň. Zásobárna potravy patřila ke stavbám, jejichž řezby byly nejpůsobivější, a na vrcholu zešikmené střechy se honosila vyřezávanou sochou, která měla na hlavě něco, co se podobalo chocholům obrů z Rapanui.
Seumase však zajímalo spíš opevnění než umělecké provedení řezeb.
V časném ránu, kdy se slunce lesklo na orosených zašpičatělých kůlech, chodil kolem palisády a přemýšlel o svých lidech v Albannu. Dorcha ho doprovázela a občas zvedla oči k jeho ustarané tváři. Věděla, že bojuje s emocemi, a věděla i to, že je pro něho dost důležitá, aby alespoň trochu dal na její radu.
"Co máme udělat?" optal se Dorchy. "Až přijde okamžik, kdy se budeme muset rozhodnout, zda se připojit nebo nepřipojit k výpravě do Albannu, co máme udělat?"
"Co ti říká hlava? Na srdce zapomeň. Oba víme, že i kdybychom svou vlast nenáviděli, stejně by nás bolelo se dívat, jak je dobývána. Musíš dát své city stranou a zamyslet se nad nejlepším postupem."
"Mám si dělat starosti z toho, že mi budou nadávat do zrádců, že mi bude spílat vlastní klan?"
"Jestli ti jde o větší dobro, neměl by ses tím nechat při svém rozhodování ovlivnit."
Zamyšleně přikývl.
Dorcha dobře věděla, že Seumas od příchodu mezi Oce-ánce dospěl po duševní a duchovní stránce. Když připlul na Raiateu, byl to svéhlavý Pikt plný mužské ješitnosti, jemuž strach z názoru sobě rovných diktoval, co má dělat. V těch dávných dnech musel vystupovat jako muž, jakým měl být. Od těch dob jeho moudrost vyzrála - vyrostl z toho tvrdohlavého Pikta a nestyděl se ukázat rozvážnější a citlivější povahu, neboť věděl, že to z něj nedělá o nic horšího bojovníka. Rozhodoval se sám za sebe a již se nesnažil přizpůsobovat všeobecnému mínění.
"Musím přinejmenším jet s Kietem," řekl nakonec, s pohledem upřeným přes palisádu k travnatým pláním, kde se ze vzdálených hor klikatila řeka v širokém korytě, zářící odleskem slunce, "až se pokusí dobýt naši domovinu. Můžeš jet taky, samozřejmě jestli budeš chtít - ale nebudu tě přesvědčovat, abys udělala to, na co ani já nemám žaludek.
Nebudu se účastnit bojů ani nijak pomáhat žádné straně, ale musím být po ruce, abych připravil cestičku míru. Ať se stane cokoli, Kieto se svými Oceánci do země Mlh vypluje, a moje rozhodnutí nepřidat se k němu na výsledku jenom málo změní. Avšak pokud tam budu, díky své znalosti obou stran budu využitelný jako prostředník. Musí tam být přece někdo, kdo rozumí Oceáncům i Albannachům, aby vysvětlil nedorozumění, která by mohla vést ke zbytečným krvepro-litím.
Představ si, co by si Skot či Pikt pomysleli o muži, který utíká z bojiště! Podle svých zásad by měli plné právo považovat takového muže za někoho, kdo je míň než špína a nezaslouží si žádné slitování.
Představ si, co by si Oceánec pomyslel o někom, kdo by ho přepadl ze zálohy! Podle svých zásad by měl plné právo se domnívat, že takoví muži jsou zbabělci a chovají se hůř než zvířata. Musí tam být někdo, aby vysvětlil, že podle zásad příslušné strany je takový postup v pořádku, a proto nemá být považován za urážku."
Dorcha svého muže objala kolem pasu. "Dřív by mě nenapadlo, kolik moudrosti v sobě jednou budeš mít, Seuma-si. Dobře víš, že jestli Oceánci prohrají, nebo padneš do zajetí, klany ti vypálí oči a uříznou varlata - a pak, až si budou myslet, že jsi otupělý bolestí, tě rozčtvrtí koňmi."
Seumas si povzdechl. "Vím to. Nepochopí mé postavení. Nemůžu čekat, že hned udělají skok, který

mně trval půlku života. V jejich očích budu ten nejhorší zrádce - míň než prasečí trus. Budou mne hluboce nenávidět. Tím, co ze mne zůstane, nakrmí vrány."
"Ale musíš jet."
Přikývl. Díval se jí přitom do očí.
"Musím jet."
"A já pojedu s tebou."
"Nemusíš. Vím, jak tě to rozruší. Až bude po všem, vrátím se na Rarotongu. Nyní, když jsem poznal jiné počasí, bych v tamních zimách dlouho nevydržel. Chci dožít své roky na slunci."
Dorcha zavrtěla hlavou. "A co když se nevrátíš - protože nebudeš moci? Chci tam být s tebou, až zemřeš - jestli zemřeš. Je správné, abych tam byla."
"Mohla by to být i tvoje smrt."
"Tak ať."
Otočil se a rozhlédl se po okolní krajině. Obdivoval ji, všímal si jejích kontrastů. Tady v zemi Dlouhého bílého oblaku měla krajina mnoho tváří. Byly tu horké prameny, gejzíry, husté lesy, sopky, lučiny, klikaté řeky, kopce, hory, roviny - a Tangata jim vyprávěl o ostrově, který je pod tímto, kde jsou ledovce, jejichž splazy zabíhají až do moře, vysoké hory pokryté sněhem a oblasti, kde věčně prší. Byl to zajímavý kraj, kabát z mnoha různých odstřižků.
"V téhle zemi bych se dokázal usadit," prohlásil. "Škoda, že není v našem světě."
"Musíme se vrátit."
"Máš pravdu, musíme."
Na okamžik se na ni zadíval, když její obličej ozářily paprsky ranního slunce. Pohladil ji lehce po šedivějících vlasech a pak rychle odvrátil pohled. Všimla si toho gesta a vyložila si je špatně.
"Vím, že už nejsem tak mladá jako kdysi."
"O to nejde," řekl a otočil se k ní zpátky. Oči se mu leskly. Vypadalo to, že má slzy na krajíčku.
"Napadlo mě - přemýšlel jsem o tom, jak jsem ti kdysi ublížil a jak moc tě teď mám rád…"
"Řekli jsme si, že o tom už nikdy nebudeme mluvit," připomněla mu.
"Já ne. Ty jsi řekla, že o tom už nebudeš mluvit. Zabil jsem ti manžela, Dorcho - zabil jsem ho v souboji o meč. Dlouho jsi mě za to nenáviděla, dokonce i v dobách, kdy jsem se tě naučil mít rád, ale pak jsi na svou nenávist zapomněla."
"Taky jsem se naučila mít tě ráda, Seumasi."
"A jsi připravena odjet se mnou na místo, kde jsem tě připravil o manžela. Jsi ochotna vrátit se do země, kde jsme jeden druhého nenáviděli. Víš, co ti řekne tvůj klan, ne? Budou ti spílat do děvek, do poběhlic, protože jsi vlezla do postele vrahovi svého manžela… já vím, že to nebyla vražda, byl to čestný boj, ale to všechno pro ně nebude nic znamenat. Skotové tebou budou pohrdat, že spíš s Piktem, se zvířetem, s člověkem, který si kreslí na kůži obrázky, s barbarem, s jedním z klanu Černých. Víš jistě, že v tobě návrat do těch míst neprobudí nechtěné vzpomínky, neoživí hořkost, nevyvolá nenávist, kterou jsme k sobě kdysi cítili?"
Usmála se a vzala ho za ruku. "Myslíš, že jsem ještě krásná, Seumasi Černý?"
Zatvářil se vážně. "Kotukuje vidět jenom jednou," odpověděl oceánským příslovím. "Jsi ta nejkrásnější žena - Dor-cho, miluji tvoje tělo tolik, že nejsem schopen slova, když se na tebe podívám. Nedokážu uvěřit, že mám takové štěstí a mohu mít takovou ženu vedle sebe."
"To stačí, Seumasi. Máš pravdu, možná budu myslet na svůj starý život, na muže, jehož jsem kdysi měla, když jsme byli mladí, jenže tenkrát to byla jiná žena. Byla jsem s ním tři roky. My dva jsme spolu víc než dvacet…"
"V čase to není."
"Ne, není, aleje to v pocitu. Pojedeme tam spolu," řekla, "a až tam nějaký čas pobudeme, vrátíme se zpátky domů -k nám domů."
Zdálo se, že ho její odpověď uspokojila. Ani jeden z nich už k tomu nic neřekl. Bylo rozhodnuto, že oba doprovodí Kieta. Viděli, jak chlapec vyrostl v muže. Měli ho rádi. Byl jejich průvodcem po Oceánii, po zvyklostech jejích obyvatel, a také po jejích tajných cestičkách, po jejích ukrytých místech. Bude je potřebovat při svém tažení, při výpravě, která má za cíl dovézt oceánské bohy a kulturu lidem z Al-bannu

a Engalandu.

4

Flotila Arioi byla na moři měsíc. Šplhali na vlny oceánu, spouštěli se do jeho údolí, a tak byli nyní rádi - prakticky do jednoho - že vidí pobřeží Nuku Hivy, jednoho z několika hivských ostrovů, které chtěli navštívit.

Nedalo se čekat, že Hivané jako takoví, vysocí a hezcí lidé, budou Arioi nějak zvlášť milovat. Tvrdili o sobě, že jsou bojovný národ, který má herce a zpěváky za spíše zženštilá stvoření. Našli se však mezi nimi mnozí, kteří potají uměli ocenit dobré představení, kteří se kočovným hercům veřejně vysmívali, ale ve skrytu duše je obdivovali. Takoví určitě pociťovali potlačované vzrušení.

Proto byly pláže plné lidí, stejně jako v každém souostroví, které slavní tahitští Arioi navštívili. Byli mezi nimi samozřejmě bojovníci, muži, jakým kdysi byl i Kumiki, s vlasy ve dvou zatočených rozích na jinak oholených hlavách a obličeji potetovanými zlověstnými, plnými pruhy. Jejich sousedé měli z Hivanů, kteří holdovali kanibalismu více než kteříkoliv jiní Oceánci, právem strach. Poněvadž uměli dobře pracovat s kamenem, jejich marae a ahu stály před svatyněmi vytesanými ve skále. Byl to hrůzu nahánějící národ s pevnými základy.

Bojovníci stáli a tiše se dívali, na rozdíl od žen a mladých lidí kolem, kteří vzrušeně brebentili. Žluté plachty flotily Arioi se zatím přiblížily a k plážím dolehl zpěv.

"My jsme Arioi, přehlídka barev a světla,
a přicházíme vás pobavit svými tanci a písněmi.
Přijďte se podívat na naše akrobaty,
poslechněte si naše hudebníky,
popřejte sluch našim pěvcům!
Máme básníky a vypravěče, máme kouzelníky!
Arioi jsou tady! Arioi jsou tady!"

Zpěv dolétl ke břehu a rozpoutal mezi čekajícími Hivany výbuch veselí. Děti se rozběhly zpátky do vesnice probudit nemohoucí prarodiče a odtáhnout je na pláže, aby tu úžasnou podívanou viděli také. Vnukové nosili na ramenou dědečky a babičky. Lidé uhýbali z cesty těm, kteří byli tak staří, že na nich leželo tabu, aby se jich nikdo nedotkl, byť jen náhodou. Vykrmení psi, z nichž některým zbývalo do hrnce několik posledních hodin, se nechali strhnout vzrušením a ňafali a štěkali. Prasata pištěla, pobíhala po ohradách a divila se, co všechen ten rozruch znamená. Kohouti kokrhali. Den ovládl lomoz a křik.

Baviči na palubách pahi na nic nečekali; zpívali z plných plic, skákali a tančili po celé lodi, hráli na nejrůznější hudební nástroje.

Na jedné z předních pahi se shromáždili bubeníci a vy-bubnovávali různé strhující rytmy. Jejich vůdce stál u stěžně a prozatím nehrál, schovával si své velké umění pro pobavení náčelníků. Byl to vysoký, hrdý muž, Malovaná noha, první bubeník v historii, který takto vysokého postavení dosáhl. Pravou nohu, potetovanou tak, až byla černá, měl vystrčenou dopředu, aby ji všichni viděli, a když se mu čekající Hivané podívali do tváře, spatřili tři plné pruhy vytetované přes tváře a přes nos.

Hivan! To slovo se syčivě rozběhlo po pláži s rychlostí převalující se příbojové vlny. Malovaná noha byl Hivan, muž z jejich ostrovů! Davem proběhla vlna obrovské pýchy. Ihned poslali zprávu náčelníkovi Api Apimu. Jeden z jeho lidí se stal Malovanou nohou!

Co na tom, že hivští bojovníci pohlíželi na kočovné herce s jistou přezíravostí - to bylo v dobách, kdy to byli Tahiťa-né, tak jako tak parádiví lidé - teď byl jeden z nich králem písní a tanců, zpěváků a tanečníků. Hivan byl nejvyšší mezi všemi umělci Oceánie. Arioi byli nejlepší, nejtalentovanější a nejvychvalovanější umělci v celém světě, téměř bohové, a nejlepší ze všech Arioi byl jeden z nich. Bylo to něco neuvěřitelného.

Náčelník Api Api celou zprávu užasle vyslechl a pospíšil si s tělesnou stráží a družinou kněží na pláže, takže již stál a čekal, když Malovaná noha - podle všeho bubeník, což byla naštěstí oproti tanci nebo poezii docela mužná funkce, když se to vezme kolem a kolem - vkročil do příboje a vyšel na břeh, kde se bohorovně rozhlédl kolem sebe.

Lidé se pohnuli k němu, ne tak blízko, aby si na Malovanou nohu mohli sáhnout, protože byl určitě tápu, ale aby se mu mohli podívat do očí a zjistit, jestli ho vůbec znají. Jedna žena, jež úžasem otevřela ústa dokořán, náhle našla hlas a sdělila obyvatelům Nuku Hivy jméno tohoto slavného muže.
"Kumiki!" vykřikla. "To je můj Kumikí!"
Malovaná noha zneklidněně zapátral očima po majitelce tohoto hlasu a jeho tvář na okamžik ztratila přezíravý výraz. Ale dříve než se jeho oči stačily setkat s očima osoby, která ho poznala, se lidé rozestoupili a před ním stanul náčelník Api Api. Kumiki se vrátil k předchozímu povýšenému výrazu a pozdravil se s náčelníkem.
"Můj pane," řekl, "jsem šťasten, že se vracím na svůj rodný ostrov jako Malovaná noha, Avae parai," vystrčil svou zdobenou nohu dopředu, aby ji všichni viděli, "uctívaný na vzdálených ostrovech. Jsem váš Kumiki, ponížený nemanželský princ z Nuku Hivy. Vracím se triumfálně, abych přivítal svého náčelníka Api Apiho a přinesl mu jako dar zbraně, perleť, žraloci zuby, vyřezávaný zelenokámen, dřevěné ozdoby a další poklady…"
K náčelníkovým nohám přinesli a rozbalili ranec, v němž bylo všechno, co Kumiki vypočítal, a nejen to. Náčelník to přehlédl důstojným, ale s obtížemi kroceným pohledem.
"Kumiki," promluvil Api Api poté, co si lehce odkašlal, "přijímám dary, které přinášíš, a přidávám také svou chválu k těm, které se na tvou mladou hlavu již snesly. Obdařil jsi velkou poctou mne, mou rodinu a tyto ostrovy hivského národa. Jsme velice hrdí na to, že jsi jedním z našich synů. Pojď, přijmi místo u mého koše a pověz mi, co všechno jsi dokázal."
Kumiki odešel s Api Apim, následován svými věrnými přáteli, tanečnicí Linloou, jež byla otiore, a Ramorem, jenž byl harotea. Linlou poslal náčelník jíst s jeho dcerami. Jelikož patřila k Arioi, kde ženy měly stejné postavení jako muži, mohla jíst vepřové a psí maso spolu s muži, ale neohra-dila se, aby snad Kumikimu nezkazila den.
Ramoro a Kumiki se mohli posadit přímo k náčelníkovu koši, což byla samozřejmě obrovská pocta. Ramoro, Tahi-ťan, který dával přednost mužům před ženami, se necítil mezi divokými Hivany zrovna ve své kůži (kdo mohl vědět, čeho jsou schopni?), avšak Kumiki byl uvolněný a vyzařovala z něj nesmírná pýcha. Odjel z ostrova jako chlapec, který se vydal hledat otce, a vrátil se jako slavný muž.
Náčelník Api Api zpočátku neměl ponětí, kdo Kumiki je. Teď již ho kněží potají informovali, že je to syn manželky zajatého nepřátelského náčelníka. Také byla Hivanka, avšak z jiného ostrova, ne z Nuku Hivy. Chlapce bohužel zplodil jakýsi skřet, když za vlády jeho otce na ostrově krátce pobyli Raiatejci a zabili mnoho lidí. Pak, když mladík vyrostl v muže, se vypravil najít svého otce skřeta a zabít ho za to, že znásilnil jeho matku a způsobil hivským lidem tolik žalu. Náčelník dobře věděl, že to zdaleka není celý příběh, ale nechal si svá tajemství pro sebe.
"Splnil jsi už svůj úkol?" zeptal se Api Api Kumikiho, když kousali psí maso. "Našel jsi toho chlípného démona, který se vnutil mezi kyprá stehna tvé matky?"
Kumiki se zamračil. Byl to citlivý muž a nelíbilo se mu, v jakém světle slova náčelníka Api Apiho jeho matku vykreslují. Připadalo mu, že se věc dala podat taktněji. Jistá přídavná jména, která padla, degradovala matčin strašlivý, ponižující a zahanbující zážitek a nemusela být za daných okolností vůbec použita. Ale přestože byl teď Malovaná noha a cítil se o hodně nadřazený špinavému náčelníkovi nu-kuhivského kmene, sotva mohl chtít zadostiučinění po muži, který velel několika tisícovkám lítých bojovníků.
"Bohužel, zatím jsem neměl to štěstí, abych tomu skřetovi podřízl hrdlo," odvětil Kumiki. "Podle všeho se cizinec zvaný Seumas účastní plavby se slavným mořeplavcem Ru-em, který se vypravil hledat nový ostrov. Až se však ze své cesty vrátí, vyhledám ho a sprovodím ho ze světa."
Náčelník Api Api vypadal lehce pobaveně.
"Ještě jsem neslyšel, že by někdo pořádal štvanici na svého otce. Člověk svého otce obvykle uctívá."
"Takového otce určitě nemá nikdo," ozval se Ramoro. "Ten Seumas je tvor z pekla."
"A co to znamená tady pro našeho přítele?" zeptal se náčelník, který usrkával šťávu kawy tak dlouho, až se velmi lehce opil. "Zeje syn tvora z pekla?"
"Otce si člověk nevybírá," prohlásil Ramoro. "Skřetovo sémě podlehlo dlouhé linii hivských předků, kterou v sobě nosila Kumikiho matka. Toto sémě byla jen spoušť, která vedla k narození Kumikiho, jenž

svým bubenickým talentem dokázal, že je hoden svých předků, že je vyvrcholením toho, co se v nich nahromadilo. Soustředil v sobě veškeré umění svých předků až po Tikiho, a démonovo sémě bylo vyloučeno, ztratilo se v přívalu čistého Oceánce, který našeho přítele tvoří."
Api Api pokýval hlavou. "Souhlasím. Kumiki v sobě má ze skřeta docela málo - ale stejně je to zvláštní, honit svého otce a chtít ho zabít. Sníš ho, až mu konečně vyřízneš srdce?"
Kumiki, jemuž byla otázka adresována, zamyšleně upíral oči do dáli.
"Pokud jeho maso není nakažené anebo nějak otrávené, upeču ho na rožni jako ještěrku a sním všechny jeho životně důležité orgány - mozek, játra, srdce a plíce. Zbytek hodím žralokům."
"To nezní špatně," řekl náčelník a doprovodil to souhlasným přikyvováním. "Sám bych udělal totéž."
Později, když nechali náčelníka, aby se vyspal z účinků kawy, Kumiki a Ramoro odešli zkontrolovat stavbu velkého pódia. Bylo důležité, aby Malovaná noha byl u toho, když se vzývají bohové, aby se představení podařilo. Jejich patronem byl Oro, bůh války a míru, a proto budování plošiny provázely oběti ještěrek, vepřů a psů na jeho počest. Než oběti skončily, vypravěč vylíčil tisícům Hivanů, kteří stavbě pódia přihlíželi, jak se Koro, syn Tini Raua, pána ryb, zasloužil o to, že do Oceánie přišel tanec:

"Jednoho dne když byl svět mladý a moře bylo tak modré, že oči člověka bolelo se na ně podívat, Tini Rau, pán ryb, který žil na Posvátném ostrově, avšak občas se zdržoval na Mangaii, si vyšel na procházku s náhrdelníkem z pandáno-vých semen. Tou dobou právě pobýval na Mangaii nedaleko Rarotongy a těšil se z příjemného odpočinku od běžných povinností. Jeho syn Koro ucítil vůni semen, která provoňo-vala vzduch všude kolem Tini Raua, a rozhodl se jít za otcem.
Koro tiše sledoval, jak jeho otec vyšplhal po kmeni palmy a srazil dolů několik kokosů. Poté ořechy oloupal s pomocí zašpičatělého kůlu, rozlomil kokosové jádro, seškrabal sladkou dužninu a zabalil ji do pandánového listu.
Tini Rau potom odnesl balíček s kokosovou dužninou na jisté místo na pobřeží, kde se skály setkávají s mořem, padají do hlubin a tvoří něco na způsob jednoduché rampy. Tini Rau se postavil na horní konec rampy, kde mu voda sahala po kotníky, a začal rozhazovat kokos po hladině moře, jako by to byla návnada.
Nejdříve připlavala všechna hejna maličkých stříbrných rybek spolu se svými jasně zbarvenými příbuznými. Byly jich miliony. Netrvalo dlouho a voda se hemžila žlutě, modře, pruhovaně a všemi ostatními barvami oceánu, jak se mladé ryby přišly nakrmit potravou, kterou jim dával pán ryb. Poté připlavaly větší korálové ryby - papoušci ryby, osten-ci, žraloci křídlatí, pilonoši červení - a tisíc jiných druhů větších ryb. Po nich připlavaly velké ryby, jako jsou žraloci, delfíni, sviňuchy a velryby. Potom chobotnice, olihně a rejnoci. Zanedlouho se ke Korovu úžasu celé moře pěnilo mořskými tvory všech možných velikostí a tvarů.
Korovo ohromení množstvím ryb nemělo dlouhého trvání, neboť pak se stala ještě úžasnější věc, když se nad obzor vyhoupl samotný Svatý ostrov a přenesl se přes útes Man-gaie.
V té chvíli vyšly všechny ryby z laguny po skalní rampě na Posvátný ostrov. Některé na sebe přitom vzaly úplnou lidskou podobu, jiné zůstaly částečně ve vodě, ale proměnily se v mořské panny. Jakmile byly všechny na zemi či na mělčině, Posvátný ostrov začal odplouvat jako nějaká loď, přičemž postavy na něm tančily a zpívaly. Byl to překrásný pohled.
Koro ani žádný jiný člověk, s výjimkou Tini Raua, do té doby tanec nespatřil. Ten pohled byl tak úchvatný, že Koro zapomněl dýchat. Nikdy předtím neviděl tak nádherný pohyb. Ale jen co Posvátný ostrov zmizel z dohledu, radostná nálada z něho vyprchala. Zůstal tam opuštěný.
Další den večer Koro vylezl na palmu, utrhl několik kokosů, rozházel dužninu po hladině laguny Mangaie a zazpíval fangu, kterou slyšel zpívat svého otce.
Ryby připlavaly z široka daleka a nakonec se přes vršek útesu přehoupl i Posvátný ostrov. Na jeho plážích a měl-činách tančili rybí lidé. Byl mezi nimi i Tini Rau, který se usmíval a káravě synovi hrozil prstem.
Tini Rau uvítal Korá na Posvátném ostrově, kde se potom tančilo ještě mnoho dní a nocí. A když tanec skončil, Koro usoudil, že by se tento pohyb měl dostat ke všem mužům a ženám bez rozdílu. Získal od otce svolení a postaral se o to, aby všichni obyčejní smrtelníci uměli tančit.

Tak se stalo, že Koro naučil lidstvo krásnému umění tance a na zem zavítal ráj!"

o o o

Když bylo pódium hotovo, Kumiki mohl staveniště opustit a najít si v lese místečko, kde by si mohl trochu odpočinout. Linloa, jeho věrná přítelkyně, šla s ním, připravila mu lůžko z uschlých trav a hlídala u něho, když spal. Kumiki spal spánkem unavených, dokud ho v časném podvečeru neprobudila nedaleká hádka.

Otevřel oči a uviděl Linlou, jak drží nějakou místní ženu a přikazuje jí, aby odešla.

"Jak se odvažuješ mi říkat, kam mám chodit?" vykřikla mladá žena. "Tohle je můj ostrov. Můžu si jít, kam se mi zlíbí. A chci mluvit s Malovanou nohou, jemuž říkají Kumiki."

Kumiki se posadil a protřel si oči. Pak se zeptal: "A proč se mnou chceš mluvit?"

Dívka k němu otočila rozzářenou tvář. Když se usmála, zuby se jí zaleskly jako perleť.

"To jsem já," zvolala. "Tvá milovaná Miro!"

Kumiki vzrušeně vyskočil. Kvůli této ženě udělal všechno: přidal se k Arioi, stoupal po jejich žebříčku, stal se jedním ze slavných a výjimečných Avae Parai. Byla to žena, kterou opustil, ale přísahal, že se jednoho dne vrátí a odvede si ji pryč od chamtivých příbuzných.

"Miro!" vykřikl. "To jev pořádku, Linloo - to je přece moje ztracená láska, má krásná Miro!"

Linloa si prohlédla buclatou, zářící hivskou ženu vedle sebe a brada jí poklesla. Potom drobná tahitská dívka, která se o Kumikiho starala od chvíle, kdy přišel k Arioi, potichu opustila mýtinu.

Kumiki zůstal s rozrušenou Miro. Přistoupil k ženě, o níž se mu od odjezdu z Nuku Hivy zdávalo, a políbil ji. Její rty chutnaly jako zralý plod. Bloudil rukama po jejím hebkém, pevném těle, dotýkal se jejích oblých prsů a tlustých stehen, zkoumal tajemství její skryté zahrádky. Najednou se Miro začala chichotat.

Kumiki z toho byl mrzutý. "Co se děje?"

"Nic," zašeptala. Hrála si s náhrdelníkem ze semen a prohlížela si jeho Malovanou nohu, symbol jeho slávy. "Ale nesmíme, vždyť víš, doopravdy ne."

Kumikiho zlost narostla. Nechápal, co to má znamenat. Byl pryč tolik měsíců a teď se dozvěděl, že "nesmí"? Toužil po ní, a až by se pomilovali, chtěl poprosit, nikoli požádat jejího otce o její ruku. A ten by se sotva odvážil odmítnout Malovanou nohu, miláčka lidí, krále umělců, přítele náčelníka Api Apiho.

"Co to říkáš?" zeptal se. "Mluv, má lásko. Tvůj otec nám už nemůže bránit."

"No," začala tajnůstkářsky, "snad bych ti mohla dovolit, abys mi tady na mechu něco udělal, ale musel bys slíbit, že to nikomu neřekneš."

"A proč?"

"Protože jsem vdaná, co jiného?" zavrčela hravě, jako by mluvila s dítětem. "Manžel by mě zabil."

Kumiki zůstal ohromen. Krok od ní ustoupil a vytřeštil oči. Slyšel dobře? Vdaná? To nemohla být pravda. Slíbila, že na něho počká. Uzavřeli dohodu. Přísahali jeden druhému pod pohledem Hine-kehy. Jak mohla být vdaná za nějakého jiného muže?

"Vdaná?" zopakoval jako hlupák.

"Ano, ale můžeš si mě vzít, tady a teď, na zemi. Chci tě cítit v sobě. Podívej, nohy se mi třesou vzrušením…" Vzala do ruky jeho penis a začala ho za něj přitahovat k sobě, navádět do své vaginy. "Rychle, než někdo přijde - naplň mi břicho svým semenem!"

Na citech raněný Kumiki hlasitě vykřikl, přetáhl si tapo-vou sukni přes genitálie a odstrčil ji od sebe. "Jdi ode mne. Vdaná? Jak můžeš být vdaná? Řekla jsi, že na mě počkáš. Oba jsme si slíbili, že na sebe počkáme."

Našpulila rty. "Ano, ale byl jsi pryč hrozně dlouho. Říkala jsem si, že sis třeba našel nějakou jinou. Přece nemůžeš věřit, že na tebe někdo bude čekat léta."

Jenže on přesně to čekal. A teď, když se triumfálně vrátil na svůj rodný ostrov, když oslavoval s králi, se dozvěděl, že dívka, kterou tam zanechal, čekala -jak dlouho?

"Kdy ses vdala?" zeptal se otupěle.

Řekla mu to. Bylo to jen několik měsíců poté, co ji nechal stát na pláži. Uvědomil si, že jí to nemůže mít za zlé, a povzdechl si. To on odplul za obzor. Kdyby zůstal a zapomněl na svého takzvaného otce, byla by šťastná. Teď se všechny jeho sny zhroutily jako pokácené stromy, všechny během jediného dne,

jediné hodiny, jediného okamžiku. A byla to jeho vina. Nemohl jí to zazlívat.
"Nech mě," řekl unaveně. "Vrať se za svým manželem."
Zatvářila se nasupeně. "Ty se se mnou nepomiluješ? Chci říct všem ostatním ženám, že jsem byla s Malovanou nohou. Puknou závistí."
"Vrať se za svým manželem," zopakoval.
"To mi nemůžeš udělat," utrhla se na něho. "Nejsem jen tak někdo."
S těmito slovy odplula z mýtiny a byla pryč.
Kumiki si sedl do mechu. Bolest, kterou cítil, začínala pomalu slábnout. Byla pravda, že se z této rány nikdy úplně nevzpamatuje, avšak dnes uviděl svou Miro v jiném světle. Chtěla ho ze sobeckých, malicherných důvodů, aby se mohla chvástat před ostatními ženami u vody, ne proto, že by litovala své ukvapenosti a stále k němu cítila obrovskou lásku. Vlastně měl štěstí, že z toho vyvázl tak lehce. Kdyby se s ní oženil, místo aby se vydal hledat svého otce, teď by ho podváděla.
Listy zašelestily a Kumiki prudce zvedl hlavu. Napadlo ho, jestli ho v jeho zármutku nešpehuje některý z předků. Ale stála tam Linloa.
"Je pryč?" zeptala se.
Kumiki přikývl. "Vypadá to, že už je vdaná."
Zdálo se, jako by se Linloe ve tváři mihla úleva. Její hlas najednou zněl skoro až lehkomyslně.
"Nevadí, není to jediná žena na světě. Těch, co po tobě touží, jsou spousty."
"Letí na moje bubnování, na mou Malovanou nohu," postěžoval si smutně, "ale která by mě měla ráda takového, jaký jsem? Miro mě znala, než jsem se stal slavným."
"Já přece taky," řekla Linloa a v zeleném světle mýtiny se na něho pevně podívala. "Znala jsem tě, když jsi byl kachně - viděla jsem tě ten den, kdy ses pomaloval žlutou hlinkou a choval ses jako blázen, aby ses stal jedním z nás."
Pokýval hlavou, ale stále se díval jinam než na ni. "Máš pravdu, v tobě a v Ramorovi mám dobré přátele. Neposmí-vali jste se mi jako ostatní Tahiťané. Nedělali jste si legraci z mých červených vlasů. Byli jste pro mne skutečně dobrými přáteli."
"Pořád jsme - a já jsem možná o trochu víc než přítel."
Řekla to tlumeným šepotem. Kumiki zvedl oči a podíval se jí do tváře. Co to říkala? Co se mu snažila sdělit?
"Linloo?" zeptal se.
"Já tě miluju!" vyhrkla. "Miluju tě, a ty skoro ani nevíš, že jsem. Dáváš přede mnou přednost děvčatům, která ti mávají z pláže. Nepřipadám ti krásná. Dáváš přednost ženám, které by šly s každým mužem, hlavně že je Arioi."
"Linloo? To jsem nevěděl. Chci říct… myslel jsem, že jsme přátelé."
"Ano, přátelé," řekla smutně. "A nic víc ani nikdy nebudeme, protože pro tebe nejsem přitažlivá."
Cítil jisté zklamání. "Nikdy jsem o tom takhle nepřemýšlel. Vždyť víš, zkoušíme spolu, tolik toho děláme - a ty jsi vždycky při tom. Mám tě moc, moc rád."
"To mě těší."
Prohlédl si ji pořádně. Vždycky v ní viděl velmi hezkou ženu. Byla drobná jako dítě, štíhlá v pase a úzká v ramenou. Vlasy jí jako černé řeky splývaly po pás. Napohled byla lehká jak pírko a on věděl, že by ji uzvedl jednou rukou. Vedle něho byla jako jedna z Nesouměřitelných, lesní víla.
"Dokonce si myslím, že jsi hezká," připustil. "Jde o to, že jsem tak o tom nikdy nepřemýšlel. Nikdy mi nedošlo…"
"A teď ti to dochází?"
Ještě než dokončila řeč, pustila opasek a nechala sukni sklouznout na lesní půdu. Stála tam, ozářená kuželem zlatých paprsků od Raových rtů, které pronikly korunami stromů nad nimi. Její hubené, křehké tělo bledě zářilo na pozadí zeleného, mlžného světla vystupujícího z kapradin a rostlin se širokými listy. Skutečně byla jednou z Nesouměřitelných v lidské podobě. Cítil touhu vzít ji do náruče, ochránit její křehkost svou mužnou silou. Její přítomnost v něm probouzela všechny ochráncovské sklony samce.
O chvíli později se již milovali a on jí šeptal do ucha sliby, tvrdil jí, že ji miloval celou dobu, aniž si to uvědomil, prohlašoval, že je nejkrásnější bytost na světě a že ji chce mít do konce života po svém boku.

Když bylo po všem a oni leželi v objetí na vlhkém mechu, řekl jí: "Chci tě opatrovat."
"Já vím," odvětila, "v tom je moje síla."
"Cože?"
"Chtěla jsem, abys měl takový pocit - proto jsem to udělala."
"Co jsi udělala?"
"Řekla jsem, co jsem řekla, postavila se, jak jsem stála, snažila se vypadat malá a slabá, aby ses ty cítil velký a silný."
Kumiki měl neurčitý pocit, že je manipulován, ale bylo mu to vlastně jedno. Věděl, že na této mýtině našel svou životní lásku a že nic takového již nebude důležité. Linloa byla navěky jeho a on věděl, že ho vášnivě miluje. Co na tom záleželo, že to záměrně nastrojila tak, aby ji chtěl? Teď bylo všechno, jak mělo být.
"Miluji tě," řekl.
"Já tebe taky," zašeptala. "Ale musíme si dát pozor, jak to oznámíme Ramorovi. Nechci, aby mu to připadalo, že jsme ho oba zradili. Nechci, aby měl pocit, že jsme se spikli za jeho zády. Až doteď jsme byli trojka. Musíme mu to sdělit opatrně, ne k němu přiběhnout a říct: to je nádhera, pojďme se všichni radovat. Řeknu mu, že v nás postupně uzrála náklonnost, která se právě teď projevila, že jsme se nikam ne-vytráceli a nemilovali se za jeho zády, nečekali, až odejde, abychom mohli být sami. Nech mě, já to zařídím."
Na Kumikiho její ohleduplnost udělala dojem. Nešlo o to, že by Ramoro na něho, na Kumikiho, žárlil, záviděl mu jeho štěstí, jenže mohl by mít pocit, že je přebytečný, když zbývající dva mají spolu intimní vztah. Bylo důležité, aby Ramoro věděl, že je o jejich vztahu od samého počátku informován, že předtím nebylo nic a že se s ním o svou radost dělí od počátku - to, že jejich radost je také jeho radostí, se rozumělo samo sebou.
"Máš pravdu, nechám to na tobě."
o o o
Když bylo pódium dokončeno, představení začalo. Z kopců a údolí se přihrnuli lidé, aby spatřili úžasné Arioi. Kvůli hivskému obyvatelstvu, které bylo tvořeno bojovými klany a mělo raději krev než zpěv a tanec, byl důraz položen na rekonstrukce bitevních scén a líčení legendárních hrdinských činů.
Kumikimu to dávalo možnost plně využít svých bubnů ve vojenské roli, dodávat dramatičnost úsilí herců při předstíraných soubojích a rozehrávat pomalé pohřební rytmy, jakmile válka skončila a začalo počítání padlých. Kumiki mohl z každého tónu vytěžit maximální účinek a jeho výkon byl jako vždy skvělý. Při takových představeních byl v jednom kole, což uspokojovalo touhu těchto diváků, vidět Malovanou nohu, jenž byl jedním z nich, někým, o kom mohli říct, že patří k nim.
Linloa Kumikimu při představení jako vždy vydatně pomáhala. Byla nezištná a neúnavná, přestože ji čekala vlastní čísla. V té fázi večera, kdy se Kumikimu ze zad řinul pot, jak při velkolepém, dunivém virblu skákal od bubnu k bubnu, se jeden z diváků prudce zvedl.
"Zemři, zloději manželek!" vykřikl hivský bojovník, který třímal v ruce oštěp. "Cizoložníku!"
Sotva muž ta zlostná slova dořekl, mrštil oštěp po Kumi-kim. Malovaná noha byl mezi svými nástroji uvězněn, nemohl uskočit a zbrani se vyhnout. Linloa okamžitě pochopila, že jestli něco neudělá, Kumiki zemře. Malý buben, který právě nesla, hodila vzduchem, jako by to byl disk. Buben zasáhl oštěp v letu a odchýlil jej stranou, takže sklouzl po rohu pódia a zabodl se do kmenu nedaleké palmy, kde ještě chvíli vibroval.
Když bojovník spatřil, že se mu nepodařilo bubeníka zabít, zařval a vyskočil na pódium s palicí v ruce. Touto palicí se vzápětí ohnal po Kumikiho hlavě. Tentokrát se však Ku-mikimu podařilo uhnout tím, že se zohnul v pase. Kamenná palice mu prosvištela nad pravým ramenem. Nato Kumiki vylezl zpod svých bubnů a paličkou, která byla tlustá jako zápěstí, udeřil protivníka z boku do hlavy. Hivský bojovník se skácel na pódium, jako by mu někdo vykostil nohy. Tam zůstal nehybně ležet.
Mezi hivským obecenstvem propukla hrozná vřava. Bojovníci vyskakovali a hrozili, že vtrhnou na pódium. Neměli ponětí, proč jeden z nich arioiského bubeníka napadl, ale nelíbilo se jim, že byl ztlučen do bezvědomí. Pouze zásah osobní stráže náčelníka Api Apiho zabránil tomu, aby došlo k dalšímu násilí. Náčelník vystoupil na pódium a poté se obrátil na Kumikiho.

"Viděl jsi někdy toho muže?" zeptal se.
"Pokud vím, tak ne," odvětil Malovaná noha.
"Proč tě tedy chtěl zabít?"
Kumiki pokrčil rameny. Místo něho promluvil Ramoro: "Ještě se nestalo, aby byl Malovaná noha během představení napaden. Je to hanba. Myslel jsem, že Hivané jsou civilizovaní lidé."
"My jsme civilizovaní," řekl rozhněvaně Api Api. "Muselo se stát něco, co tohoto muže k útoku dohnalo. Nějaká urážka nebo starý spor. Opravdu ho neznáš?"
"Říkám ti!" vykřikl popuzeně Kumiki, ale najednou koutkem oka zahlédl Miro, jak stojí mezi ženami a nasupeně na něho hledí. Ihned sklouzla očima k nehybnému tělu muže na pódiu. "Okamžik," řekl Kumiki polohlasně k náčelníkovi. "Kdo je manželka tohoto muže?"
Api Api, od kterého se nedalo očekávat, že bude osobně znát rodinu každého bojovníka, pokrčil rameny a očima vyhledal radu u svých kněží.
"To je Akamiku," promluvil velekněz. "Jeho manželka se jmenuje Miro."
"Myslel jsem si to," řekl rozhněvaně Kumiki. "Je to manžel ženy, kterou jsem si měl kdysi vzít. Ale nepočkala, až se na tyto ostrovy vrátím, a když jsem odmítl její projevy přízně - poněvadž je vdaná - přísahala, že se mi pomstí. Předpokládám, že manžela vyprovokovala nepravdivými řečmi o našem vztahu, aby na mě zaútočil."
"Lžeš!" zavřískla Miro z davu.
"V tom případě," odvětil klidně Kumiki, "si budeme muset počkat, až tady Akamiki přijde k sobě, abychom se ho mohli zeptat."
"Znásilnil jsi mě!" vykřikla Miro. "Řekla jsem ti, že jsem vdaná, ale ty ses na to neohlížel."
"To ty jsi lhář," odpověděl Kumiki.
Dav v tichosti pozoroval hádku obou partnerů. Obvinění bylo vzneseno a vzápětí vyvráceno. I za normálních okolností bylo těžké spor rozsoudit, když na obou stranách chyběly důkazy. Žena tvrdila, že ji muž napadl. Muž napadení popřel. Beze svědků, kteří by byli nezávislí na obou stranách, se nevinnost ani vina nedaly s určitostí dokázat. Obvykle v takové situaci velekněz, náčelník nebo král rozhodl na základě citu, s ohledem na známé okolnosti případu.
Kněz se obrátil na náčelníka Api Apiho.
"Musí se konat soud," pravil. "Ty mu musíš předsedat."
Když to uslyšel Ramoro, vystoupil.
"Žádný soud nebude," řekl Arioi. "Obviněný muž je Malovaná noha. Má přinejmenším stejné postavení jako král, možná dokonce stejně vznešené jako bůh. Avae parai se nikdy nemusel bránit malichernému obvinění nějakého obyčejného člověka. Kdyby to musel dělat, trávil by Malovaná noha veškerý čas tím, že by se hájil, protože se najdou mnozí, kteří mu jeho nadání závidí. Ne, to se nemůže stát. Avae Parai stojí nad zákon."
Z celého společenstva Arioi a dokonce i ze zástupu Hiva-nů se ozvalo souhlasné mručení. To, co Ramoro řekl, byla naprostá pravda. Nikdo by se neodvážil bez důkazů obvinit krále, a Malovaná noha byl přinejmenším stejně vznešený jako král.
Náčelník Api Api se s povytaženým obočím zadíval na svého velekněze, aby mu v této věci poradil.
"Za obvyklých okolností bych souhlasil s tím, co říkáš," odpověděl velekněz Ramoroví, "ale v tomto případě máme ženu, která byla s Malovanou nohou zasnoubená, ještě než se povznesl mezi nás urozené. Tady nejde o obyčejného člověka, který se chce proslavit tím, že zaútočí na boha. Je to spor mezi dvěma lidmi, kteří se navzájem znají, kteří v minulosti udržovali důvěrné vztahy."
"Přesto neexistuje důkaz, že by k nějakému závadnému počínání došlo," odpověděl Ramoro. "Pokud ta žena může předložit nějaký důkaz, byla by to jiná věc."
"Máš nějaký důkaz?" zeptal se velekněz Miro.
Miro se zakabonila. "Moje tělo je důkaz. Moje zničená pověst je důkaz. Moje city…"
"To nejsou důkazy," přerušil ji Ramoro. "To jsou jen slova."
Náčelník Api Api smutně zavrtěl hlavou.
"Je to velice obtížný problém."
Náhle promluvil samotný Kumiki.

"Obvinění ze znásilnění je pro mne obzvlášť odpudivé, neboť právě znásilněním jsem přišel na svět. Celý život usiluji o to, abych našel muže, jenž mou matku znásilnil, a přinutil ho zaplatit za zločin spáchaný na jejím těle a duši. Přesto jsem zde obviněn ze stejného činu! Vím, že jsem v této věci naprosto nevinen, a proto jsem ochoten předstoupit před soud - nikoli však soud, u kterého rozhodují smrtelníci, ale soud vedený na vyšší úrovni - soud, při němž rozhodují naši předkové.
Necháme rozhodnout duchy. Tady na Nuku Hivě hrajeme takovou hru s oštěpem a klacíky. Jestli si dobře vzpomínám na dětská léta, pět klacíků se zarazí v přímce do země. Soutěžící má pět vrhů a jeho úkolem je shodit co nejvíc z pěti klacíků. Soupeř se může snažit házejícího vyrušit tím, že v okamžiku hodu běhá v cílové oblasti, ale je to pro něho samozřejmě nebezpečné, neboť oštěp ho může nešťastnou náhodou probodnout.
Navrhuji, abychom si oba - tato žena i já - vybrali svého šampióna a nechali to na něm. Pokud budou bohové přát jejímu šampiónovi, podrobím se trestu. Ale pokud zvítězí můj šampión, musí ona vzít své obvinění zpět a veřejně se omluvit."
Velekněz přikývl na znamení souhlasu a pravil: "Myslím si, že je to moudrý a spravedlivý způsob, jak zjistit pravdu. Avšak obvinit někoho ze zločinu je strašné a musí to mít své důsledky. Pouze náčelník může rozhodnout o trestu pro Malovanou nohu, pokud vyjde najevo, že je vinen, ale pokud prohraje žena, křivé obvinění ji bude stát život."
"Dobře," řekl Api Api. "Teď si vyberte šampióny."
"Já si volím náčelníka Api Apiho!" vykřikla rychle Miro.
Davem proběhlo zašumění, jako když se hejno ryb prožene lagunou. Náčelník byl nejlepší vrhač oštěpů na ostrově. Byl vyhlášený svým střeleckým uměním po celém Hivském souostroví. Dsud nikdy nebyl v této hře poražen. Nejen to, měl nad svým soupeřem obrovskou psychologickou výhodu. Vždyť kdo by se nebál, kdyby házel proti náčelníkovi Nuku Hivy?
Možná by se našel člověk, který byl s oštěpem trochu jistější než Api Api, ale i tak to bylo, jako by syn házel proti otci - ve hře se ocitly i jiné faktory: respekt z nadřazenosti, úcta k postavení, strach z mocného, avšak prchlivého poraženého. Tyto překážky nebylo snadné smést stranou. Projevovaly se váhavostí, třasem paže a těkáním oka. Jako v případě všech podobných sportů, úspěch závisel nejenom na zručnosti ruky, ale také na tom, co je v hlavě.
Náčelník Api Api přikývl na znamení souhlasu.
Velekněz zvolal přes hlavy davu.
"A koho si zvolí Malovaná noha?"
"Já si volím Tonžana Telufa," pravil Kumiki, "člena naší herecké společnosti."
Tisíce lidí sledujících vývoj tohoto dramatu zalapaly po dechu, když na pódiu vyšel do popředí starší muž, celý prošedivělý, a přikývl.
"Tonžan?" zvolal náčelník, který si nebyl jist, zda to nemá brát jako urážku. "Co to má znamenat?"
"Můj náčelníku," vložil se do věci velekněz, "slyšel jsem o těchto lidech. Tonžané mají podobnou hru s oštěpy a klacíky jako my. Zarazí do země krátký kůl a házou oštěpem, aby zasáhl kůl. Slyšel jsem, že jsou v této variantě hry velice zruční."
"Ale ten Telufo je už starý."
"Starý, ale stále zručný, pane," ozval se Telufo.
"Nemysli si, že ze mě uděláš hlupáka, Malovaná noho," řekl náčelník Api Api. "Chci řádný souboj."
"Předkové rozhodnou," odvětil Kumiki. "Toto není soutěž mezi dvěma muži nestejného postavení a věku, protože paže, kterými budete vrhat, povedou neviditelné ruce - ruce božských duchů našich praotců. Pro toho, kdo prohraje, to nebude hanba, neboť toto je soud o mně a o Miro, nikoliv zkouška vašeho mistrovství v této hře s oštěpem."
"Budiž," souhlasil náčelník. Svlékl si oděv a ponechal si jen jednoduchou bederní zástěru. "Přineste cíle a oštěpy. Ať soud začne. Každý má pět hodů - ne víc - a ten, komu bude ležet víc klacíků na zemi, je vítěz. Dohodnuto?"
"Dohodnuto," řekl Telufo.
Vyklidili velké prostranství a zarazili do země dva silné krajní kůly. Mezi tyto kůly, jež použili jako záměrnou přímku, pak zastrčili svisle do země pět klacíků. Při losování se stébly vyhrál náčelník Api Api

a vybral si, že bude házet jako první. Telufo si šel stoupnout napravo od řady klacíků, aby mohl běhat po cílové ploše, pokud bude chtít, a svého protivníka tak vyvádět z klidu.
První oštěp náčelník hodil bez toho, že by se mu Telufo do rány pletl. Oštěp zasáhl první klacík v řadě, právě ten, který byl od Tonžana nejdál. Dav propukl v mocný jásot. Naproti tomu Arioi přešlapovali a v jejich tvářích bylo možno číst obavy. Bylo jasné, že náčelník Api Api je výborný vrhač oštěpů, který svůj čestný titul nezískal jen proto, že je vládce.
Náčelník vyslal druhý a třetí oštěp a každým srazil po kolíku. Dav zmlkl, někteří začali pokukovat po Kumikim. Lin-loa ho uchopila za ruku a čekala na výsledek soutěže stejně klidně jako sám Malovaná noha. V očích měla ustaraný výraz, ale nepřenášela jej na ostatní kolem sebe, možná proto, že měla strach, aby neovlivnila Telufa, který byl beztak pod velkým tlakem, aby zvítězil.
Čtvrtý oštěp byl vržen se stejným úspěchem jako tři předchozí.
Náčelník Api Api dostal do ruky poslední oštěp. Telufo se zatím nepohnul z místa. Třpytivýma očima staršího muže se díval, jak Api Api, zcela pohlcen svou dovedností a úspěchem, zaklání ruku dozadu. Bylo jasné, že náčelník se nechal svým zaujetím strhnout. Při prvních dvou hodech očekával, že Telufo nějakým způsobem zasáhne, ale stařec se ani nepohnul. Stál tiše a nehybně jako skála, další divák, další z lesních stínů, které na scénu padaly - a náčelník na jeho existenci zapomněl.
Jen zlomek vteřiny předtím, než oštěp zahájil svůj let, stín procitl z nečinnosti a mihl se zorným polem náčelníka Api Apiho. Oštěp opustil náčelníkovu ruku, ale nečekané vyrušení stačilo nepatrně vychýlit mušku. Oštěp prosvištěl vzduchem, prolétl mezerou mezi Telufovou paží a vychrtlou hrudí, otřel se o poslední stojící klacík a doklouzal po zemi do lesa, který začínal o něco dál. Poslední cíl zůstal stát, i když lehce vychýlený. Api Api poslední hod pokazil.
Přesto se náčelníkovi podařilo shodit čtyři z pěti klacíků, což byl skvělý úspěch. V Oceánii nebylo mnoho vrhačů, kteří by takového výsledku dosáhli.
Náčelník zklamaně zavrčel, ale jakmile ho přešla počáteční vlna mrzutosti, že neshodil všech pět cílů a nestal se legendou, spokojeně ustoupil.
"Teď jsi na řadě ty, starce," řekl. "Hodně štěstí."
S těmito slovy náčelník odkráčel a s úsměvem se postavil před nově postavené terče. Miro, která stála nalevo od řady klacíků, se tvářila velice samolibě. Její šampión předvedl dokonalou ukázku vrhání oštěpem. Stařec teď musel udělat něco ještě dokonalejšího, což bylo velice nepravděpodobné. A poněvadž Api Api měl ve zvyku vystavovat se nebezpečí tím, že si stoupal přímo do dráhy hodu, připraven uskakovat před oštěpy stejně hbitě jako Rarotonžané, kteří byli mistři v uhýbání před oštěpy vrženými rychle po sobě, zdálo se, že Telufo má mizivou šanci na vyrovnání výsledku, natož jeho překonání.
Bylo možné, že Telufo se přítomnosti Api Apiho před cíli zalekne. Kdyby náčelníka zasáhl oštěpem a zranil ho nebo zabil, Hivané by ho upekli na rožni. Musel kolíky nějakým způsobem shodit, aniž by přitom náčelníkovi ublížil.
Telufo převzal první oštěp. Potěžkal jej ve zkroucené ruce. Zdálo se, že přinejmenším ví, jak jej držet.
"Moc hezký oštěp," prohlásil. "Vyřiďte moje blahopřání tomu, kdo jej vyrobil. Dobře vyvážený."
Prohlédl si kamennou hlavici oštěpu.
"I hrot je dobře udělaný. Mistrovská práce."
Dav, jenž se nechal zaujmout jeho nedůležitými poznámkami, mohl sotva očekávat, co se stane vzápětí. Nenadálým prudkým pohybem, který všechny překvapil, Telufo vyslal svůj oštěp na první cíl. Náčelník Api Api sotva stačil otočkou uhnout. Oštěp minul první klacík o vlásek a zaryl se do hliněného valu. Cíl se ještě chvíli chvěl jako mladý stromek ve větru.
"Vedle," pravil náčelník, když se vzpamatoval z leknutí. "Teď musíš strefit všemi čtyřmi, které ti zbývají."
"Taky si myslím," řekl Telufo.
"Ty si to myslíšl" vykřikl náčelníkův kněz. "My to víme. Malovaná noho," otočil se ke Kumikimu, "připrav se přijmout trest."
Kumiki se však bavil s Ramorem a velekněze téměř nevnímal. Jenom mávl rukou, nic víc. Vypadalo to, jako by se Avae Parai o výsledek závodu vůbec nezajímal. Linloa, která stála vedle něho, vypadala o něco neklidněji, ale nebyla na ní znát žádná hysterie, jak by se vzhledem k úkolu, jejž před sebou stařec

měl, dalo čekat.
"Kousek vedle, řekl bych," zamumlal Telufo. "Chlup doprava."
Tentokrát již náčelník Api Api hod očekával, když hbitě tančil před cílem. V každém okamžiku byl připraven uskočit z cesty, ale schovával klacík za sebou, když vrhač mířil.
Oštěp vylétl. Náčelník se mu pohotově vyhnul. Oštěp také tentokrát o vlásek minul cíl.
"A je to!" vykřikla Miro.
Její manžel, který mezitím přišel k sobě, si držel na rozbité hlavě chladný obvaz.
"Zabijte Malovanou nohu," zavrčel. "Taková byla dohoda."
Náčelník Api Api mu pohrozil prstem. "Provinilce odsuzuji já, ne ty."
"Promiňte," ozval se Telufo, "ale soutěž ještě neskončila."
Vzal si třetí oštěp a hodil jej. Pak čtvrtý. Oba minuly své cíle o nejtenčí psí chlup. Pravda, samy o sobě tvořily ty čtyři oštěpy úhlednou přímku, každý ve stejném úhlu a přesně v řadě. To však nebylo účelem hry. Cílem bylo shodit pěti oštěpy co možno nejvíc klacíků. Zatím všechny klacíky stály.
"Stačí," řekl unaveně náčelník. "Je načase, abych vynesl rozsudek nad Malovanou nohou."
Telufo se zdvořile usmál a maličko se poklonil.
"Ale když dovolíte, pane, ještě mi jeden oštěp zbývá."
Byla pravda, že hra neskončila, dokud nebylo odhozeno všech pět oštěpů.
"Tak hoď, ať to skončíme," utrhl se Api Api, který nebyl ani trochu rád, že musí vyslovit rozsudek nad jedním z oblíbenců bohů. "Honem."
"Nechtěl bys třeba ochránit cíl?" zeptal se stařec upřímně. "Jenže vzhledem k tomu, že jsi sám a cílů je pět, co kdyby tě zastoupili tvoji kněží? Každý cíl by tak mohl zakrýt jeden kněz."
"Nezbláznil se ten staroch?" zvolal velekněz.
Api Api si povzdechl. "Udělejte, co říká. Ať to máme za sebou."
Pět neochotných kněží dostrkali do řady klacíků. Nebylo se čemu divit, proč mají strach. Když jich tam bylo tolik, mohli se navzájem srazit, až budou uhýbat před Telufovým posledním oštěpem.
Miro nešetřila posměchem na adresu vrhače. Vyhlašovala, že je to starý senilní hlupák, který by netrefil strom, ani kdyby stál na kořenu.
Kumiki se jen díval přimhouřenýma očima s výrazem, který neprozrazoval vůbec nic.
Telufo počkal, až každý z pětice kněží zakryje jeden cíl. Potom vyzkoušel několika stébly trávy vítr, aby zjistil jeho směr a sílu. Nakonec si naslinil prsty pravé ruky, rozmáchl se a hodil oštěp na krajní kůl, který stál nějaké tři délky napravo od řady klacíků, daleko od cílové oblasti.
Miro vypískla smíchy.
Její radost však byla předčasná.
Oštěp narazil do pravého krajního kůlu, od něhož se odrazil pod ostrým úhlem. Proletěl napříč obvyklou dráhou letu a zasáhl první cílový klacík. Oštěp pokračoval v plochém, téměř rovném letu a srazil i zbývající čtyři klacíky. Telufo jediným hodem shodil všech pět klacíků a stal se tak vítězem klání.
Několik tisíc přihlížejících bylo ohromeno tím, co se před jejich očima odehrálo. Nebylo to kouzlo? Nebo, což bylo pravděpodobnější, pomoc ze světa duchů? Lidé užasli a všichni spustili jeden přes druhého. Náčelník Api Api fascinovaně zíral, jako by nedokázal uvěřit tomu, co viděl.
"Je to vůbec možné?" zeptal se.
Telufo se uklonil a řekl: "S pomocí našich předků."
"Ne!" zavřískla Miro. "Je to podvod."
Velekněz ji uchopil za ruku.
"Pravidla si žádají, aby byly klacíky vyvráceny hozeným oštěpem, to je všechno. Z toho, co jsme viděli, je jasné, že jsi křivě obvinila Malovanou nohu ze znásilnění. Doznáváš se k těmto nepravdám? Náčelník k tobě možná bude shovívavý, když přiznáš svou vinu."
Miro se rozvzlykala a padla na kolena.
"Je to pravda," zanaříkala. "Obvinila jsem ho falešně."
"Taková obvinění vrhají špatné světlo na ženy, které si na muže stěžují právem," řekl přísně kněz. "Tvé sestry ti za to nepoděkují."
"Odveďte ji a zabijte ji," nařídil náčelník Api Api. "Přineste míjejí srdce."

Miro začala vřískat hrůzou, když ji kněží popadli za ruce a začali ji táhnout směrem k ahu.
"Počkejte!" zvolal Kumiki. "Prosím o shovívavost. Ta žena udělala špatnou věc, když mne křivě obvinila, ale nechci mít na svědomí její život."
"Proč ne?" zeptal se Api Api, upřímně překvapený. "Tak jako tak je to bezcenný život."
"Přesto bych byl raději, kdyby žila. Kdysi jsem ji miloval, a to, co nás oddělilo, byla jen má sžíravá touha po pomstě. Nechte ji žít a já vám za to věnuji představení navíc."
Náčelník Api Api pohlédl na vzlykající Miro v sevření dvou mladých kněží a pak pokrčil rameny.
"Budiž tedy, žena bude žít. A ty, pane bubnů, nás znovu očaruješ svými létajícími paličkami! Ale nejdřív mi řekni, ten stařec, Telufo - kdysi to byl slavný vrhač oštěpů, že je to tak?"
Kumiki zalétl pohledem k Telufovi, který se usmíval od ucha k uchu.
"Kdysi? Pořád je. Patří to k jeho vystoupení pro Arioi. To číslo s pěti klacíky předvádí pokaždé. Kdyby naše představení nebylo přerušeno, už byste je viděli. Je to jeho specialita."
Api Api povytáhl obočí. "A pokaždé se mu to podaří?"
"Hm, pokaždé možná ne," připustil Telufo, ale usmívat se nepřestal. "Vzpomínám si, že jednou, před několika roky…"
OSMÁ ČÁST:
Obryně Kurangai-tuku
/
Výprava z Rarotongy se zdržela u Maorů mnoho dní. Zatímco ostatní se těšili z chladnosti jejich podnebí, Kieto zjistil vše, co se dalo, o válečnickém umění a budování opevnění, jako bylo pa. Zdálo se, že jsou tři skupiny pa: pa pouze s terasami, pa na ostrohu nebo na hřebenu s krátkými příčnými příkopy a konečně pa s kruhovým příkopem. Každé se hodilo do určitého terénu. Kieto studoval technické záležitosti, vyptával se na postupy a shromažďoval od Maorů poznatky, jak nejefektivněji stavět.
Ostatní Rarotonžané mezitím začali podnikat mnohé výpravy hlouběji a hlouběji do divočiny země Dlouhého bílého oblaku. Byli neklidní. Dělali si starosti, že jsou ze svého světa příliš dlouho pryč, takže by Ru mohl dojít k závěru, že se všichni ztratili, přestat na ně čekat a znovu vyplout na oceán. Kieto však nehodlal z Aotearoy odejít dřív, než bude mít bezpečně uloženo v hlavě všechno, co potřeboval vědět. Ostatním řekl, že kdyby Ru odplul, museli by si pro zpáteční cestu na Rarotongu postavit vlastní plavidlo. Jak to udělat v tak nepřátelském prostředí, jaké představovala Rapaui, už nevysvětlil.
Kluk-holka, jež Maory okouzlila svým zpěvem, a proto ji všude provázela skupina nápadníků nemajících ponětí o problematické povaze jejího pohlaví, vyslovila přání jít se Seu-masem na lov. Obyčejně se takovým činnostem vysmívala, považovala je za "příšernou nudu", ale soustavná pozornost jejích kavalírů ji dohánělа k šílenství. Řekla, že udělá cokoli, aby na několik dní unikla z pa do poklidu okolní krajiny.
"Tak pojď," vybídl ji Seumas a vzal do ruky oštěp. "Pojďme zabít pár ptáčků."
"Ptáky zabíjíš ty" odvětila Kluk-holka. "Já se budu jenom dívat."
Ale ještě než opustili pa, přišel k nim mladý náčelník, který si všiml, že se připravují na výpravu.
"Přivedeš ji zase zpátky?" zeptal se. "Zakazuji ti odvést
ji -"
Mluvil samozřejmě o Kluk-holce.
Seumas povytáhl obočí. "To se rozumí, že ji chci přivést zpátky."
Mladík vrhl na Kluk-holku vášnivý pohled.
"Zůstane navždy se mnou," prohlásil a pomalu přitom pokyvoval hlavou. "Jestli se někdo pokusí odvést mi ji, zabiju ho. Jestli se jí během výpravy něco stane, zabiju tebe, kapitáne Cookere. Jestli odmítne mé dvoření, až se vrátíte, zabiju ji. Tak se stane."
Po tomto krátkém proslovu náčelník odkráčel.
Seumas si povzdechl. "Co teď? Miluje tě půlka mladých bojovníků a tenhle tě chce lapit jako ptáčka. Zasloužíš si to, Kluk-holko, ale ohrožuješ nás všechny."
Kluk-holka odpověděla se vší vážností: "Budou problémy - ale nechme to na později."
Opustili pevnost a vypravili se do kraje mezi jezery Ro-torua a Taupo, ohraničeného řekou Waikato. Byla to oblast, jíž vládl bůh zemětřesení a udržoval ji v neustálém neklidu a klokotání. Zdálo se, že je to místo plné magie, ale přesto se za celou dobu v zemi Dlouhého bílého oblaku se žádnou magií nesetkali.

Seumas již dospíval k přesvědčení, že tady, v tomto Jiném světě, nic takového není, a pomalu se přestával takovými věcmi trápit.
Pikt začal na dlouhý ohebný oštěp, jenž byl k tomuto účelu zhotoven, nabodávat velké jedlé ptáky, kteří zde pobíhali v křovinách.
"Opravdu si to nechceš zkusit?" optal se Kluk-holky. "Není to nic těžkého."
"Díky, nechci," odmítla a dál si hrála s pentlemi, které jí visely z dlouhých černých kadeří. Seumas ji přinutil, aby si kvůli hluku, který vydávaly, odstranila z vlasů všechny lastury. Kluk-holka tvrdila, že si bez nich připadá jako nahá. "Nevím, jestli jsem s tebou měla chodit. Nudím se tady úplně stejně, jako jsem se nudila v pa."
"Nesmysl," odvětil Seumas. "Vychutnávej krajinu. Výhledy jsou nádherné. Tato země je stvořena pro bohy! Má zajímavé sopky, překrásné hory, a jezera jsou jako spadlé kousky modré oblohy."
Kluk-holka si povzdechla. "Máš pravdu, kraj je to široký a hezký, ale stejně se nudím."
"Už brzy půjdeme zpátky," slíbil Seumas. "Nech mě ulovit ještě jednoho dva ptáky. Až se vrátíme do pa, můžeš mi pomoci naložit je v tykvích do vlastního tuku."
"Už se těším," ušklíbla se Kluk-holka.
Seumas se pustil za ptákem, který přistál na velkém keři. Doplížil se ke keři a užuž se chystal nabodnout ptáka na oštěp, když jej znenadání někdo nabodl z druhé strany. Seumas ze zvědavosti keř opatrně obešel a zjistil, že má před sebou obrovskou ženu, která v nabodávání ptáků pokračovala i jemu před očima. Neměla v rukou žádnou zbraň, ale vystřelovala své rty a nabodávala kořist na jejich zašpičatělé konce. Potom je přitáhla zpátky, aby mohla ulovená zvířata sundat rukama.
Seumas byl tak ohromený, že tiše vykřikl.
Obryně se otočila, spatřila ho a vytřeštila oči. Seumas se lekl, že ho probodne rty, a dal se na útěk. Obryně pustila ptáky na zem a rozběhla se na ním. Dostihla ho snadno, neboť měla na horních končetinách křídla, která jí pomáhala létat, a přestože byla robustní a tlustá, působila velice lehkono-hým dojmem. Seumas sebou v jejím sevření zmítal, volal na pomoc Kluk-holku, ale nepodařilo se mu vytrhnout se.
Kluk-holka oběhla na dlouhých, štíhlých nohách křoviny a klouzavě zastavila, když před sebou spatřila obryni, která byla napohled neuvěřitelně šeredná.
"Bohové!" vykřikla. "Co to je?"
"Oni jsou dva?" zabručela obryně. "Kdopak to chodí lovit na území Kurangai-tuku? Nevíte, že toto jsou soukromá loviště?"
Kluk-holka si zřejmě uvědomila, že proti této obrovské ženě nemá šanci nic udělat, a tak se otočila, utekla, schovala se v nedalekých keřích a odtamtud se dívala, co bude se Seumasem.
"Netušili jsme, že je to soukromé území," pravil Seumas. "Jsme v tomto světě teprve krátce."
"Půjdeš se mnou do mé jeskyně," řekla Kurangai-tuku. "Tam se rozhodnu, co s tebou udělám."
Seumas sebou v jejích rukách házel, ale ošklivá obryně byla tak obrovská, že měl nohy daleko od země a nedokázal se ani nikde zachytit jejího tučného těla. Dala si ho pod paži a přišpendlila mu tak ruce k bokům. Řval a kopal, ale marně. Když nepřestával ve snaze o vysvobození, pleskla ho po hlavě. Byla to taková rána, že ho málem omráčila. V uších mu začalo hučet.
Kurangai-tuku se pak vrátila pro šňůru s ulovenými ptáky. Cestou vystřelila rty do křoví, pravděpodobně s úmyslem probodnout schovanou Kluk-holku.
Odnesla si Seumase na nedaleké úbočí hory, v němž zela jeskyně. Našla několik spletených travin, pevně ho svázala a položila ho do temného kouta plného pavouků a jiného hmyzu, který mu začal lézt po obličeji, do nosu a do úst. V jeskyni byli i jiní tvorové: ochočení ptáci, krotké ještěrky a další. Seumas, který byl po ráně ještě trochu otupělý, ani neprotestoval, pouze se díval a čekal na šanci k útěku.
Kurangai-tuku oškubala a oškrabala ptáky, jež zabila, i ty, které ulovil Seumas, a začala je pojídat syrové. Byla nechutný žrout. Kosti vyplivovala na hromadu u východu z jeskyně. Když se dostatečně najedla, vydala hlasité říhnutí, které se ještě chvíli rozléhalo jeskyní, a pokusila se nacpat trochu syrového masa Seumasovi do úst.
"Ne, ne," prskal. "Nemám hlad."
"Když nebudeš jíst, zemřeš," řekla Kurangai-tuku.

"Najedl jsem se už dost," namítl Seumas. "Nepotřebuji více. Až později, ale budeš mi to muset uvařit. My lidé nejíme nevařené maso."
Kurangai-tuku, jež měla podle svého tvrzení pořád hlad, prohlásila, že tomu nerozumí, ale nechala ho na pokoji.
"Kdysi běhal kravinami velký pták, který mě dokázal nasytit," řekla mu. "Jmenoval se moa. Jenže Maorové je všechny vyzabíjeli."
"Myslím, že pár jich připadlo i na tebe," poznamenal Seumas, za což si vysloužil další mocný pohlavek.
Ještě téhož dne však ptáci na jídlo obryni došli. Nechala Seumase v jeskyni a vydala se na lov.
Když Kurangai-tuku odešla, ostatní tvorové v jeskyni, její domácí mazlíčci, se přišli podívat na její nejnovější vzácný přírůstek. Strkali k němu čenich a zkoumali každou část jeho těla. Křičel na ně a házel svým spoutaným tělem nejvíc, jak mohl, ale stejně se vrátili.
Seumas doufal, že ho Kluk-holka k jeskyni sledovala, ale neobjevila se. Po chvíli pochopil, čím to je: Kurangai-tuku lovila v oblasti kolem ústí jeskyně. Uvědomil si, že ji bude muset přesvědčit, aby se vypravila dál, a počkal, až se obry-ně z lovu vrátí.
"To jsou hodně ubohá ptáčata," řekl a pokynul hlavou ke šňůrce s kořistí, s kterou se vrátila. "Nic lepšího chytit neumíš?"
"To víš, že umím," odsekla obryne, "jenže abych ulovila vykrmenější ptáky, musím daleko odsud."
"Hm, všiml jsem si holubů, kteří byli hezky vypasení," poznamenal Seumas, "v těch kopcích za místem, kde jsi mě našla. Nemyslím v těch nejbližších kopcích, ale o dva hřebeny dál. Byli to tlustí hřivnáči. Vypadali jako lahůdka."
Kurangai-tuku mhouřila oči ve své ohyzdné tváři a upřeně se zadívala na Pikta.
"Ty jsi zvláštní Maor. Máš divné vlasy a na obličeji nejsi tetovaný. Nevím, jestli ti mám věřit nebo ne. Jestli mi lžeš, zlomím ti každou kost v těle a potom tě pomaličku sežeru. Sním tě zaživa, kousek po kousku, abys mi vydržel několik dní. Tak co, lžeš?"
"Ne, je to pravda. Takové hejno holubů jsi v životě neviděla. Jsou tak tlustí, že skoro nemůžou lítat."
Kurangai-tuku zamyšleně pokývala hlavou. "Půjdu si jich několik napíchnout na rty."
Vylezla z jeskyně a Seumas otvorem viděl, jak si vykračuje krajem a pomáhá si karakiou.
"Raz, dva, ať mám dlouhý krok," vykřikovala. "Raz, dva, ať mám dlouhý krok."
Zdálo se, jako kdyby jí tato slova skutečně prodlužovala krok, takže rovinu překonala ani ne tuctem kroků, a když došla k prvnímu pásmu kopců, rovnou překročila z jednoho vrcholku na druhý. Svým pohybem strhávala prudký vítr.
Jenže místo Kluk-holky vstoupil do jeskyně někdo jiný. Podle vzhledu to byl mladý muž, Maor. Horečně se rozhlédl kolem sebe.
"Je pryč?" otázal se mladík.
"Kdo jsi?" zeptal se Seumas a zkusil se posadit.
"Jmenuji se Hau-tupatu," odpověděl mladík. "Kdysi jsem byl zajatcem Kurangai-tuku stejně jako ty, ale použil jsem karakiu, kterou mě naučila babička, a podařilo se mi uniknout do skály."
"Proč jsi přišel zpátky?" otázal se Seumas. "Riskuješ."
"Pro tohle." Mladík přešel do kouta jeskyně a vytáhl krásný kabát z červených per získaných ze spodní strany křídel ptáků kaká. "Vždycky jsem po tom plášti toužil - a teď je můj."
Právě v tom okamžiku spustila sova ruru poplašné houkání, kterým nepochybně chtěla přivolat Kurangai-tuku. Hau--tupatu ptáka skolil úderem své palice. Avšak vzápětí vylétl z otvoru jeskyně maličký šedý pták zvaný rirorirо. Rozletěl se přes kopce pryč, nepochybně varovat obryni, že má ve svém příbytku zloděje.
"Pusť mě na svobodu, rychle," řekl Seumas. "Než se vrátí."
"Nemám tolik času," odvětil Hau-tupatu.
A s těmito slovy utekl z jeskyně a nechal Seumase svázaného a bezmocného. Jen okamžik poté se s dusotem přihnala domů Kurangai-tuku a chtěla vědět, co se stalo.
"Slyšela jsem, že mě volá rirorirо," řekla. "Myslela jsem, že jsi utekl, ale vidím, že jsi pořád spoutaný."
Potom strašlivě zařvala a rozběhla se do kouta jeskyně, kde býval její plášť z červeného peří. Našla plášť z tlustých psích kůží a zdobený plášť z lesklého lněného plátna, jenže plášť z peří tam nebyl.

Kurangai-tuku začala hlasitě kvílet.
"Kde je?" zavřískla. "Kdo ukradl můj krásný plášť?"
Otočila se, vykoukla z ústí jeskyně a zahlédla mladého Hau-tupatua, jak pádí po rovině pryč. Na ramenou mu vlál šarlatový plášť. Obryně začala mávat křídly v horní části paží a pustila se za zlodějem.
Zoufalému, bezmocnému Seurna-sovi nezbylo nic jiného než tam ležet, přihlížet tomuto dramatu a přemýšlet, jestli se ještě někdy dostane na svobodu.
"Kluk-holko," zařval. "K čertu, kde jsi?"
K jeho úlevě se venku vynořila Kluk-holka. Nervózně se ohlédla přes rameno a potom vstoupila do jeskyně. Jakmile její oči přivykly tmě, uviděla Seumase, pokrytého ještěrkami a pavouky.
"Fuj," řekla upejpavě.
"Přestaň dělat fuj a rozvaž mě," vykřikl Seumas. "Ta ženská se za chvíli vrátí. Je to zrůda. Honem, uvolni ten provaz."
Klok-holka přišla k němu a začala zápasit s uzly, ale zjistila, že jsou příliš utažené, než aby se daly rozvázat.
"Potřebuju něco, čím bych je přeřízla," řekla a rozhlédla se. "Nebo přepálila."
Nakonec našla kus nabroušeného pazourku, jímž Kurangai-tuku seškrabávala peří z ptáků, které jedla, a s jeho pomocí se jí podařilo Seumasova pouta přeřezat. Jakmile byl volný, vyběhli společně z jeskyně a vyšplhali na kopec. Šli po hřebeni, až konečně, než na krajinu padl soumrak, dorazili do pa.
"Kde jste byli?" zeptala se Dorcha. "Dělala jsem si o vás starosti."
"Tak je to i tady," hlesl unaveně Seumas. "Myslel jsem, že jsme se magie zbavili, že zůstala v našem světě, aleje i tady. Narazili jsme na obryni, stvůru jménem Kurangai-tuku, která používá rty jako oštěp. Chytila mě a držela mě svázaného mezi svými domácími mazlíčky. Kluk-holce se nakonec podařilo mě osvobodit, když do jeskyně přišel jakýsi mladík, který si říkal Hau-tupatu, a ukradl jí plášť z Červeného peří."
"Hau-tupatua v takovém plášti přivedli před chvílí sem," potvrdila Dorcha.
Kluk-holku tato zpráva polekala. "Měli bychom to Mao-rům říct - aby mohli pa před Kurangai-tuku ubránit."
Dorcha zavrtěla hlavou. "Hau-tupatu tvrdí, že obryně je mrtvá. Použil krádež pláště k tomu, aby ji vylákal do vařícího pramene, který se jmenuje Te Whakarewarewa. Zemřela strašlivou smrtí ve vodě, která ji opařila."
Seumas zavrtěl hlavou. "To je naposledy, co jsem šel lovit s Kluk-holkou - přináší smůlu."
"Já?" vykřikla Kluk-holka. "Nikdy v životě jsem neměla takový strach."
Když se večer Seumas myl v potoce, který tekl kolem pa, zaslechl naříkavý křik malého šedého ptáčka, jenž poletoval nad krajinou.
"Riro riro riro riro," ozývalo se tklivě.
Když pak padla tma, ptačí křik utichl a krajina se ponořila do hlubokého ticha.

Nakonec se Kieto dočkal toho, co chtěl - krvavé bitvy s Maory. Za náčelníkem Tuwhakapauem a náčelníkem poraženého pa přišel posel, který jim oznámil, že se koná velké shromáždění klanů z horní části Aotearoy v blízkosti jezera Taupo, kde se k útoku houfují klany z dolní části Aotearoy. Kieto požádal, aby se mohl připojit k bojovníkům náčelníka Tuwhakapaua, a jeho žádost byla vyslyšena.
Seumas a ostatní se rozhodli nezapojit se do bitvy, protože nechtěli zbytečně riskovat životy.
Ti, kteří bránili pa, a nyní byli spojenci těch, kteří na pa zaútočili, pochodovali s Kietem a ostatními bojovníky k jezeru Taupo. Tam, nedaleko horkých pramenů, našli utábořeny stovky dalších kmenů. Všichni se připravovali na velkou bitvu, která se měla odehrát dalšího dne.
Seumase počet shromážděných ohromil. Rozlévali se po planině jako nějaké tmavé moře. Byly jich tisíce a tisíce, rozrušených, nabuzených, připravených na boj. V noci jejich táborové ohně tečkovaly krajinu jako hvězdy. Muži se modlili k bohům, hovořili s předky, pečlivě brousili hroty oštěpů a hrany palic.
Několik náčelníků mělo hromové hole, které jim nechal kapitán Cooker, vyčištěné a naleštěné. Tyto hromové hole byly úžasnými kouzelnými zbraněmi, které mohly zabíjet na velkou vzdálenost, když měl jejich uživatel dobré oči.

Kieto si mohl jednu hromovou hůl prohlédnout, ale prohlásil, že je nepochopitelná.
"Vypadá to jako dutá bambusová hůl zhotovená ze studeného kamene," řekl Seumasovi. "Velice tvrdého studeného kamene. Vystřeluje kamínky - kdo ví jak? - které bojovníka zabijí, když ho zasáhnou, tak jako ho zabije kousek pazourku vystřelený z praku."
"Podle toho, co říkáš, by ta zbraň mohla být ze železa, ne z kamene," odvětil Seumas, když mu Kieto materiál popsal.
"Mají hromové hole Anlgové, Piktové a Skotové?" otázal se Kieto.
"Ne," přiznal popravdě Seumas. "Nemají.'.'
Další den se Seumas a ostatní Rarotonžané postavili na kopec a přihlíželi bitvě. Bylo to něco úžasného. Mohutné, široké vlny bojovníků se shromáždily, aby se na sebe vrhly v impozantní přehlídce smrti a zkázy. Již jen tanec a zpěv před bitvou byly velice působivé a rozezněly údolí a hory. Seumas opět pocítil úctu k háce, pň níž mu tuhla krev v žilách skoro stejně jako Oceáncům při zvuku dud.
Když se pak obě strany rozběhly proti sobě a srazily se, celým krajem se rozlehla silná rána. Oštěpy vyplnily vzduch jako hejna protáhlých pták. Palice rozbíjely hlavy. Meče use-kávaly údy. Dýky se nořily do těl.
Čas od času zahřmělo a vyvalil se obláček dýmu, když některý z náčelníků použil kouzelnou zbraň. Někde v tisícovkách bojovníků pravděpodobně jeden muž padl s kamínkem zaraženým do těla. Na Seumase ta zbraň žádný velký dojem neudělala. Říkal si, že za dobu, potřebnou k přípravě hromové hole na další výstřel, by stačil zabít snad půl tuctu mužů. Strach šel spíš ze způsobu, jakým dělala svou práci, než z toho, jak velkou spoušť napáchala.
Klany z horní části ostrova vytvořily želvy ježící se oštěpy a pokusily se s jejich pomocí probít středem, jenže zpět je zahnaly narychlo zformované nepřátelské šiky ve tvaru oštěpů, které na želvy zaútočily na úzké frontě a vnořily se do nahuštěné masy bojovníků jako klín.
Pak vyzkoušely klany z horní části ostrova úderné falangy, jež seběhly z kopce a srazily se s nepřítelem jako vlna o vlnu v nekonečném oceánu. Tato taktika málem slavila úspěch, neboť klany z dolní části ostrova musely v zoufalé snaze neustoupit těžce bojovat o každou píď půdy, již předtím získaly. Avšak tyto kmeny z oblastí pod jezerem Taupo byly z tvrdého těsta a odolaly útokům jako pevná skála.
Řady bojovníků z dolních klanů se nenechaly narušit, což se začalo projevovat na horních klanech: ubývalo jim sil.
V teplém vzduchu byl cítit pach krve mísící se s vůní rostlinného oleje. Bojovníci se před bitvou namazali po celém těle, aby byli kluzcí a dali se těžko uchopit. Krásně se leskli na slunci a jejich svaly se blyštěly, tetování ostře kontrastovalo s tmavými těly.
Celou pláni se také nesl puch potu: potu strachu a potu z fyzické námahy. Tisíce nohou bubnovaly do země, jak se bitva přelévala sem a tam, až se stromy na okolních kopcích tetelily a třásly.
Lavina sekajících, bodajících, řezajících, ohánějících se mužů se valila hned na jednu, hned na druhou stranu přes celé poledne. Nakonec taktika dolních kmenů slavila úspěch. Začínala se projevovat panika. Jedna strana se dala na útěk, a byla to ta strana znepřátelených klanů, na kterou se přidal Kieto. Seumas a ostatní zjistili, že musejí prchnout rovněž. V bitvě zvítězily kmeny z dolní Aotearoy. Prchající byli horlivě a se škodolibou radostí pronásledováni a posíláni k zemi. Zem byla poseta naolej ovánými těly, která se blyštěla v hřejivých slunečních paprscích. A Seumas se nejednou zeptal sám sebe: "Proč?"
Kieto měl štěstí a tuto velkou bitvou s Maory přežil. Byl udýchaný, zpocený a napumpovaný adrenalinem. Z jeho palice z velrybí kosti opadávaly cáry masa. Z jeho lei-o-mana visely chomáče vlasů. Byl šťastný. Byl hrdinou mezi hrdiny a objevil v sobě lásku k boji.
"Válka je nádherná," prohlásil. "O tom se nedá pochybovat."
"A naučil ses něco?" zeptal se Seumas. "Rozhodnější byl příliš ponořený do bitvy, než abys mohl vidět, co se děje celkově kolem tebe."
Kieto vzal Pikta kolem krku.
"Taktiku nechám na tobě. Musíš mi vysvětlit, co jsi viděl. Měl jsi to před očima - co se vlastně stalo?"
"Obešli vás z boku," řekl Seumas. "Poslali rychlý oddíl kolem vašeho pravého křídla a tito bojovníci pak nahnali váš neuspořádaný okraj do středu vaší linie, čímž se rozpoutal velký zmatek, jak se tam všichni začali mačkat."

"Tak vidíš," vykřikl vítězně Kieto, který se právě umýval v potoce. "Věděl jsem, že se na tebe můžu spolehnout, Seu-masi."
"Vážně?" zeptal se Seumas. "A bavil ses?"
"Fantasticky," odvětil Kieto. Jeho rozzářený obličej, z něhož crčela voda, to potvrzoval. "Ale mrzí mě, že jsme prohráli. Kdybych byl velitel, posílil bych pravé křídlo, protože oni nalevo postavili nejlepší bojovníky, jaké sehnali. Bylo to všechno hrozně jednoduché. Alespoň jsme se poučili."
"To je pravda," přisvědčil Seumas. "Asi jsme se poučili. Ale teď nás čeká jiný oříšek. Jeden mladý maorský náčelník se zamiloval do Kluk-holky. Vykřikuje, že nás nechá všechny pobít, jestli se pokusíme vzít ji s sebou, až budeme odcházet. Věřím, že to myslí vážně, stejně jako věřím, že ho poslouchá dost bojovníků, kteří by to udělali.
Musíme vymyslet, jak z té šlamastiky ven."
2
Konečně nastal čas opustit Maory a zemi Dlouhého bílého oblaku. Byli pryč z Rapanui již tři měsíce a právem se strachovali, že Ru již odplul. Pokud si Kieto dělal starosti, nedal to na sobe znát. Viditelně věřil, že je oblíbencem bohů a že mu nic nezabrání, aby nakonec dovedl invazní flotilu do země Mlh. A pokud to měl dokázat, pak se samozřejmě musel ve zdraví vrátit na Rarotongu.
"Jak dostaneme pryč Kluk-holku?" zeptal se Kieta Seu-mas. "Ten mladý náčelník je do ní zamilovaný pořád stejně."
"Kluk-holka slibuje, že ho opije kawou. Pak budeme muset vzít roha," odpověděl Kieto.
Poslední večer Polahiki naučil Kluk-holku tanec faetona, ptáka, který je zvláštností Hivských ostrovů. Faeton je jeden z nejkrásnějších tvorů Oceánie, anděl v pozemské podobě. Namlouvací tanec faetona, který je čistě bílý s dlouhým, tenkým červeným ocasem, je nádherná podívaná. Zahalena bílou tapovou látkou s červeným peřím ve vlasech, Kluk-holka předvedla Maorům asi nejúchvatnější představení, jaké v životě viděli. Ticho, které se rozhostilo po skončení jejího tance, bylo hluboké. Diváci byli tak dojati, že se nevzmohli na jedinou hlásku.
Mladý náčelník, jenž do ní byl zamilovaný, připravil všechno tak, aby si ji hned po představení odvedl do své chýše. Kluk-holka se otočila a se slovy, že velice ráda zůstane mezi Maory, slavnými bojovníky, se hlasitě rozloučila se starými přáteli.
Její řeč odměnilo provolávání slávy.
Potom požádal Polahiki, jestli by místo návratu do svého světa mohl také on zůstat mezi Maory, neboť se zamiloval do zdejší širé, otevřené krajiny. Měl v plánu odejít sám do divočiny, najít si jezero se spoustou ryb a žít tam, skryt před zrakem a sluchem zbytku lidstva. V zemi Dlouhého bílého oblaku byla hojnost sladkých brambor, a jestli si nějaká zelenina našla cestu do Polahikiho srdce přes jeho žaludek, byly to právě sladké brambory.
"Škoda, že se ten mladý náčelník nezamiloval do Polahikiho," poznamenal Seumas stranou k Dorše. "Pak bychom měli po starostech."
"Nedokážu si představit, že by někdo z toho či onoho důvodu zatoužil po Polahikiho těle, snad kromě té obryně, kterou jste zabili," odvětila Dorcha. "Jenomže nevybíravé Ku-rangai-tuku by nakonec určitě posloužil k jídlu, i když nám připadá nestravitelně."
Přímo Polahikimu poté Dorcha řekla, že ostatní členové Ruovy výpravy mu budou za obětavé rozhodnutí zůstat neskonale vděčni, poněvadž nebudou muset cítit pach jeho nemytého těla, když vítr povane ze špatného směru, nebudou se muset dívat, jak s praskávým zvukem rozmačkává své vši mezi okousanými, špinavými nehty, ani se nebudou muset vyhýbat doteku s ním, aby se neumazali.
"Pro Rarotonžany, mladé i staré, bude tento čin dobrodiním," řekla mu do zamračeného obličeje, "a budou ti za něj navěky vděčni."
Skupina, která se vrátí do jejich světa, však neměla být početně slabší. Starý Maor Tangata byl strašně zvědavý na tu podobnou Oceánii na druhé straně jeskyně a chtěl ji vidět na vlastní oči.
"Je možné, že se sem už nebudeš moci vrátit," upozornila ho Kikamana, jasnozřivá panna. "Máš tu nějakou rodinu?"
"Nemám nikoho," odpověděl Tangata. "Jsem starý bojovník bez synů a dcer a má neplodná manželka je mrtvá. Nebylo nám dopřáno mít děti, takže jsem sám. Mám samozřejmě bratry, sestry, bratrance a

sestřenice, ale v mém věku si nejsme nijak blízcí. Chci před smrtí udělat ještě tuto poslední věc - spatřit svět, z něhož jste přišli."
"Jen abys věděl, do čeho se pouštíš," řekla kněžka. "Nechceme nést odpovědnost za tvé stesky."
Další den ráno byla skupina připravena vydat se na zpáteční cestu k jeskyni, jež v opačném světě ústila na Rapanui. Seumas se za úsvitu připlížil k chýši mladého náčelníka a zavolal na Kluk-holku. Nedostal žádnou odpověď. Řekl si, že nejspíš se opila kawou stejně jako její milenec, a tak nahlédl dovnitř, do šera chýše s bohatě zdobenými dveřními sloupky.
Kluk-holka tam byla a vypadala stísněně. Přitiskla si prst na ústa a ukázala dolů na něco, co měla připevněné k pravé noze. Seumas ke svému zděšení zjistil, že má na noze okovy a železný řetěz je připevněn ke středovému sloupu. Nejspíš je zapomněl při návštěvě země Dlouhého bílého oblaku kapitán Cooker.
Mladý náčelník spal na rohoži vedle ní a hlasitě chrápal. Kolem rtů mu zůstalo kolečko od zaschlé kawy.
"Kde je klíč?" zašeptal Seumas. "Klíč?"
Kluk-holce stouply do očí slzy. "Ten darebák jej spolkl," řekla netlumeným hlasem a prudce kopla spícího mladíka do břicha.
Mladík sebou škubl, zvedl se a vzápětí se vyzvracel na podlahu. Seumas k němu přistoupil a udeřil ho palicí do spánku, čímž ho znovu poslal do bezvědomí. Prohledali zvratky klacíkem, ale žádný klíč nenašli.
"Myslím, že ho spolkl," řekla Kluk-holka. "Vypadalo to tak."
"No to je báječné," zabručel Seumas, jemuž se z puchu zvratků zvedal žaludek. "Ty myslíš."
"Nestůj tam tak," zavrčela Kluk-holka. "Osvoboď mne přece."
Seumas vyšel ven a přivedl Kieta. Společně pak odhraba-li středový sloupek a poté se společně zapřeli do řetězu. Nakonec sloupek povolil. Mladý náčelník zasténal. Kluk-holka ho ještě jednou kopla a odešla z chýše. Sloupek táhla za sebou. Vesnici opustili tak, že těžký dřevěný kůl spolu nesli Seumas a Kluk-holka.
"Musíme ten kůl spálit, jinak nás příliš zpomalí," podotkl Tangata.
"Ne," odvětil Seumas. "Musíme z Kluk-holky dostat pryč to železo, jinak potáhne řetěz za sebou, Tangato, mohl bys přinést jednu z těch hromových holí? Uměl bys s ní zacházet?"
Stařec se vesele ušklíbl. "Rozumím ti."
Tangata se vrátil do vesnice a vlezl do chýše. Ven vyšel s jednou z železných trubic v ruce. Když dohonil ostatní, řekl Kluk-holce: "Nabil jsem tu hromovou hůl. Polož nohy na kámen a otoč hlavu na druhou stranu."
Kluk holka, roztřesená strachem, ho poslechla.
Tangata zapálil kousek provázku a pak na něj foukal, aby žhnul. Potom přitiskl konec hromové hole k železnému trnu, který obě poloviny otočných okovů spojoval. Když byl s polohou spokojen, foukl na doutnající provázek, aby jej znovu rozžhavil do ruda, a potom jej zasunul do malého otvoru ve dvou třetinách délky celé zbraně.
Ze strašlivé exploze všem zalehlo v uších. Kluk-holka vykřikla bolestí a hrůzou. Seumas podlehl přirozenému pudu sebezáchovy a začal utíkat, ale vzápětí se ovládl. Zahanbeně se podíval na Dorchu, která leknutím zbělela. Zůstala na místě jako přimrzlá, poslušná jiné techniky přežití.
"Hotovo," prohlásil Tangata, jediný ze skupiny, na koho výbušnost hole nezapůsobila. "Bolí tě něco?"
Kluk-holka si promnula kotník. Na noze jí zůstal bílý pruh v místě, kde měla okovy, a všude kolem popáleniny od střelného prachu. Trochu to připomínalo hodně nepovedené tetování.
"Noha mě pálí," postěžovala si. "Ale myslím, že zlomená není -jenom pohmožděná."
"Můžeš chodit?" zeptal se Kieto.
Kluk-holka vstala, vyzkoušela kotník a zjistila, že může. Maličko kulhala, ale nebylo to nic, co by je zpomalovalo.
"Vezmeme hromovou hůl s sebou?" zeptal se Kieto Tan-gaty.
"Nevezmeme," vykřikl Seumas, který zatím sebral odvahu k tomu, aby zbraň zvedl. Tam, kde trubicí prošel blesk, bylo železo teplé. Odhodil hromovou hůl daleko od nich, popadl Dorchu za ruku a řekl: "Zmizme odsud. Celá vesnice je už určitě na nohou. Budeme muset utíkat."
A měl pravdu, ve vesnici nastalo všeobecné pozdvižení. Mladý náčelník přišel k sobě a svolával své

bojovníky. Rozpoutal se závod k jeskyni, která vedla na Rapanui a do jiného světa.
Po obloze, která byla temně rudá, se táhly dlouhé, cho-máčovité mraky. Každý z uprchlíků běžících otevřenou krajinou měl své důvody, proč litovat, že tuto krásnou a zároveň mystickou krajinu opouští.
Když už nebyli daleko od vchodu do jeskyně, Maorové se vyrojili na vrcholku kopce. Do vzduchu začaly vyletovat oštěpy, které se však s tupým žuchnutím zarývaly do země za zády prchající skupiny.
Ra-rotonžané doběhli do jeskyně právě ve chvíli, kdy se Maorové ocitli na dostřel.
Jeden oštěp prosvištěl Seumasovi kolem ucha. Jelikož šel jako poslední, otočil se v ústí jeskyně a zamával na blížící se bojovníky svou palicí patu.
"Organizace dobrá," zavolal, "ale tohle je hon na zajíce -musíte kořist nejdřív chytit, teprve pak může být boj!"
Maorové byli již dost blízko, aby Seumas viděl jejich divoké, potetované tváře. Aby měli ten pravý válečný výraz, vyplazovali jazyky a kouleli očima. Mladý náčelník, jenž se zamiloval do Kluk-holky, se řítil z posledního stoupání jako první, přímo před svými bojovníky. Seumas vytáhl z opasku prak, nasadil do sedla kámen a roztočil zbraň nad hlavou.
Kámen zasáhl maorského náčelníka do nohy. Mladík vyjekl bolestí, ztratil rovnováhu a začal na svahu dělat kotrmelce. S hlasitým plácnutím přistál v kousku močálovité půdy a zabořil se obličejem přímo do bahna, které mělo barvu staré ovesné kaše. Z močálu vyskákaly polekané žáby, asi vystrašené, že útok směřuje proti nim. Přes bažinu se s křikem, při němž tuhla krev v žilách, rozběhl nějaký brodivý pták, který chtěl vědět, co to spadlo z nebe.
Náčelník se pomalu zvedl. Z tváře mu crčelo bláto. Brodivý pták, který nepřestával křičet, zdolal další pahorek.
Vypadalo to tak komicky, že se Seumas neudržel a začal se přemetům nešťastného muže smát. A stalo se to, že se rozesmáli i bojovníci samotného náčelníka. Nakonec se i sám náčelník, který se mezitím postavil a otřel, podíval na věc z humorné stránky. Maorové jsou dost velkomyslní a sebejistí, aby se dokázali zasmát sami sobě, když se dostanou do směšné situace. Dopadlo to tak, že se všichni pronásledovatelé rozjařeně plácali za stehen a chytali za hrudník. Smích byl stejně dobrý jako vítězství.
Seumas je ještě naposledy pozdravil, než zašel do jeskyně a vydal se za svými druhy.
Odměnou mu byl jásot.
Když se potom ubíral tmavým nitrem jeskyně, přemýšlel o Maorech, o jejich velikosti. Byli to úžasní lidé s opravdovým citem pro umění, který se projevoval jak v dřevořezbách, které dosahovaly kvality, jakou Rarotonžané před touto návštěvou nikdy nespatřili, tak v jejich stavbách. Také ve válečnickém umění byli se svými velkolepými pa a s taktickými a strategickými postupy, jaké bojovníci z menších ostrovů neznali, daleko před Rarotonžany.
"Škoda, že v tomto světě nemůžeme navštívit také Havaj," poznamenal později Kieto. "Zdá se, že bychom se od nich mohli hodně naučit o válčení na moři. Ta mořská bitva, o níž mluví Tangata, zní moc zajímavě…"
Výprava se i tentokrát setkala se srážejícími se skalami a armádami mrtvých, ale dokázala si s nimi snadno poradit. Vzali si s sebou také dost jídla, aby nemuseli jíst hrsti suchých můr. Po dlouhé, vyčerpávající pouti nakonec došli ke svým kánoím. Vypluli z ústí jeskyně na Rapanui a dopád-lovali až těstě pod vulkán, jemuž krátkouší vesničané říkali Ráno Kau. Jenom co se znovu nadechli čerstvého vzduchu, zjistili, že ostrov je vzhůru nohama. Propukla otevřená válka. Celý ostrov vřel násilím.
Seumas a Kieto stáli na okraji kráteru a z výšky se rozhlíželi po ostrově.
Šiky červených obrů stály proti šikům bílých obrů a bojovaly spolu ve velkém. Vzduch byl plný zvuků drceného kamene, jak se monstra srážela. Chocholy padaly, kamenná těla se kácela k zemi s ranami, které rozechvívaly zemi a zvedaly do vzduchu oblaka prachu. Někteří obři padli do speciálně vykopaných pastí - hlubokých jam - a byli zaživa zahrabáváni až po ramena do země.
Na lidském bojišti byly k vidění ještě hrůznější scény. Na jednom konci ostrova Krátkouší vyhloubili obrovský příkop přes celý poloostrov Poiko, hned za kráterem Ráno Raraku. Do příkopu navršili chrastí a klády, které zapálili, takže krajinou probíhala od pláže k pláži ohnivá řeka. Do této strašlivé planoucí pasti pak Krátkouší nahánělí veškeré obyvatelstvo Dlouhouchých, jako by to byl dobytek, a upalovali je zaživa. Křik Dlouhouchých byl slyšet od kráterového jezera Ráno Kau na druhém konci ostrova.

"To je ohavné," řekl Seumas. "Tady máš otevřený boj. Tohle chceš, Kieto?"
Kieto se na hrůznou scénu podíval. "Pokud to bude nutné pro vítězství, tak budiž," odpověděl.
Přesto Seumas, jemuž se z toho pohledu zvedal žaludek, věděl, že Kieta se utrpení rovněž dotýká. Zdálo se, že ambice mladého rádoby vojevůdce, možná předurčené osudem, a tudíž nevyhnutelné, převážily jeho soucit. Kieto byl tak dlouho zajatcem svého dobyvatelského snu, že ho ani takový drásavý pohled nedokázal vysvobodit.
Kieto byl jedním z těch mužů v dějinách, kteří vidí kolonizaci jako nezbytnou věc pro pokrok svého lidu. Oceánci byli od přírody kočovníci: jak se jejich národy rozrůstaly, postupovali dál, hledali nové země, a tam, kde to bylo nutné, je násilím vyrvali jejich momentálním držitelům. Měli kolonizaci v krvi. Pokud země, již našli, byla neobydlená, tím lépe, ale pokud byla řídce osídlena nějakým jiným národem, musel tento národ ustoupit přesile nových usedlíků.
Kieto také toužil po uznání svého vojevůdcovského nadání, zčásti vrozeného a zčásti osvojeného. Mezi Oceánci mohl člověk získat slávu buď jako velký mořeplavec, anebo jako velký bojovník. Tady se naskýtala šance stát se bojovníkem v měřítku, jaké si dosud nikdo ani nepředstavil, jaké dosud nebylo možné. Byla zde příležitost dobýt území o velikosti země, kterou objevili a kolonizovali Maorové. Kdo z těch, kteří neustále sní o věhlasu a slávě, by dokázal pominout takovou příležitost, stát se nejslavnějším vojevůdcem v dějinách světa?
Kieto ne.
"Musíme zjistit, jestli byl Ru ochoten čekat tak dlouho," řekl Kieto a odvrátil se od masakru. "Budeme muset obejít tuto část ostrova, abychom se vyhnuli jak obrům, tak bitvě mezi lidmi."
"Chceš říct, abychom se vyhnuli vraždění?" ozval se Seu-mas.
"Jestli tomu tak chceš říkat."
Skupina i se starým Maorem Tangatou obešla ostrov, až dorazila na pláž, kde je Ru vysadil. A skutečně, opodál od břehu uviděli zakotvenou Vznešenou květinu. Kieto přikázal, aby zapálili pět malých ohňů v řadě, a zanedlouho nato Vznešená květina doplachtila po hladině ke břehu. Dirk tam byl. Stál na přídi plavidla a na hřbetě mu hřadoval kohoutek Lei-o-mano. Zdálo se, že se navzájem utěšovali po dobu, co se jejich majitelé potulovali po Jiném světě.
Zanedlouho byli všichni na palubě a Ru stanovil kurs To-oa o te ra.
Jakmile pahi vyplula a mlžná tříšť přeletující přes boky začala zkrápět dvě desítky panen, které tvořily posádku (samozřejmě včetně Kikamany), Seumas a Dorcha si dopřáli odpočinek.
Dorcha vytáhla svou mapu z bambusu a lastur a doplnila k ní prostor, kam patřila Rapanui. Seumas se vrátil k dřívější zálibě ve sledování úsilí, s jakým nahá posádka, lesknoucí se jemnými kapičkami tříště, plní své mořeplavecké úkoly. Spočívala v tom, že seděl a zasněně ženy pozoroval. Rukou přitom objímal Dirka, který dával okázale najevo, jak je rád, že vidí svého pána zpátky na palubě.
Mořský vzduch byl příjemně vlahý a pastelově modré nebe nad hlavou uklidňovalo oči. Vlny na širém oceánu byly velká, majestátní zvířata, valící se jako nějaké obrovské stádo. Dorcha s využitím dlouhých bambusových třísek a malých lastur kauri doplňovala svou mapu oceánských plaveb a byla spokojená. Cítila, že je jí Seumas bližší než kdy dřív.
Jednoho Seumase nenáviděla, ale ta postava patřila minulosti a byla již zapadlá, vybledlá. Na této druhé velké plavbě uprostřed života toho vedle sebe prožili hodně. Při předchozích mořských poutích byli každý sám, Pikt jako divoká bouře vepředu a ona jako lítá vichřice za ním. Teď byli propleteni téměř jako jeden a na této plavbě byli spolu. Jejich průkopnický duch splynul a ona cítila obrovské uspokojení, že miluje a je milována svým stálým souputníkem, Piktem Seumasem.
Když byla s mapou hotová, šla za Ruem, který stál u stěžně.
"Díky, že jste na nás počkali," řekla. "Muselo to být dlouhé čekání."
Ru se na ni podíval a po vy táhl obočí.
"Nebylo to ani tak dlouho," odpověděl. "Byli jste pryč jen několik dní."
"Vždyť jsme byli v Aotearoi déle než měsíc!" vykřikla.
Ru zavrtěl svou hezkou hlavou. "Jen několik dní, nic víc. Pravda, situace na ostrově přerostla do krveprolití a zmatku, zatímco jste byli pryč, takže se nám mohlo zdát, že to bylo déle, ale ve skutečnosti těch dnů bylo celkem jen sedm."

"V tom případě musel tam, kde jsme byli, čas plynout rychleji. Přinejmenším čtyři naše dny zajeden váš."
Pozorněji se nad tím zamyslela, než dodala: "Tak proto jsme při průchodu středem země dostali takový hlad. Teď už to dává smysl."
"Tvá slova mne udivují," pravil Ru. "Ještě jsem nemluvil s Kietem, ale musím si od něho nechat vyprávět, jaké divy jste v zemi Maorů viděli. Vidím, že toho špinavého rybáře jste tam nechali. Byl zabit?"
"Ne, rozhodl se, že tam zůstane."
"Pro ně špatně, pro nás dobře," zabručel princ Ru. "A zpět jste přivedli jednoho z nich?"
"Ano. Jmenuje se Tangata a je to starý maorský bojovník. Není skvělý?"
Ru se zadíval na šedovlasého muže, o němž byla řeč. Seděl opřený zády o jednu z palubních chýší. Vypadal bystře a pozorně, sledoval veškeré dění kolem sebe a zpytavým, ale opatrným zrakem si prohlížel moře.
"Má obličej potetovaný stejně jako Hivané, ale jeho tetování mají jiný vzor. Jsou jemnější a umělecky propracovanější. Je to námořník?"
"Nemyslím," odvětila Dorcha. "Pokud vím, nikdy v životě na moři nebyl. Pochází z ostrovní země, kde jsou velká jezera, ale lidé z jeho kmene se neplavili po moři. Byl to vý-bojný kmen, jehož muži žili pro boj. Viděli jsme je v bitvě. Vypadalo to, že válečná sláva je jediný důvod, proč se udržují zdraví a silní."
Ru pokrčil rameny. "Každému, co jeho jest. Já raději používám rozum a sílu proti oceánu. Živly jsou pro mne dostatečně těžkým protivníkem. Což mi připomíná, že v době vaší nepřítomnosti se mezi bohy děly podivné věci. Jenom za první tři dny jsme měli tucet bouří s hromy a blesky, které jako by nás chtěly donutit, abychom opustili své kotviště a nechali vás tady."
"Víš to jistě?"
"Ne," odpověděl Ru, "ale vypadalo to tak, protože dál na širém oceáně byl dobrý vítr - poznali jste to podle hejn ptáků - a čistá obloha. Jenom kolem ostrova se míhaly blesky a burácely hromy, suché bouře bez deště. Kdybychom odpluli od Rapanui, určitě bychom našli výborné a bezpečné podmínky pro plavbu."
"Tawhaki a jeho dítě Uira? Udělali jsme snad něco, čím bychom mohli rozčílit boha hromu?"
"Ať to bylo cokoli, myslím, že se to vyřešilo, protože po prvních pěti dnech bouřky přestaly."

Pravdou bylo, že Tawhaki se snažil zbavit svět Kietovy skupiny tak zoufale, že to dost přehnal. Tangaroa se začal zajímat o to, proč je nutno tolik hromů a blesků kolem Rapanui, když tam nejsou Ua a Maomao, aby zvěstovali zvukové a světelné efekty, jež obvykle doprovázejí skučící bouři. Ao, bůh oblaků a Tawhakiho zdráhavý spoluspiklenec, se nakonec od boha hromu odtrhl a přiznal se Tangaroovi, že existuje spiknutí proti Kietovi a jeho skupině. Tangaroa si postěžoval Iovi, jenž žije ve vzdálené dvanácté rovině, mimo rozmíšky nižších bohů, a Io včas vyslal posly za Tawha-kim, kteří ho pokárali a varovali ho, aby se nepletl do záležitostí lidí.
Bůh hromu byl velmi rozezlen jak na Aa, tak na Tanga-rou, ale nezbylo mu nic jiného než přestat dupat po nebesích a vypouštět blesky ze svého podpaží. Odebral se do opačného koutu Oceánie, aby na čas trápil Havajce, vybil si vztek na jejich lodích a probudil k životu svou starou přítelkyni Pele, bohyni sopek. Mořeplavecký princ Ru již na této plavbě do neznámých vod Oceánie neměl být hromy a blesky obtěžován.

Té noci Ru zahlédl na obzoru vyčerpaného ptáka. Když se pták přivlekl blíž k pahi, rozeznal, že je to mořský orel s bílým břichem a drží něco v drápech. Když pak orel přelétal nad Vznešenou Pětinou, pustil svůj náklad. Tykev přistála někde mezi lany a nepraskla. Titopika byl první, kdo vzal předmět do ruky, protože mu přistál téměř na klíně. Poznal několik symbolů, které byly do slupky vyryty. Triumfálně uposlechl pokynů těchto symbolů a ukroutil přilepenou zátku.
Ucpávka vyletěla jako sopečná zátka, do níž se vší silou opřela bohyně Pele. Vystřelila k obloze a zabila mořského orla, který tykev přinesl.
Jak odpovídalo jeho povaze, Ragnu nechtěl mít žádného žijícího svědka svých činů, i kdyby tím pozorovatelem měl být jen pták. Kahuna s Kikamaninými schopnostmi by mohl ptáka přinutit, aby promluvil a prozradil jméno čaroděje, který jej poslal. Tvora tak zradil vlastní pán a smrtí se mu odměnil

za službu, kterou svědomitě a dobře vykonal.
Z otevřené tykve vyrazil ohlušující svist, jako by se z ní vyvalili všichni démoni z pekla.
3
Ragnu měl původně v úmyslu vyplnit tykev jedovatým plynem, aby zabil všechny na palubě pahi. Jenomže samotný Ru byl obzvlášť velkým oblíbencem bohů, a nebylo možno zapomenout ani na jeho rodinu a příbuzné. Přestože by se Ragnu nijak zvlášť nerozpakoval chladnokrevně povraždit celou kánoi plnou lidí, bez ohledu na to, jestli jsou to princové nebo chudáci, nakonec usoudil, že by si tím mohl vysloužit nevítanou pozornost ze strany bohů.
Proto naplnil tykev vichřicemi.
Jedna věc byla zabít lidi smrtícím plynem a něco úplně jiného bylo vystavit je situaci, jako byla bouře. Kdyby se Ru-ova loď potopila proto, že ji posádka ve špatném počasí nedokázala ovládnout, nebo proto, že ji větry nahnaly na skály nebo podmořské útesy, dalo se to připsat nevypočitatelnosti oceánu. Bouře byla zkouška, v níž mohl kapitán buď obstát, nebo neobstát.
Když Titopika vytáhl z tykve zátku, vypustil tím hurikán - tenhle mocný vítr okamžitě vyplnil plachty a zahnal pahi daleko od jejího kursu. Vlny narostly do nestvůrných výšek a bičovaly paluby oceánské kánoe. Vzduch byl plný bílého běsnění, které zavalovalo loď. Lidem na palubě se těžko dýchalo, neboť ve vzduchu bylo tolik bodavé tříště, že s každým douškem kyslíku polykali mořskou vodu. Dva muže a ženu, které živly smetly z paluby, už nikdo nikdy nespatřil. Jedním z pohřešovaných byl Pungarehu, jenž stále truchlil pro ztrátu noční dívky Wiamy.
Středem bouře plaval Dakuwanga. Jen taktak se mu nepodařilo spolknout sau jednoho z Ruových příbuzných, která se snažila zvířeným vzduchem dostat ke vstupu do Mi-luovy říše. Šťastně se dostala do Limuových rukou. Rovněž Pungarehuova duše měla štěstí a unikla čelistem Žraločího boha. Pungarehu i žena, třetí ze ztracených, se bezpečně dostali na nachovou cestu a dolů do podsvětí. Tam se bojovník setkal s krásnou Wiamou, která byla jeho ženou alespoň duší, když ne skutkem: prohlásila se za jeho ženu, aby bezpečně prošel přes strašlivou Nanganangu.
Jak si zuřivý hurikán pohazoval s pahi, jako kdyby to byla hračka, nedůtklivě jí cloumal hned sem, hned tam, přišel o život samotný Titopika. Jeden ze stěžňů se zlomil a zasadil mu drtivou ránu do hlavy. Jeho mozek vychrstl jako mléko z rozbitého kokosového ořechu a voda jej spláchla z paluby pryč. Jeho tělo za chvíli sklouzlo do moře a později se stalo potravou žraloků, barakud a malých mrchožravých rybek. Jeho sau vylétla do éteru bičovaného Tawhiri-ateou, bohem bouře.
Dakuwanga, jenž již přišel o tři případná sousta, byl dvojnásob ostražitý. Jeho chladné, bystré oči zahlédly Titopiko-vu sau, jak zápasí s oslepující bouří. Žraloci bůh se na ni vrhl právě v okamžiku, kdy se chystala vkročit na nachovou cestu. Milu čekal, aby odpověděl na obvyklou otázku, kterou dostával ("Proč jsem teď, v okamžiku smrti, pochopil smysl života?"), a uznal, že je to nespravedlnost.
Titopikově duši však nebylo souzeno stát se atuou, protože Dakuwangovy hladové čelisti se kolem ní sklaply těsně předtím, než se dotkla nachové cesty. Titopiku, jenž ze sebe vyrazil poslední, němý výkřik, Žraloci bůh spolkl. Znamenalo to, že tohunga se nedočká žádného života po životě. Čekalo ho stát se nehmotným výkalem, být rozvát větry, roztroušen po moři a již nikdy nenabyt vědomí.
Milu smutně zavrtěl hlavou a vrátil se do země Mrtvých, neboť nepředvídal sestup žádné další duše. Titopika po sobě zanechal truchlící ženu, princeznu, která podlehla jeho šviháckému vzhledu a jeho temperamentu. Ubohá žena se během několika krátkých týdnů stala z nevěsty vdovou. Přišla za soucitnou Dorchou, aby si nechala vyložit osud. Svěřila se Skotce, že je těhotná. Dorcha využila svých magických schopností a zjistila, že její syn se jednoho dne stane slavným náčelníkem na dosud nepojmenovaném ostrově. Vynese svou matku do vysokého postavení a oba pak budou moudře vládnout.

Když bouře polevila, Vznešená květina se ocitla v části oceánu, kde byl vzduch horký a vítr lenivý. Lidé na palubě tyto příznaky již moc dobře znali. Všimli si zkaženosti okolních vod, mrtvých řas a bludných korálů. Nepravidelný příliv s sebou nesl zetlelé palmové kmeny. Podivné šeredné ryby se krmily rozkládajícími mrtvolami vlastního druhu.
"V těchto vodách nezastavíme na žádném ostrově," nařídil Ru. "Nestojím o žádné další nestvůry,

vražedné víly nebo obry. Nebudeme si všímat žádných svodů. Dorcho, Po'oi, pomozte mi najít cestu mezi těmito novými hvězdami nahoře na střeše cest…"
Tentokrát nedopustili, aby je temná magie podivných ostrovů zdržela, a již po několika dnech našli cestu ven z pásma tišin. Ocitli se v moři, stále neznámém, které bylo jiskřivé a průzračné. Čerstvý vítr, jistě od Hine-tu-whenuy, klouzavě unášel plavidlo po hřbetě její sestry Hine-te-ngaru-mo-any.
Mnoho zásob, které nahromadili na Rapanui, však bouře spláchla přes palubu, a proto bylo nutné, aby se na nějakém ostrově zastavili a doplnili je. A v poledne skutečně zahlédli slibně vypadající mrak, pod nímž by mohl být ostrov. Do večera dalšího dne dopluli k vnějšímu okraji ostrova a překonali útes. Jakmile se ocitli v laguně, Ru ihned spustil kotvu a s uspokojením se rozhlédl po plážích lemovaných palmami. Zde bude jídla dost.
"Vidím kokosy a plody chlebovníku," pravil Ru, "a když budeme mít štěstí, najdeme i banány."
Vybrali skupinu, která měla za úkol prozkoumat vnitrozemí ostrova. Tvořili ji Seumas, Dorcha, Ru a Maor Tanga-ta. Dirk dostal svolení doprovodit svého pána, protože se mu po něm stýskalo, když byl Seumas v zemi Dlouhého bílého oblaku.
"Chovej se slušně," řekl Seumas ostře svému psovi. "Žádné běhání do křoví a honění za pachy. Užiješ si jich až dost i bez odbíhání."
Dirk vrtěl ocasem a tvářil se dostatečně odpovědně.
Dorcha si povzdechla. "Bavíš se s tím psem, jako by sis myslel, že ti porozumí."
"Ví, co myslím, Dorcho, přestože nerozumí slovům. Já jsem to byl, kdo ho vycvičil. Pozná podle tónu hlasu, o co se mi jedná. Vy ženské jste pouto mezi člověkem a psem nikdy nedokázaly pochopit. Myslím, že žárlíte na to, jak blízcí jsou si Pikt a jeho pes."
"Vážně?" řekla škádlivě Dorcha. "Až tak blízcí? Stejně blízcí jako pastýř a jeho ovce? Vím, jak mohou studené noci takový vztah utužit, vysoko v deštivých horách Albannu. Slyšela jsem vyprávět…"
Tímto obviněním se Dorche podařilo škrobeného Seuma-se ohromit přesně tak, jak to měla v úmyslu.
"Ty přece víš, že to tak nemyslím," odvětil prudérně. "Já to myslím ve smyslu duchovní spřízněnosti."
"Ale, pan počestný? Hlavně si dej záležet, aby v tom čistém vztahu, který máš s tím svým voříškem, byla disciplína. Nerada bych celou dobu na ostrově strávila tím, že budu honit nějakého pitomého psa."
Ke břehu se dalo přebrodit mělčinou přímo z pahi. Velením nad lodí byl pověřen Kieto. Členové Ruovy rodiny a příbuzní sbírali kokosové ořechy podél pobřeží, plody chlebov-níku z okraje deštného pralesa a měkkýše z laguny. Ostatní si udělali pruty, napíchli návnadu na háček a lovili podél celého okraje útesu korálové ryby.
Čtyřčlenná výprava velice opatrně postupovala pralesem. Až příliš často se stávalo, že narazili na ostrov, který vypadal na první pohled neobydlené, a pak se ukázalo, že je plný příšer nebo se hemží nepřátelskými kmeny. Tentokrát chtěli být připraveni na cokoli neobvyklého nebo nebezpečného. Skupina však byla překvapena, neboť čím hlouběji do pralesa zacházeli, tím příjemnější bylo jejich okolí. Byly tam krásné urostlé stromy, jejichž žebrovité kořeny byly stejně vysoké jako člověk. Z vysokých skal tryskaly tenké vodopády na mechem obrostlé plošiny či do kapradinových roklí, hrajících mnoha odstíny zeleně.
Oslnivý vzduch sluncem zalitých mýtin vyplňovali motýli. Nad vlhkými břehy poletovaly vážky a šidélka. Ještěrky seskakovaly z olistěných větví a pelášily podrostem. Všude bylo plno různých nádherných ptáků s barevným peřím a vytříbenými písněmi. Dokonce i na Maora Tangatu to udělálo dojem. Řekl, že Aotearoa byla bohatá na různé druhy ptáků, ne však tolik jako tento malý ostrov.
Nakonec přišli na místo, kde bylo ve stínu převisu z vy-vřelé horniny velké jezírko.
"Podívejte, jak se třpytí na slunci," hlesla Dorcha. "Láká mě ke koupání."
Seumas se rozhlédl kolem sebe. "Zatím ne - nevíš, co tam může být."
"Co by mohlo být v tak hezkém jezírku?"
"Seumas má pravdu, Dorcho," pravil Ru. "Musíme být opatrní. To jezírko by nemuselo vypadat lákavě pro nic za nic."
Tangata, který si nesl dlouhý oštěp, se sklonil, aby se podíval do křišťálových vod. Slibovaly, že budou sladké a uhasí žízeň. Ve chvíli, kdy chtěl do jezírka namočit ruku, aby vodu ochutnal, zahlédl na hladině svůj odraz. S polekaným výkřikem couvl a pak se prudce zvedl.

"Co je?" zvolal Ru "Nějaké zvíře?"
"Ne, to ne," odpověděl Tangata, "jsem to já- ale je ze mě chlapec."
Upustil oštěp a přejel si rukama po obličeji. Když se pak na sebe podíval, našel tytéž svraštělé údy, vyzáblé ruce a kulaté břicho, s nimiž se ráno probudil. Pořád byl starý bojovník.
"Tomu nerozumím," zabručel a znovu klesl na kolena. "V tom jezeře vypadám jako osmiletý, ale tady na zemi jsem dál starý Tangata."
Zatímco Seumas popadl Dirka za chlupy na šíji, aby ho udržel, ostatní si klekli. Podívali se do jezírka a projevili podobné překvapení a úlek.
Dorcha tiše, se slyšitelnou nostalgií v hlase, řekla: "Holčička -já jsem znovu holčička."
"Mladý chlapec," zašeptal Ru. "Poznávám se - určitě jsem to já."
"Já se chci taky podívat," ozval se Seumas, který už to nemohl vydržet.
I s Dirkem se sklonil a podíval se do křišťálových vod. Odraz mu ukázal chlapce, příliš mladého, než aby měl tetování. Seumase v mladším vydání. Usmál se na sebe a chlapec ten úsměv opětoval. Byl to zázrak. V jeho srdci se něco hnulo - pocit znovu nalezeného ztraceného dětství - a Seumas si zhluboka povzdechl.
Bylo to možné? Mohli nahlédnout do minulosti, vidět se takoví, jací byli, truchlit pro nevinnost dětství? Byla to slad-kobolná zkušenost, dívat se na něco, co bylo uvězněno v minulosti, nedosažitelné, a zároveň tak krásné svou nevinností. Díval se na sebe, jaký byl, alespoň před tisícovkou roků, v krku měl knedlík a v hrudi cítil touhu palčivou jako bolest.
Pohlédl vedle a uviděl nedospělou a bezelstnou Dorchu, hezounkou dívenku s rozcuchanými černými vlasy a černýma očima, jak se na něho dívá. Vztáhl k tomu obrazu ruku a slabě vykřikl další bolestí, která mu explodovala v hrudi. Toto bylo dítě, které mu mohla porodit Dorcha, kdyby spolu mohli mít děti. Jeho dítě. Ti dva ve vodě byli jejich ztracené děti, jejich nenarozené potomstvo, toužebně vzhlížející ke svým rodičům.
Než se jeho ruka stačila dotknout hladiny, zadržel ji Tan-gata, který měl navzdory stáří obrovskou sílu.
"Ne," řekl stařec. "To je magická tůň."
Seumas si uvědomil, že Maor má pravdu, a dal ruku zpátky. Co když tyto obrazy byly návnada, která je měla do jezírka přilákat? Někdo pod hladinou mohl ruku chytit a jejího majitele utopit. Někteří skřeti žili na dně tůní se stojatou vodou a lákali do vody kořist, kterou pak rozřezali a jednotlivé kusy pověsili na háky. Pravda, tato voda nevypadala jako stojatá, ale co když to byl klam, co když byl dojem přívětivosti a čistoty falešný?
"Proč…?" začal Seumas, ale ve stejném okamžiku se mu vytrhl Dirk. Tůň ho lákala k zbláznění, po ničem netoužil víc než po tom, aby se mohl vykoupat v její chladivě vypadající vodě.
"Pozor!" vykřikla Dorcha, ale než ho mohli zastavit, Dirk skočil do vody.
Obeplaval tůň kolem dokola, čenich těsně nad hladinou, a pak vylezl na břeh, aby se oklepal. K úžasu přihlížejících lidí se scvrkl asi na pětinu obvyklé velikosti. Působil také mlaději, což bylo s každým pohybem patrnější. Nakonec si při pohledu na to, jak tam stojí a vrtí ocáskem, uvědomili, že se vrátil na začátek života.
"Vždyť je z něj znovu štěně!" zvolal Seumas.
Ohromeně se nahrnuli kolem proměněného psa a začali mu osahávat nohy, tělo a hlavu.
Tangata vstal a podíval se na jezírko.
"Vím, co je toto místo zač," řekl polohlasně. "Je to tůň Života."
"Také ji znám," potvrdil Ru. "Takže i ve vašem světě máte legendu o této vodě?"
Tangata přikývl.
Seumas a Dorcha nechápali, o čem je řeč.
"Co to znamená?" zeptala se Dorcha.
Tangata začal vysvětlovat: "Když bohové přivedli na svět lidi, hádali se mezi sebou, jestli by smrtelníkům mělo být umožněno žít věčně.
Jeden bůh si myslel, že život smrtelníka by měl připomínat planoucí pochodeň, aby se dal mnohokrát znovu zapálit, než nakonec dohoří na oharek. Takže kdyby byl nějaký člověk zabit v bitvě nebo zemřel na nějakou nemoc, mohl by být znovu zažehnut. Všichni lidé by žili věčně.

Jiný bůh navrhl, aby smrtelníci byli jako hadi a jednoduše se svlékli z kůže, když příliš zestárnou, aby se jim vrátila jejich krása.
Třetí bůh zvolil vlastní cestu a vytvořil tůň Života. Navrhl, aby taková byla na každém ostrově světa, aby se do ní smrtelníci mohli ponořit, až zestárnou, a vyjít znovu mladí.
Avšak čtvrtý bůh byl plný hořkosti a závisti ke všemu, co nezdůrazňovalo jeho důležitost. Tvrdil, že dát lidstvu jakoukoli nesmrtelnost by bylo plýtvání časem. ‚Ať lidé jednoduše zemřou, když jsou zabiti nebo smrtelně onemocní, a nikdy se nevrátí.'
V okamžiku, kdy tento bůh promluvil, se spustil prudký liják. Všichni bohové se chtěli někam schovat, a tak zvolali: ‚Dobrá, budiž po tvém.' Tak se stalo, že kvůli přeháňce jsme my smrtelníci odsouzeni k tomu, abychom zemřeli věčnou smrtí."
"Ale ta jedna tůň, kterou vytvořil třetí bůh, na zemi zůstala," dodal Ru. "A toto je ona. Našli jsme ji. Dodnes o ní lidé nevěděli. Mnozí tvrdí, že ji objevili na různých místech, ale nikdy se jim nepodařilo najít ji znovu."
"Maui se na bohy velice rozzlobil," pokračoval Tangata, "za to, že lidstvo okradli o věčný život. Pokusil se zvrátit jejich rozhodnutí tím, že okradl o věčný život Hine-nui-te-po, ale jak víte, uvěznila ho, když se pokusil projít jejím tělem."
Seumas pohlédl na štěně, jež skotačilo na travnatém břehu jezírka.
"Tak to je ono," řekl. "Tůň Života? Všichni můžeme prožít svůj život znovu, zopakovat si ho. Vzpomínám si, jaké to bylo, když jsem byl mladý - byl jsem tenkrát šťastný."
"Vážně?" zeptala se Dorcha.
Řekla to zvláštním tónem, a Seumas se otočil a podíval se jí do očí. Vzápětí ho část nostalgického zápalu opustila. Začal si vzpomínat, teď už pravdivě, jaký byl vyhladovělý nuzák, který riskoval život na útesech při sbírání vajíček buř-ňáků. Jeho ruce měly tenkrát jenom stěží dost síly, aby se v prudkém větru na skále udržel. Několikrát málem spadl a zabil se. A i když vajíčka získal, většinu mu jich ukradli krutí muži nebo ženy s očima a pařáty orlů. Ano, tenkrát běhal v rozedraných hadrech a vyhýbal se bití tím, že se zdržoval v místech, kde ho otec neviděl a neslyšel.
Byl tenkrát šťastný?
"Má duše byla svobodná. Měl jsem starost jen sám o sebe - a vůbec, tady by to bylo jiné."
"Já jsem nebyla svobodná, já jsem byla otrok," řekla pevně Dorcha. "Dřela jsem jako otrok pro otce a pak, když jsem se vdala, jsem dřela jako otrok pro manžela. A ve svých citech jsem měla zmatek. Nechci se k tomu znovu vrátit, do doby, kdy jsem na tom byla tak špatně, že jsem nedokázala ani rozumně uvažovat."
"Ale tady v Oceánii by to bylo jiné," opakoval Seumas. "Mohli bychom vyrůst mezi těmito lidmi a opravdu se stát jedněmi z nich."
"Nikdy nebudeme Oceánci se vším všudy," odporovala. "Vždycky budeme cizinci. Vidíš to, co bys chtěl, ne to, jaké to bude. Běž si do té tůně zaplavat, klidně. Nemám právo ti tu šanci vzít. Jestli chceš zpátky mládí, teď máš příležitost je získat. Využij ji. Staň se znovu chlapcem."
Seumas se znovu zahleděl na třpytivou tůň.
"Bylo by hloupé nevyužít takovou příležitost. Každý člověk o tom sní, že se vrátí do doby, kdy byl mladý a silný. Když to neudělám, kolik času mi zbývá, než mě tělo zradí? - než mě chytnou klouby a začnou mě bolet záda? - než se mi oči vyplní žlutou mízou? - než to, co mám v sobě, začne vypovídat poslušnost? Kolik mi skutečně zbývá do smrti? Deset let? Přinejlepším dvacet. Jenže teď mám šanci stát se znovu mladým, stát se chlapcem."
"Tak ji využij," zopakovala Dorcha. "Já ale zůstanu taková, jaká jsem - budu ti dělat matku - babičku - a za několik let se budu dívat, jak si hledáš novou ženu."
"Mohla bys to udělat taky," vykřikl Seumas. "Mohli bychom znovu vyrůst spolu - znovu žít jako manželé." Otočil se k ostatním dvěma mužům, kteří si něco šeptali. "Všichni bychom se mohli znovu stát dětmi. Představ si, co bychom mohli s dalším životem udělat! Se všemi vědomostmi, které jsme zatím získali, a dalšími, které přijdou."
"To nemůžeš vědět," řekl tiše Ru. "Nevíš, jestli si vůbec něco zapamatuješ ze života, který jsi doposud vedl. Podívej na toho psa."

Seumas se obrátil k Dirkovi, schlíplému štěněti s vytřeštěnýma očima, který se po břehu jezírka honil za listem ve větru.
"Dirku," zavelel ostře. "K noze."
Štěně si ho ani trochu nevšímalo a hrálo si dál.
"Dirku!" vyštěkl Seumas tím nejautoritativnějším tónem. "Pojď sem! Pojď sem. K noze. Hned."
Nic. Dirk ani nezvedl hlavu. Honička za listem ho zcela pohltila. Žádná automatická reakce na příkaz. Pes měl za sebou léta tvrdého výcviku a obvykle poslouchal instinktivně. Pes evidentně ztratil veškeré návyky získané výcvikem a stal se z něho nedisciplinovaný tvor.
"Máš pravdu," uznal tiše Seumas. "Ten pes si nic nepamatuje."
"Je to, jako by se znovu narodil," řekl Tangata. "Nový život s čistou hlavou."
Seumas se otočil k Tangatovi.
"Ty, Maore, do té tůně vejdeš, ne? Jsi už starý. Jaký život máš před sebou?"
Tangata se usmál. Jeho tetování pří tom zmizelo ve vráskách na jeho pohublé tváři.
"Máš pravdu, jsem starý, ale mám za sebou dobrý život. Jsem bojovník. Mé jméno je spojeno s mnoha vítězstvími. Je to uznávané jméno. Zpívají se o mně písně, maorské písně, které mě vychvalují jako bojovníka a muže. Mám jisté místo v bojovnickém nebi.
Co když si podruhé nepovedu tak dobře? Co když zklamu? Kdo ví? Štěstí a bohové hrají v našem životě důležitou roli. Co kdybych podruhé neměl takové štěstí, takovou přízeň? Budu šťastný, když zemřu jako uznávaný muž, kterému mladí bojovníci závidí jeho úspěchy. A taky už mě život unavil. Jsem připraven odejít."
Seumase Maorovo rozhodnutí téměř urazilo.
"Tak i ty? A co Ru?"
Princ Ru zavrtěl hlavou. "Já ne. Mám svou odpovědnost. Moji lidé očekávají, že pro ně najdu nový ostrov."
"A kdybys nebyl navigátor uprostřed plavby?"
Ru si povzdechl a toužebně se zadíval směrem k jezírku. "Je to lákavé, ale myslím, že bych si vzal příklad z Dorchy a Tangaty."
"Chápu."
Seumas pokrčil rameny. "Hm, sám do toho nepůjdu - bez Dorchy ne. Ru, co řekneme ostatním, kteří zůstali na pahi? Neměli by dostat šanci na nový život?"
"Na té lodi je téměř šedesát lidí, ale rozhodnu za ně za všechny. Neřekneme jim nic o tůni Života. Když o něčem nevědí, nemohou toho později želet. Co kdyby někdo z nich skutečně do tůně skočil a hned toho litoval? Co kdyby to někdo neudělal a později ho začalo mrzet, že to udělat měl? Ne, bude lepší, když jim to neřekneme."
"A jak jim vysvětlíme Dirka?"
"Potkali jsme stařenu, která ze psa udělala štěně. Byla to čarodějnice a my jsme ji zabili. Jakmile budou zásoby na palubě, rychle od ostrova odplujeme, protože by tady takových mohlo být víc."
Dorcha přikývla. "Myslím, že děláme správnou věc - aspoň doufám."
"Já si nejsem tak jistý," odvětil Seumas. "Ale ty jsi velitel této výpravy, Ru. Přijímám tvé rozhodnutí."
Čtyřčlenná skupinka se vydala na zpáteční cestu a vrátila se na pláž. Seumas Dirka nesl. Ostatní pasažéři a členové posádky užasli, když Dirka uviděli, a některé viditelně znepokojilo, že by na ostrově mohly být další čarodějnice. Jediný, kdo vypadal spokojeně s Dirkovým novým stavem, byl Kluk-holčin oblíbený kohoutek Lei-o-mano, jenž hodně vytrpěl, když ho dospělý Dirk honil po palubě.
Teď se úlohy vyměnily a Dirk byl tím, kdo musel utíkat před kohoutovými ostrými pařáty a dotěrným zobákem. Lei--o-mano neztrácel čas a hned si začal s bezmocným štěnětem vyřizovat účty. Vypadalo to, jako by kohout věděl, že za několik měsíců se věci vrátí do normálních kolejí a lovec se znovu stane kořistí. Kohout se snažil maximálně využít situace.
Rychle nanosili zásoby, uložili je do palubních chýší a zanedlouho již pahi klouzala přes útes na širé moře. A jelikož se vítr opíral do plachet ve tvaru krabího klepete a hnal pahi dál, zanedlouho se z ostrovu stala pouhá tečka na obzoru.
Seumas stál u stěžně vedle Rua, díval se za vzdáleným smítkem a přemítal, jestli se té hluboké, ale

nepřehlédnutelné touhy, kterou v sobě cítil, ještě někdy zbaví.
DEVÁTÁ ČÁST:
Ararau Enua O Ru Ki Te Moana
/
Hine-tu-whenua opět odnesla Vznešenou květinu do známého a přívětivého moře. Hladina byla zčeřená, ale vytrvalé vzdouvání moře hnalo plavidlo se dvěma trupy k rarotonž-ským vodám. Ru si to vykládal jako znamení, že se vlády nad plavidlem ujal Tangaroa a vede je ke svému cíli. Proto princ nechal oceán, aby bylo po jeho.
Ru měl, podobně jako Dorcha na mapě z bambusu a lastur, celou cestu zaznamenánu na dlouhém provázku s uzlíky, což byla pomůcka, již navigátoři používali pro oživení paměti. Nešlo ani tak o to, že by pomoc potřebovala jejich paměť, ale spíš o mořeplavce, kteří poplují v jejich stopách. Jakmile poznatky o plavbě pocházely ze třetí nebo čtvrté ruky, mohlo se stát, že kapitán pahi bude potřebovat nějakou nápovědu, která jeho vědomosti osvěží.
Kormidelnice dostala pokyn, aby jednoduše plula tam, kam ji povedou proudy, a nevynucovala si kurs silou.
Rongo-mai, bůh komet a velryb, poslal hejno velryb, aby pahi vedly. Kuku Lau, bohyně přeludů, pak poslala mihotavé obrazy, aby loď pobídly kupředu. Sošky Tikiho a Mari-koriko, které stály na palubě, působily pokojně.
Konečně byla všechna znamení příznivá a ve vzduchu se vznášela naděje.
Jedna věc však zkazila očekávání všech na palubě: Maor Tangata začal chřadnout. Čím víc se plavidlo vzdalovalo od Rapanui, tím byl starý bojovník pomíjivější, až to došlo tak daleko, že vypadal jako duch. Jeho tělo bylo téměř průhledné, a ti, kteří se na něho podívali, viděli vlny za ním. Když přecházel před stěžněm nebo před lanovím, také je bylo přes jeho tělo vidět. Rovněž jeho hlas zeslábl a vytratil se, takže když někdo chtěl slyšet, co říká, musel přitisknout ucho na jeho ústa.
"Myslím, že ho ztrácíme," prohlásila Kluk-holka. "Nevím jistě, co se děje, ale jednou ráno se probudíme a on už tady nebude."
Oceánci se modlili k bohu Ro'ovi, aby Tangatu uzdravil, ale stařec byl čím dál nezřetelnější a nehmatatelnější.
Těsně předtím, než zmizel úplně, začalo jeho tělo místy tmavnout. Objevily se na něm skvrny podobné mapám, které byly s každým dalším dnem výraznější. V jednom okamžiku Seumas poznamenal, že má pocit, jako by viděl dvojmo. A skutečně bylo možno pozorovat rozmazaný podružný obraz, druhý obrys, který jako by byl součástí Tangaty, a zároveň od něho byl nějakým způsobem oddělen. Působilo to dojmem, jako by se ze smrtelné části starého Maora snažila uniknout duše, která se tam nemohla vměstnat, a proto zoufale usilovala o odtržení.
A dopadlo to tak, že jednoho rána se posádka a pasažéři Vznešené květiny probudili a zjistili, že jedna postava, právě ta, která se postupně vytrácela, zmizela úplně. Druhé tělo, útvar, který považovali za duši, sílilo a bylo čím dál hmatatelnější. Teď, když Tangatova ohebná, štíhlá postava byla pryč, konečně poznali, co je ta zhmotňující se bytost zač. Byl to Polahiki, hivský rybář, který se vracel do světa, kde dřív žil!
"Co se stalo?" vykřikl Polahiki. "Kde je moje jeskyně?"
"To bys nám měl říct ty," odvětil ohromený Kieto. "Nechali jsme tě v zemi Dlouhého bílého oblaku a najednou ses nám zjevil z chátrajících pozůstatků Maora Tangaty. Co jsi tomu starci udělal, aby ses vynořil z jeho ducha a objevil se před námi na palubě?"
Polahiki zaúpěl a začal si škubat za kořínky vlasů.
"Jsem zpátky," zakvílel. "Ve své jeskyni na úbočí kopce v tom jiném světě jsem byl šťastný, a teď jsem zpátky."
"Ale kde je Tangata?" zopakoval Kieto.
"Určitě tam, kde jsem žil já," zanaříkal Polahiki, "v jeskyni, která patřila obryni Kurangai-tuku. Byla to krásná jeskyně, daleko od smradlavého lidstva, a teď ji má ten pitomý Maor."
Seumas se rozesmál, když to slyšel. "Řekl bych, že ani Tangata nechce být v jeskyni po Kurangai-tuku."
"Zdá se," promluvila Kikamana, "že větry času a prostoru nedovolí, aby někdo zůstal ve světě, v němž se

nenarodil a nevyrostl. Tangata a Polahiki si znovu vyměnili místa."
"A to jsme si mysleli, že jsme se tě zbavili," řekla rybáři Dorcha. "Teď jsi zpátky a smrdíš víc než kdy předtím -myslím, že bychom ti měli nařídit koupel."
"Nikdy," zavrčel Polahiki a couvl. "Jestli se mne někdo dotkne vodou, zabiju ho, ať je to muž nebo žena."
Přesto se jim ho podařilo přemoci a svázat. Pak táhli jeho špinavé tělo za pahi, ale dávali pozor na žraloky. Polahiki neustále vřískal, jak se přes něho převalovaly vlny a občas ho potápěly. Ru však byl zcela neúprosný a nedovolil, aby provaz přitáhli, dokud si nebyl jist, že Polahiki bude alespoň trochu čistý. Na palubě ho ještě vykoupali ve vonných olejích a parfémech, až voněl stejně příjemně jako květ fradži-pánie.
Věděli, že hnidy se vylíhnou znovu a že rybář bude brzy zase plný blech, ale přinejmenším nejhorší špína byla z jeho těla pryč. Ti, kteří spali na stejném konci pahi jako Polahiki, se vyjádřili, že čerstvý vzduch, z něhož se doposud těšili, zatím zůstal do jisté míry čistý.
Jeden den po koupeli Polahikiho zahlédli na střeše cest hvězdu.
"To je ona!" zvolal Ru se silným uspokojením v hlase. "Pod tou hvězdou leží můj ostrov."
O tři dny později zpozorovali na spodní straně oblaku zelený nádech. Vznešená květina měla podle větrné růžice kurs Tooa o te ra. Rarotonga byla přímo nalevo od lodi, ve směru Apa toa, ale mnoho mil daleko. Kolem poledne zahlédli ostrov ve tvaru háku a večer již pluli obrovskou, nádhernou lagunou trojúhelníkového tvaru.
"Jak je možné, že nám Rarotonžanům tenhle ostrov unikl, když jsme se plavili po oceánu?" podivila se užaslá Kika-mana. "Vždyť ho máme skoro na pláži."
"Ani ne dvacet dní plavby," potvrdil Ru. "Ale já myslím, že bohové jej až do nynějška ukrývali, abych se tady mohl usadit já se svými lidmi."
Ru a jeho panny odnesli na ramenou Tikiho na břeh a na znamení toho, že dorazili do nového domova, rozdělali na pláži oheň. Obrovskou pahi vytáhli na břeh, kde z ní vyložili všechny hlízy, semena a nože určené k zasazení, které si přivezli z Raiatey. V laguně bylo dost mlžů pahua, kteří se mezi novými usedlíky rychle stali vyhledávanou lahůdkou. Jediným psem, který na palubě pahi ještě žil, bylo Seuma-sovo štěně Dirk, takže nemohli založit chov. Divoká prasata, která chtěli ochočit, nalezli na ostrově tůně Života.
Kluk-holčina kohoutka hned vypustili mezi několik zbývajících slepic, aby se stal otcem, dědečkem a pradědečkem všech nových slepic na ostrově. Vykračoval si a kokrhal, jako by si své jedinečné postavení v tomto Dalekém ráji dobře uvědomoval, vystavoval své červené a zelené peří a důstojně natřásal svůj lalok v barvě zapadajícího slunce.
Obětovali bohům, obzvláště Tangaroovi, který je do zaslíbené země dovedl. Ru slavnostně pojmenoval ostrov na "Ararau Enua O Ru Ki Te Moana" - Ru hledá na moři zemi - ale jelikož tento poněkud nabubřelý název byl pro většinu jeho lidí příliš dlouhý, dostal druhé jméno "Aitutaki" - což znamená udržovat oheň, neboť právě to byla úloha panen se symbolickým plamenem, když Ru vystoupil na nejvyšší bod ostrova, aby se rozhlédl po svém království.
Když se Ru vrátil na pláž, vznikly potíže, které vyústily v tragédii. Po příchodu z vyvýšeného místa řekl, že se rozhodl rozdělit ostrov na dvacet částí, z nichž každá připadne jedné z panen, jež tvořily posádku Vznešené květiny na cestě z Raiatey na Aitutaki. To vedlo k diskusi mezi Ruovými čtyřmi mladšími bratry, kteří okamžitě oznámili, že na ostrově nezůstanou, a začali táhnout Vznešenou květinu po pláži dolů, aby ji mohli znovu spustit na vodu a sami vyplout hledat další ostrov.
Jak spěchali, aby byli pryč dřív, než je Ru bude moci zadržet, jeden z Ruových bratrů spadl pod koulející se klády a přišel o život.
Zatrpklým bratrům s manželkami a rodinami to ovšem nezabránilo v opuštění ostrova. Znovu vypluli, hledat nové kraje. Ru, nyní král Aitutaki, nikdy nevysvětlil, co ho vedlo k tomu, že nejbližší příbuzné do dělení půdy nezahrnul. Ru byl vždycky záhadný muž, který neměl ve zvyku omlouvat se nebo vysvětlovat své chování.
Rarotonžané se rozhodli nechat krále Rua, ať si buduje své království. Postavili si dostatečně velkou kánoi s vahadlem a plachtou, váa motu, aby je dovezla zpět na Raroton-gu. Byli jimi Kikamana, Kieto,

Po'oi, Kluk-holka, Polahiki, Seumas, Dorcha a dorůstající Dirk. Ti potom bezpečně završili jednu z nejoslavovanějších legendárních plaveb. Jedinými ztrátami na životech, které Rarotonžané utrpěli, byli Pun-garehu, jenž zabil ptáka poukaie, a Rinto.
Plně zásobeni na krátkou plavbu, vydali se na cestu ráno, když obloha zčervenala příslibem nového dne. Navigátory byli Dorcha a Po'oi. Kánoe s vahadlem, na délku sotva poloviční ve srovnání s pahi, přeplula bohatou, širokou lagunu Aitutaki a vydala se na širé moře. Nový ostrov s dětskými nemocemi nových usedlíků nechali za zády.
Kikamaně nadále patřila jedna dvacetina půdy na Aitutaki, kterou nabídla Ruovým bratrům. Král Ru převod zakázal a řekl Kikamaně, že majitelem musí být ona. Kněžka podle toho usoudila, že nějaký bůh nebo někdo jiný poslal Ruovi zprávu, když pobýval v osamění, a vyslovil požadavek, aby veškerá země patřila dvaceti královským pannám. Kikamana tedy svěřila svou půdu správci a řekla, že se v budoucnu vrátí, aby se majetku ujala sama.
"Tak, a zase jedeme domů," řekla Seumasovi Dorcha.
Dorcha vždy mluvila o Rarotonze jako o "domově", zatímco Seumas se obtížně zbavoval pocitu, že skutečným domovem je Albann a Rarotonga je cizí země.
"Asi to tak bude," uznal Seumas. "Však jsme si užili dost dobrodružství, ne? Pochybuji, že po světě chodí nějaký Pikt, který viděl tolik, kolik jsem toho za život viděl já. Byl to plný a bohatý život a já jsem rád, že jsem ho prožil."
"Mluvíš, jako bys někam odcházel," poznamenala Dorcha. "Necítíš se nemocný, nebo snad ano?"
"Ne, to ne. Ale znovu jsem si vzpomněl na tu příležitost, vrátit se do dětství. Vím, že jsme se rozhodli dobře, když jsme zůstali tím, kým jsme, ale i tak mě to donutilo projít celý svůj život a zamyslet se nad tím, jestli bych ho změnil. Jediná věc, kterou bych v tuto chvíli změnil, je…" nedokázal se přinutit k tomu, aby začal mluvit o souboji, který skončil smrtí jejího muže. Stále vnímal celou událost poměrně bolestivě, ne proto, že by ji osobně nějak prožíval, ale proto, že tím Dorše ublížil. "Vždyť víš, smrt tvého prvního manžela."
"Kdyby se to nestalo, nebyla bych teď tvoje žena," řekla pragmaticky.
"Já vím. A právě to mi dělá starosti. Zabil jsem ti manžela a nakonec jsem si tě vzal. Měl jsem prospěch ze špatného skutku, a to není správné."
"Podívej," položila mu ruku na rameno, "i kdybys o tom přemýšlel nevím jak dlouho, minulost stejně nezměníš. Staly se věci, kterých oba litujeme, ale teď je teď. Nemůžeš se ohlížet. Ještě pořád se můžeme těšit na podzim našeho života, a já ten čas nehodlám strávit tím, že se budu rýpat v událostech, které nám mohou přinést jedině žal. Zapomeň na minulost. Já jsem to udělala."
"Víš to jistě?"
"Ovšemže to vím jistě."
Asi v půli odpoledne Kieto zahlédl na obzoru flotilu pahi. Když Rarotonžané připluli blíž, zjistili, že jsou to Arioi. Jelikož s návratem na Rarotongu nemuseli pospíchat, Kieto cítil, že by se mohli nalodit na některé z plavidel Arioi a promluvit si se členy herecké společnosti. Poprvé se mořeplavci z Arioi minuli. Všichni na palubě souhlasili, že by jistě bylo vzrušující vidět něco z jejich umění.
Žluté plachty se přibližovaly. Když se první plavidlo ocitlo dostatečně blízko, Kieto na ně zavolal a zeptal se, zda by mohli na palubu. Dostal kladnou odpověď. Polahiki spustil plachtu vahadlového člunu. Potom se chytili lana a nechali se táhnout za vedoucí arioiskou pahi. Zanedlouho stála posádka vahadlového člunu na plošině pahi, prodchnutá zvědavostí a vzrušením.
Sbor na palubě zpíval a procvičoval stupnice. Akrobati zkoušeli svá salta a skoky. Na ostatních plavidlech kolem vedoucí pahi a za ní různí umělci pilovali svá čísla. Dohonila je kánoe, na níž jeden bubeník skákal od nástroje k nástroji a procvičoval si své vystoupení. Na Kieta ta podívaná udělala velký dojem.
"Kdo je to?" optal se kapitána jejich pahi. "Ten bubeník?"
"Malovaná noha," odvětil kapitán s úctou v hlase. "Jmenuje se Kumiki a pochází z Nuku Hivy."
"Úžasné," hlesl obdivně Po'oi.
"Proto je Malovaná noha," odvětil se smíchem kapitán. Pak dodal: "Odkud jste?"
"Žijeme na Rarotonze," řekla Kikamana. "Máme za sebou dlouhou plavbu - na ostrov zvaný Rapanui."

"O takovém ostrově jsem ještě nikdy neslyšel. Líbilo by se tamním obyvatelům vidět Arioi?"
"Možná ano, až vyřeší všechny rozpory. V tuto chvíli je tam občanská válka. Dokud neskončí, uděláte lépe, když se tomu ostrovu vyhnete. Stejně je to v odlehlém koutě oceánu, mnoho měsíců plavby odsud."
"Byl bych nerad, kdybychom se zapletli do války," zabručel kapitán. Pak změnil téma. "Před nějakým časem jsme byli na Rarotonze. Viděli jste nás tam?"
"Ne," přiznal Kieto, "odjeli jsme ve stejné době, kdy jste tam připluli, a od té doby se plavíme po oceánu. Ne v té loďce, kterou nám táhnete, ale na pahi, podobné té vaší. Pátrali jsme s princem Ruem z Raiatey po novém ostrově."
"A našli jste ho?" otázal se kapitán.
"Ovšem, jmenuje se Aitutaki a je vzdálen nějakých dvacet dní plavby od Rarotongy ve směru Apa toerau na větrné růžici."
"Hm, počkáme, až se usadí, a za několik let je přijedeme navštívit. Takže vy všichni jste se plavili s princem Ruem…"
"Teď už je to král Ru."
"Jistě - ale byli jste všichni s ním?"
Kapitána očividně zajímala jejich jména, ale jelikož zeptat se přímo bylo neslušné, neudělal to.
"Ovšem, my všichni -já Kieto, kněžka Kikamana, Po'oi, jehož otec byl Kaho, slepý navigátor a znalec moře, rybář Polahiki z Hivských ostrovů, Kluk-holka, hypnotizérka a bři-chomluvkyně, a nakonec Dorcha a Seumas, o kterých jsi určitě slyšel: jsou to lidé ze země Mlh, velké pevniny objevené Kupem a mnou."
Kapitán se zadíval na dvojici, o níž Kieto mluvil.
"Aha, tak to je ten Seumas?"
"Věděl jsem, že jsi o něm musel slyšet. Tomu psovi, kterého trpělivě cvičí, navzdory veškerému rámusu kolem, říká Dirk. Nesmíme ho sníst," zasmál se Kieto. "Krmí ho masem a používá ho k lovu ještěrek a ptáků. Seumas je v mnoha ohledech dost zvláštní. Měli byste ho přesvědčit, aby se dal k vám a hrál na své mrtvé prase. Arioi by získali nové číslo! Dovede vyluzovat takové zvuky, až člověka obestírá hrůza."
Kapitána se tento návrh dotkl. "Proč bych měl chtít, aby hrál v naší společnosti? My jsme umělci. Nejde nám o to, abychom strašili staré báby a děti k smrti."
Kieto se usmál a pokrčil rameny. "Seumas tomu říká hudba dud - tak se jmenuje ten jeho nástroj. Tvrdí, že do toho člověk musí dorůst. Přijít tomu na chuť. Možná byste po pár letech zjistili, že se vaši posluchači dožadují přídavku."
"Po několika letech," odfrkl pohrdavě kapitán. "To myslíš, že ho necháme, aby nám několik let vřískáním a kvičením odháněl diváky, a budeme doufat, že nakonec ztratí hudební sluch a zjistí, že se jeho hudba dá poslouchat? Dokud budu živ, to se nestane."
Kieto se rozesmál a později řekl o rozhovoru Seumasovi. Piktovi to vůbec nepřipadalo legrační.
Rarotonžané, shromáždění všichni u jednoho stěžně, seděli v kroužku a bavili se o tom, co za celý den viděli a slyšeli. Byl to zajímavý zážitek, jenže nebyl úplný. Na palubě jedné pahi ze tří set mohli samozřejmě zhlédnout jen jedno nebo dvě čísla zblízka a několik dalších z dálky, ale většina pahi byla příliš daleko, než aby mohli vidět či slyšet, co se na nich děje. Kieto se zeptal kapitána na cíl jejich plavby a zjistil, že je jím Raiatea.
"Teď, když jsme splnili svůj úkol, nemáme důvod spěchat zpátky na Rarotongu," pravil Kieto. "Kdo chce ještě jednou na Raiateu? Mohli bychom vidět Arioi v plné kráse, několik dní se dívat na jejich vystoupení, potom si najít něco většího, než je vahadlová kánoe, a vrátit se na Rarotongu ve velkém stylu o něco později."
Hlasování bylo téměř jednomyslné. Jediný Polahiki byl proti a skuhral, že se mu stýská po rybaření. Kieto mu navrhl, aby si vzal vahadlovou kánoi.
"Určitě najdeme nějakou loď, která popluje z Raiatey na Rarotongu -jestli chceš jet bez nás, klidně to udělej."
Polahiki odplul nedlouho poté. Před odjezdem nepořádný rybář popřál všem šťastnou cestu. Pocity byly oboustranné. Polahiki nepatřil k nejpříjemnějším spolucestujícím.
"Je to sice jen kousek," poznamenala Dorcha, "ale stejně Polahikimu nezávidím, že bude muset několik

dní zůstat v té kánoi se špinavým rybářem."
Ostatní se jejímu vtipu zasmáli.
Později večer, když se skupinka chystala k spánku, přestoupil na palubu někdo ze sousední pahi. Kieto ve svitu pochodní poznal, že je to bubeník, kterého přes den s velkým obdivem pozoroval. Malovaná noha přišel v doprovodu kapitána a zpražil skupinu pohledem. Přejížděl očima od obličeje k obličeji, až se nakonec zastavil na Seumasově tváři.
"Ty jsi ten skřet, kterému říkají Seumas?" zeptal se Malovaná noha.
Kieto byl až do tohoto okamžiku stísněn posvátnou bázní z toho, že je poctil svou přítomností samotný Malovaná noha. Chtěl mu vyjádřit hluboký obdiv k jeho bubenickému talentu. Při slovech, jež Malovaná noha vyřkl, se však v něm vzedmula vlna hněvu.
"My Seumasovi neříkáme ‚skřeť," prohlásil Kieto. "Je to uznávaný Rarotonžan, bojovník, který si zasloužil své místo ve společnosti."
"Vy mu možná neříkáte skřet," odsekl Malovaná noha, "ale já ano. Dokonce mu říkám ještě hůř. Říkám mu vrah a násilník. Zítra spolu na této palubě svedeme boj na život a na smrt, skřete. Ty a já. Připrav svou mysl na poslední noc na oceánu. Další už se nedočkáš."
Seumas se pomalu postavil a upřeně se na Malovanou nohu zadíval. Přestože byl zdráv, byl již ve středních letech a věděl, že pouštět se do souboje s mužem o polovinu mladším než on je nebezpečné. Měl v zásobě prohnané triky, jisté dovednosti, které se dají získat jen mnoha lety praxe, ale mohlo se stát, že tomuto bubeníkovi, který celý život skáká a tančí, nebude rovnocenným soupeřem. Jestli byl bubeník stejně dobrý v boji muže proti muži jako v bušení do svých nástrojů, tak ne. Ale zároveň byl Malovaná noha navzdory svému titulu věkem jen chlapec, možná neostřílený bojem.
"Urážíš mě, Malovaná noho, ale já nevím, o čem mluvíš. Kumiki z Nuku Hivy? Pohanil jsem tě nějak, když jsme dnes pluli vedle sebe?"
"Pohanil jsi mou matku," pravil Kumiki přiškrceným hlasem. "Pohanil jsi ji tím, že jsi ji znásilnil a nechal ji tam, protože sis myslel, že je mrtvá. Zemřela při porodu, když mne přivedla na svět. Jsem tvůj syn, ať chceš nebo nechceš, ty šeredná zrůdo. Jsem tvůj syn."
Kumiki to slovo vyplivl, jako by bylo tak odporné a hnusné, že mělo v ústech chuť žluče.
Seumas, jenž byl z jeho slov upřímně zmatený, zavrtěl hlavou. "Nikdy v životě jsem žádnou ženu neznásilnil," pravil. "Nenašel jsi toho pravého."
Dorcha vstala a objala svého muže.
"Poslouchej ho, Malovaná noha. Snaží se ti zabránit, abys udělal strašlivou chybu. Seumas je můj manžel. Jestli ho zabiješ, budeš muset zabít i mě. Znám tohoto muže a vím, že je čestný. Nevzal by si ženu proti její vůli. Jsem jeho žena. Vím to."
"Našel jsem toho pravého. Zítra ráno buď tady - a buď ozbrojen. Když nebudeš, zabiju tě na místě, kde budeš stát. A každého, kdo tam bude stát s tebou. I kdybyste se ozbrojili všichni, stejně ho dostanu," ukázal na Seumase. "V jitřním světle pomstím svou matku a sebe."
S těmito slovy je Malovaná noha opustil a šel k dlabané kánoi, v níž čekal veslař, aby ho převezl zpět na jeho pahi.
Seumas tam zmateně stál. O čem to Malovaná noha mluvil? Byla to pro něho záhada.
"Byli jsme někdy na Nuku Hivě?" zeptal se Kieta. "Kdy jsme byli na Nuku Hivě?"
Kieto přikývl a odpověděl: "Krátce jsme se tam zastavili, když jsme se plavili s králem Tangiiou. Bylo to tam, kde jste ty, Po, Manopa a několik dalších zůstali uvězněni na náhor-ní plošině. Ty si vážně nevzpomínáš? Podařilo se vám utéci tak, že jste oklamali místní lidi vyšplháním na vrcholek jedné hory. Manopa tě později zachránil, když se vrátil v kánoi s Wakanou."
"Tak ten ostrov to byl," vzpomněl si Seumas. "Ten, kde mě přinutili jíst dlouhé prase?"
Již si vybavil, jak musel jíst maso uvařeného člověka, náčelníka a manžela ženy, s níž se později musel pomilovat před svými hivskými věznitelí. Také byla zajatec, z jiného ostrova. Oba se aktu podvolili s tím, že nemají na vybranou, ale přinesl jim jen málo příjemných pocitů. Ano, Seumas na Nuku Hivě znásilnil ženu, ale s hrotem oštěpu za zády, a také ji k tomu přinutil nepřátelský a chlípný kmen.
Nebylo to ani v nejmeším stejné, jako kdyby zaútočil na místní ženu a vzal si ji proti její vůli. Nikomu o této ostudné události neřekl a ti, kteří tam byli s ním, také drželi jazyk za zuby, neboť museli udělat totéž.

Žádný z nich neměl zájem na tom, aby se podrobnosti rozšířily mezi ostatní. Teď byla většina těch mužů mrtvá - Manopa, Po, mladý kněz, který ukradl na Raiateji boha naděje - mrtvá a nedosažitelná. Mezi přítomnými byl Seumas každopádně jediný, kdo věděl, jak se události skutečně seběhly.
"Ale to přece bylo již tak dávno," zašeptal Seumas, spíš pro sebe než pro kohokoliv jiného. "Nechci na to vzpomínat."
Dorcha se zamračila a přísně se podívala Seumasovi do očí.
"Opravdu jsi znásilnil nějakou ženu?"
"Bylo to proti mé vůli, stejně jako proti její. Byl jsem k tomu přinucen. Nad hlavou jsem měl zvednutou palici - dýku na krku - neměl jsem v té věci na vybranou."
"Neměl jsi na vybranou?" podivila se Dorcha. "Chceš tím říct, že jsi byl na to připraven - byl jsi schopen pomilovat se s ženou?"
"Vím, co si myslíš," odsekl zlostně Seumas. "Jenomže ve vzduchu viselo nebezpečí. Očekávali jsme bitvu, boj na život a na smrt, poněvadž bez boje bych se popravit nenechal. Očekávání takového boje na život a na smrt udělá s chlapem věci…"
Seumas odešel ke svému lůžku, lehl si na záda a zahleděl se na hvězdy. Zjištění, že má syna, pro něho bylo stejně šokující jako vědomí, že možná bude muset tohoto syna zabít. Když s Dorchou postupem času zjistili, že nemohou mít děti, Seumas to vzal filozoficky. Neměl ve zvyku o takových věcech hloubat. A nyní měl syna, mladého muže, který se zhmotnil z ničeho nic. A ten syn byl Malovaná noha, nejlepší mezi svými. To, čeho Kumiki dosáhl, bylo něco, na co člověk mohl být nesmírně pyšný. Jeho syn byl Avae Parai! Ať chtěl nebo nechtěl, byl pyšný.
Jeho poručníci na tom ostrově museli chlapci něco nalhat. Museli mu říct, že otec jeho matku znásilnil jen tak z chtíče. A jelikož Seumas se za celou věc příliš styděl, než aby o ní mluvil, pravdu znalo jenom několik lidí. Kieto, Kluk-holka a Kikamana o tom každopádně slyšeli poprvé a budou se divit, proč to Seumas tak tajil. Seumasova verze proto vypadala podezřele. Možná přemýšleli také o tom, jestli pravdu mluvil Kumiki. Ještě žil jeden muž, který byl ve skupině, jež vystoupila s Manopou, Seumasem a Poem na ostrov Nuku Hiva, ale byl na Rarotonze a nemohl tady v Seumasův prospěch svědčit.
Dorcha za ním přišla a objala ho.
"Já ti věřím," řekla, "kdyby sis snad chtěl myslet, že celý svět je proti tobě."
"Máš pravdu, myslel jsem na to," připustil Seumas. "Viděla jsi, jak se na mě Kieto díval?"
"Byl to jen šok, nic víc. Pro mě to šok rozhodně byl. Můžeš mi odpustit, že jsem tak vyjela?"
Něžněji políbil. "Byl to šok pro všechny. Jak s ním můžu bojovat, Dorcho? Nechci, aby on zabil mě, a já nechci zabít jeho. Co mám dělat?"
"Odmítni bojovat."
"Viděla jsi ho. Viděla jsi jeho hněv. Celý život žil jen pro okamžik, kdy se mi bude moci postavit. Přikrmuje svou nenávist od dětských let. Nepřijme takovou odpověď. Jednoduše ke mně přijde a na místě mě podřízne."
"Pak se budeš muset bránit."
"To taky nemůžu."
"Ale no tak, Seumasi."
Seumas v sobě cítil prázdnotu. Ani jedna varianta nebyla přijatelná. Stát a nechat se zabít. Nebo bojovat s vlastním synem na život a na smrt. Byla to volba, která neměla řešení.
"Ale je to hezký chlapec, co říkáš?" obrátil se Seumas k Dorše, když se v něm znenadání vzedmul úplně jiný cit. "Můžu na něho být jedině pyšný."
Dorcha se posadila a užasle se na něho podívala.
"Ty dokážeš cítit otcovskou lásku k synovi, který tě nenávidí, večer předtím, než se s ním utkáš na život a na smrt? Ty jsi blázen, Pikte. Ten mladík se možná vyšvihl mezi baviči, ale vyzrálý zatím není. Každý rozumný mladý muž by si vyslechl tvou variantu příběhu a porovnal ji s pověstmi, které vyslechl z jedovatých úst. Jenomže on tě klidně obviní jako svéhlavý albannašský býk, ani na okamžik ho nenapadne, že by obvinění mohlo být falešné."
"To je ovšem pravda, jenomže já se v něm vidím. Nebyl jsem snad v jeho věku stejný? Nevzpomínáš? Divoký, zbrklý kluk, horkokrevný a plný toho správného temperamen-tu."

Povzdechla si. "Asi ano, ale nemusíš to říkat tak hrdě. Já jsem tě tenkrát pokládala za hlupáka, Seumasi od Černé vody, a jsem ráda, že jsi z toho vyrostl. Jinak bychom tady teď spolu neleželi."
K místu, kde polehávali, došla Kikamana a požádala, jestli by mohla mluvit se Seumasem.
"Budeš s tím mladíkem bojovat? Jestli zvítězíš, zabijí nás všechny. Je Malovaná noha. Nedokázali by ti dovolit, abys zabil jednoho z jejich nejslavnějších účinkujících bez nějaké odplaty."
"A co mám tedy podle tebe udělat?" otázal se Seumas. "Je pravda, že jsem jeho matku znásilnil, i když jsem to neudělal z vlastní vůle. Tak co mám dělat - nabídnout, že se zabi-ju sám?"
"Mohli bychom vyklouznout v kánoi. Kapitán této pahi nechce boj. Dovolí nám vytratit se v průběhu noci."
Seumas na to již sám myslel.
"Ne," řekl. "Bude se za mnou dál honit a všechna ta nenávist mu dál bude hnisat v srdci. Když mne nenajde, připraví ho to o jeho mužnou sílu a všechny dobré povahové stránky. Zatrpklost a nenávist dovedou udělat i z nejtalentovanějšího člověka vyprahlou slupku, bezcennou pro okolní svět. Nech to být."
"Ale zabít ho nemůžeš!"
"Ne, nemůžu - ale musím ho nechat bojovat se mnou, aby to ze sebe dostal. Co kdybych ho zranil tak vážně, že by to souboj ukončilo? Nebo když zraní on mne, třeba to nebude smrtelné, ale postačí to, aby se zbavil nenávisti a hněvu. Uvidíme. Když uteču, nepomůže to mně ani jemu. K tomuto souboji musí jednou dojít. Raději teď než později, až budu slabý stařec a on bude uvnitř celý pokřivený vztekem a záští ke mně."
"Pokřivený uvnitř je už teď," řekla polohlasně Kikamana, "ale přijímám tvoje rozhodnutí. Řeknu Kietovi, Kluk-holce a Po'oimu. Určitě se za tebe postaví."
"A oni - oni si nemyslí, že lžu?"
Kikamana se zatvářila překvapeně. "Ovšemže ne, proč by měli?"
"Já nevím," vzdychl nešťastně Seumas. "Napadlo mě jen, že by mohli věřit spíš tomu mladíkovi než mně. Viděla jsi ty vlasy. Je to můj syn, o tom se nedá pochybovat. A nikdy jsem o té události nemluvil. Myslel jsem si - myslel jsem si -"
Kikamana ho rázně přerušila. "Jsou to tvoji přátelé, Seu-masi. Vědí, že jsi čestný muž. Věří ti a mají tě rádi. O tom nepochybuj."
"Děkuju," zamumlal povzbuzený Seumas. "Děkuju ti, Ki-kamano."
Seumas a Dorcha se pokusili alespoň trochu si odpočinout, ale v časných ranních hodinách je probudil monotónní zpěv z pahi, která plula vedle nich. Byly to modlitby k Ořovi, bohu války a míru, ochránci Arioi, které stoupaly ke střeše cest z úst Seumasova syna.
Seumase napadlo, jestli by se také neměl pomodlit k některému bohovi, ale k oceánským bohům nikdy nenašel cestu. Nebyla to jeho božstva. Přemýšlel, zda by se neměl pomodlit ke svému bohu války, jehož jméno bylo zasuto velice hluboko vzadu v jeho mozku, jenomže piktští bohové zůstali v Albannu a neměli tady na cizím oceánu žádnou moc.
Místo toho se duševně připravil na neproveditelný úkol: boj, který neměl mít vítěze.
2
Kumiki přišel na palubu, jak slíbil. Doprovázela ho žena, která nesla zbraně: lei-o-mano a palici patu zhotovenou ze dřeva stromu nokonoko. Vypadala rozrušeně a Seumas vytušil, že je to buď synova manželka nebo snoubenka. V denním světle Kumiki vypadal ještě mlaději než předtím. Seumas hádal, že mu není víc než dvacet let. Vzhledem k této skutečnosti a k tomu, že byl Hivan, nikoli Tahiťan, bylo ještě úžasnější, že se mu podařilo stát se Malovanou nohou. Musel být mimořádně vynikající bubeník.
Seumasovi to však dávalo jistou naději. Nebylo pravděpodobné, že by tak mladý chlapec, který se soustředil na to, aby se stal špičkovým umělcem, měl mnoho zkušeností z války. Vypadal dokonce nezkušeně a neostříleně. Byla tu možnost, že by Seumas mohl mladíka odzbrojit a donutit ho, aby se vzdal. Na druhé straně Seumas věděl, že ani on není tak mrštný a pružný jako kdysi a že bude pro přežití potřebovat veškeré bojové umění, které si osvojil.
"Dobré ráno, synu," promluvil Seumas a vybral si palici. "Jsi připraven zabít svého otce?"
Toto přivítání mladíka viditelně vyvedlo z rovnováhy.

"Udělám, co musím udělat," odsekl.
Seumasova palice byla zhotovena z velrybí kosti. Na rozdíl od Kumikiho si záměrně vybral takovou, která nemela trhací nebo řezací hrany ze žralocích zubů nebo střenek. Chtěl chlapce omráčit, dát mu takovou ránu, že upadne do bezvědomí, a potom prohlásit souboj za nerozhodný.
"V tom případě si dej pozor," řekl Seumas, zatímco jim na plošině dělali místo. "Mám mocnou manu - má hlava je jí plná. Mé bojové umění v soubojích muže proti muži je vyhlášené po celé Oceánii. Zabil jsem mnoho mužů, jak v bitvě, tak v souboji. Někteří dostanou strach a rozklepou se, sotva uslyší mé jméno. Velký čaroděj Ragnu z Raiatey již dlouho usiluje o mou smrt, ale marně."
Toto chvástání bylo základem psychologického útoku na protivníka před zahájením skutečného boje. Bylo důležité, že Kumiki se do něho ani nezapojil, ani na něm nebylo vidět, že by na něho Seumasovo dráždění mělo nějaký vliv.
Jediné, co odpověděl, bylo: "Obvykle jsem jako Malovaná noha tápu, ale kněz ze mne předešlou noc při zvláštním obřadu tápu sejmul, takže bojujeme jako dva obyčejní muži."
"Ale já obyčejný nejsem, synu. Svého času jsem přemohl obry. Touto palicí kotiate jsem zabil Ponaturi. Můj kmen si mne zvolil jako arikiho. Dej si na mne pozor, chlapče, protože ti srazím hlavu z ramen. Kdyby se ti snad čirou náhodou podařilo mě zabít, moje kabu tě bude pronásledovat po zbytek tvých dní a vnese do tvého života hrůzu."
Dorcha, která stála u postranní čáry spolu s Kikamanou, Kietem a Po'oiem, při těchto slovech zalétla očima k nebesům.
Seumasovo provokování však začínalo působit na mladou ženu, která Kumikimu nosila zbraně, protože tiše vykřikla a schovala obličej do dlaní.
"Znepokojuješ mou ženu Linlou," sykl Kumiki. "Přestaň mluvit a začni bojovat."
"Tvou ženu?" zvolal Seumas. "Pak je to moje snacha! Těší mě, dcero. Můj syn si vybral dobře, děláš mu čest. Je krásná, synu - buclatá a krásná. Kdybych sám neměl hezkou ženu, možná bych ti ji záviděl. Mimochodem, támhleto je ona, tvoje nevlastní matka."
Kumiki se bezděčně otočil a uviděl Dorchu, jak na něho upírá své černé oči. Vztekle se otočil zpátky, rozmrzelý, že se nechal nachytat a ohlédl se. Linloa se však na Seumase dívala rozrušeně. Seumas se na ni usmál, aby se ji pokusil uklidnit, ale zdálo se, že místo toho ji svým skřetím obličejem a rudošedými vlasy vyděsil.
"Tak už bojuj!" vyštěkl Kumiki.
Nato oba muži zaujali přikrčenou polohu. Jeden měl nohu téměř černou tetováním a pruhy přes obličej, druhý neměl žádné tetování v obličeji, zato mu zvláštní složité obrazce pokrývaly opálenou hruď, ramena a záda. Hivské tetování dodávalo mladíkově tváři lítý vzhled, naproti tomu Piktovy křivky a spirály narušovaly postavu starého bojovníka a znesnadňovaly jeho soupeři vidět ho jasně.
Nezkušenost hivského mladíka vyšla najevo hned, když Seumas vyzkoušel několik manévrů. Rány byly odraženy, ale ne dost pohotově, a Seumas věděl, že kdyby švihl rychleji, což mohl, odražení by přišlo příliš pozdě. Při prvních úderech mohl svého syna několikrát srazit a roztříštit mu lebku. Chlapec to věděl také, bylo mu to vidět na očích.
"Starý pes, co?" zamumlal směrem ke Kumikimu. "Musíš být trochu mrštnější."
V odpověď na tato slova chlapec naprosto změnil taktiku a zahájil sérii obdivuhodných akrobatických výpadů, které Seumase překvapily a zahnaly na ústup. Teď to byl on, kdo jen s obtížemi odrážel rány, ale naštěstí se mu podařilo každý úder přesně předpovědět. Bylo jasné, že chlapec je v mimořádně dobré kondici a umí uhýbat, skákat a dělat salta, což znamenalo, že si Seumas bude muset hlídat nejen prostor před sebou, ale také záda.
"Dobré, moc dobré," prohodil ke Kumikimu. "Tohle staré tělo už podobné triky zapomnělo."
Nato se oba pustili do boje se vší vážností, zuřivě se na sebe vrhli. Seumas se zoufale snažil mladíka srazit, aniž by ho zabil. Vzduchem se rozléhal třesk srážejících se palic. Ani jeden z mužů zatím nevytáhl lei-o-mano. Nakonec se Seuma-sovi podařilo zahákovat svou palicí Kumikiho zápěstí. Mladíkova zbraň vylétla do vzduchu jako černý pták.
Dav zalapal po dechu a mladičká Linloa polekaně vykřikla jako vyplašený pták.
Seumas mohl mladíka na místě skolit, ale zaváhal, počkal si, až bude moci vést čistý úder na týl. Kumiki

využil jeho chvilkové nerozhodnosti, chytil ho za ruku a zkroutil mu ji dozadu, čímž ho donutil, aby svou zbraň upustil. Ve chvíli, kdy se Seumas shýbl, aby si ji opět vzal, Kumiki vytasil lei--o-mano a řízl Seumase do horní části paže. Nůž zajel do masa a přeťal šlachu. Pikt sebou škubl bolestí.
Přesto měl palici kotiate brzy v ruce a navzdory zranění se dál bránil, dokud se Kumikimu nepodařilo zatlačit ho sekající dýkou natolik daleko, aby si mohl vzít vlastní palici. S touto větší zbraní v pravé ruce se pak na Seumase vrhl a dosáhl toho, že Pikt klopýtl o hromadu lan. Seumas upadl na záda, palici zvednutou k obraně. Vzápětí mu však vyražená palice vylétla z ruky a točivě prosvištěla nad plošinou.
Z hrdel diváků se vydral další výkřik, neboť chlapec se nyní postavil nad Seumase, připraven rozbít starému muži lebku palicí patu. Palice dosáhla nejvyššího bodu své dráhy, aby vzápětí zasadila smrtící úder, ale již neklesla. Seumas se podíval synovi do očí a uviděl také v nich muka nerozhodnosti. Mladík v sobě s něčím bojoval, s nějakým citem, který mu zadržoval ruku a bránil mu zničit nenáviděného nepřítele.
"Áách," zasténal chlapec, na němž bylo vidět, jak se snaží svou zdrženlivost zlomit.
Marně.
Nakonec zoufale vykřikl, upustil palici, rozběhl se ke své nevěstě a zabořil obličej do jejích prsů.
"Nedokážu to," vzlykl. "Je to můj otec."
Bylo to tak. Člověk má svoje předky uctívat, ne zabíjet. Otec byl otec, jakkoli byl hanebný. Bohové by s otcovraž-dou nesouhlasili, bez ohledu na okolnosti.
Rarotonžané vymotali Seumasovi nohy z lan a pomohli mu vstát. Jakmile znovu nabyl svou důstojnost, došel k synovi.
"Nečekal jsem, že budeš bojovat tak dobře," pověděl mu. "Ale zmýlil ses v tom, co sis myslel, synu. Bohové by ti nedovolili mne zabít, protože jsem nevinen. Tvou matku jsem nikdy nemiloval - to je pravda. Vlastně jsem ji ani neznal. Podobně jako ona, byl jsem zajatcem nepřátelského kmene. Oba jsme k tomu byli přinuceni před bojovníky, kteří se nám posmívali a šklebili se na nás. Neměl jsem na vybranou."
Kumiki se otočil a mrazivě na otce pohlédl.
"Přesto si myslím," pokračoval Seumas poté, co si všiml Doršina pohledu a vzpomněl si na to, o čem spolu v časném ránu hovořili, "že tvoje matka byla hrdá a vznešená žena, výjimečná svou odvahou. Kdybychom se potkali za jiných okolností, určitě bych se do ní mohl zamilovat. Byla to manželka velkého náčelníka a dcera dalšího velkého náčelníka, arikiho skrz naskrz. Urozená žena, která stejně jako já padla do rukou dobyvatelů. Tvoje matka a já jsme k sobě i při tom představení pro posmívající se bojovníky cítili úctu. Dalo by se říct, že spojení, z něhož se nakonec narodil náš syn Kumiki, bylo tak důstojné, jak mohlo za daných okolností být."
Mladík se na něho nadále upřeně díval, ale v jeho očích již nebyla nesmiřitelná nenávist, pouze zmatek.
Kumiki vzal svou rozechvělou mladou ženu za ruku a odvedl ji přes plošinu do dlabané kánoe. Když ji usadil, odpád-loval od pahi, na níž se souboj konal, k vlastní, odkud vše sledovali jeho přátelé a ostatní umělci, zavěšení v lanoví, přilepení ke stěžni. Viděli celý souboj od začátku do konce. Teď se dívali, jak se k nim blíží kánoe jejich Malované nohy, a čišelo z nich uznání.
Když Kumiki vkročil na palubu, přivítali ho jásotem jako vítěze. To, že svého otce nezabil, byl podle nich velký čin, hodný Malované nohy. A skutečně to byl chvalitebný čin, který mladému muži pomohl povznést se nad své méně šlechetné city. Vyšel z jeho nitra, navzdory neodbytné, strašné nenávisti, a vynořil se přesně v ten správný okamžik. Určitě to bylo dílo duchů jeho předků, kteří ho dovedli ke správnému a patřičnému rozhodnutí. Nebylo to dílo pouze jednoho člověka.

Seumas byl rád, že to má vše za sebou. Nemusel syna zabít, a úleva vyšla jeho póry v podobě potu. Přesto mu byla zima. Seděl na palubě s ramenem ovinutým pláštěm a třásl se a potil, jako kdyby trpěl horečkou. Dorcha seděla vedle něho, její přítomnost mu přinášela velkou útěchu. Kluk-hol-ka a ostatní zůstali opodál, připraveni pomoci, kdyby to bylo třeba.
"Nemusel jsem ho zabít, to je hlavní," řekl Seumas.
"Hlavní je," opravila ho Dorcha, "že je to tvůj syn. Musíš udělat všechno, co se udělat dá, abys ho poznal. Teď, když zná pravdu, ti možná dovolí být jeho otcem tak, jak to pro oba bude nejlepší."

"Co když mé pravdě nevěří?"
"I kdyby o tobě zatím ještě pochyboval, v budoucnu se nechá přesvědčit. Chce ti věřit. Jsi jeho otec. Doposud se na tebe díval jako na zrůdu, a teď je určitě překvapen, že nakonec nejsi takový netvor. Taky tě bude chtít poznat -jsi jeho rodina."
Seumas si povzdechl. "Doufám, že máš pravdu."
"Ano, mám pravdu," prohlásila Dorcha tím rozčilujícím tónem, který používala, když byla plná sebedůvěry. Tentokrát doufal, že má pravdu.
Během následujících několika dní, kdy celá flotila ujížděla směrem k Raiateji, Seumas svého syna přistihl, jak se po něm ze sousední pahi dívá. Když Kumiki věděl, že je pozorován, předstíral, že dělá něco se svými bubny nebo pomáhá posádce s lodí, jenže Seumas věděl, že syn je zvědavý a že ta zvědavost chlapce postupně obměkčuje. Dorcha měla pravdu, jak bylo v podobných věcech obvyklé, a Seuma-sovi nezbývalo než čekat.
Týden po souboji Kumiki přišel na palubu znovu. Chovali se k němu jako ke králi. Kapitán pahi přinesl stoličku, aby se Malovaná noha mohl posadit. Oba pak tlumeným hlasem mluvili o počasí a o problémech, s nimiž se flotila během plavby potýkala. Seumas po synovi pokukoval, ale mladík se ani jednou nepodíval jeho směrem, byť měl Pikt pocit, že o jeho přítomnosti ví.
"Přišel si s tebou promluvit," zašeptala Dorcha. "Slyšela jsem od posádky, že jeho žena na něho naléhá, aby se s tebou spřátelil. Ta nenosí hlavu na ramenou nadarmo. Podívej se na něho. Dává si až příliš záležet, aby si tě nevšiml. Najdi si nějakou záminku, proč si potřebuješ promluvit s kapitánem, dokud tam je."
"Cože?" vyhrkl Seumas. Zmocnila se ho mírná panika. "O čem bych si asi tak měl promluvit s kapitánem?"
"Něco si vymysli," sykla Dorcha. "Použij hlavu."
Nebylo to jednoduché. Seumas se bál. Co kdyby se Dorcha zmýlila a syn ho ignoroval nebo, což by bylo ještě horší, urazil. Co když nenávist nevyprchala, co když Kumiki dosud v nitru vřel a čekal na záminku k novému souboji? Seumas si dělal starosti, že syn má stále destruktivní náladu a čeká na příležitost, aby mohl ze svého otce udělat kaši.
Seumas nakonec přistoupil ke kapitánovi, počkal, až spolu oba muži přestanou mluvit, a potom řekl: "Všiml jsem si, že pitná voda byla dnes ráno poloslaná. Musíme ji míchat s mořskou vodou?"
"Se zásobami pitné vody na tom nejsme nejlépe," přiznal kapitán, překvapený tímto vyrušením. "Dělá ti to starosti? Můžeš si vzít kokosy, jestli chceš."
"Ne, to ne," pospíšil si Seumas, poněvadž nechtěl být považován za ufňukaného pasažéra. "Jsem celkem zvyklý na poloslanou vodu z dlouhých plaveb s Tangiiou a Ruem. Byl jsem jen zvědavý, nic víc, protože to vypadá, že bude pršet. Kdyby pršel liják, mohli bychom tykve naplnit. Chtěl jsem jenom být nachystaný."
Kapitán na neobvyklé přerušení zareagoval tím, že povy-táhl obočí, ale na Kumikiho měla řeč kýžený vliv.
"Ty ses plavil s Ruem?" vykřikl nadšeně mladík. "Slyšel jsem, že se vydal hledat neznámý ostrov, ale zaválo ho to do odlehlých končin oceánu."
"Ano, plavil jsem se s princem Ruem," odvětil Seumas. "Usadil se na dříve neznámém ostrově Aitutaki a je králem. Byla to však dlouhá a nebezpečná plavba. Je pravda, že jsme se odchýlili daleko z kursu a přistáli na ostrově Rapanui, zemi červených a bílých obrů. Na jiném ostrově jsme se setkali s Nočními lidmi, kteří zmizí, když se dostanou na světlo. Viděli jsme armády mrtvých, národ bojovných Maorů, nestvůry, víly…"
Mladík naslouchal s ústy otevřenými údivem. Potom jako by se maličko stáhl zpátky a začal se chovat trochu povýše-necky.
"Také jsem viděl velké divy, když jsem se sám plavil oceánem."
"To věřím," řekl Seumas. "A rád bych si to poslechl. Nechceš přijmout místo u koše se mnou a mými přáteli?"
Kumiki vstal a důstojně pokýval hlavou.
"Rád se setkám s lidmi, kteří se plavili s Ruem."

Seumas se pokusil zachovat vážnou tvář a pokynul Ku-mikinu, aby šel před ním k místu, kde seděli Kieto a ostatní.
"Musím tě upozornit, že na cestách jíme společně se ženami," řekl Seumas.
Kumiki se zatvářil překvapeně. "Jíte se ženami?"
"Ano."
Mladík se nad tímto neobvyklým chováním zamyslel, ale nezastavil se.
"Předpokládám," promluvil nakonec, "že je to zvyk, který jste si přivezli ze své země."
"Asi ano," přisvědčil Seumas.
To již došel ke skupince a zůstal stát nad Dorchou, na Seumasův vkus trochu moc pánovitě.
"Ano, to je Dorcha, která rovněž pochází z mé domoviny."
Kumiki nenadále zahrnul Dorchu okouzlujícím úsměvem a sedl si vedle ní.
"Co budeme jíst?" zeptal se jí klukovsky. "Musíš mně o tom místě, kde jste se narodili, všechno vyprávět. Je tam horko? Obtěžují tam komáři? Kdo je tvůj otec a matka? Máte tam prasata a psy?"
Chrlil otázky jednu za druhou a Seumas od toho okamžiku věděl, že mezi nimi všechno bude dobré.
DESÁTÁ ČÁST:
Moikeha a větry
1
Kumiki tak dychtil poznat otce, že poslal pro svou ženu Linlou a oba zůstali na palubě pahi s Rarotonžany tři dny. Avšak na konci těchto tří dnů si najednou vzpomněl, že je Malovaná noha a měl by cvičit. Nechal si ze své pahi přivézt několik bubnů a uspořádal s nimi polosoukromé vystoupení pro Rarotonžany, jemuž byli ostatní svědky jen proto, že se zvuk nesl nočním vzduchem.
Seumas byl synovou zručností ohromen a prohlásil, že je velice pyšný. Nebyl schopen přestat o mladíkovi mluvit před Dorchou, která neustále přikyvovala a usmívala se. Nakonec Kluk-holka upoutala jeho pozornost a pošeptala mu do ucha několik slov. Kluk-holčina rada Piktovu rozjařenou náladu poněkud zklidnila. Vážně pokýval hlavou směrem ke Kluk--holce a vrátil se vedle Dorchy.
"Pořád zapomínám," řekl jí později, "že to není také tvůj syn. Přál bych si to. Měl by jím být. Kluk-holka mi řekla, že se rozplývám až moc. Promiň."
Dorcha se smutně usmála. "To nevadí. Jsi teď z Kumiki-ho celý vedle - z toho, že existuje. Je pro tebe nový. Já to chápu. O mě si nedělej starosti."
"Ale já si je dělám," odvětil. "Tvoje štěstí je pro mě to hlavní."
Vzala ho kolem ramen. "To jsem ráda. Doufám, že i já ho mohu považovat za svého syna. A Linlou za svou dceru. Líbí se mi. Je rozumná."
"Rozumná," odfrkl si Seumas. "Co je na tom tak báječného?"
"Když jsou na světě muži jako ty a tvůj syn, kteří nikdy úplně nedospějí, potřebujete rozumné ženy."
Seumas něco tiše zavrčel. Nikdy tak docela nevěděl, jak se má s touto stránkou své ženy vypořádat.
Po představení, když ovace trochu utichly, měli Seumas a Dorcha dlouhý rozhovor s Linloou, krásnou mladou dámou s dobrými způsoby a nesmělou povahou. Seumas poznal, že svého manžela velice miluje. Když mluvil, nespustila z něho oči. Seumas si nebyl jist, zda je to dobré, neboť mladí muži mají sklon stát se poněkud ješitnými, když je někdo zahrnuje takovým obdivem, a začít se k manželkám chovat ponižujícím' způsobem. Avšak Kumiki vypadal, jako by si manželčinu oddanost ani neuvědomoval, a čas od času ji zatahal za ruku, aby věděla, že ví, že tam je, a že všechno mezi nimi jev nejlepším pořádku.
Kikamana se v průběhu několika uplynulých nocí s přispěním Dorchy a Kluk-holky snažila vypátrat příčinu tíživých snů. Zatímco skupinka byla zabrána do hovoru, Kikamana se spojila s duchy svých předků. Dozvěděla se od nich několik znepokojivých novinek.
"Někdo nás chce zničit," prohlásila. "Od Raiatey přichází temný mrak. Ten mrak nese jed, který nás má všechny zabít. Musíme se mít na pozoru."
Veselá nálada Rarotonžanů se najednou rozplynula. S obavami se rozhlédli po moři před sebou. Seumas znal jen jednoho muže, který si mohl přát jejich smrt. Dokud tento člověk bude chodit po povrchu země, nebudou mít klid. "Ragnu," řekl tiše Seumas. "Určitě je za tím on."

Také Ragnu se spojil se svými předky a požádal je, aby mu pomohli jako prostředníci. A duchové jeho

předků mu poskytli požadovanou pomoc, aby si získal pozornost bohů. Hau Maringi, bůh oparu a mlhy, donesl k flotile Arioi hustou duchnu vlhkých par a shodil ji na ni. Zatuchlé, ti snivé miazma ulpělo na plachtách z pandánových rohoží a nepustilo k nim sluneční paprsky.
Plachty začaly během několika dní z nedostatku suchého vzduchu trouchnivět. Na rohožích se utvořila černá plíseň, která tak dlouho rozežírala zářivě žlutou barvu, až původní okrovou žluť přestalo být vidět. Když kapitáni pahi nařídili výměnu plachet, zjistilo se, že stejná černá plíseň se vytvořila i na náhradních, když byly pandánové rohože uloženy v palubních chýších. Neměli jinou možnost než pokračovat s takovými plachtami, jaké měli, a doufat, že nezetlejí tolik, aby se proměnily v cáry a flotila byla nucena použít vesla.

"Nelíbí se mi to," řekla Kikamana. "Musíme se ozbrojit."
"Proti komu?" otázal se Kieto.
"Proti neznámému nepříteli," odvětila Kluk-holka. "Chápu, co naše kahuna říká. Ta mlha není přirozená - Hau Maringi pomáhá našemu nepříteli."
Kapitán pahi se zdráhal zpravit o Kikamaniných obavách ostatní lodě flotily, aby nevypadal jako hlupák, ale Kumiki ho přesvědčil, že přehnaná opatrnost je lepší než se nechat zaskočit.
Když se jednotliví lidé v celé flotile ozbrojili a upřeli zrak do neproniknutelné mlhy, všechny pahi rozkolébaly velké vlny. Nebyla to sice bouře, poněvadž nefoukal vítr, ale pohyb lodí vyvolal velkou úzkost. Mnozí dostali mořskou nemoc a zvraceli do oceánu, přehnutí přes bok lodě. Veškerý tanec a zpěv ustal a ti, jimž nebylo špatně, utěšovali indis-ponované a pomáhali jim.
Poprvé v dějinách flotila ztichla a její posádky i pasažéři si nic nepřáli víc než být znovu na souši.
Pak, když se přiblížili k Raiateji, se mlha najednou rozptýlila a nastal jasný den.

"Připlouvá velká flotila lodí," oznámil Ragnu novému králi Raiatey. "Flotila s černými plachtami."
"S černými plachtami?" zeptal se mladý král, který ještě nebyl vůbec zkušený v mezinárodních záležitostech. "Co to znamená?"
"Určitě si vzpomeneš," řekl Ragnu, "že když král Tutapu pronásledoval prince Tangiiu po oceánech, jeho lodi měly vyvěšeny černé plachty. Byl to symbol války. Od té doby chápeme flotily, které mají vyvěšeny černé plachty, jako válečné flotily, které připluly loupit a drancovat, plenit nevinné ostrovy. Nás ostrov Raiatea a sousední Borabora jsou bohaté ostrovy, můj pane, a jako takové jsou častou obětí podobných lupičů."
"Ukaž mi tu velkou flotilu se zlověstnými plachtami."
Král se nechal sluhy odnést na pláž, kde uviděl černou flotilu na vlastní oči. Bylo to tiché a hrozivé loďstvo, nájezdníci, kteří budili dojem, že se chystají Raiateu a Boraboru zpustošit. Neozývaly se žádné přátelské bubny, žádné Tai Moana. Ani žádný zpěv, jak by tomu bylo v případě, kdyby tyto pahi byly na dlouhé cestě a s radostí znovu viděly přátelskou zem. Král nepochyboval o tom, že se jedná o válečnou flotilu, nejspíš vyslanou z Tongy. Tonžané patřili k nejkrutějším mořským pirátům, ale ještě nikdy se nevypravili za kořistí tak daleko.
"Co uděláme?" zeptal se Ragnua. "Musíme se bránit."
"Svěř mně raiatejské loďstvo, pane, a já s ním vypluji, abych se těmto troufalým nájezdníkům postavil."
V posledních letech vlády minulého krále byla vybudována k obranným účelům flotila válečných lodí. Nebyly to lodě s plachtami, ale pahi tamai: dvoutrupé válečné kánoe poháněné vesly. Mohly uvézt až tři sta bojovníků. Byly pevně stavěné, s kostrou z tvrdého dřeva: úzká plavidla s mezerou jen na délku paže mezi dvěma robustními trupy, které čněly vysoko z vody, aby ti na palubě byli výš než mnohem nižší plachetnice stavěné s ohledem na rychlost na širém moři.
Kostru těchto kánoí tvořily příčné rozpěry a podélné trámy. Na přídi byla zvýšená plošina, na níž se shromáždili bojovníci připravení k bitvě. Veslaři na těchto plavidlech dělali svou práci v hlubokých trupech vestoje. Na přídi, z níž svisle trčely vyřezávané sloupky, vlály královy korouhve.
Král Ragnua vyslechl, ale vypadal nerozhodně.
"Máš jedinou možnost," prohlásil Ragnu. "Vést Raiatejce do boje."
Nový král nebyl žádný velký bojovník. Své postavení získal spíš zásluhou svého původu než odvahou.

Byl to dobrý, moudrý vladař, který udržoval mezi lidmi mír, ale nebyl žádný admirál. Ragnuův návrh se setkal s požadovanou odezvou.
"Pověřuji tě velením loďstva," řekl král. "Jdi a braň nás před touto flotilou nájezdníků."
To byla slova, která chtěl Ragnu slyšet.
Když té noci Ragnu vykonával tajemné obřady k získání přízně předků, dozvěděl se, že na palubě flotily Arioi jsou Rarotonžané. To byla nádherná prémie. Mohl tak najednou zabít Seumase i s jeho synem a ostatními Rarotonžany a ještě zničit Arioi. Ragnu jen s obtížemi krotil radostné vzrušení.
Všechno se vyvíjelo podle jeho plánů.
Za svítání se flotila Arioi ocitla na dosah válečných kánoí a Ragnu jí vyplul naproti se dvěma stovkami plavidel, obsazenými téměř šedesáti tisíci po zuby ozbrojenými bojovníky. Pro případ, že by se Arioi vzpamatovali z mořské nemoci a začali zpívat, nechal Ragnu všechny bubeníky na všech válečných lodích bušit do svých nástrojů, aby přehlušili každý zvuk, který by mohl od blížící se flotily k Raiateji dolét-nout. Starý čaroděj plný nenávisti a hořkosti stál na přídi vedoucí válečné kánoe a vypadal jako varan, který se chystá lapit svou kořist.

Když Kikamana spatřila, jak od pláží Raiatey odrazily válečné kánoe, poznala, že něco není v pořádku. Byla pravda, že se takové kánoe občas používaly k obřadným účelům a vysílaly se k uvítání vzácných hostů, ale kněžka viděla na plošinách ozbrojené kopiníky, bojovníky s palicemi v rukou, muže třímající čedičové drtiče kánoí. Instinkt jí napověděl, že tito muži vypadají rozrušeně, jako by se vybičovali k zuřivosti. Poznala, že jsou nažhavení do boje. Její sny z několika minulých nocí byly špatným znamením. Tato flotila válečných kánoí byla zhmotněním jejích nočních můr.
"Vyhlas poplach!" vykřikla na Kieta. "Chystá se na nás útok!"
"Víš to jistě?" otázal se Kieto. "Třeba je to jenom přivítání."
"Udělej, co říkám," vyštěkla. "Jinak ten ničema Ragnu nechá všechny Arioi povraždit."
Kieto již dál neztrácel čas. Zavolal na kapitána, aby dal znamení všem ostatním lodím flotily, že jsou terčem útoku. Zároveň probudil Seumase a řekl mu, aby se ozbrojil.
"Co se děje?" zeptal se Pikt.
"Ragnu," řekl Kieto. "Válečná flotila."
Seumas se prudce postavil a popadl svou palici z velrybí kosti. Ostatní dělali totéž. Jeho syn Kumiki byl již ozbrojen a připraven na boj. Mladík vypadal docela divoce, když měl ve tváři bojový výraz a na hlavě mu trčely rohy z vlasů. Podívali se na sebe, otec a syn, a načerpali z přítomnosti toho druhého duševní sílu.
Zanedlouho byla většina Arioi připravena na útok, avšak Seumas věděl, že to nejsou bojovníci. Tito lidí byli umělci -hudebníci, tanečníci, řečníci - nikoli bojovníci. Samozřejmě se mezi nimi našli takoví, kteří uměli bojovat, byli však necvičeni a nekoordinovaní. Mohli bojovat jako jednotlivci, ale útočníci představovali soudržnou sílu, která pravděpodobně Arioi smete a zaplaví paluby pahi ohněm a krví.
"Odvahu, přátelé," vykřikl Kieto. "Držte pohromadě!"
Nyní, když se válečné kánoe přiblížily, nemohlo již být o úmyslech těch na jejich palubách pochyb. Skutečně byli přichystáni k boji. Na vedoucí kánoi bylo možno zahlédnout Ragnua, s řídnoucími vlasy vlajícími ve větru. Řítil se na nepřátele s výrazem krutého triumfu ve tváři.

Velký bůh větru Maomao se na raiatejského kněze zlobil. S Maomaem souvisela jedna pověst, na niž byl právem hrdý. V úplných počátcích havajských dějin žil jeden námořník, hrdina, jenž se jmenoval Moikeha. Moikeha připlul na Raia-teu a na zpáteční cestě se zastavil na ostrově Kauai, kde král Puna právě pořádal závody plachetnic. Cenou pro vítěze byla ruka princezny Ho'o Ipo, dcery krále Puny. Cílem byl ostrov Kaula vzdálený asi sto mil. K závodu se sjeli náčelníci a princové ve štíhlých rychlých plavidlech, dychtící získat v puhi krásnou nevěstu.
Maomao na sebe vzal podobu starce a požádal Moikehu, zda by se s ním mohl svézt. Moikeha popravdě řečeno nestál o nadbytečnou zátěž na palubě, ale slušnost mu velela neodmítnout starého muže. Vzal Maomaa na palubu a slíbil, že ho na Kaulu doveze, i kdyby to mělo znamenat, že v závodě nezvítězí.

Jakmile závod začal, princové a náčelníci se nahrnuli před Moikehovu kánoi. Moikehův pasažér však měl u sebe tykev plnou větrů, které vypustil a opřel do plachty malého plavidla. Moikehova loď předstihla lodě soupeřících princů a náčelníků, doplula na Kaulu první a získala jako cenu pro vítěze vyřezávanou ozdobu, s kterou se havajský hrdina vrátil na Kauai a požádal o nevěstu. Ho'o Ipo mu dala sedm dětí a Moikeha ostrovu moudře vládl až do své smrti.
Příběh byl dobře znám po celé Oceánii, avšak teprve tento nadutý kněz si dovolil napodobit trik velkého boha větrů s vypuštěním větrů uvězněných v tykvi. To rozlítilo Maomaa, jenž neměl rád, když jej smrtelníci napodobovali, a trápilo ho, že by toto opakované použití tykve mohlo zastínit jeho nebo s ním být nějakým způsobem zaměňováno. Maomao se proto rozhodl potrestat kněze, který si přivlastnil jeho vynalézavost.
Maomao se opřel do plachty vedoucí kánoe, ve které byl též namyšlený kněz, a zahnal ji daleko před zbytek loďstva, takže se setkala s flotilou tří set oplachtěných kánoí - sama.

Nečekaný nápor větru, který pádlujícím mužům vyrazil pádla z rukou a sfoukl doprovázející bojovníky z plošiny do vody, najednou popohnal Ragnuovu loď vpřed. Bojovníci zápasící s vlnami zůstali vzadu, kde je posbíral zbytek válečné flotily.
Ragnuova ženoucí se kánoe se prosmýkla kolem první pa-hi Arioi. Seumas stál na přídi a čekal. Za cenu velkého rizika Pikt přeskočil na palubu válečného plavidla a postavil se na plošině Ragnuovi.
Ragnu se ve válečném hávu leskl a třpytil. Hlavu mu zdobila pérová přilba. Z ramen mu splýval obrovský plášť z peří papouška kula. Přestože ve skutečnosti byl hubený a starý, působil mohutně a silně. Knězovy oči zářily triumfem, že má před sebou právě toho nepřítele, kterého již tak dlouho touží zničit.
"Zabijte ho!" křikl Ragnu na veslaře, kteří hluboko v trupech zůstali.
Veslaři vsak nemohli vylézt na plošinu dostatečně rychle, aby kněze zachránili.
"Konečně," řekl Seumas. třímající palici z velrybí kosti. "Konečně se setkáváme zblízka, knězi."
Ragnu, jenž měl v ruce oštěp, zakvílel: "Přece bys nezabil starce! Jsem kněz. Jestli mi něco uděláš, skřete, tvá duše zčerná a seschne."
"Tak ať," odpověděl Seumas. "Na dobrého kněze jsi napáchal až příliš mnoho zla - teď se naposledy rozhlédni po světě."
Ragnu zavrčel a mrštil oštěp. Zbraň v letu škrábla Seu-mase do ramene.
To, co udělal kněz potom, naplnilo hrůzou všechny, kteří Seumasovi přáli, aby v souboji uspěl. Ragnu vytáhl ze záhybů svého pláště další zbraň. Bylo to airo fai, tahitská dýka zhotovená z hřbetní kosti rejnoka trnuchy. Strašné kostěné háčky, ostré zahnuté trny, ležely přitisknuty k čepeli jako nevinná pera na hřbetě ptáka. Seumas však věděl, že kdyby byl touto zbraní bodnut, dýka by mu při vytahování, až se háčky rozevřou, vyrvala vnitřnosti z těla.
"Copak, copak?" řekl tiše Ragnu. "Nelíbí se ti, co vidíš, zbabělce?"
"Pojďme na to, knězi," odpověděl Seumas.
Ragnu se zasmál a vrhl se s dýkou na něho, nedbaje Seu-masovy palice. Seumasovi zůstalo po souboji se synem zraněné rameno, které ho zpomalilo. Jeho palice zasáhla Rag-nua neúčinně do ramene. Ještě se pokusil odvrátit knězův výpad levou paží, ale podařilo se mu pouze srazit jej výš. Airo fai ho zasáhlo do hrudi mezi dvě žebra. Hrot se tam zasekl a nedokázal proniknout dál.
Ragnu zbraň prudce vykroutil, čímž Piktovi udělal malou dírku ve svalu na prsou.
Bolest již byla nesnesitelná. Seumas zaúpěl a klopýtavě couvl. Z rány se valila krev a stékala dolů, kde se vpíjela do jeho tapové sukně. Ragnu postoupil dopředu. Bodal a bodal, snažil se najít cíl na Piktově břichu. Seumasovi se ochromenou levou rukou dařilo rány odvracet, byl však zatlačován zpět, k okraji kánoe. Kdyby jedinkrát zaváhal nebo klopýtl, airo fai by bylo v něm a způsobilo mu zranění, která by se již nezahojila.
Rarotonžané na palubě arioiské pahi se s hrůzou dívali, jak Seumas ztrácí půdu pod nohama. Jejich pahi však nemohla přirazit k raiatejské válečné kánoi, jež byla mnohem lépe ovladatelná, neboť měla místo plachet veslaře. Přesto se Kumiki nedokázal nečinně dívat, jak se situace vyvíjí hrozivě v otcův neprospěch. Bubeník se chopil oštěpu, rozběhl se přes celou palubu a mrštil zbraň po vzdáleném Ragnuovi.

Vítr nějakým zázrakem přenesl oštěp na tu vzdálenost, jenomže se zdálo, že k hlavnímu cíli přesto nedolétne. V tu chvíli však Ragnu zahlédl šanci na zaražení dýky do oslabeného Seumase a udělal krok vzad k rozhodujícímu výpadu. Kumikiho oštěp zasáhl knězovu nohu a připíchl mu ji k palubě pahi.
Ragnu zařval bolestí a na krátký okamžik se přestal soustředit,
Seumas sebral síly a švihl palicí vzhůru, aby se pokusil vyrazit knězi airo fai z ruky. Místo toho však zasáhl Rag-nuovo zápěstí a zarazil dýku kahunovi pod bradu. Strašlivá zbraň pronikla dolní čelistí i patrem Ragnuových úst až do mozku. Knězi vylezly oči z důlků. Reflexivním pohybem škubl rukou dolů a vytrhl dýku ven.
Šokovaný Seumas se díval, jak vypoulené oči zmizely, jakoby vcucnuty do lebky. V dalším okamžiku si uvědomil, že maličké kostěné háčky dýky zřejmě zachytily nějaké svaly a vtáhly oční bulvy dolů do knězových úst.
Dýka spadla na palubu.
Z ohavné zbraně visely cáry očních svalů, ústní tkáně a jazyka umírajícího muže.
Ragnu jednou zakašlal. Jeho hruď potřísnily šedivé skvrny mozkové hmoty.
Seumas udělal krok vpřed a jednou prudkou ranou odhodil kněze stranou, přičemž vytrhl nohu z oštěpu. Potom tělo vzal, zvedl je nad hlavu a hodil do moře. Chvíli tam plavalo obličejem dolů, než se vyrojili kladivouni, aby zakrvácenou mrtvolu roztrhali na kusy a sežrali.

Dakuwanga čekal, až ta největší pochoutka ze všech sau skončí v jeho zubaté tlamě. Vždy lstivý Ragnu však měl pro Žraločího boha překvapení. Ještě během života využil kahu-na svých magických schopností a v očekávání této nepříjemné situace spolkl duši psa. Nyní ji odtrhl od vlastní duše a hodil ji Dakuwangovi, čímž velkého žrouta duší rozptýlil. Žraločí duch zhltl psovu sau, zatímco Ragnu mu se smíchem unikl.
"Jsem ještě lstivější než Maui," pochválil se. "Ani bohové nejsou tak vychytralí jako já."
Avšak právě ve chvíli, kdy se chystal vkročit na nachovou cestu, ozvalo se z mraků radostné zavýsknutí. Ragnu stačil jenom zděšeně vzhlédnout a spatřit, jak na něho padá obrovský koš. Amai-te-rangi, bůh s udicí, ho chytil a vynesl ho vysoko do mraků. Rybařící bůh, požírač lidí a duší, byl zpraven o nadcházející bitvě jistými předky smrtelníků a čekal na scéně, připraven zmocnit se každého sousta, které odpadne od Dakuwangových rtů. A tu se mu naskytla celá sau, která Žraločímu bohu unikla. Amai-te-rangi ji vděčně zhltnul a poté neopomněl říhnout, aby dobré jídlo ocenil.
Ragnuovi bylo souzeno strávit věčnost putováním útrobami velkého rybáře.

Seumas se otočil k veslařům ve válečné kánoi a oslovil je: "Odvezte mne rychle k vaší flotile. Omylem útočí na Arioi. Žluté plachty nám zčernaly plísní, nepochybně dílem té lidské zrůdy, kterou už hltají žraloci - vůbec nemáme v úmyslu napadnout Raiateu."
"To je Seumas," zvolal jeden muž. "Já ho znám. To je ten skřet, který odplul s princem Tangiiou na Rarotongu - je to čestný muž. Poslechněte ho. Zastavte válečné kánoe, než se dostanou k flotile a zmasakrují Arioi!"
"Mám rozkazy od Ragnua," namítl další.
"Dávám vám své slovo, že tato flotila jsou Arioi," pokračoval Seumas. "Ragnu je mrtvý a odpovědnost teď leží na vás. Co řeknete svému králi, když povraždíte společnost bavičů a herců - umělců, kteří nejsou cvičeni ve válce? Ragnu tam nebude, aby vzal vinu na sebe. Vy ano."
Mezi veslaři se strhla vzrušená slovní výměna, v níž byl druhý mluvčí výrazně přehlasován. Pak už kánoe nečekala na nic a vyrazila, aby proplula mezi raiatejským loďstvem a flotilou Arioi. Veslařům se s vynaložením velkého úsilí podařilo proniknout mezi obě armády. Následovalo mnoho povyku a křiku, než raiatejští bojovníci konečně pochopili, že je to všechno omyl, že připluli Arioi.
Úzkost a strach, jichž má plnou hlavu každý muž před bitvou, náhle vystřídaly úleva a radost. Arioi připluli! Nebude žádné umírání a ničení, pouze slavnosti! Válečné kánoe doprovodily flotilu do laguny, kde s jistými obavami a zmatkem čekal král. Arioi konečně našli hlas a začali zpívat. Jiní se dali do tance. Hudebníci se chopili nástrojů. Akrobaté předváděli na palubě svá čísla. Básníci z plna hrdla recitovali, aby jejich slova dolétla přes vlnky v laguně až k lidem na pláži.

Ve vzduchu bylo štěstí a smích.
Kumiki vyhledal svého otce a promluvil na něho.
"Jestli jsem někdy pochyboval o tvé cti a odvaze, prosím tě teď za odpuštění," řekl mladík. "V minulosti jsem ti velice ukřivdil."
"Z nevědomosti, ne ze zlého úmyslu," odvětil velkomyslně Seumas. "Věřil jsi tomu, co ti říkali."
"Měl jsem se poradit s ostatními."
"Co se stalo, se stalo. Nech to být."
Jakmile byli na břehu, Kikamana vysvětlila neklidnému monarchovi, že existovalo spiknutí, jehož cílem bylo zničit Arioi. Král se dozvěděl, že Ragnu ze žárlivosti vmanévroval urozeného panovníka do situace, již se nyní podařilo zvládnout.
"Přiveďte mi toho zlovolného kněze," vykřikl král. "Chci jeho hlavu."
"Seumas to udělal za tebe," odvětila Kikamana. "Aby se zabránilo bitvě, bylo nutné kněze zabít."
"V tom případě je Pikt Seumas mým čestným hostem," prohlásil král důstojně, "neboť mne ušetřil velikého smutku. Jsem zahanben, že jsem jeho dlužníkem. Zeptej se ho, čím bych mu mohl tento svůj závazek splatit."
Když se zeptali Seumase, odpověděl, že by chtěl dar: vydělanou prasečí kůži. A také svolení, aby mohl zahrát na své dudy s Arioi. Král slyšel o tom strašlivém kvičícím praseti, o němž Pikt tvrdil, že je to hudební nástroj, a jelikož byl povahou spíš bázlivý, nějakou chvíli trvalo, než žádost schválil. I tak zařídil, aby se představení nemusel zúčastnit - řekl, že zažil tolik vzrušení, že mu to stačí na měsíc, a s omluvou odjel k několikadennímu odpočinku na Boraboru. Jeho knězi jej ujistili, že na takovou dálku k němu strašlivý zvuk dud nedolehne.
Seumas si udělal dudy. Tónovou píšťalu zhotovil z provrtaného dřeva a k výrobě basových píšťal použil bambus.
O tři dny později Pikt stál na obrovském pódiu vedle svého syna a hrál na dudy: žalozpěv, který vehnal Dorše do očí slzy, jak byl krásný, potom bojový pibroch a nakonec rytmickou píseň z kopců. Melodie jí připomněly skalnaté hory její domoviny, pahorky porostlé vřesem, bělokury, zajíce, orly, jeleny a divoké kočky, jedle a duby.
Cítila sladkou vůni fradžipánií, ale chtěla cítit borovice. Před očima měla křiklavé barvy ibišků, ale toužila po křehkosti vysokohorských květů. Vzduchem se nesl křik papoušků, ale ona stála o vytí a štěkání vlků a lišek. Nostalgie vzala její srdce do rukou, hladila je a vyvolávala lavinu pocitů, z nichž některé byly dobré a některé tak příjemné nebyly.
Pro ostatní kolem ní bylo obtížné najít v tom zvuku nějakou krásu. Někteří byli viditelně nervózní a těkavě hledali oči svých přátel, u nichž hledali útěchu. Jiní měli ve tváři zmučený výraz, ale ze zdvořilosti zůstali zticha. A ještě další se toužebně ohlíželi po svých lodích a zřejmě uvažovali, jestli by se mohli zvednout a vyrazit na ryby, aniž by to vypadalo neslušně.
Na konci vystoupení se Seumas svému obecenstvu hluboce uklonil. Odměnily ho sporé ovace.
Kluk-holka později prohlásila, že to byla úleva, když představení skončilo. Dor-cha však byla přesvědčena, že některým Raiatejcům se hudba jejich domoviny líbila.
Kumiki se zvedl od bubnů, vzal otce za ruku a zvedl ji do výšky, aby ukázal, že alespoň jeden hudebník z nich považuje zvuky za libozvučné, jakkoli jsou zvláštní.
A kdo by pochyboval o úsudku génia, Malované nohy, boha mezi těmi, kteří se vyznají v melodiích?

Po dudách přišel na řadu tanec hurá a Seumase zas uvedl do rozpaků a pohoršil veřejně provozovaný sex.
"Člověk by čekal, že se naučí ovládat, co říkáš?" prohodil k Dorše.
"Já myslím, že v tom je celý problém," odvětila. "Nechají se tancem tak strhnout, až zapomenou, že se někdo dívá. Zapomenou na svět a upadnou do jakéhosi transu."
"Transu? Jsou nestydatí jako zajíci na jaře! Trans vypadá tak, že člověk civí do prázdna a nic nedělá. A o nich se rozhodně nedá říct, že by nic nedělali. Je to - nepříjemné."
"Pro tebe," zasmála se. "Ale pro všechny ne."
"Fuj," zabručel. "Alespoň někdo z nás si musí zachovat smysl pro slušnost."

"Ale když ses díval, jak nahé panny vytahují plachtu na stěžeň, líbilo se ti to."
"To je něco jiného - to je tak nějak - přirozené."
"A tohle není, ty stydlivko? Ty bys nejraději huru nechal zakázat, co?"
Seumas sebou nepohodlně zavrtěl, když tanečnice hury v sukních z trávy začaly kroutit boky čím dál rychleji, aby udržely krok s prudkým rytmem bubnů. Šustění sukní, krása ve tvářích žen, houpající se ňadra pod květinovými věnci, to všechno umocňovalo jeho nepříjemné pocity. Rytmy získaly na vášnivosti a on se dál držel zpátky, aby neutonul ve víru hudby a pohybu.
"Vůbec by mě nenapadlo bránit jim," řekl Seumas, "stejně jako by mě nenapadlo přidat se k nim. Avšak jednou na těchto ostrovech přistane někdo, koho to hodně ohromí a pohorší. Někdo jako ten kapitán Cook, o němž jsme slyšeli od Maorů. Takový člověk by tohle všechno zarazil, na to vem jed."
2
Když představení skončila a Rarotonžané se připravovali k návratu na ostrov, kde byli doma, vrátil se z cest po vzdálených zemích Hiro. Naposledy ho zahlédli na jeho větrem a mořem ošlehané pahi na Rarotonze, než se vydali na plavbu k Rapanui. Napohled byl stejně silný a zdravý jako dřív. Byl také ve veselém rozpoložení. Přivítal je zamáváním a veselým úsměvem na opálené, solí pokryté tváři.
"Kde je král?" zeptal se Hiro. "Čekal jsem velký poprask jako obvykle."
"Na Boraboře," odpověděl Kieto.
"To je dobře. Nesnáším všechnu tu slávu a obřadnost."
"Tak co, našel jsi to?" otázal se Seumas.
"Co jsem měl najít?" zeptal se Hiro a vesele se ušklíbl. "Aha, ty myslíš písmo. Ano, našel jsem je."
Nahrnuli se kolem dobrodruha, prohlíželi si ho a hledali nějaký ranec: Kluk-holka, Dorcha, Po'oi, Kikamana, Kieto a pochopitelně Seumas.
"A kde to máš?" zeptal se Seumas, když si Hira prohlédl od hlavy k patám. "Je to někde na pahi?"
"Ne, je to tady se mnou."
"Tak nám to ukaž."
Hiro se zasmál a vzal do ruky klacík. Pak jím nakreslil do písku zvláštní symboly. Vypadaly jako nepovedené tetování. Seumas poznal, že navzdory veselé náladě je Hiro rozrušený. Zajímalo ho proč.
"To je ono? To jepísmol" podivil se nechápavě a zklamaně Seumas. "Tetování?
"To není tetování," odvětil Hiro. "Počkej chvilku - předvedu ti to."
Zavolal na přítelkyni, která na jejich pahi smotávala lana. Žena se přebrodila průzračnými vodami laguny ke skupince.
"Toto je Wheena," představil ji Hiro. "Wheeno, budeme jim muset předvést malou ukázku."
Wheena, mohutná, rosolovitě vypadající žena, přikývla a odešla po pláži o kus dál. Hiro zatím našel kus kokosové skořápky a uhlík z ohně. Potom se postavil před Seumase.
"Řekni mi několik slov, která tě napadnou," vyzval ho. "Třeba něco, co víš jenom ty. Ale ať jich zatím není moc. Tahle skořápka není zas tak velká."
Seumas se na okamžik zamyslel, pozorně sledován zraky ostatních, a pak řekl: "Našel jsem své jediné dítě, syna."
Hiro začal něco čmárat na vydutou stranu úlomku kokosové skořápky. Když byla pokryta znaky, podal ji Seuma-sovi.
"Odnes to Wheeně," pravil. "Já zůstanu tady."
Seumas si s přehnanou opatrností skořápku vzal a, pomalu následován svou družinou, odešel po pláži.
"Já myslela, že psaní jsou němá slova," ozvala se Kluk--holka. "Tak nám to Hiro řekl, než odjel."
"Žádná slova nejsou němá," odfrkl Kieto. "Jak by mohla být? Slova jsou zvuky."
"Počkej a uvidíš," řekla Kikamana. "Třeba je to kouzlo."
"Ovšem," přisvědčila Dorcha. "Nedělejte předčasné závě-
ry."
Došli k Wheeně a Seumas jí předal úlomek skořápky. Otočila jej vzhůru nohama a chvíli si jej pozorně prohlížela. Potom se na Seumase usmála.
"Blahopřeju," řekla. "Raduji se s tebou."
Piktovi přeběhlo po zádech zamrazení.

"Proč by ses se mnou měla radovat?"
"Protože tady stojí, že jsi našel své jediné dítě, syna."
Vyděšený Seumas před ženou couvl a zahleděl se na ni přimhouřenýma očima. Že by zaslechla slova po větru? Nebo jí zprávu doručil nějaký tvor, pták nebo krysa? Bylo to kouzlo, čisté a jednoduché, vymykající se schopnostem obyčejného smrtelníka. Jistě, mohli použít nějaké znamení, jenomže u tak složité zprávy, doručené na druhý konec slovo od slova, navíc složené ze slov, která teprve před několika okamžiky splynula ze Seumasových rtů, to bylo těžko představitelné. Jak si mohli smluvit znamení pro něco, co sám nevěděl, že řekne?
"Co je to?" zašeptal Kieto. "Je to kouzlo, Kikamano?"
"Nevím," přiznala popravdě kněžka. "Nevypadá to jako kouzlo."
To již k nim došel Hiro, stále s úsměvem na rtech.
"Chcete to zkusit ještě jedenkrát?" zeptal se. "Tentokrát odejdu já a jeden z vás může slova poslat prostřednictvím Wheeny."
Dvojice jim celý trik předvedla ještě mnohokrát, dokud se Seumas postupně nenechal přesvědčit, že to žádné kouzlo není.
"Takže ty kreslíš tvary slov uhlíkem?" zeptal se.
"Přesně tak," odpověděl Hiro. "Když nakreslím prase, poznáš podle tvaru, že je to prase. Avšak i ty můžeš dávat slovům tvary. To je psaní. Mluvená slova nakreslená jako tvary. Když víš, co ta slova znamenají, rozumíš jim, říká se tomu čtení."
Největší dojem z celé skupiny udělala novinka na Kieta.
"To psaní by se nám mohlo dobře hodit v bitvě," prohlásil. "Když bude nějaký velitel z doslechu, můžu mu poslat zprávu, aniž bych se bál, že posel slova splete nebo v bitevní vřavě zapomene, co měl říct. Můžu zprávu napsat a ten velitel si ji přečte."
"Nevím, jestli je to nejlepší využití písma, jaké jsem kdy slyšel," připustil Hiro, "protože sám nemám válku rád, ale souhlasím, že je možné použít je i k tomuto účelu."
Později Arioi opět vypluli na moře, nedočkaví, až budou zase pod širou střechou cest. Seumase čekalo bolestivé rozloučení s nově objeveným synem a dcerou, kteří samozřejmě zůstali s Arioi.
"Přijedu za tebou, otče," řekl Kumiki s vážnou tváří, "až to bude opět možné."
"Přijeď," odpověděl Seumas, "klidně přijeď kdykoli. Až jednou skončím s cestováním a válčením, a ty budeš připraven usadit se a živit se jako zemědělec, můžeme spolu žít na stejném ostrově, jak by rodina měla."
Kumiki roztáhl tvář do širokého úsměvu. "Dám ti potom vnuky - nebo alespoň tady Linloa. Prozatím nemáme dovoleno mít děti. Podle pravidel Arioi musíme zůstat bezdětní nebo skupinu opustit. Ale až se usadíme, budeme jich mít spousty."
Linloa se zasmála. "Vážně?" zvolala.
Když se pak oba chystali nalodit na pahi, Seumas si vzal Kumikiho stranou a tiše na něho promluvil.
"Poslouchej, synu, ty - ty s Linloou neděláš ten tanec - tu huni, že ne?"
Kumiki se podivil: "Já jsem bubeník, otče, ne tanečník."
"Takže ho neděláš?" zeptal se Seumas s úlevou.
"Ne - já hraji na bubny."
"To je dobře, nerad bych si myslel, že moji vnukové byli počati před očima jiných lidí."
Mladík zakroutil hlavou, usmál se nad otcovou mravokár-ností a potom se nalodil na svou kánoi.
Seumas byl plný dojetí, když stál vedle Dorchy, jednou rukou ji objímal a druhou mával synovi a dceři na rozloučenou.
Když však měl klid, aby se mohl zamyslet nad vážnými věcmi a rozmary života, vévodil jeho myšlenkám Hiro. Myšlenka písma byla překvapivá, ale sotva měla takový význam jako skvělá nová zbraň, vynález nového typu plachetní lodi nebo třeba dobrý rybářský háček.
"Já myslím, že Hiro s tím svým písmem moc nadělá," prohodil k Dorše, aby si ověřil své pocity tím, že napadne užitečnost nového pojmu. "Mně to připadá docela jednoduché."
"Tak proč jsi z toho byl v první chvíli tak vyjevený?" zeptala se ho. "Proč jsme o něčem takovém nikdy neslyšeli?"

"Neslyšel jsem o spoustě věcí, ale to neznamená, že by byly bůhvíjak úžasné."
Dorcha vzala jeho obličej do dlaní a podívala se mu do očí.
"Poslouchej mne, Seumasi," řekla. "Ty víš, že tě miluji, a proto ti vždycky říkám pravdu. Tohle písmo, nad kterým naoko ohrnuješ nos, je možná nejdůležitější věc, na kterou v životě narazíš. Tomu, kdo je ovládá, dává velkou moc, to uznala i Kikamana. Člověk, který umí psát, si může povídat s jinými lidmi na druhém konci oceánu, aniž by vytáhl paty z domova. Představ si to! Je to zázrak. Slova, která nyní napíšeš, mohou dostat tvoji nenarození pravnuci, až budeš po smrti. Písmo překonává čas a prostor, přeskakuje oceány a století."
Seumas byl sběrač vajíček, bojovník, milenec a hráč na dudy, tedy všestranně nadaný muž. Byl dosud zdravý, v dobré kondici, a mohl se ve sportu postavit komukoli. Pravděpodobně by Hira předběhl v závode, vyšplhal rychleji na horu a zasáhl oštěpem cíl přesněji. Přesto v hloubi cítil, že Hiro je větší muž než on, zároveň však byl sám dost velký, než aby se tímto postřehem trápil. Jestli byl Hiro větší, mohl se od něho Seumas přiučit, aniž by ztratil svou hrdost.
"Řeknu Hirovi, aby mě to psaní naučil, než odjedeme na Rarotongu," řekl a poplácal po hlavě Dirka, který již znovu dorostl do dospělé velikosti. "Jestli tomu Kieto a Kluk-hol-ka začínají rozumět, zvládnu se to naučit taky. Nebo to alespoň zkusím. A ty bys to měla udělat taky, Dorcho, jsi na tyhle věci lepší než já."
Dorcha ho objala kolem pasu a přivinula ho k sobě.
"Tomu říkám muž," řekla hrdě.
Zasmál se. "Tomu říkám žena."
Společně pak vykročili přes písek k místu, kde Kieto zaujatě mluvil s Hirem, kreslil větvičkou do písku a poznával velká tajemství vesmíru.
Slovníček
Adaro: zlomyslný mořský duch v podobě rybího člověka
Ahu: obětní plošina, někdy z kamenů nebo desek, někdy z lýkové látky
Airo fai: dýka zhotovená z páteře rejnoka trnuchy
Aoteroa: země Dlouhého bílého oblaku, Nový Zéland
Arioi: vynikající společnost tanečníků a pěvců založená na starém Tahiti, která se plavila mezi ostrovy a šířila zábavu
Ariki: urozený šlechtic
Atoro: pátá třída Arioi, jeden malý proužek na levém boku
Avae Parai: Malovaná noha, nejvyšší třída Arioi na úrovni krále
Balepa: mrtvola ještě zabalená v pohřební rohoži, která v noci létá nad vesnicí
Fanakenga: zenitová hvězda
Fangu: kouzelná formule pro nejrůznější účely
Haka: maorský válečný tanec
Harotea: třetí třída Arioi, obě strany těla označeny skvrnou od podpaží dolů
Hawaiki: mýtický ostrov, rodiště Polynésanů, nazývaný také Posvátný ostrov
Hivské ostrovy: Markézy
Hoki: Skupina kočovných hudebníků, básníků a tanečníků se základnou na Markézách
Hotu Matua: legendární polynéský objevitel Velikonočního ostrova a první král jeho obyvatel
Hua: čtvrtá třída Arioi, dvě nebo tři postavy vytetované na ra-menou
Hurá: erotický tahitský tanec
Kabu: duše, která je viditelná, nemusí však nutně mít lidskou podobu
Kahuna: kněz, mudrc zběhlý v umění černé magie (havajské slovo, zde používané pro rozlišení mezi "velekněžem nebo velekněžkou" a tohungou, odborníkem na nějakou věc, například pohřební obřady nebo tetování
Karakia: magický popěvek používaný proti útočníkům, jako ochrana nebo jako zbraň. Vyžene také démony, kteří způsobují nemoc
Kaveinga: dráhy hvězd, které vycházejí za sebou z jednoho místa na obzoru. Polynéští mořeplavci tyto přirozené dráhy používali jako navigační pomůcku

Kawa: opojný nápoj připravovaný tak, že se rozžvýká kořen z keře pepřovníku (Piper methysticum) a vzniklá kaše se smíchá s vodou
Kopu: Jitřenka
Lei-o-mano: dýka zhotovená z tvrdého dřeva vyloženého žra-ločími zuby
Lipsipsip: skřítci žijící ve starých stromech a prastarých skalách
Lotophagoi: Ostrov věčných duší, kde není den ani noc, slunce stále svítí a nikdo není nešťastný
Mana: magické nebo nadpřirozené schopnosti, milost a přízeň božstev, jimi sesílaná. Náčelník má přirozeně velkou manu, ale jiný člověk si musí manu (nošenou v hlavě) získat tím, že vykoná velké činy, stane se slavným bojovníkem či knězem
Manuho tělo: Sirius
Marae: prostranství před svatyní či příbytkem krále, posvátné místo, kde se připravují obřadní oběti
Mareikura: nebeští andělé, Iovi sluhové
Maru-ura: posvátný červený pás, odznak královské moci na Raiateji, zhotovený z jasně červených per zašitých do tapo-vého plátna tak, aby vytvořily historii královského rodu
Matatoa: "ptačí člověk"; kult smrti na Velikonočním ostrově, který se na ostrově vyvinul v období rodových válek
Ngaro: potrava mrtvých
Nokonoko nebo aito: železný strom s velice tvrdým dřevem používaným k výrobě zbraní
Omemara: šestá třída Arioi, malý kroužek na každém kotníku
Otiore: příslušník druhé třídy (druhé nejvyšší) Arioi, tetovaný od prstů po ramena
Pa: opevněná maorská vesnice
Pahi: velká dvoutrupá kánoe pro plavbu po oceánu s plochou palubou mezi trupy, schopná měsíční plavby bez přistání se sedmdesáti, případně více pasažéry a desetičlennou posádkou
Pahi tamai: dvoutrupé válečné kánoe poháněné pádly
Palice kotiate: ruční palice ve tvaru zkráceného pádla, na jedné straně vykousnutá
Palice patu: ruční palice ve tvaru zkráceného pádla
Palice wahaika: ruční palice ve tvaru houslí
Pareu: oděv podobný sarongu
Pia: maranta, která je bílá jako sníh, když se oškrábe
Ponaturi: mořské víly, kruté a útočné; velice často svádějí bitvy s oceánskými hrdiny
Poo: sedmá třída Arioi, "obšťastňovači" známí též jako káčata
Puata: živá nestvůra stvořená ze dřeva a hlíny, podobná kanci, avšak mnohem větší než opravdový kanec. Puata mluví a chodí po zadních, ale je hloupý
Puhi: urozená panna, mladá princezna
Putupererekо: zlý duch s obrovskými varlaty
Rapanui: Velikonoční ostrov
Sau: duchovní síla muže nebo ženy
Tai-moana: dlouhý buben vožený na palubě dvoutrupé oceánské kánoe - "Žalozpěv moří"
Taniwha: nějaká obluda, možná obrovská ještěrka nebo ryba, případně tvor, který na sebe bere podobu toho, čeho se člověk nejvíc bojí
Tapa: lýkové plátno tvořené z vnitřní kůry papírovníku
Tápu: tabu, tj. posvátné nebo zakázané - nevztahuje se pouze na zakázanou osobu a věc, ale také na samotný zákaz a každou osobu, která zákaz poruší
Tapu-tapu atea: Nejsvětější a nejobávanější
Tapua: skřetovitý tvor s bílou kůží
Tarogolo: zlý duch, který svádí lidi obou pohlaví a zabíjí je tím, že jim uřeže genitálie
Te lapá: podmořské proudy světla unikajícího z činných sopek pod povrchem moře
Te Ringa: země Mrtvých
Tekoteko: řezba nad bránou maorského pa, buď člověk, zvíře nebo démon. Tekoteko mělo magické vlastnosti
Ti: druh palmy s jedlými výhonky

Ti'i: dřevěné sošky používané kouzelníky jako pomůcka při čarování
Tipairu: druh vil, jež zbožňují tanec a které za měsíčních nocí sestupují a účastní se oslav; s úsvitem mizí zpět do lesa
Tipairua: dvoutrupá kánoe pro plavbu po oceánu, podobná pa-hi, ale víc připomínající válečnou kánoi
Tipua: skřetové
Tohua: markézská svatyně
Tohunga: kněz, který se specializuje na tabu, pohřební obřady a komunikaci s duchy vzduchu, moře a země
Tu'i Tonga: titul vládce Tongy
Umu: hliněná pec obložená kameny, které udržují teplo
Váa: kánoe bez vahadel
Váa motu: kánoe s plachtou a vahadlem
Vis: sukubus pijící krev
Garry Kilworth
Vznešená květina
Z anglického originálu
THE NAVIGÁTOR KINGS - Book 2
THE PRINCELY FLOWER
vydaného firmou Orbit
A Division of Littlc, Brown and Company (UK)
Brcttenham House, Lancastcr Placc
London WC2E 7EN v roce 1998
přeložil Petr Kotrle
Vydáno v nakladatelství NÁVRAT
Vydal Radomír Suchánek,
ul. Kosmonautů 2, Brno,
jako svou 753. publikaci v roce 2002
První vydání
Z dodané sazby vytiskly
Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s.
Doporučená cena včetně DPH 229 Kč
ISBN 80-7174-464-6